OD PISCA BESTSELERA *MISTIČNA REKA* I *ZATVORENO OSTRVO*

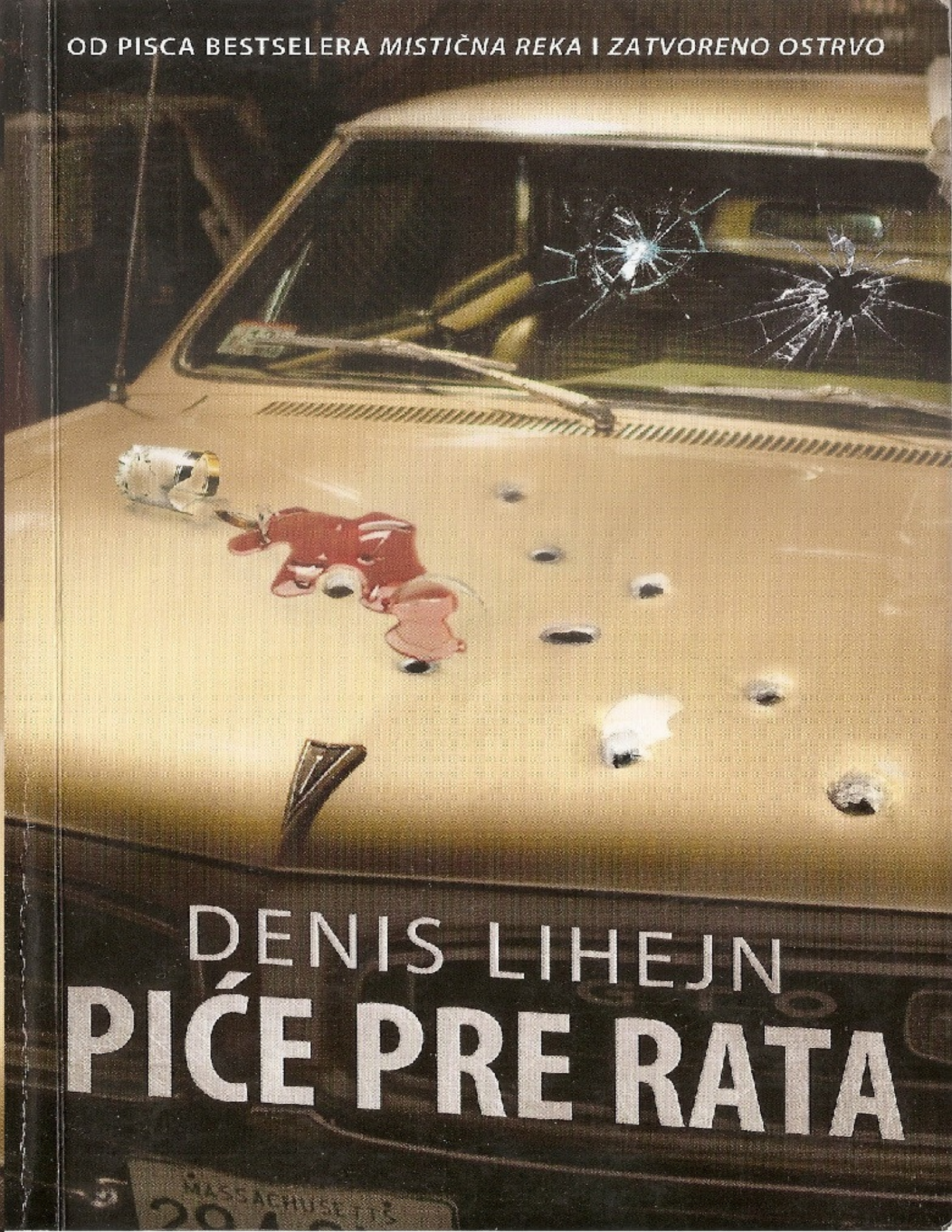

DENIS LIHEJN

PIĆE PRE RATA

Denis Lihejn

PIĆE PRE RATA

Prevela Sanja Bošnjak

Naslov originala
Dennis Lehane *"A Drink Before the War"*

Ovaj roman posvećujem svojim roditeljima,
Majklu i En Lihejn,
i Lorensu Korkoranu, S. J.

Zahvalnice

Dok sam pisao ovaj roman, dole navedeni ljudi su me savetovali, kritikovali, ohrabrivali i oduševljavali se, zbog čega i ne slute koliko ću im uvek biti zahvalan:

Džon Dempsi, Mal Elenberg, Rut Grinstajn, Tupi Konstan, Džerard Lijen, Kris Malen, Kortni Pelek, En Rajli, En Ritenberg, Kler Vohtel, i Sterling Votson.

Napomena pisca

Veći deo radnje romana odigrava se u Bostonu, ali uzeta je izvesna sloboda u opisivanju grada i njegovih ustanova. I to potpuno namerno. Svet koji je ovde predstavijen izmišljen je, kao i likovi i događaji. Svaka sličnost sa stvarnim događajima ili stvarnim osobama, živim ili mrtvim, sasvim je slučajna.

MOJA NAJRANIJA SEĆANJA UKLJUČUJU VATRU.

Gledao sam kako Vots, Detroit i Atlanta gore u večernjim vestima, video sam okeane mangrova i palminog lisća kako tinjaju od napalma dok je Kronkajt [{1}] *govorio o jednostranom razoružanju i ratu koji je izgubio svoj smisao.*

Moj otac, vatrogasac, često me je noću budio da na vestima gledam najnovije snimke požara koje je gasio. Osećao sam dim i čađ na njernu, zagusljivi vonj benzina i maziva, i sve mi je to prijatno mirisalo dok sam mu sedeo u krilu u staroj naslonjaći. Pokazivao je na sebe kako trći ispred kamera, maglovitu senku odnazad osvetljenu jarkocrvenim i blistavožutim.

Kako sam rastao, tako su, čini mi se, rasli i požari, sve dok se nedavno nije zapalio i Los Anđeles, a dete u meni se pitalo šta će se desiti ako pepeo i dim dolete na severoistok, spuste se ovde, na Boston, i zagade vazduh.

Prošlog leta, kao da se upravo to i dogodilo. Mržnja je naišla u vrtlogu, i nazvali smo je raznim imenima: rasizam, pedofilija, pravda, ispravnost, ali sve te reči bile su samo ukrasne trake I papir za umotavanje na prljavom poklonu koji niko nije želeo da otvori.

Prošlog leta mnogi su umrli. Većina ih je bila nedužna. Neki su bili krivlji od drugih.

Neki su ubijali proslog leta. Niko od njih nije bio nedužan. Znam. Bio sam jedan od njih. Zurio sam niz tananu cev pistolja, gledao u oči mahnite od straha i mržnje, i ugledao sopstveni odraz. Povukao sam okidač da ga odagnam.

Čuo sam odjeke svog pucnja, nanjušio barut, i kroz dim i dalje video svoj odraz i shvatio da će tako uvek biti.

PRVO POGLAVLJE

Bar u *Ric-Karltonu* gleda na Javnu baštu i zahteva kravatu. Javnu baštu sam i ranije gledao sa nekih drugih, prestižnih mesta, bez kravate, i nikada nisam smatrao da sam na gubitku, ali možda *Ric* zna nešto što ja ne znam.

Moj uobičajeni način odevanja uključuje farmerice i pamučne majice, ali ovo sada je posao, što znači njihovo, a ne moje vreme. Osim toga, u poslednje vreme sam se malo ulenjio s pranjem, i farmerice bi mi verovatno odskakutale do podzemne i tamo me sačekale pre nego što stignem da ih navučem. Iz ormana sam odabrao tamnoplavo Armanijevo odelo na dvostruko kopčanje, koje sam dobio od klijenta umesto gotovine, pronašao odgovarajuće cipele, kravatu i košulju, i pre nego što biste uspeli da kažete GQ, {2} obukao sam se dovoljno lepo da tamo jedem.

Doksam prelazio Ulicu Arlington, odmerio sam se u zatamnjenom izlogu bara. Korak mi je bio žustar, oči blistale, i svaka dlaka je bila na svom mestu. Sve na svetu je bilo kako treba.

Mladi vratar, obraza glatkih kao da je sasvim preskočio pubertet, otvorio mi je teška mesingana vrata i pozdravio me: „ Dobro došli u *Ric-Karlton,* gospodine.“ Videlo se da je iskren, jer mu je glas podrhtavao od ponosa što sam odabrao baš njegov starinski hotelčić. Razmetljivo je ispružio ruku, pokazujući mi put u slučaju da nisam shvatio kuda treba da idem, i pre nego što sam stigao da mu zahvalim, vrata se iza mene zatvoriše a on je već dozivao najbolji taksi na svetu za neku drugu srećnu dušu.

Cipele su mi vojničkom odsečnošću odzvanjale po mermernom podu, i oštri nabori mojih pantalona odslikavali su se u mesinganim pepeljarama. Uvek očekujem da ću ugledati Džordža Rivsa kao Klarka Kenta u predvorju *Rica,* možda Bogija i Rejmonda Mejsija kako zajedno puše. *Ric* je vrio živ hotel u svoj svojoj staloženoj raskoši: tepisi su debeli, bogati, orijentalni; recepcija i stolovi vratara izrađeni su od uglačane hrastovine; salon je užurbana usputna stanica puna usplahirenih brokera koji nose fjučerse u mekim kožnim aktentašnama, bramanskih vojvotkinja u bundama sa

nestrpljivim držanjem i svakodnevno zakazanim manikirom, i mnoštvom slugu u mornarskoplavim uniformama koji vuku čvrsta mesingana kolica za prtljag preko debelih tepiha koji tiho šušte dok se preko njih kotrijaju točkići. Bez obzira na to šta se napoiju dešava, u tom predvorju možeš stajati, posmatrati ljude, i misliti kako nacisti i daije bombarduju London.

Zaobišao sam vratara na ulazu u bar i sam otvorio vrata. Ako mu je bilo smešno, nije to pokazao. Ako je bio živ, nije pokazao. Zakoračio sam na plišani tepih dok su se teška vrata iza mene tiho zatvorila, i ugledao sam ih za stolom u dnu prostorije okrenute ka Bašti. Trojica muškaraca sa toliko političkih veza da bi mogli da nas spreče da uđemo u dvadeset prvi vek.

Najmlađi, Džim Vernan, ustade i nasmeši mi se kada me ugleda. Džim je moj lokalni predstavnik; to mu je posao. Prešao je preko tepiha u tri duga koraka, sa osmehom Džeka Kenedija razvučenim odmah iza ispružene ruke. Prihvatio sam pozdrav. „Zdravo, Džime."

„Patriče", uzvratio je, kao da je čitav dan stajao na pošijunčanoj stazi i čekao moj povratak iz logora za ratne zarobijenike. „Patriče", ponovio je, „drago mi je što si stigao." Dodirnuo mi je rame, odmerio me kao da me nije i juče video. „Dobro izgledaš."

„Nabacuješ mi se?"

Džim se na to srdačno nasmeja, mnogo srdačnije nego što je šala zasluživaia. Poveo me je do stola. „Patrik Kenzi, senator Sterling Malkern i senator Brajan Polson."

Džim je izgovorio „senator" kao što neki muškarci izgovaraju „Hju Hefner" sa neshvatljivim divljenjem.

Sterling Malkern je bio rumen, debeo čovek, i svoju težinu je nosio kao oružje, a ne kao obavezu. Imao je ćubu guste sede kose na koju je mogao da sleti DC-10 i stisak ruke koji bi za dlaku mogao da ti izazove paralizu. Bio je šef većine u državnom senatu još od završetka Građanskog rata ili tako nešto, i nije imao nameru da se penzioniše. Rekao je: „Pete, momče, drago mi je što te ponovo vidim." Takođe je imao izveštačeni irski naglasak koji je nekim čudom usvojio dok je odrastao u južnom Bostonu.

Brajan Polson je bio mršav kao grana, sa glatkom kosom boje bakra i vlažnim, mesnatim stiskom ruke. Sačekao je da sedne Malkern pre nego što je to i sam učinio, i pitao sam se je li tražio dozvolu i pre nego što mi je iskvasio dlan. Pozdravljao se klimanjem glave i treptanjem, kao neko ko je

samo načas iskoračio iz senke. Mada, kažu da ima karakter, izbrušen godinama koje je proveo kao Malkernov potrčko.

Malkern blago podiže obrve i pogleda Polsona. I Polson podiže svoje i pogleda Džima. Džim podiže svoje obrve k meni. Sačekah tren i podigoh svoje ka svima. „Jesam li prošao?“

Poison je izgledao zbunjeno. Džim se nasmešio. Suzdržano. Malkern izgovori:

„Kako da počnemo?''

Osvrnuo sam se ka šanku.

„Pićem?“

Malkern se glasno nasmeja, a Džim i Polson mu se pridružiše. Sad znam odakle to Džimu. Dobro što se nisu svi zajedno potapšali po kolenima.

„Naravno“, prihvati Maikern. „Naravno.“

Podigao je ruku, i nemoguće ljupka mlada žena, čija ju je zlatna piočica sa imenom predstavljala kao Rejčel, pojavi se kraj mene. „Senatore! Čime vas mogu poslužiti?“

„Možete doneti ovom mladiću piće.“ Nisam bio siguran je li zalajao ili se nasmejao.

Rejčel se još vedrije osmehnu. Okrenula se i pogledala me. „Naravno. Šta biste želeli, gospodine?“

„Pivo. Imate li ga ovde?“

Nasmejala se. Političari se nasmejaše. Suzdržao sarn se i ostao ozbiljan. Bože, što je ovo veselo mesto.

„Da, gospodine“, izjavila je. „Imamo hajneken, beks, molson, sem adams, st. pauli gerl, koronu, lovenbrau, dos ekis...“

Prekinuh je pre nego što padne mrak.

„Može molson.“

„Patriče“, poče Džim, skrstivši ruke i nagnuvši se ka meni. Vreme da se uozbiljimo. „Imamo malu...“

„Zavrzlamu“, dovrši Malkern. „Malecnu zavrzlamu. Koju bismo želeli diskretno da rešimo i zaboravimo.“

Nekoliko trenutaka niko nije progovorio. Mislim da smo svi bili pod utiskom toga što poznajemo nekoga ko upotrebljava reč „zavrzlama“ u neobaveznom razgovoru.

Prvi se prenuh iz zabezeknutog divljenja.

„O kakvoj se tačno zavrzlami radi?“

Malkern se zavali nazad na stolicu, i zagleda se u mene. Pojavila se Rejčel i spustila pred mene ohlađenu čašu, u koju mi je nasula dve trećine molsona. Video sam kako me Malkern postojano posmatra svojim crnim očima. Rejčel reče: „Uživajte“, i ode.

Malkern me je netremice gledao. Verovatno bi trebalo nešto da ekspiodira pa da trepne. Počeo je: „Dobro sam ti znao oca, momče. Boljeg čoveka... pa, nisam poznavao. Pravi heroj.“

„Uvek je lepo govorio o vama, senatore.“

Malkern klimnu glavom, kao da se to podrazumeva.

„Šteta što je tako rano otišao. Izgledao je zdrav kao Džek Lalejn [{3}], ali...“, kucnuo se čukljevima po grudima, „...nikad se ne zna sa starom čukom.“

Otac mi je izgubio šestomesečnu bitku sa rakom pluća, ali ako je Malkern želeo da veruje kako je u pitanju bio srčani udar, ko bi se protivio. „A sad, evo njegovog sina“, nastavi Malkern. „Skoro odrastao.“

„Skoro“, ponovio sam. „Prošlog meseca sam se čak i obrijao.“ Džim kao da je progutao žabu. Polson zaškilji.

Malkern se osmehnu.

„U redu, momče. U redu. U pravu si.“ Uzdahnuo je. „Reći ću ti, Pete, kad dođeš u moje godine, sećaš se svega, osim onog što je bilo juče.“

Mudro sam klimnuo glavom, a pojma nisam imao o čemu priča.

Malkern je promešao piče, izvadio kašičicu i pažljivo je spustio na saivetu.

„Koliko smo čuli, kad se radi o pronalaženju Ijudi, od tebe nema boljeg.“ Raširio je ruke u mom pravcu, s dlanovima okrenutim nagore.

Klimnuo sam glavom.

„Ah. Nisi lažno skroman.“

Slegnuo sam ramenima.

„To mi je posao. Slučajno sam u tome i dobar.“ Otpio sam pivo, i gorko-slatki ukus prostruji mi jezikom. Požalih što sam prestao da pušim, i to ne prvi put.

„Dakle, momče, evo šta nas muči: sledeće nedelje na redu je prilično važan zakonski nacrt. Raspolažemo teškom municijom, ali izvesni postupci i

usluge koje smo primenili da sakupimo tu municiju mogli bi biti... pogrešni.”

„Kako?“

Malkern klimnu glavom i nasmeši se kao da sam rekao: „Bravo dečko.“

„Pogrešni“, ponovio je.

Odlučio sam daprihvatim igru.

„I postoji pismena dokumentacija o tim postupcima i uslugama?“

„Brz je“, obratio se Džimu i Polsonu. „Da, gospodine. Brz.“ Pogledao me je. „Dokumentacija“, ponovio je, „tačno, Pete.“

Dvoumio sam se da li da mu kažem koliko mrzim kada me zovu Pet. Možda je trebalo da ga oslovim sa Sterli, tek da vidim smeta li mu. Otpio sam gutijaj piva. „Senatore, ja pronalazim ljude, ne predmete.“

„Ako mogu da se ubacim“, ubaci se Džim, „dokumenta i jesu kod osobe koja je nedavno nestala.“

„Kod nekada pouzdane radnice Skupštine“, doda Malkern. Malkern je do savršenstva razvio taktiku „gvozdene ruke u svilenoj rukavici“. U njegovom ponašanju, izjavi, njegovom držanju, nije bilo ničega što je nagoveštavalo prekor, ali Džim je izgledao kao da su ga uhvatili da šutira mačku. Otpio je veliki gutljaj viskija, zveckajući kockicama leda po čaši. Sumnjao sam u to da će se još koji put ubaciti.

Malkern je pogledao Polsona, i Polson posegnu rukom u svoju aktentašnu. Izvadio je tanak svežanj papira i pređao mi ga.

Na vrhu se nalazila fotografija, prilično mutna. Uveličana slika lične karte radnice Skupštine. Sredovečna crnkinja, iznurenih očiju, umornog izraza lica. Usne su joj bile blago razmaknute i iskrivljene, kao da se sprema da fotografu iskaže svoje nestrpljenje. Okrenuo sam se u stranu i ugledao kopiju njene vozačke dozvole na sredini bele stranice. Ime joj je bilo Džena Anđelin. Imala je četrdeset jednu godinu, ali izgledala je kao da joj je pedeset. Imala je masačusetsku vozačku dozvolu treće klase, neograničenu. Oči su joj bile smeđe, bila je visoka oko metar i sedamdeset. Živela je u Kenetovoj ulici broj 412, u Dorčesteru. Broj socijalnog osiguranja joj je bio 042-51-6543.

Pogledao sam u tri političara i oči mi same skrenuše ka sredini, ka Malkernovom mračnom pogledu.

„I?“, upitao sam.

„Džena je bila čistačica u mojoj kancelariji. I Brajanovoj.“ Slegnuo je

ramenima. „Kakvi crnci umeju da budu, nisam imao primedbi.“

Malkern je govorio „crnci” onda kada nije bio dovoljno siguran sme li da kaže „crnje“.

„Dok...“, rekao sam.

„Dok nije nestala pre devet dana.“

„Nenajavljeni godišnji?“

Malkern me pogleda kao da sam upravo izjavio da fakultetska košarka nije nameštena.

„Kada je uzela taj ’godišnji’, Pete, takode je sa sobom ponela i ona dokumenta.“

„Lako štivo za čitanje na plaži?“, predložio sam.

Polson lupi dlanom o sto ispred inene. Jako. Polson. „Ovo nije šala, Kenzi. Razumeš?“

Pospano sam mu pogledao u ruku.

Malkern izusti:

„Brajane.“

Polson povuče ruku da opipa tragove biča na svojim leđima.

Zurio sam u njega, i dalje pospano, mrtvim očima kako ih je Endži nazivala, i obratio sam se Malkernu:

„Kako znate da je odnela... dokumenta?“

Polson odvrati pogled i zagleda se u svoj martini. Bio je još netaknut, nije ga otpio. Verovatno je čekao dopuštenje.

Maikern odgovori:

„Proverili smo. Veruj mi. Niko drugi nije logičan osumnjičeni.“

„A zašto ona jeste?“

„Šta?“

„Logično osumnjičena?“

Malkern se nasmešio. Bledo.

„Zato što je nestala istog dana kad i dokumenta. Ko bi znao s tim ljudima?“

„Hmm“, promrmljao sam.

„Hočeš li nam je pronaći, Pete?“

Pogledao sam kroz prozor. Veseli Vratar je nekoga žurno smeštao u taksi. U Bašti je sredovečni par u jednakim *Cheers* majicama neprestano slikao spomenik Džordža Vašingtona. Sigurno će im se diviti kada se vrate u Bojzi.

Alkos na pločniku jednom rukom se oslanjao na bocu; drugu je ispružio, postojan kao stena, čekajući sitniš. Prošla je prelepa žena. Žurno.

„Skup sam“, izjavio sam.

„Znam“, reče Malkern. „Dakle, zašto još živiš u starom komšiluku?“ Pitanje je postavio kao da želi da me uveri da je i njegovo srce tamo, i kako mu sada znači više nego aiternativni put kada je auto-put zakrčen.

Pokušao sam da smislim odgovor. Nešto u vezi sa korenima, i saznanjem gde pripadaš. Na kraju, rekao sam istinu: „Imam fiksnu kiriju za stan.“

Izgleda da mu se to dopalo.

DRUGO POGLAVLJE

Stari komšiluk jeste Trg Edvarda Evereta u Dorčesteru. Udaljen je malo manje od osam kilometara od samog centra Bostona, što znači da vam po lepom danu treba samo pola sata da stignete kolima.

Kancelarija mi se nalazi u zvoniku Crkve Svetog Vartolomeja. Nikada nisam saznao šta se dogodilo sa zvonom koje je tu nekada bilo, a kaluđerice koje predaju u susednoj parohijskoj školi neće da mi kažu. Starije mi jednostavno ne odgovaraju, a mlađima je moja radoznalost izgleda zabavna. Sestra Helena mi je jednom odgovorila da je „čudom nestalo“. Njene reči. Sestra Džojs, koja je sa mnom odrasla, uvek kaže kako je „zagubljeno“, i uputi mi neku vrstu prepredenog osmeha, za kakav kaluđerice ne bi trebalo da su sposobne. Ja sam detektiv, ali kaluđerice bi i Sema Spejda {4} oterale u ludnicu svojim zidom ćutanja.

Onog dana kada sam dobio svoju detektivsku dozvolu, crkveni pastor, otac Dramond, zamolio me je da malo pripazim na crkvu. Neki nevernici su provaljivali da kradu putire i svećnjake, i kako se izrazio pastor Dramond: „Ovo sranje mora da prestane.“ Ponudio mi je tri obroka dnevno u parohiji, moj prvi slučaj i Božju zahvalnost ako se smestim u zvonik i sačekam sledeću provalu. Rekao sam mu da nisam tako jeftin. Zahtevao sam da mi dopusti da koristim zvonik dok ne pronađem prostor za kancelariju. Za sveštenika, prilično je lako popustio. Kada sam video u kakvom se stanju nalazi taj prostor koji nije korišćen devet godina, znao sam i zašto.

Endži i ja smo uspeli tamo da uguramo dva stola. I dvestolice. Kada smo shvatili da nema mesta za ormarić sa dokumentima, odvukao sam sve stare dosijee u svoj stan. Iskeširali smo za kompjuter, prebacili sve što smo mogli na diskete, i ugurali nekoliko novijih dosijea u fioke stolova. Na klijente to ostavlja dovoljno dobar utisak da skoro i ne obraćaju pažnju na prostor. Skoro.

Endži je sedela za stolom kad sam stigao do najvišeg stepenika. Bila je zauzeta istraživanjem najnovije kolumne En Landers, pa sam ušao tiho. Prvo

me nije primetila, En se sigurno bavila nekim opasnim ludakom, pa sam ugrabio priliku da je posmatram u retkim trenucima odmora.

Noge je podigla na sto, a na njima je imala crne Petar Pan čizme od antilopa, i u njih je ugurala nogavice crnih farmerica. Odmerio sam joj duge noge sve do neobavezne bele pamučne majice kratkih rukava. Ostatak je bio sakriven iza novina, osim delimičnog pogleda na raskošnu, gustu kosu boje pokislog katrana, koja joj je padala na maslinaste ruke. Iza štampe se nalazio vitak vrat koji je podrhtavao kada se pretvarala da se ne smeje mojim šalama, nepopustljiva vilica sa gotovo mikroskopskim smeđim belegom na levoj strani, aristokratski nos koji uopšte nije odgovarao njenoj ličnosti, i oči boje rastopljene karamele. Oči u koje biste zaronili a da se i ne osvrnete.

Mada, nije mi se pružila prilika da ih vidim. Spustila je novine i pogledala me kroz crne naočare za sunce. Sumnjam da će ih brzo skinuti.

„Hej, Skide“, pozdravila me je, pa posegla za cigaretom iz kutije na stolu.

Endži me jedina zove „Skid [{5}]“. Verovatno zato što je jedina bila sa mnom u očevom autu one noći kada sam ga obmotao oko ulične svetiljke u Louer Milsu pre trinaest godina.

„Hej, lepotice", otpozdravio sam i spustio se na stolicu. Mislim da nisam jedini koji je zove lepoticom, ali to je moć navike. Ili činjenično stanje. Odaberite sami. Klimnuo sam glavom u pravcu naočara. „Zabavljala si se sinoć?“

Slegnula je ramenima i pogledala kroz prozor.

„Fil je pio.“

Fil je Endžin muž. Fil je kreten.

Toliko.

„Da, pa...“ Podigla je rub zavese, i savijala ga napred-nazad u ruci. „Šta ćeš da uradiš?“

„Isto što i pre“, odgovorio sam. „I to s velikim zadovoljstvom."

Sagnula je glavu tako da su joj naočare skliznule do male izbočine na prevoju nosa, i pokazala se tamna mrlja od ugla levog oka pa sve do slepoočnice. „A kad završiš” rekla je, „vratiće se kući, i sve predstaviti kao ljubavnu razmiricu”. Ponovo je podigla naočare na oči. „Reci mi da grešim.“ Glas joj je bio veseo, ali tvrd, kao zimsko sunce. Mrzeo sam taj glas.

„Neka bude kako ti kažeš“, rekao sam.

„I biće.“

Endži, Fil i ja odrasli smo zajedno. Endži i ja, najbolji prijatelji. Findži i Fil, najbolji ljubavnici. Ponekad je tako. Ne često u mom iskustvu, hvala bogu, ali ponekad. Pre nekoliko godina, Endi je došla u kancelariju s naočarima za sunce i dve bilijarske kugle tamo gde je trebalo da joj budu oči. Takođe je imala lepu zbirku modrica po rukama i vratu i dva i po centimetra visoku čvorugu na potiljku. Mora da mi je izraz lica odao namere, jer prvo što je izustila bilo je: „Patriče, budi razuman.“ Nije to bio prvi put, zaista. Mada, bilo je najgore do tada, i kada sam pronašao Fila u Džimijevom pabu u Aphams korneru, popili smo nekoliko razumnih pića, odigrali jednu-dve razumne partije bilijara, i ubrzo nakon što sam načeo temu a on odgovorio sa „Što ne odjebeš i ne gledaš svoja posla, Patriče?“, prebio sam ga skoro nasmrt razumnim bilijarskim štapom.

Nekoliko dana sam bio prilično zadovoljan sobom. Moguće je, mada se ne sećam, da sam pomalo maštao o sebi i Endži u nekoj vrsti porodičnog blaženstva. Onda je Fil izašao iz bolnice i Endži nedelju dana nije dolazila na posao. Kada se pojavila, kretala se veoma oprezno i uzdisala svaki put kad je trebalo da sedne ili ustane. Lice joj nije dirao, ali telo joj je bilo crno.

Nije pričala sa mnom dve nedelje. Čitava večnost, te dve nedelje.

Odmerio sam je sada dok je gledala kroz prozor. I po ko zna koji put, zapitao sam se zašto takva žena, žena koja ne trpi sranja apsolutno ni od koga, žena koja je ispalila dva merka u izgubljeni slučaj po imenu Bobi Rojs kada se opirao našim ljubaznim naporima da ga vratimo njegovom jemcu, dopušta mužu da se prema njoj ponaša kao prema bokserskom džaku. Bobi Rojs više nije ustao, i često se pitam kada će doći Filovo vreme. Ali do sada nije.

I čuo sam odgovor na svoje pitanje tihim, umornim glasom kojim je obično govorila o njemu. Volela ga je, kratko i jasno. Neki delovi njega koje ja svakako više ne vidim sigurno se njoj razotkrivaju u njihovim intimnim trenucima, neka dobrota koju poseduje a koja sija kao Gral u njenim očima. Mora da je to, jer ništa drugo u njihovom odnosu više nema smisla ni meni niti bilo kome drugom ko je poznaje.

Otvorila je prozor i izbacila cigaretu. Gradska cura do srži. Čekao sam da neki učenik na dopunskoj nastavi vrisne ili da kaluđerica dovuče dupe uz stepenice, s božjim gnevom u očima i zapaljenim pikavcem u ruci. Nije se

dogodilo ni jedno ni drugo. Endži se okrenula od otvorenog prozora, i sveži letnji povetarac je u prostoriju uneo mirise izduvnih gasova i slobode i latica ljiljana rasutih po školskom dvorištu.

„Dakle“, pitala je, naslanjajući se na stolicu, „opet imamo posla?“

„Opet. imamo posla.“

„Jupi“, uzviknula je. „Lepo odelo, usput.“

„Poželiš da me kresneš na licu mesta, zar ne?“

Lagano je odmahnula glavom.

„Uf, ne.“

„Ne znaš gde sam bio. Je li tako?“

Ponovo je odmahnula glavom.

„Znam tačno gde si bio, Skide, u tome i jeste nevolja.“

„Kučko“, izgovorio sam.

„Kurvo.“ Isplezila se na mene. „Kakav je slučaj?“

Izvukao sam podatke o Dženi Andželin iz unutrašnjeg džepa na grudima i bacio ih na sto. „Jednostavno, pronađi-i-pozovi.“

Pažljivo je pregledala stranice. „Zašto bi nekoga bilo briga ako sredovečna čistačica nestane?“

„Izgleda da su sa njom nestala i neka dokumenta. Dokumenta iz Skupštine.“

„A odnose se na?“

Slegnuo sam ramenima.

„Znaš te političare. Sve je tajno kao Los Alamos {6} dok ne postane javno.“

„Kako znaju da ih je ona uzela?“

„Pogledaj sliku.“

„Ah“, rekla je, klimajući glavom, „crnkinja.“

„Dovoljno dobar dokaz za većinu.“

„Čak i za stalnog liberalnog senatora?“

„Stalni liberalni senator je samo još jedan rasista s Juga kad ne boravi u Senatu.“

Ispričao sam joj o sastanku, o Malkernu i njegovom kučetu, Polsonu, o službenicama *Rica* nalik na žene iz Stepforda.

„A kako se ponaša predstavnik Džejms Vernan u društvu takvih

gospodara države?“

„Jesi li ikada gledala onaj crtani o velikom i malom psu, gde mali pas stalno dahće, skače gore-dole i pita velikog psa: ’Kuda idemo, Buče? Kuda idemo, Buče?’“

„Da.“

„E tako“, odgovorio sam.

Zagrizla je vrh olovke, a onda počela njome da kucka po prednjim zubima.

„Dobro, sada si mi izneo svoja lična zapažanja. Šta se stvarno desilo?“

„To je sve.“

„Veruješ im?“

„Đavola, ne.“

„Dakle, ima tu još nešto ispod površine, detektive?“

Slegao sam ramenima.

„Oni su izabrani predstavnici vlasti. Kad oni ispričaju čitavu istinu, tog dana će kurve davati besplatno.“

Nasmešila se.

„Poređenja su ti kao i uvek sjajna. Ti si jednostavno rezultat dobrog odgoja, zaista jesi.“ Razvukla je osmeh dok me je posmatrala, lupkajući olovkom po levom prednjem zubu, blago okrnjenom. „I, kako glasi ostatak priče?“

Olabavio sam kravatu i prevukao je preko giave.

„Provalila si me.“

„Valjda sam neki detektiv“, izjavila je.

TREĆE POGLAVLJE

Džena Andželin je, kao i ja, rođena i odrasla u Dorčesteru. Površni posetilac grada možda bi pomislio da je to lep zajednički imenilac za Dženu i mene, veza ma kako mala iskovana mestom: dvoje ljudi poniklih iz svojih zasebnih rupa i između njih znak jednakosti. Ali površni posetilac ne bi bio u pravu. Dorčester Džene Andželin i moj Dorčester imaju isto toliko zajedničkog kao Džordžija i Gruzija.

Dorčester u kome sam ja odrastao činila je tradicionalna radnička klasa, u četvrtima koje su često bile obeležene katoličkim crkvama oko kojih su sagrađene. Muškarci su bili poslovođe, predradnici, nadzornici za osuđenike na uslovnoj slobodi, radnici telefonske kompanije - ili, kao moj otac, vatrogasci. Žene su bile domačice koje su ponekad imale honorarne poslove, a ponekad i diplomu nekog državnog fakulteta. Svi smo bili Irci, Poljaci ili dovoljno blizu da prođemo. Svi smo bili beli. I kad je počela savezna desegregacija državnih škola godine 1974, većina muškaraca je radila prekovremeno, većina žena se zaposlila za stalno, a većina dece je otišia u privatne katoličke srednje škole.

Taj Dorčester se promenio, naravno. Razvod, koji je praktično bio nezamisliv u vreme mojih roditelja, sada je nešto sasvim uobičajeno, i poznajem mnogo manje komšija nego pre. Ali i dalje imamo pristup sindikalnim poslovima, obično poznajemo državne predstavnike koji nas mogu ubaciti u državnu službu. Povezani smo do neke mere.

Dorčester Džene Andželin je siromašan. Taj kraj je, vrlo često, obeležen javnim parkovima i javnim centrima. Muškarci su radnici na dokovima i bolničari, u nekim slučajevima poštanski službenici, i samo poneki je vatrogasac. Žene su bolničarke, kasirke, čistačice, prodavačice u robnim kućama. Mogu biti i medicinski tehničari ili sestre, policajci, državni službenici, ali ukoliko su stigli do te tačke, onda verovatno više ne žive u Dorčesteru. Preselili su se u Dedam ili Framingam ili Brokton.

U mom Dorčesteru ostaješ zbog zajednice i tradicije, zato što si izgradio

udoban, iako pomalo siromašan život, gde se malo šta menja. Seoce.

U Dorčesteru Džene Andželin ostaješ zato što nemaš izbora.

Nigde nije teže objasniti razliku između ta dva Dorčestera, Belog Dorčestera i Crnog Dorčestera, nego u Belom Dorčesteru. Ovo se naročito odnosi na moj kraj, jer se nalazimo na samoj granici. Onog trenutka kada prođeš preko Trga Edvarda Evereta ka jugu, istoku ili zapadu, nači ćeš se u Crnom Dorčesteru. Dakle, ovdašnji ljudi teško vide te razlike kao nešto više od razlike između crnog i belog. Momak s kojim sam odrastao to je jednom veoma jednostavno objasnio: „Hej, Patriče“, rekao je, „dosta tog sranja. Odrastao sam u Dorčesteru. Bio sam siromašan. Niko mi nikada ništa nije poklonio. Moj stari nas je napustio kada sam bio dete, baš kao i mnoge crnje iz Berija. Niko me nije *molio* da naučim da čitam ili nađem posao ili postanem nešto. Niko mi nije dao nikakav podsticaj da mi pomogne, budi prokleto siguran. I nisam zgrabio uzi, pridružio se bandi, niti počeo da pucam iz automobila. Zato me poštedi tog sranja. Nemaju opravdanje.“

Stanovnici Belog Dorčestera uvek nazivaju Crni Dorčester „Berijem”. Skraćeno od Roksberija, dela Bostona koji počinje tamo gde se Crni Dorčester završava, gde utovaraju mrtve mlade crnce u kamione s mesom, ponekad i po osmoro za vikend. Crni Dorčester se takođe prilično redovno odriče svojih potomaka, i oni iz Belog Dorčestera odbijaju da ga zovu drugačije do Beri. Neko je samo zaboravio da to promeni i na kartama.

Ima istine u onome što je rekao moj prijateij, ma kako uskogrudo to bilo, i ta istina me plaši. Kad se vozim kroz svoj kraj, vidim siromašne, ali ne vidim sirotinju.

Vozeći se po Dženinom kraju, video sam mnogo sirotinje. Video sam veliki, ružni ožiljak od četvrti sa nekoliko prodavnica zatvorenih daskama. Video sam jednu preko čijih vrata još nisu zakucali daske, ali baš kao i da je bila zatvorena. Izlog je bio raznet, a rupe od metaka su istačkale zidove u neravnomerne šare nalik na smrtonosne akne.

Unutra je sve bilo spaijeno i razrušeno i stakleni znak iznad, na kome je nekada na vijetnamskom pisalo *suhomesnati proizvodi*, bio je razbijen. U ovoj četvrti nikada nije išao posao sa suhomesnatim proizvodima, ali izgleda da je prodaja kreka vrlo uspešna.

Skrenuo sam sa Avenije Blu Hil i krenuo uz razrovarenu uzbrdicu koja je izgledala kao da nije popločana još od vremena Kenedijeve administracije.

Sunce je zalazilo, krvavocrveno, iza dvorišta zaraslog u gnjili korov na vrhu brda. Grupa čutljive crne dece prešla je ulicu ispred mene, lagano, piljeći u moj auto. Bilo ih je četvorica, a jedan je u ruci držao dršku od metle. Okrenuo je glavu da me pogleda i oštrim zamahom udario štapom po ulici. Jedan od njegovih drugara, lupkajući teniskom lopticom ispred njega, nasmejao se i pripretio prstom u pravcu mog vetrobrana. Prešli su preko ulice i presekli kroz trulu smeđu stazu između dve trospratnice. Nastavio sam uzbrdo, uz utešnu misao da mi pištolj visi u futroli na levom ramenu.

Moj pištolj, kako bi Endži rekla, „nije za zajebavanje“. U pitanju je .44 magnum automatik, „automag“, kako ga veselo zovu u *Soldier of Fortune,* i, kao ni te časopise, nisam ga kupio da bih se kurčio ili iz zavisti prema Klintu Istvudu ili zato što sam želeo da imam prokleto najveći pištolj u kraju. Kupio sam ga iz jednog jednostavnog razloga: loš sam strelac. Potrebno mi je da znam da ću, ako ga ikada budem morao upotrebiti, pogoditi onog koga sam naciljao, i to dovoljno precizno da ga tako oborim da više ne ustane. Ako pojedince pogodiš u ruku kalibrom .32, samo ćeš ih naljutiti. Ako ih u isto mesto pogodiš automagom, biće im potreban svestenik.

Dvaput sam pucao iz njega. Jednom kad je bezumni sociopata, tek nešto malo veći od Roud Ajlanda, tražio da pokažem koliko sam jak. Iskočio je iz auta i našao se na dva metra od mene, brzo mi se približavajući, kada sam ispalio metak koji mu je prošao pravo kroz motor. Zagledao se u svoju kordobu kao da sam upravo ubio psa i gotovo je zaplakao. Ali para koja je poknljala iz probušenog metala na haubi uverila ga je da postoji i nešto što je jače od nas dvojice.

Drugi put je to bio Bobi Rojs. Uhvatio je Endži za vrat, i razneo sam mu komad mesa sa noge. Da vam ispričam nešto o Bobiju Rojsu: ipak je ustao. Podigao je pištolj prema meni i tako ga je držao čak i nakon što su ga Endžina dva metka podigla i bacila na hidrant, i oči mu se ugasile. Bobi Rojs se i ukočio s pištoijem uperenim u mene, sa mrtvim očima koje nisu bile drugačije ni kada je disao.

Na sebi sam imao bisernosivi, nestrukirani laneni sako kada sam izašao iz automobila ispred Dženine poslednje poznate adrese. Bio mi je prevelik i potpuno mi je sakrivao pištolj. Definitivno sam zavarao grupu. tinejdžera koji su sedeli na automobilima ispred Dženine kuće. Kad sam prešao ulicu prema njima, jedan od njih reče:

„Hej, pajkane, gde ti je pojačanje?“

Devojka pored njega se zakikota.

„Pod sakoom, Džerome.“

Bilo ih je devetoro. Polovina ih je sedela na izbledelom plavom malibu ševroletu sa jarkožutom denverskom kandžom zakačenom za prednji točak jer vlasnik nije platio parkiranje. Ostali su sedeli na haubi automobila iza malibua, granadi boje zelenog izbljuvka. Dvojica klinaca skliznuše sa automobila i žurno se udaljiše ulicom, spuštenih glava, rukama trljajući čela.

Zastao sam kraj automobila.

„Je li Džena tu negde?“

Džerom se nasmeja. Bio je mršav i čvrst, ali držao se opušteno u ružičastoj majici, belom šortsu i crnim džordankama. Ponovio je:

„Je li Džena tu negde?“, piskavim izveštačenim glasom. „Ko da su on i Džena stari prijatelji.“

Ostali se nasmejaše.

„Ne, brate, Džena danas nije tu.“

Pogledao me je i protrljao bradu. „Mada, ja joj dođem nešto kao dežurna služba. Što meni ne ostaviš poruku?“

Ostali klinci prasnuše u smeh na „služba“.

I meni se dopaio, ali trebalo je da se ponašam kao da vladam situacijom. Rekao sam:

„Kao, neka moj agent nazove njenog agenta?“

Džerom me bezizražajno pogleda.

„Da, brate, tako. Kako god kažeš.“ Još smeha. Mnogo više.

To sam ja, Patrik Kenzi, i baš umem s omladinom. Provukao sam se između dva automobila, što je teško učiniti kada ti se niko ne sklanja s puta, ali uspeo sam.

„Hvala ti na pomoći, Džerome.“

„Hej, brate, nema na čemu. To je deo moje predivne ličnosti.“

Zakoračio sam na prednje stepenište Dženine trospratnice.

„Pohvaliću te kod Džene kad je vidim.“

„Pravi prokleti belac“, reče Džerom dok sam otvarao vrata hodnika.

Džena je živela na trećem spratu. Koraknuo sam na stepenice, osećajući poznati miris okrnjenog, od sunca ispucalog drveta svih gradskih trospratnica, staru boju, mačji izmet, drvo i linoleum koji su decenijama natapali

rastopljeni sneg i prljavština sa mokrih čizama, proliveno pivo i sokovi, pepeo na hiljade odbačenih cigareta. Pazio sam da ne diram rukohvat; izgledao je kao da bi lako mogao da se sruši sa ograde.

Ušao sam u gornji hodnik i stigao do Đženinih vrata, ili onoga što je od njih ostalo. Nešto je izvalilo drvo oko ručke, a ona sama je ležala u hrpi piljevine na podu. Brz pogled na hodnik ispred otkrio mi je tanko parče tamnozelenog linoleuma po kome su bile razbacane polomljene noge od stolica, razbijena fioka, neka pocepana odeća, punjenje iz jastuka, delovi malog tranzistora.

Izvukao sam pištolj, zakoračio unutra, proveravajući sva vrata očima i pištoljem istovremeno. U stanu je vladala tišina kakvu imaju samo prostori u kojima više nema ničeg živog, ali takva tišina je umela i pre da me zavara, i kao dokaz za to imam ponovo nameštanu vilicu.

Trebalo mi je deset minuta napornog istezanja vrata i pretraživanja da shvatim kako je mesto zaista prazno. Dotle sam već bio natopljen znojem, leđa su me bolela, a mišići šaka i ruku bili su mi savitljivi kao da su od gipsa.

Popustio sam stisak na pištolju dok sam opuštenije prolazio kroz stan, ponovo proveravajući sobe i pažljivije zagledajući predmete. Ništa nije iskočilo iz spavaće sobe i zaplesalo ispred mene sa neonskim znakom nasebi na kojem je pisaio REŠENJE!!! Ni u kupatilu, takođe. Kuhinja i dnevna soba nisu bile ništa spremnije za saradnju. Samo sam shvatio da je neko nešto tražio, i nije mnogo vodio računa o tome da bude pažljiv. Ništa što se moglo slomiti nije ostalo celo, i ništa što se nije moglo proseći nije ostalo nerasečeno.

Ušao sam u hodnik i začuo zvuk s desne strane. Okrenuo sam se i preko široke cevi zagledao se u Džeroma. Čučnuo je, s rukama ispruženim ispred lica. „Hej! Hej! Hej, hej, hej, hej! Ne pucaj, jebo te!“

„Gospode“, izustio sam, a težak talas olakšanja prešao mi je preko kao žilet ostrog adrenalina.

„Proklet bio!” Džerom se ispravio, iz nekog razloga prešao rukama preko majice, ispravio rubove šortsa. „Kog davola nosiš tu stvar sa sobom? Nisam ovde video slonove bog zna otkad.“

Slegnuo sam ramenima.

„Šta radis ovde gore?“

„Hej, ja *živim* u ovom kraju, beli hlebu. Čini mi se da tebi treba opravdanje. I skianjaj tu jebenu stvar.”

Ugurao sam pištolj nazad u futrolu.

„Šta se ovde desilo, Džerome?“

„Ubij me“, odgovori Džerom, uđe i pogleda nered kao da ga je već sto puta video. „Stara Džena nije tu već više od nedelju dana. Ovo je urađeno za vikend.“ Naslutio je moje sledeće pitanje. „I ne, brate, niko ništa nije video.“

„Nisam iznenađen“, potvrdio sam.

„O, kladim se da ljudi u tvom kraju samo dođu i stalno dobrovoljno daju obaveštenja policiji.“

Nasmešio sam se.

„Čak ni kad su najbolje raspoloženi.“

„Aha.“ Ponovo je pogledao nered. „Ovo mora da je zbog Rolanda. Mora biti.“

„Ko je Roland?“

Okrenuo se i izašao.

„Idi kući, beli hlebu.“

Sišao sam za njim stepenicama.

„Ko je Roland, Džerome?“ Odmahivao je glavom sve dok nije sišao u prizemlje. Kada je stigao do trema, gde su mu se na stepenicama okupili prijatelji, palcem je pokazao na mene kada je izašao kroz vrata.

„Pita ko je RoIand.“

Prijatelji se nasmejaše. Mora da sam bio najsmešniji belac kog su videli tih dana.

Većina ih je ustala kad sam izašao na trem. Devojka reče:

„Hoćeš da znaš ko je Roland?“

Sišao sam do polovine stepenica.

„Hoću da znam ko je Roland.“ Jedan od krupnijih momaka me ubode kažiprstom u rame. „Roland je tvoja najgora jebena noćna mora.“

Devojka reče:

„Gora od tvoje žene.“

Svi se nasmejaše i ja se spustih sa stepenica i prodoh između plavog malibua i zelene granade.

„Drži se dalje od Roianda“, dobaci Džerom. „Što bi ubilo slona, Rolanda bi samo ošamutilo. Jer on nije čovek.”

Stao sam, okrenuo se, sa rukom na malibuu.
„A šta je onda?“ Džerom slegnu ramenima, i prekrsti ruke na grudima.
„Jednostavno je loš. Ne može biti gori.“

ČETVRTO POGLAVLJE

Ubrzo nakon što sam se vratio u kancelariju, poručili smo kinesku hranu i osvrnuli se na protekli dan.

Endži je pratila trag dokumenata dok sam ja sledio onaj fizički. Ispričao sam joj šta nam je doneo moj trag, dodao imena „Džerom" i „Roland” prvoj stranici našeg dosijea, i uneo sam ga u kompjuter. Takođe sam napisao i „provala” i „motiv?“ i podvukao ovo poslednje.

Stigla nam je kineska hrana i bacili smo se na posao začepijivanja arterija i primoravanja srca da radi dvostruko. Endži mi je prenela rezuitate istrage o dokumentima između zalogaja pržene svinjetine na pirinču i čou mejna. Dan posle Dženinog nestanka, Džim Vernan je obišao restorane i prodavnice oko Ulice Bikon i Skupštine da proveri je li nedavno bila tamo. Nije je našao, ali vlasnik prodavnice u Somersetu dao mu je kopiju računa njene kreditne kartice. Džena je vizom platila sendvič sa šunkom i koka-kolu. Endži je uzela račun i iskoristila isprobani-i-uspešni način: „Zdravo, ja sam (ubaci se ime ciljane osobe) i izgleda da sam negde zaturila kreditnu karticu“, i otkrila da je Džena imala samo vizu, da joj kreditna istorija nije sasvim čista (jedna svađa sa naplatnom agencijom još osamdeset prve), a poslednji put je upotrebila karticu 19. juna, prvog dana kada se nije pojavila na poslu, u Bostonskoj banci na uglu Klarendona i Sent Džejmsa, da podigne gotovinu od dvesta dolara. Endži je zatim pozvala Bostonsku banku i predstavila se kao službenica Ameriken ekspresa. Gospođa Andželin je podnela zahtev za kreditnu karticu i da li bi proverili njen račun? Koji račun?

Dobila je isti odgovor u svakoj banci u kojoj je probala. Džena Andželin nije imala račun u banci. Što je dobro, što se mene tiče, ali tako je nekoga teže naći.

Zapitkivao sam Endži je li propustila koju banku, ali ona podiže ruku i uspe da procedi „Još nisam završila“ preko preostalog rebarca. Obrisala je usta salvetom i progutala zalogaj. Zatim je otpila gutljaj piva i izgovorila: „Sećaš se Bilija Hokinsa?“

„Naravno." Bili bi gulio kaznu u zatvoru Volpol da mu nismo pronašli alibi.

„Pa, Bili sada radi za Vestern junion, na unovčavanju čekova.“ Zavalila se na stolici, zadovoljna.

„Pa?“

„Šta pa?" Uživala je.

Uzeo sam masno rebarce i nanišanio je.

Podigla je ruke.

„Dobro, dobro. Bili će proveriti za nas, saznati je li bila u nekoj njihovoj ispostavi. Nije mogla preživeti sa dvesta dolara od devetnaestog. Barem ne u ovom gradu.“

„I kada će nam se Bili javiti?“

„Danas nije mogao ništa da učini. Rekao je da bi njegov šef posumnjao kad bi se predugo zadržao posle završetka svoje smene, a smena mu se završavala pet minuta posle mog poziva. Moraće to da odradi sutra. Obećao je da će nas pozvati do podneva.“

Klimnuo sam glavom. Tamno nebo iza Endži bilo je prošarano sa četiri grimizna prsta i blagi povetarac joj je naneo tanke vlasi kose iza uva na jagodicu.

Van Morison je pevao o „ludoj ljubavi“ na kasetofonu iza mene, a mi smo sedeli u tesnoj kancelariji i zurili jedno u drugo u večernjem rumenilu posle teške kineske hrane i vlažnog dana, zadovoljni što znamo odakle će nam pristići sledeća plata. Nasmešila se, pomalo postiđeno, ali nije skrenula pogled, i ponovo je počela lagano da kucka olovkom o onaj okrnjeni zub.

Pustio sam tišinu da vlada među nama dobrih pet minuta pre nego što sam izgovorio:

„Pođi sa mnom kući.“

Odmahnula je glavom, i dalje se smeškajući, i malo je zavrtela stolicu.

„Hajde. Gledaćemo malo televiziju, ćaskati o starim vremenima.“

„U ovoj priči se negde krije krevet. Znam to.“

„Samo za spavanje. Leći ćemo i... pričati.“

Nasmejala se. „Aha. A šta je sasvim onim lepim mladim devojkama koje ti kampuju pred vratima i zivkaju telefonom?“

„Kojim?“, pitao sam nedužno.

„Kojim?” odgovorila je. „Donom, Bet, Keli, onom *ribom sa guzom,*

Loren...“

„Ona riba sa guzom, molim?“

„Znaš onu. Italijanku. Onu koja kaže“, gias joj se povisio za dve oktave, „’Ooooo, Patriče, možemo li sada da napravimo penušavu kupku? Ha-ha!’ Eto tu.“

„Đina.“

Klimnula je glavom. „Đina. To je ta.“

„Sve njih zajedno dao bih za jednu noć sa...“

„Znam, Patriče. Nadam se da ne misliš kako time treba da se ponosiš.“

„Pa, gledaj, mama...“

Osmehnula se.

„Patriče, glavni razlog što veruješ da si zaljubljen u mene jeste taj što me nisi video golu...“

„Koliko?“

„Trinaest godina“, žurno je odvratila, „i oboje smo se složili da je to zaboravljeno. Osim toga, za tebe je vreme od trinaest godina čitav životni vek kada su žene u pitanju.“

„Kažeš to kao da je reč o nečem lošem.“

Zakolutala je očima.

„Dakle“, nastavila je, „šta nam je sutra u planu?“

Slegnuo sam ramenima, otpio malo piva iz limenke. Leto je sasvim sigurno stiglo; imalo je ukus čaja. Van je završio pesmu o „ludoj ljubavi“ i nastavio je „ka čudesnom“. Rekao sam: „Pretpostavljam da ćemo sačekati Bilija, a ako se ne javi, onda ćemo mi njega pozvati u podne.“

„Zvuči gotovo kao plan.“ Iskapila je pivo, iskrivila lice s pogledom na limenci. „Ima li neko hladno?“ Pružio sam ruku u korpu za otpatke, koja mi je služila i kao hladnjak, i dobacio joj novu limenku. Otvorlia ju je i otpila. „Šta ćemo da radimo kad pronađemo gospođu Anđelin?“

„Pojma nemam. Smislićemo nešto.“

„Za to si stručnjak.“

Klimnuo sam glavom.

„Zato mi i dopuštaju da nosim pištolj.“

Ugledala ga je pre mene. Senka mu je pala preko poda, uspuzala se uz desnu stranu njenog lica. Fil. Kreten.

Nisam ga video otkako sam ga strpao u bolnicu pre tri godine. Izgledao je

bolje nego onda kad je ležao na podu, držao se za rebra i iskašljavao krv na prašnjavi pod, ali i dalje je izgledao kao kreten. Imao je popriličan ožiljak pored levog oka, poklon od onog razumnog bilijarskog štapa. Nisam siguran, ali mislim da sam se zadovoljno nacerio kad sam to video.

Nije me ni pogledao. Gledao je u nju.

„Trubim dole već deset minuta, dušo. Nisi me čuia?“

„Napolju je prilično bučno, i... “ Pokazala je na kasetofon, ali Fil je rešio da ga ne pogleda jer bi to značilo da mora pogledati i mene.

Upitao je:

„Jesi li spremna za polazak?“

Klimnula je glavom i ustala. Ispila je pivo jednim dugačkim gutljajem. Izgleda da to nije ulepšalo Filu dan. Izgleda da je dodatno pokvaren kada je hitnula limenku u mom pravcu a ja je ubacio u korpu.

„Dva poena“, rekla je i zaobišla sto. „Vidimo se sutra, Skide.“

„Vidimo se'“, uzvratio sam, kada je uhvatila Fila za ruku i krenula prema vratima.

Neposredno pre nego što su stigli do vrata, Fil se okrenu, s njenom rukom u svojoj, i pogleda me. Osmehnuo se.

Poslao sam mu poljubac.

Čuo sam ih kako se spuštaju uzanim, zavojitim stepeništem. Van je prestao da peva i tišina koja ga je zamenila činila mi se gustom i trulom. Seo sam na Endžinu stolicu, i ugledao ih dole. Fil je ulazio u auto, a Endži je stajala kraj suvozačkih vrata, držeći se za bravu.

Spustila je glavu i imao sam osećaj da se svesno trudi da ne pogleda ka prozoru. Fil joj iznutra otvori vrata, i čim je ušla, ukijučili su se u saobraćaj.

Pogledao sam svoj kasetofon i kasete razbacane oko njega. Razmišijao sam o tome da izvađim Vana i ubacim Dajer strejts. Ili možda Stonse. Ne. Možda *Janes Addiction.* Springstina? Ili ipak, nešto sasvim drugačije. *Ladysmith Black Mambazo* ili Čiftejnze. Sve sam ih razmotrio. Razmišijao sam o tome šta će najbolje odgovarati mom raspoloženju. Pomislio sam na to da zgrabim kasetofon i zavitlam ga preko sobe do mesta na kome se Fil okrenuo, sa Endžinom rukom u svojoj, i nasmešio se.

Ali nisam. Proći će.

Sve prođe. Pre ili kasnije.

PETO POGLAVLJE

Nekoliko minuta kasnije, izašao sam iz crkve, jer nije više bilo ničeg što bi me tu zadržaio. Prošao sam kroz prazno školsko dvorište, šutnuo konzervu koja mi se nasla na putu. Provukao sam se kroz otvor u niskoj ogradi od kovanog gvožđa koja je okruživala dvorište i prešao ulicu ka svom stanu. Živim odmah preko puta crkve u plavo-beloj trospratnici koja je nekako izbegla ružnu aluminijumsku fasadu kakva je zaposela čitav komšiluk. Gazda mi je jedan stari mađarski farmer čije ime ne bih mogao da izgovorim ni da vežbam godinu dana. Čitav dan provodi muvajući se po bašti, i možda mi je uputio ukupno dvesta pedeset reči za pet godina koliko ovde živim. Reči su obično iste i ima ih četiri: „Gde je moja stanarina?“ Pokvareno staro kopile, i to još neljubazno.

Ušao sam u svoj stan na drugom spratu i račune koji su me čekali bacio na gomilu na stočiću da se pridruže svojim rođacima. Žene mi nisu kampovale kod vrata, ni ispred ni iza, ali imao sam sedam poruka na telefonskoj sekretarici.

Tri su bile od Đine Penušave Kupke. U pozadini svake poruke čulo se mumlanje i stenjanje iz studija za aerobik u kome je radila. Ništa ne pokreće točkove strasti kao malo letnjeg znoja.

Jedna je bila od moje sestre, Erin, međugradski poziv iz Sijetia. „Kloniš se nevolja, mali?“ Moja sestra. I kad budem zube držao u čaši i lice mi se sasuši kao šljiva, ona će me i dalje zvati „mali“. Druga je bila od Babe Rogovskog, koji se pitao hoću li na piće, partiju bilijara. Baba je zvučao pijano, što je značilo da će noćas neko da krvari. Odbio sam poziv s obzirom na okolnosti. Neka žena, mislim da je to bila Loren, zvala je zbog nekakvog gadnog obećanja koje se ticalo zarđalih makaza i mojih genitalija. Pokušao sam da se setim našeg poslednjeg sastanka pa da vidim kakvim sam to ponašanjem zaslužio tako drastične mere, kada je u sobu doplovio Malkernov glas i potpuno sam zaboravio na Loren.

„Pete, momče, ovde Sterling Malkern. Pretpostavljam da zaraduješ svoj

novac, koji je pozamašan, ali pitam se jesi li imao vremena da pročitaš današnji *Trib*? Onaj dragi dečko, Kolgan, opet mi je za vratom. Taj bi dečko optužio i tvog oca za podmetanje požara samo da bi mogao da ih gasi. Pravi Pekov loš momak, taj Riči Kolgan. Pitam se, Pete, možeš li malo da popričaš s njim, zamoliš ga da malo ostavi starca na miru? Ako može. Imamo rezervisan sto za ručak u Kopliju, u subotu u jedan. Nemoj da zaboraviš.“ Snimak se završio pištanjem, a onda je kaseta počela da se premotava.

Zurio sam u mali aparat. Pitao se mogu li ja da popričam s Ričijem Kolganom. Ako može. I prikladno je ubacio sećanje na mog oca. Herojskog vatrogasca. Voljenog gradskog odbornika. Mog oca.

Svi znaju da smo Riči Kolgan i ja prijatelji.To je delimično razlog što ljudi sumnjaju u mene malo više nego pre. Upoznali smo se kada smo obojica proučavali Svemirske osvajače sa maloletničkom propusnicom za pab u kampusu Hepi Harbor Bostonskog univerziteta. Riči je sada vodeći *Tribjunov* kolumnista, i opako kopile ako te smatra jednim od tri velika zla: elitistom, verskim fanatikom ili licemerom. Pošto je Sterling Malkern otelovljenje svega toga, Riči ga naručuje za ručak jednom ili dvaput nedeljno.

Svi su voleli Ričija Kolgana, sve dok mu uz tekst nije bila objavljena i slika. Lepo irsko ime. Dobar mladi Irac. Bori se protiv podmitljivih, debelih šefova partija u gradskoj kući i Skupštini. A onda mu je izašla slika i svi su videli da mu je koža crnja od Kercovog srca {7}, i odjednom je postao „smutljivac“. Ali on prodaje novine, a omiljena meta mu je oduvek bio Sterling Malkern. Među nadimcima koje je dao senatoru tu su: „Deda Mrazov Zli Blizanac“, „Sifon Sterling“, „Tri Ručka Malkern“ i „Veliki Nilski Konj“. Boston nije grad za osetljive političare.

I sada je Malkern želeo da ja sa njim „popričam“. Kad je bal, nek je bal. Odlučio sam da Malkernu, kada ga sledeći put vidim, kažem: „Možete da unajmite moje usluge, ali ne možete da me kupite", i reći ću mu da ostavi mog herojskog oca na miru dok radim na slučaju.

Moj otac, Edgar Kenzi, imao je svojih petnaest mintita lokalne slave pre skoro dvadeset godina. Izašao je na naslovnirn stranama oba dnevna lista; slika mu je čak završila i na zadnjim stranama *Njujork tajmsa* i *Vašington posta.* Fotograf umalo da osvoji Pulicera.

Bila je to đavolski dobra fotografija. Moj otac, obučen u crno i žuto

bostonskih vatrogasaca, sa rezervoarom za kiseonik vezanim na leđima, penje se uz desetospratnicu uz konopac od čaršava. Nekoliko minuta ranije, niz te čaršave se spustila žena. Pa, stigla je do polovine. Stisak joj je popustio i poginula je pri padu. Zgrada je bila stara fabrika iz devetnaestog veka koju je neko pretvorio u stambeni prostor, sagrađena od crvene cigle i jeftinog drveta koji su mogli biti i tkanina i benzin što se vatre tiče.

Žena je unutra ostavila decu, i u trenutku panike rekla im je da pođu dole za njom, umesto obrnuto. Deca su videla što joj se desilo i prestala su da se kreću, samo su stajala na crnom prozoru i posmatrala svoju majku nalik na izlomljenu lutku dok je dim kuljao iz sobe iza njih. Prozor je gledao na parkiralište i vatrogasci su čekali šlep-službu da odvuče automobile tako da mogu da postave merdevine. Moj otac je bez reči zgrabio rezervoar za kiseonik, prišao čaršavima i počeo da se penje. Prozor na petom spratu izleteo mu je pravo u grudi, i na još jednom snimku, pomalo mutnom, leluja u vazduhu dok mu se krhotine stakla odbijaju od teškog crnog kaputa. Konačno je stigao do desetog sprata i zgrabio decu, četvorogodišnjeg dečaka i šestogodišnju devojčicu, i ponovo se spustio. Ništa posebno, rekao bi on uz sleganje ramena.

Kada se pet godina kasnije penzionisao, ljudi su ga se i dalje sećali, i mislim da nikada više u životu nije platio nijedno piće. Na predlog Sterlinga Malkerna kandidovao se za gradski odbor i lepo je živeo od korupcije u velikoj kući sve dok mu se rak nije uvukao u pluća i pojeo i njega i novac.

Heroj je kod kuće bio sasvim druga priča. Šamarima je obezbedio da ga u sopstvenom domu uvek čeka večera. Šamarima se postarao da se domaći zadatak redovno radi. Uz šamare je sve išio kao podmazano. A ako oni nisu pomagali, bio je tu kaiš, ili udarac-dva pesnicom, ili, jednom, stara daska za pranje rubija. Šta god je trebalo, samo da se u svetu Edgara Kenzija održi red.

Nisam nikada saznao, i verovatno nikada i neću, je li zbog posla postao takav, i jednostavno je reagovao na jedini način na koji je umeo na sva ona pocrnela tela koja je pronalazio, spaijena u sklupčanom položaju u vrelim ormarima ili ispod zadimljenih kreveta, ili je jednostavno bio rođen zao. Sestra tvrdi da se ne seća kakav je bio pre nego što sam se ja rodio, ali takođe povremeno tvrdi i kako nas nikada nije tako jako istukao da nismo mogli da idemo u školu. Majka je u grob otišla šest meseci kasnije, za

Herojem, pa ni nju nisam stigao da pitam. Ali sumnjam da bi mi rekla. Irski roditelji su poznati po tome što nikada deci ne govore ništa loše o svojim supružnicima.

Zavalio sam se na kauču u svom stanu, i razmišljao ponovo o Heroju, govoreći sebi da je to poslednji put. Taj duh je nestao. Ali lagao sam, i bio sam toga svestan. Heroj me je budio noću. Heroj me je sakriven čekao u senci, u uličicama, u antiseptičnim hodnicima mojih snova, u okviru mog pištolja. Baš kao i u životu, radio je šta mu se prokleto htelo.

Ustao sam i prošao pored prozora do telefona. Napolju se nešto iznenada pomerilo u školskom dvorištu preko puta ulice. Bitange iz komšiluka su se okupile da vrebaju iz senke, sede u dubokim kamenim udubljenjima prozora i puše travu, popiju poneko pivo. Što da ne. Kada sam ja bio bitanga iz komšiluka, radio sam isto to. Ja, Fil, Baba, Endži, Voldo, Hejl, svi.

Okrenuo sam Ričijev broj u *Tribjunu*, u nadi da ću ga uhvatiti kako radi dokasno kao i obično. Začuo mu se glas već usred prvog zvona. „Gradske novine. Sačekajte.“ Iz linije poteče Mjuzakova verzija *Sedmorice veličanstvenih.*

I tada sam dobio jedan od onih odgovora šta-nije-u-redu-sa-ovom-slikom, a da čak nisam ni svesno postavio pitanje. Iz školskog dvorišta nije dopiraia muzika. Nije više bilo iznenadnog kretanja. Nije bilo nikakvog kretanja. Nisu svetlucali pikavci niti se čulo zveckanje staklenih boca. Pažljivo sam se zagledao u mesto gde sam ga primetio. Škola je imala oblik slova E bez srednje crtice. Dve krajnje crte su štrčale dobra dva metra dalje od srednjeg dela. U tim uglovima su tamne senke oblikovale džepove od devedeset stepeni. Kretanje je došlo iz džepa sa moje desne strane.

Nadao sam se šibici. U filmovima, kada neki idiot prati detektiva, uvek zapali šibicu tako da junak može da ga uoči. Tada sam shvatio kakvo je to glupo špijunsko sranje. Koliko sam znao, mogla je biti i mačka.

Svejedno sam nastavio da osmatram.

„Gradske novine“, oglasio se Riči.

„To si već rekao.“

„Gos’n Kenzi”, reče Riči. „Kako ide?“

“Ide dobro“, odvratio sam. „Čujem da si danas opet naljutio Malkerna.“

„Daje mi razlog da živim“, odgovorio je Riči. „Nilske konje koji se prerušavaju u kitove gađamo harpunom.“

Bio sam spreman da se kladim kako to drži zapisano na kartici i zalepljeno iznad svog radnog stola.

„Koji je najvažniji zakonski nacrt koji dolazi na red na sledećem zasedanju?“

„Najvažniji nacrt“, ponovio je, razmišljajući o tome. „Bez sumnje, zakon o uličnom terorizmu.“

Nešto se pomerilo u školskom dvorištu.

„Zakon o uličnom terorizmu?”

„Da. Obeležiće sve pripadnike bandi kao 'ulične teroriste’, što znači da ih možeš strpati u zatvor samo zato što pripadaju bandi. Najjednostavnije rečeno.“

„Upotrebljavaj kratke reči tako da mogu da te razumem.“

„Naravno. Najjednostavnije rečeno, bande će se smatrati paravojnim grupama čiji je interes u direktnom sukobu sa državnim. Prema njima će se ponašati kao prema osvajačkoj vojsci. Svako ko bude uhvaćen da nosi boje, pa čak i Rejdersove [{8}] kape, čini izdaju. Ide pravo u zatvor, nema pritvora.“

„Hoće li proći?”

„Verovatno. Vrlo verovatno, u stvari, kada razmisliš koliko svi očajnički žele da se otarase bandi.“

„I?“

„I, oboriće ga u roku od šest meseci u sudnici. Jedno je reći: ’Treba da proglasimo vanredno stanje i sklonimo te drkadžije sa ulica, đavola s ljudskim pravima’. A drugo je to zaista i uraditi, toliko se približiti fašizmu, pretvoriti Roksberi i Dorčester u Saut Central, sa helikopterima i drugim sranjima koja nam danonoćno lete iznad giava. Zašto te zanima?“

Pokušao sam sa tim da povežem Malkerna, Polsona ili Vernana i nisu mi se uklapali. Malkern, kao liberal, nikada ne bi javno stao iza tako nečeg. Ali Malkern, pragmatičar, takođe nikada javno ne bi ni podržao bande. Jednostavno bi uzeo godišnji odmor nedelju dana pre nego što zakon dođe na dnevni red.

„Kada dolazi na dnevni red?“, pitao sam.

„Sledećeg ponedeijka, trećeg jula.“

„Ne možeš da se setiš ničeg drugog što se sprema?“

„Ne, zaista ne. Zakon o obaveznoj sedmogodišnjoj kazni za zlostavljače

dece verovatno će proći.”

Za to sam znao. Sedam godina obaveznog zatvora za svakoga ko je osuđen za zlostavljanje dece. Nema mogućnosti za uslovni otpust. Jedino što mi je tu smetalo jeste to što nije bio obavezni doživotni zatvor, i što nema odredbe koja bi osigurala da se ta vrsta osuđenika pomeša sa ostalim zatvorenicima, pa da dobiju malo od onoga što su davali.

Riči. ponovi:

„Zašto te zanima, Patriče?“

Setio sam se poruke Sterlinga Malkerna: Razgovaraj s Ričijem Kolganom. Propevaj. Na tren sam pomislio da Ričiju sve ispričam. Da naučim Malkerna da me zamoli ako želi da mu pomognem u smirivanju njegovih strasti. Ali znao sam da će Riči onda morati to da objavi u svojoj narednoj kolumni, i to upadljivim siovima, i profesionalno govoreći, ako bih tako prešao Malkerna, to bi bilo isto kao da sam sebi presekao vene u kadi.

„Radim na slučaju“, objasnio sam Ričiju. „Trenutno je veoma poverljivo."

„Ispričačeš mi jednom”, rekao je.

„Jednom."

„Prihvatam.“ Riči ne pritiska mene, ja ne pritiskam njega. Prihvatamo *ne* jedan od drugoga, i zato i jesmo prijatelji. Pitao je: „Kako ti je partnerka?“

„I daije zanosna.”

„I dalje se ne pali na tebe?“ Zakikotao se.

„Udata je“, izjavio sam.

„Nema veze. I ti si se ženio. Mora da te izluđuje, Patriče, tako lepa žena pored tebe svaki dan, i u celom tom njenom preslatkom biću nema ni najmanje želje da te uhvati za đoku. Prokletstvo, to mora da boli.“ Nasmejao se.

Riči je ponekad ubeđen da je neverovatno duhovit.

Rekao sam:

„Da, pa, moram da bežim.“ Nešto se ponovo pomerilo u crnom džepu dvorišta. „Šta kažeš da uskoro popijemo koje pivce?“

„Povedi i Endži.“ Učinilo mi se da ga čujem kako dahće.

„Videću je li raspoložena.“

„Dogovoreno. Poslaću ti nekoliko izveštaja o tim zakonskim nacrtima.“

„Gracias [{9}]*.“*

Spustio je šlušalicu i ja sedoh i zagledah se kroz prorez na zavesama. Senke su mi sada bile poznate, i ugledao sam neki krupan oblik kako tamo sedi. Životinja, biljka ili predmet, nisam mogao da prepoznam, ali nešto jeste bilo. Pomislio sam na to da pozovem Babu; bio je dobar za ovakve trenutke kada nisi siguran u šta se upuštaš. Ali zvao me je iz bara. To nije bio dobar znak. Čak i ako ga pronađem, želeće samo da ubije smetnju, ne da je istraži. Babu je trebalo umereno koristiti, i veoma pažljivo. Kao nitroglicerin.

Odlučio sam da regrutujem Harolda.

Harold je bio dva metra visoki plišani panda koga sam osvojio na vašaru u Maršfildu pre nekoliko godina. Pokušao sam da ga poklonim Endži; na kraju krajeva, za nju sam ga i osvojio. Ali pogledaia me je onako kako bi učinila kada bih usred seksa zapalio cigaretu — sa izrazom poraza na licu. Pojma nemam zašto nije želela dva metra visokog plišanog pandu u žutom gumenom šortsu da joj ukrasi stan, ali pošto nisam mogao da nađem dovoljno veliki kontejner za smeće, doneo sam ga kući.

Dovukao sam Harolda iz spavaće sobe u mračnu kuhinju i poseo ga na stolicu pored prozora. Navukao sam zastor, i upalio svetio na izlasku. Ako me neko posmatra iz tame, pomisliće od Harolda da sam ja. Iako su moje uši manje.

Provukao sam se kroz zadnji deo kuće, uzeo pušku iza vrata, i sišao zadnjim stepenicama. Jedino što je bolje od automaga za nekoga ko ne ume da rukuje oružjem jeste itaka, puška od dvanaest kalibara sa drškom pištolja. Ako time ne možeš da pogodiš metu, onda si i zakonski slep.

Zakoračio sam u zadnje dvorište, pitajući se postoji li mogućnost da ih je dvojica. Jedan za prednju, drugi za zadnju stranu. Ali to mi je izgledalo podjednako neverovatno kao i pomisao da je i jedan uopšte tu. Paranoju je trebalo proveriti.

Preskočio sam nekoliko ograda dok nisam stigao do ulice, i zavukao sam itaku ispod plavog mantila. Prešao sam raskrsnicu i prošao pored crkve na južnoj strani. Put vodi iza crkve i škole, i ja krenuh na sever. Usput sam prošao pored nekoliko ljudi koje poznajem, učtivo im klimnuo glavom, jednom rukom pridržavajući mantil; nosi pušku i uvredićeš komšije.

Zavukao sam se u zadnji deo školskog dvorišta, bešumno u avija

patikama, i priljubio sam se uza zid dok nisam stigao do prvog ugla. Bio sam na kraju slova E, a on je bio udaljen oko tri metra, iza drugog ugla, u tami. Razmišljao sam kako da se približim. Pomišljao sam da mu jednostavno priđem, brzo, ali ljudi tako mogu lako da poginu. Palo mi je na pamet da otpuzim kao što su to činili u *Pacovskoj patroli*, ali nisam čak bio siguran ni da tamo nekoga ima, i ako dopuzim do mačke ili par klinaca koji se žvalave, mesec dana neću smeti da izađem na svetlost dana.

Odluku je umesto mene doneo neko drugi.

Nije bila mačka niti su bili zaljubljeni tinejdžeri. Bio je to muškarac i držao je uzi. Pojavio se preda mnom iza ugla sa tim gadnim oružjem uperenim u moj grudni koš, i ja zaboravih kako se diše.

Stajao je u tami i nosio tamnoplavi kačket kakav nose u mornarici, sa zlatnim lišćem izvezenim na obodu i nekom vrstom zlatnih slova napred. Nisam mogao da prepoznam šta piše, ili sam možda bio isuviše uplašen da bih se usredsredio.

Imao je crne široke naočare za sunce. Kroz njih se baš ne vidi najbolje ako želite nekoga da upucate u mraku, ali s tom puškom na tom dometu i Rej Čarls bi me oterao u grob.

Imao je crnu odeću preko crne kože i to je sve što mogu da kažem o njemu.

Spomenuo sam mu kako ovaj kraj i nije poznat po svojoj ljubaznosti prema svojim tamnijim komšijama posle zalaska sunca kada me je nešto brzo i tvrdo udarilo po ustima, a nešto drugo, podjednako tvrdo, pogodilo u slepoočnicu, i pre nego što sam izgubio svest, sećam se da sam pomislio: panda Harold ih više ne zavarava kao nekad.

ŠESTO POGLAVLJE

Dok sam ležao tako onesvešćen, Heroj mi je dosao u posetu. Na sebi je imao uniformu i pod obe ruke je nosio po dete. Lice mu je bilo čađavo, a dim mu se vijorio sa ramena. Deca su plakala, ali Heroj se smejao. Gledao me je i smejao se. I smejao. Smeh se pretvorio u zavijanje pre nego što mu je smeđi dim pokuljao iz usta, a ja se probudio.

Bio sam na tepihu. Toliko sam shvatio. Čovek obučen u belo klečao je iznad mene. Ili su me strpali u ludnicu, ili je ovo bolničar. Pored sebe je imao torbu i stetoskop oko vrata. Bolničar. Ili veonia uverljiv glumac. Pitao me je: „Hoćete li povratiti?”

Odmahnuo sam glavom i povratio na tepih.

Neko poče da vrišti na mene piskavim nerazumljivim glasom. Onda sam ga prepoznao. Gelski. Setila se u kojoj se zemlji nalazi i prebacila se na engleski sa jakim irskim naglaskom. Razlika nije bila velika, ali barem sam znao gde sam.

Parohija. Vrištava veštica je bila Delija, domaćica pastora Dramonda. Još malo, i počela bi nečim da me udara. Oglasio se bolničar: „Oče?“, i ja čuh kako pastor žurno izvodi Deliju iz sobe. Pravi milosrdni anđeo. Klimnuo sam glavom i prevrnuo se na leđa. Seo sam. Recimo. Obgrlio sam rukama kolena i sedeo tako, čekajući, dok mi se u glavi vrtelo. Zidovi su ispred mene izvodili psihodelični ples i imao sam osećaj da su mi usta puna krvavih novčića. Procedio sam: „Jao.“

„Baš ste rečiti“, primeti bolničar. „Imate blagi potres mozga, nekoliko rasklimanih zuba, razbijenu usnu i đavolsku masnicu koja vam raste oko levog oka.“

Sjajno. Endži i ja ćemo imati o čemu da pričamo ujutru. Rej ban blizanci.

„To je sve?“

„To je sve“, rekao je, i spustio stetoskop u torbu. „Rekao bih vam da pođete sa mnom u bolnicu, ali iz Dorčestera ste, pa pretpostavljam da se držite svih onih mačo sranja i nećete poći.“

„Hmm“, izustio sam. „Kako sam stigao ovamo?“

Pastor Dramond se oglasi iza mene: „Ja sam te pronašao.” Stao je ispred mene, držeći moju pušku i magnum. Pažijivo ih je spustio na kauč preko puta mene.

„Izvinite zbog tepiha“, rekao sam.

Pokazao je na izbljuvak.

„Otac Gabrijel je to često radio dok je pio. Ako se dobro sećam, zato smo i izabrali tu šaru.“ Nasmešio se. „Delija ti namešta krevet.“

„Hvala, oče“, rekao sam, „ali mislim da ću, ako već mogu da odem ao spavaće sobe, uspeti i da predem ulicu do mog stana.“

„Možda je taj razbojnik i dalje tamo.“

Bolničar podiže svoju torbu pokraj mene i reče:

„Želim vam prijatan dan.“

„I meni je bilo divno“, uspeo sam da procedim.

Bolničar napravi grimasu i mahnu nam pre nego što je izašao na sporedan izlaz.

Ispružio sam ruku i pastor Dramond je prihvati, povlačeći me na noge. Priznao sam:

„Nisam opljačkan, oče.“

Podigao je obrve.

„Gnevni muž?“

Pogledao sam ga.

„Oče“, rekao sam. „Molim vas. Prestanite da se sramno zabavljate mojim načinom života. Ovo ima veze sa slučajem na kome radim. Mislim.“ Nisam čak ni bio siguran. „To je bilo upozorenje.“

Pridržao me je do kauča. Soba je i dalje bila postojana kao kabine na Titaniku. Izjavio je:

„Dobro upozorenje.“

Klimnuo sam glavom. Pogrešan potez. Titanik se prevrnuo i soba mi je iskliznula. Ruka pastora Dramonda povuče me nazad na kauč. Rekao sam:

„Da. Dobro upozorenje. Jeste li pozvali policiju?“ đIzgledao je iznenađeno.

„Znaš, nisam se toga setio.“

„Dobro. Ne želim čitavu noć da popunjavam izveštaje.“

„Ali možda je Andžela to učinila.“

„Zvali ste Endži?“

„Naravno da me je zvao.“ Stajala je na ulazu. Kosa joj je bila raščupana, neuredni pramenovi su joj visili preko čela; izgledala je još više seksi, kao da se upravo probudila. Na sebi je imala crnu kožnu jaknu preko crvene polo majice koja joj je padala preko sivog donjeg dela trenerke i bele patike. Imala je torbu u kojoj je mogao da se sakrije i Peru, i bacila ju je na pod dok je prilazila kauču.

Sela je pored mene. „Što lepo izgledamo“, rekla je, uhvatila me za bradu i podigla je.

„Gospode, Patriče, jesi li naleteo na nekog gnevnog muža?“

Otac Dramond se zakikota. Šezdesetogodišnji sveštenik koji se kikoče u šaku. Baš nije moj dan.

„Mislim da je ovo bio rođak Majka Tajsona“, rekao sam.

Pogledala me je.

„Šta je, ti nemaš šake?“

Odgurnuo sam joj ruku.

„Imao je uzi, Endži. Verovatno me je njime i udario.“

„Izvini“, odgovorila je. „Malo sam nervozna. Nisam imala nameru da se istresam.“ Pogledala mi je usne. „Ovo nije urađeno uzijem. Slepoočnica, možda. Ali ne i usne. Liči mi na boksersku rukavicu, tako one kidaju kožu.“

Endži, stručnjak za fizičke razderotine.

Sagnula se bliže i prošaputala:

„Znaš momka?“

Uzvratio sam šapatom.

„Ne.“

„Nikada ga pre nisi video?“

„Ne.“

„Siguran si?“

„Endži, da mi ovo treba, pozvao bih policiju.“

Naslonila se i podigla ruke.

„Dobro. Dobro.“ Pogledala je Dramonda. „Mogu li da ga odvedem do njegovog stana, oče?“

„To će razveseliti Deliju“, odgovori Dramond.

„Hvala, oče“, rekoh.

Prekrsrio je ruke.

„I ti si mi neko obezbeđenje“, izjavio je i namignuo.

Jeste sveštenik, ali rado bih ga šutnuo.

Endži pokupi oružje, a zatim slobodnom rukom podiže i mene na noge.

Pogledao sam oca Dramonda.

„Laku noć“, procedio sam.

„Bog te blagoslovio", reče na vratima.

Dok smo silazili stepenicama u dvorište, Endži reče:

„Znaš zašto se ovo dogodilo, zar ne?“

„Ne, zašto?”

„Ne ideš više u crkvu.“

„Ha”, izustio sam.

Prevela me je preko ulice i pomogla mi uz stepenice, i mučnina me je polako napuštala kako mi je toplota njene kože i krvi koja joj je tekla kroz telo lagano budila čula.

Seli smo u kuhinju. Gurnuo sam pandu Harolda sa stolice, i Endži nam nasu svakome po čašu soka od narandže. Omirisala je svoj pre nego što ga je popila.

„Šta si rekla Kretenu?“, pitao sam.

„Kada sam mu rekla šta se dogodilo, bilo mu je tako drago što te je neko konačno namlatio da bi me pustio da odletim i u Atlantik Siti sa svom ušteđevinom.“

„Drago mi je što je iz ovoga proizašlo i nešto dobro.“

Spustila je svoju ruku preko moje.

„Šta se dogodilo?"

Ispričao sam joj ukrarko šta se dešavalo otkako je napustila kancelariju pa sve do pre deset minuta.

„Da li bi ga prepoznao ponovo?“

Slegnuo sam ramenima.

„Možda. Možda i ne bih.“

Zavalila se, podigla jednu nogu na stolicu kraj sebe, a na drugu je sela. Dugo me je gledala.

„Patriče“, počela je.

„Da?“

Tužno se osmehnula i odmahnula glavom.

„Jedno vreme će ti biti teško da ugovoriš izlazak s nekom ženom.“

SEDMO POGLAVLJE

Narednog dana oko podneva, upravo smo se spremali da pozovemo Bilija Hokinsa — kad on ušeta u kancelariju. Bili, kao i mnogi koji rade u predstavništvima Vestern Juniona, izgleda kao da je upravo izašao sa detoksikacije. Izuzetno je žgoljav i koža mu ima tu blagu žućkastu boju kao neko ko sve vreme provodi u zadimljenim prostorijama. On ističe svoju mršavost tesnim farmericama i majicama, i zavrće tričetvrt rukave do ramena kao da ima bicepse. Crna kosa mu izgleda kao da je češlja grabuljama, i ima one dugačke meksičke razbojničke brkove koje niko, pa čak ni prosečni meksički razbojnik, više ne nosi. Godine 1979. ostatak sveta ih je napustio, ali Bili to nije primetio.

Lenjo se spustio na stolicu ispred mog stola i upitao:

„Dakle, kada ćete vas dvoje da nabavite veću kancelariju?”

„Kada pronađem zvono“, odgovorio sam.

Bili me iskosa pogleda. Lagano je rekao:

„O, tako. Da.”

Endži ga upita:

„Kako si, Bili?“, i zaista je izgledala kao da joj je stalo.

Bili je pogleda i pocrvene.

„Dobro... dobro sam. Dobro, Endži.“

Endži uzvrati:

„Dobro. Drago mi je.“ Kakvo zavitlavanje.

Bili me pogleda u lice.

„Šta ti se dogodilo?”

„Potukao sam se s kaluđericom“, odgovorio sam.

Bili primeti:

„Izgledaš kao da si se potukao s kamionom“, i pogleda Endži.

Endži se zakikoće, i nisam znao koga bih pre izbacio kroz prozor.

„Jesi izvršio onu proveru za nas, Bili?“

„Naravno, čoveče. Naravno. Za ovo mi mnogo duguješ, kažem ti.“

Podigao sam obrve. „Bili, seti se s kim razgovaraš.“

Bili razmisli o tome. Razmišljao je o desetogodišnjoj kazni koju bi služio u Volpolu, donoseći cigarete svom dečku, Životinji Rolfu, da ga nismo spasli. Žuta koža mu primetno pobeli i on reče:

„Izvini, čoveče. U pravu si. Kada si u pravu, onda si u pravu.“ Zavukao je ruku u zadnji džep farmerica i bacio mi neko masno, veoma zgužvano parče papira na sto.

„U šta ja to gleđam, Bili?“

„U proveru Džene Andželin“, odgovorio je. „Dobijena je iz naše kancelarije na Jamajci. U utorak je tamo unovčila ček.“

Papir je bio mastan, izgužvan, ali neprocenjiv. Džena je navela četiri podatka, sva četiri lična. Pod stavkom Zaposlenje napisala je „SamozaposIena“, sitnim, ptičjim švrakopisom. Za lične preporuke je navela četiri sestre. Tri su živele u Alabami, u Mobajlu ili u njegovoj okolini. Jedna je živela u Vikamu, u Masačusetsu: Simon Andželin, Avenija Merimak 1254.

Bili mi preda još jednu kopiju čeka koji je Džena unovčila. Ček je potpisala Simon Andželin. Da Bili nije bio tako ljigav, poljubio bih ga.

Kada je Bili otišao, konačno sam skupio hrabrost da se pogledam u ogledalo. Izbegavao sam to čitavo prošlo veče i ovo jutro. Kosa mi je dovoljno kratka da je namestim prstima, pa sam posle jutarnjeg tuširanja upravo to i uradio. Preskočio sam i brijanje, i ako su mi izrasle blage čekinje, rekao sam sebi da je to moderno, vrlo *GQ*.

Prešao sam kancelariju i ušao u mali prostor koji je neko nekada nazvao „kupatilom“. U njemu postoji šolja, ali čak je i ona minijaturna, i kad god sednem na nju, udarim kolenima o bradu i uvek se osećam kao odrasla osoba zarobljena u predškolcu. Zatvorio sam vrata iza sebe, podigao glavu sa patuljastog umivaonika i pogledao se u ogledalu.

Da to nisam bio ja, ne bih prepoznao sopstveno lice. Usne su mi bile tako otečene da su bile dvostruko veće od svoje uobičajene veličine i izgledale su kao da su ljubile kosilicu za travu. Levo oko mi je bilo okruženo debelim tamnosmeđim krugom, a rožnjača išarana jarkocrvenim krvavim prugama. Koža na slepoočnici mi je pukla kada me je Plava Kapa udario kundakom uzija, i dok sam spavao, krv mi se ugrušala u kosi. Desna strana čela, kojo sam, pretpostavljam, udario o zid škole, bila je oderana i izgrebana. Da nisam

bio muževan detektiv, možda bih i zaplakao.

Sujeta je slabost. Znam to. To je plitka zavisnost od sopstvene spoljašnjosti, od toga kako izgledamo umesto kavi smo. To dobro znam. Ali već na stomaku imam ožiljak veličine i izgleda meduze, i iznenadili biste se kako vam se mišljenje o sebi promeni kada ne možete da skinete majicu na plaži. U trenucima osame, povučem majicu i gledam ga, govorim sebi da nije važno, ali svaki put kada ga neka žena noću napipa dlanom, podigne se sa jastuka i pita me za njega, izmišljam objašnjenja što brže mogu, zatvaram vrata na svojoj prošlosti čim se otvore, i nikada, pa čak ni kada me je Endži pitala, nisam rekao istinu. Sujeta i neiskrenost možda su mane, ali takođe su i prvi oblici zaštite koje sam otkrio.

Heroj bi me uvek pljusnuo rukom po potiljku kad god bi me uhvatio da se gledam u ogledalu.

„Muškarci su napravili te predmete da bi žene imale šta da rade“, govorio je. Heroj. Filozof. Moj otac, čovek renesanse.

Kad sam imao šesnaest godina, imao sam duboke plave oči i lep osmeh, i ništa drugo što bi mi pored Heroja podiglo samopouzdanje.

I da mi je i sada šesnaest, i zurim u ogledalo, skupljam hrabrost i govorim sebi da ću *večeras* konačno učiniti nešto povodom Heroja, definitivno bih izgubio.

Ali sada, dođavola, imam pravi slučaj za rešavanje, da pronađem Dženu Anđželin, nestrpljivu partnerku s druge strane vrata, pištolj u futroli, detektivsku dozvolu u novčaniku, i... lice koje je izgledalo kao da pripada nekom liku Flanerija O’Konora. Ah, sujeta.

Kad sam otvorio vrata, Endži je prekopavala po tašni, verovatno tražeći zaturenu mikrotalasnu ili stari auto. Podigla je pogled.

„Spreman?“

„Spreman sam.“

Iz tašne je izvukla pištolj za omamljivanje.

„Ponovi mi samo, kako ono izgleda taj momak?“

Rekao sam:

„Sinoć je nosio plavu kapu i široke naočare za sunce. Ali ne znam da li mu je to redovna uniforma.“ Otvorio sam vrata. „Endži, neće ti trebati taj pištolj za omamljivanje. Ako ga ugledaš, povuci se. Samo želimo da

proverimo je li još tu.”

Endži pogleda pištolj.

„Nije za njega, već za mene. U slučaju da mi zatreba nešto da me održi budnom u zemlji krava,“

Vikam je udaljen stotinak kilometara od Bostona, pa Endži veruje kako još nemaju telefone.

Rekao sam:

„Možeš da izvedeš devojku iz grada...”

„Ali moraćeš prvo da je ubiješ“, dovršila je i krenula ka stepenicama.

Ostala je u crkvi, dala mi minut prednosti i osmotrala ulicu kroz donje proreze na vitražnom staklu prozora.

Prešao sam ulicu do svog takozvanog „poslovnog automobila’. U pitanju je tamnozeleni volare iz 1979. Vozver. Izgleda kao sranje, zvuči kao sranje, i uglavnom se uklapa u većinu mesta na kojima moram da radim. Otvorio sam vrata, pomalo očekujući da čujem užurbane korake na ulici iza mene, a zatim i zamahivanje oružja koje me udara u potiljak. Tako je to sa žrtvama; pomišljaš kako će ti se to sada redovno dešavati. Odjednom ti sve izgleda sumnjivo i sva vedrina koju si možda primećivao samo dan ranije, nestaje u tami. I senke su svuda. Živiš svestan sopstvene ranjivosti, i odvratno se osećaš.

Ali ovaj put se ništa ne dogodi. Nisam ugledao Plavu Kapu u retrovizoru kada sam napravio polukružni zaokret i uputio se ka auto-putu. Uostalom, osim ako nije zaista uživao u jučerašnjem susretu, nisam ni mislio da ćemo se ponovo sresti; samo sam morao da pretpostavim kako je tu. Vozio sam vozver ulicom, zatim skrenuo ka severnoj rampi za 1-93 i odvezao se u centar.

Dvadeset minuta kasnije, našao sam se na Storou drajvu, sa rekom Čarls koja mi je proticala sa desne strane uz bakreno svetlucanje. Nekoliko lekara iz gradske bolnice. Medicinske sestre su ručale na travnjaku; čovek je pretrčao preko mostića sa ogromnim smeđim psom rase čau čau. Na trenutak sam pomislio da i sam uzmem jednog. Verovatno bi me mnogo bolje zaštitio od pande Haroida. Ali ipak mi u stvari nije potreban opasan pas; imam Babu. Pored kućice za čamce ugledao sam grupu studenata sa Emersona ili Bostonskog univerziteta koji su ostali u gradu i preko leta, kako dele bocu vina. Divlji klinci. Verovatno imaju i malo sira i krekera u rancima.

Skrenuo sam kod Ulice Bikon, ponovo napravio polukružno skretanje na pomoćni put, i brzo skrenuo desno u Ulicu Revir, presecajući njenom kaldrmom Ulicu Čarls, pa uz Bikon Hil. Iza mene nije bilo nikoga.

Ponovo sam skrenuo u Ulicu Mirtl, koja nije bila šira od zubnog konca, sa visokim kolonijalnim zgradama koje su se nadvijale nada mnom. U Ulici Bikon nemoguće je nekoga pratiti a da ne budeš primećen. Ulice su bile izgrađene pre automobila i, pretpostavljam, pre debelih ili visokih ljudi.

U vreme kada je Boston bio predivni mitski svet sićušnih instruktora aerobika, Bikon Hil je sigurno izgledao prostrano. Ali sada je zakrčen i uzan i pomalo podseća na stari francuski provincijski grad veoma prijatan za oko, ali potpuno nefunkcionalan. Kamion koji se na Hilu zaustavi zbog isporuke može da zakrči saobraćaj na kilometar. Ulice su jednosmerne i dva ili tri bloka vode na sever, a onda se nasumično spuštaju u jednom smeru ka jugu. Ovo obično ulovi prosečnog vozača nespremnog i natera ga da skrene u još jednu uzanu ulicu sa uglavnom istim smetnjama, i pre nego što shvati, vratiće se u Ulicu Kembridž ili Čarls ili Bikon, gledaće uz Hil, i pitati se kako je dođavola uopšte završio ponovo u podnožju, ali uz neki neodređeni, besmisleni utisak kako ga je Hil sam zbacio sa sebe.

To je divno mesto za skorojeviće. Kuće su od predivne crvene cigle. Parkirališta čuva bostonska policija. Male kafiće i prodavnice čuvaju njihovi nadmeni vlasnici koji zatvaraju vrata čim im se učini kako neko koga ne poznaju želi da uđe. I niko ne može da nađe tvoju adresu, osim ako mu lično ne nacrtaš mapu.

Bacio sam pogled u retrovizor kada sam se popeo uz Hil, a zlatna kupola Skupštine pomaljala se kroz ogradu od kovanog gvožđa oko bašte na krovu ispred mene. Dva bloka iza, primetio sam automobil kako sporo vozi, a vozačeva glava se okretala levo-desno kao da traži neku nepoznatu adresu.

Skrenuo sam levo u Ulicu Džoj i spustio se četiri bloka do Ulice Kembridž. Kad se na semaforu upalilo zeleno svetlo, prošao sam kroz raskrsnicu, i primetio isti automobil kako se spušta niz brdo iza mene. Na samom vrhu Ulice Džoj pojavio se još jedan automobil, karavan, sa slomijenim nosačem za prtijag na krovu. Nisam mogao da vidim vozača, ali znao sam da je to Endži. Jedno jutro je čekićem razbila nosač za prtijag, zamišljajući da je taj rasklimani metal Fil.

Skrenuo sam levo u Ulicu Kembridž i odvezao se nekoliko blokova do

Čarlsovog trga. Zaustavio sam se na parkiralištu, uzeo kartu na ulazu po ceni od samo tri dolara za pola sata, kakva jeftinoća, i odvezao sam se kroz parkiralište sve dok nisam stao ispred Holidej ina. Ušao sam u hotel kao da tu imam nekog posla, skrenuo desno pored recepcije i odvezao se liftom do trećeg sprata. Krenuo sam hodnikom sve dok nisam našao prozor i zagledao sam se u parkiralište.

Plava Kapa danas nije nosio plavu kapu. Imao je belu biciklističku kapu sa obodom podignutim nagore uz čelo. Mada, i dalje je imao široke naočare za sunce i belu najk majicu kratkih rukava i crni donji deo trenerke. Stajao je pored svog automobila, belog nisana pulsara sa crnim trkačkim prugama, i naslonio se na otvorena vrata dok se premišljao da li da me prati ili ne. Iz ovog ugla i sa ove visine nisam mogao videti broj tablica, i samo sam mogao da pretpostavim koliko ima godina, ali procenio sam da bi mogao imati između dvadeset i dvadeset pet. Bio je visok skoro metar i devedeset centimetara i izgledao je kao da se dobro snalazio na spravama za vežbanje.

U Ulici Kembridž, Endžin auto je mirovao, parkiran preko dva parking mesta.

Ponovo sam pogledao Plavu Kapu. Nije bilo svrhe da se zadržava. Ili će poći za mnom u hotei ili neće. I ovako i onako, bilo je potpuno svejedno.

Spustio sam se stepenicama do podruma, otvorio vrata prema prilazu za poslugu koji je mirisao na izduvne gasove, i skočio sam sa rampe za utovar. Prošao sam pored kontejnera koji je bazdeo na natrulo voće i probio sam se do Ulice Blosom. Usporio sam, ali pre nego što sam rekao keks, stigao sam ponovo u Ulicu Kembridž.

Svuda po Bostonu, na mestima koja nikada ne biste primetili, postoje garaže. To nije dovoljno za grad kome nedostaje parkirališta isto koliko Moskvi toalet papira, ali barem su najamnine preterane. Ušao sam u jednu između frizerskog salona i cvećare, prošetao garažom dok nisam došao do mesta broj osamnaest, gde sam skinuo prekrivač sa svoje bebice.

Svakom dečaku je potrebna igračka. Moja je porše roudster kabriolet iz 1959. Kraljevskoplave boje, sa volanom obloženim drvetom i dvostruko obloženim kokpitom. Istina, „kokpit“ je naziv koji se obično koristi za mlazne avione, ali kada sam ovu stvarčicu doterao do sto četrdeset ili tako nešto, stekao sam neodređeni utisak da me samo još nekoliko mutnih saobraćajnih znakova deli od poletanja. Unutrašnjost je od raskošne bele kože. Menjač

blista kao uglačani kalaj. Na sireni se nalazi znak živahnog konja. Više radim na njemu nego što ga vozim, mazim ga vikendima, glancam, kupujem mu nove delove. Ponosan sam na to što nisam otišao tako daleko da mu dam ime, ali Endži kaže da je to samo zato što nemam mašte.

Proradio je nalik na režanje divlje mačke već pri prvom okretu ključa. Uzeo sam kačket što je stajao ispod sedišta, svukao jaknu, namestio naočare za sunce i izašao iz garaže.

Endži je još bila parkirana ispred trga, što je značilo da je Plava Kapa prisutan i primećen. Mahnuo sam i ušao u Kembridž, krenuvši ka reci. I dalje je bila iza mene kad sam se dovezao do Storou drajva, ali dok sam stigao do 1-93, ostavio sam je u prašini, samo zato što mi se moglo. Ili možda zato što sam nezreo. Jedno od to dvoje.

OSMO POGLAVLJE

Vožnja do Vikama nije zabavna. Moraš da prolaziš kroz raskrsnice na svakih pet kilometara, i jedno pogrešno skretanje može te odvući u Nju Hempšir, gde bi se raspitivao za pravac kod siromašnih seljaka koji ne govore engleski. Da bude još gore, nema ništa drugo da se vidi osim povremenih industrijskih zona, ili ako se približite gradovima koji leže na reci Merimak, Merimak reku. Neprijatan prizor. Obično moraš da pogledaš u odvodni kanal da bi ugledao vodu, smeđu i tromu, jer je Merimak žrtva tekstilne industrije koja je izgradila veći deo Nju Hempšira i Masačusetsa. Sledeće što ćete videti dok se vozite kroz ovo područje jesu same fabrike, i nebo koje postaje čađavo.

Čitavitn putem su mi iz zvučnika tutnjali *Exile on Main St.* pa mi i nije toliko smetalo, i dok nisam pronašao Aveniju Merimak, jedino sam se brinuo kako ću ostavid automobil bez nadzora.

Vikam nije napredna zajednica. Prljav je i siv kako samo fabrički grad ume da bude. Ulice su boje đona na cipelama, i jedini način da razlikujete barove od kuća jeste da potražite neonske znake u prozorima. Putevi i staze su neravni, asfalt ispucao i bled. Mnogi ljudi, naročito radnici dok se umorno vraćaju kući iz fabrika u sumrak, izgledaju kao da su se odavno navikli na činjenicu da ih se više niko ne seća. Na tom mestu su ljudi zahvalni za godišnja doba, jer tako barem dobijaju potvrdu da se vreme zaista kreće.

Avenija Merimak je glavna ulica. Adresa Simone Andželin je bila dosta udaljena od centra grada, a barovi, benzinske pumpe, predionice i tekstilne fabrike ostale su osam kilometara iza mene pre nego što sam stigao do dvanaestog bloka. Do tada sam već ponovo ugledao Endži u retrovizoru, i obišla me je kada sam skrenuo u sporednu ulicu i zaustavio automobil. Postavio sam alarm, isključio radio i poneo ga sa sobom kada sam izašao. Bacio sam poslednji pogled na auto i ponadao se da ćemo brzo pronaći Dženu. I to jako brzo.

Nisam osvojio auto na kartama niti mi ga je u naslede ostavio neki

preterano darežljivi klijent. Štedeo sam novac u banci i čekao, onda još štedeo i čekao. Konačno sam ga pronašao u oglasu i zatražio sam od banke zajam. Prošao sam kroz mučan intervju kod snishodijivog kreditnog službenika koji me je podsetio na svakog ogorčenog srednjoškolskog krelca koji svoje zrelo doba doživljava kao misiju osvete mladosti tako što će biti pravi drkadžija prema svakom ko mu liči na nekoga ko ga je mogao zlostavljati u učionici. Srećom, posao mi se razvijao i honorari su rasli, pa mi se taj majmun uskoro skinuo sa grbače. Ali i dalje plaćam cenu što sam bio toliko nestrpljiv da se dočepam jedinog materijalnog dobra do kojeg mi je ikada bilo stalo.

Seo sam na suvozačko mesto Endžinog automobila i ona me uhvati za ruku.

„Ne brini, dušo, ništa se neće dogoditi tvom ponosu i sreći. Obećavam."

Ponekad je ubistveno duhovita.

Odgovorio sam:

„Pa, u ovom kraju barem nikome neće izgledati sumnjivo."

Rekia je:

„O, dobar si. Jesi li pomišljao da postaneš stendap komičar?"

Tako je to išlo. Sedeli smo u autu i delili limenku pepsija i čekali naš izvor hrane da se pojavi.

Do šest sati nam je već postalo skučeno i smučili smo se jedno drugorn, a još nam je mučnije bilo da osmatramo broj 1254 u Aveniji Merimak. Bila je to izbledeia fasada u obliku slova A koja je možda nekada bila ružičasta. Pre sat vremena unutra je ušla jedna portorikanska porodica, i videli smo da se minut-dva kasnije upalilo svetlo u stanu na drugom spratu. Da nam druga limenka pepsi-kole nije eksplodirala svuda po instrument-tabli kada sam je otvorio, ne bismo doživeli nikakvo uzbuđenje za ta četiri sata.

Pretraživao sam Endžinu zbirku kaseta na podu, pokušavajući da pronađem grupu za koju sam čuo, kad ona reče: „Glave gore."

Crnkinja, tanka kao grana, sa gotovo kraljevskim držanjem izlazila je iz honde sivik iz osamdeset prve, desnom rukom pridržavajući kesu s namirnicama, oslanjajući je na kuk. Ličila je na Dženinu sliku, ali bila je mlađa dobrih sedam-osam godina. Takođe je izgledala mnogo življe od umorne žene na f'otografiji. Zalupila je vrata automobila slobodnim kukom,

snažnim, brzim pokretom koji bi i Greckog [{10}] oborio na led, gde bi dobro pokvasio dupe. Zakoračila je prema ulaznim vratima kuće, ugurala ključ u bravu i nestala unutra. Nekoliko minuta kasnije, njena prilika se pojavila pokraj prozora, s telefonskom slušalicom na uvu.

Endži reče:

„Kako želiš da ovo odigramo?”

„Sačekaćemo”, odgovorio sam.

Promeškoljila se na sedištu.

„Plašila sam se da ćeš to reći.“ Pridržavala je bradu prstima i na trenutak je pomerala polukružnim pokretima. „Misliš da Džena nije tamo?“

„Ne. Otkako je nestala, prilično je oprezna. Sigurno zna da joj je stan rasturen. I to što me je onaj tip premlatio u školskom dvorištu samo mi govori da je verovatno tražimo zbog nečeg ozbiljnijeg od sitne krađe. Sa takvim ljudima koji je jure, možda i tim tipom Rolandom, mislim da se ne bi smestila u sestrin stan.“

Endži napola slegnu ramenima, napola klimnu glavom na sebi svojstven način, i upali cigaretu. Izbacila je ruku kroz prozor i sivi dim se nakupio kod retrovizora, zatim se razdvojio u jednake pramenove i odlebdeo kroz prozore. Rekla je:

„Ako smo mi dovoljno pametni da se dosetimo gde je, zar neće i neko drugi? Sigurno nismo jedini koji znaju za sestru.“

Razmislio sam o tome. Imalo je smisla. Ako je taj „neko“, ko god bio, pratio mene u nadi da ću ga odvesti do Džene, onda sigurno prate i Simon.

„Sranje.“

„Pa, šta onda hoćeš da uradimo?“

„Čekaćemo“, ponovio sam, a ona zaječi. Dodao sam: „Pratićemo Simon kada pođe nekuda.“

“*Ako* pođe nekuda.”

„Molim te za pozitivnu energiju. Kada krene, pratićemo je, ali prvo ćemo se suzdržati, da vidimo imamo li društvo.“

„A ako nam je to društvo već za petama? Ako nas upravo sada posmatraju dok pričamo, i razmišljaju na isti način? Šta onda?“

Odoleo sam potrebi da se okrenem i potražim druge automobile sa dve nepomične osobe u njima kako zure u našem pravcu.

„Pobrinućemo se za to“, odgovorio sam.

Namrštila se.

„To uvek kažeš kad nemaš rešenje.“

„Nije tačno“, usprotivio sam se.

U sedam i petnaest, nešto je počelo da se dešava.

Simon, u teget duksu preko bele majice kratkih rukava, izbledelim farmericama i patikama, odlučno je izašla iz kuće i na isti način otvorila vrata kola. Pitao sam se da li sve radi na isti način, s tim odlučnim izrazom lica i držanjem đođavola-s-tobom-ako-ne-možeš- da-me-pratiš. Mogu li ljudi tako i da *spavaju?*.

Krenula je pravo Merimakom, pa smo joj dali par blokova prednosti, da vidimo jesmo li jedina zainteresovana strana. Izgleda da je bilo tako, a i ako nije, nisam imao nameru da izgubim jedini trag. Pokrenuli smo se, i, uz poslednji pogled na moj automobil procenjen na trideset sedam hiljada dolara od strane osiguravajućeg društva, pošli smo za njom kroz Vikam. Prošla je pravo kroz centar grada i uključila se na 1-495. Umorio sam se od boravka u automobilu i đavoiski sam se nadao da neće Dženu krišom prevesti u Kanadu. Hvala bogu, to izgleda nije bio slučaj, jer je nekoliko kilometara dalje sišla sa auto- -puta i skrenula u Lansington.

Ako je moguće, Lansington je još ružniji od Vikama, ali jedva primetno. Uglavnom su istovetni. Lansington samo izgleda prljavije.

Čekali smo na semaforu blizu centra, ali kada se upalilo zeleno, Simon nije krenula. Osetio sam kako mi nešto hladno steže srce i Endži reče:

„Sranje. Misliš da nas je provalila?“

Odgovorio sam:

„Pritisni sirenu.“

Tako je i učinila, i Simon podiže ruku u znak izvinjenja kada je shvatila da se svetio promenilo. To je bio prvi neodlučan potez koji je napravila otkako sam je video, i ličilo mi je na početak: bili smo blizu.

Svuda oko nas su bile nabijene dvospratne drvene zgrade, otprilike s kraja 1800. Drveće je bilo retko i čvornovato i odvratno gde god smo ga videli. Semafori su bili stari, okrugli, bez signala Hodaj/Ne hodaj ili neonskim slikama za one koji ne razumeju znake Hodaj/ Ne hodaj. Svetla su škljocala kada su se menjala, i dok smo se vozili putem, činilo mi se da smo isto tako mogli biti i u ruralnoj Džordžiji ili Zapadnoj Virdžiniji.

Ispred nas, Simon je uključila levi migavac, i delić sekunde kasnije, skrenula je s puta na malo prljavo parkiralište prepuno pikapova, kamperskih vozila, nekoliko prašnjavih američkih sportskih automobila i onih jadnih zaveštanja detroitskog lošeg ukusa - el kaminosa. Dva takva. Automobil koji ne može da odluči da li je kamion; kamion koji ne može da odluči želi li da bude automobil - jedan ružan hibridni proizvod.

Endži je nastavila, i pola kilometra dalje niz put, napravili smo polukružni zaokret i vratili se. Parkiralište je pripadalo baru. Baš kao i u Vikamu, ne biste znali šta je da nije bilo malih neonskih znakova *Milerov život na visokoj nozi* u prozorima. Bila je to niska dvospratnica, malo uvučenija od većine kuća, koja se pružala unazad dodatnih desetak metara. Iznutra se čulo zveckanje čaša, površni smeh, žamor glasova i pesma Bon Džovija koja je dopirala iz džuboksa. Ponadao sam se da sam pogrešio; možda je to bila samo muzička linija nameštena na radio-stanicu i niko unutra u stvari nije platio da sluša Bon Džovija. Onda sam ponovo pogledao pikapove i bar, i nada mi je splasnula.

Endži upita:

„Hoćemo li i ovde ćekati?“

„Ne. Ulazimo.“

„Dobro.“ Pogledala je zgradu. „Hvala bogu što imam dozvolu za nošenje oružja.“ Proverila je da li joj je tridesetosmica napunjena.

„Prokleto si u pravu“, složio sam se i izašao iz auta. „Kad uđemo unutra, prvo ćemo da pucamo u kasetofon.“

Simon nije bilo na vidiku kada smo ušli. Ovo je bilo prilično lako ustanoviti, jer su istog trena kada smo ušli, svi prestali da se kreću.

Imao sam na sebi farmerice, teksas košulju i kačket. Lice mi je izgledalo kao da sam se sporečkao s pitbulom, a jakna koja mi je prekrivaia pištoij bila je ofucana, izbledela vojnička. Savršeno sam se uklapao.

Endži je nosila tamnoplavu koledžicu s belim kožnim rukavima preko široke bele pamučne majice koja joj je visila neupasana preko crnih helanki.

Pogodite koga su od nas dvoje gledali.

Pogledao sam Endži. Nju Bedford nije strašno daleko odavde. Bar Velikog Dena je u Nju Bedfordu. Tamo je grupica frajera bacila devojku na bilijarski sto i zabavila se na svoj način a na njen račun, dok su ostali u baru navijali. Pogledao sam mušterije ovog bara, istočnjački fabrički šljakeri, belo

smeće, imigranti nedavno pristigli iz Trećeg sveta, Portugalci, nekolicina crnaca siromašnih i odbojnih, spremnih da se malo izduvaju. Verovatno su došli ovamo zato što je Veliki Den zatvoren. Ponovo sam pogledao Endži. Nisam se brinuo za nju; razmišljao sam o tome šta će se dogoditi s mojim poslom ako mi partnerka pokoka pun bar ljudi u Lansingtonu. Nisam bio siguran, ali verujem da ne bismo mogli da zadržimo kancelariju u crkvi.

Kafana je bila veća nego što je spolja izgledala. S moje leve strane, neposredno pre samog šanka, nalazile su se stepenice od neobrađenog drveta. Šank se prostirao do polovine prostorije na levoj strani. Preko puta njega nalazilo se nekoliko stolova za dvoje uz tamni zid od šperploče. Kada se prođe pored šanka, mesto se otvaralo i ugledao sam fliper i video-aparate na levoj strani i ugao bilijarskog stola na desnoj. Sto za bilijar. Sjajno.

Mesto je bilo srednje popunjeno. Gotovo svi su nosili kačkete, čak i oni za koje sam pretpostavljao da su žene. Nekoliko ljudi je pilo koktele, ali uglavnom je ovo bila zemlja badvajzera.

Prišli smo šanku i narod se vratio svom poslu, ili se barem pretvarao.

Šanker je bio mlad momak, zgodan i izblajhane plave kose, ali sigurno meštanin kada već radi na ovakvom mestu. Blago mi se nasmešio. A onda je Endži uputio takav osmeh da je izgledalo kao da su mu usne eksplodirale. „Ćao. Čime vas mogu poslužiti?" Naslonio se na šank i zagledao joj se u oči.

Endži odvrati:

„Dva piva.“

„Sa zadovoljstvom", reče Plavušan.

„Mogu misliti”, reče ona i osmehnu se.

Stalno to radi. Sa svima nemilosrdno flertuje osim sa mnom. Da mi samopouzdanje nije čvrsto kao stena, to bi me užasno nerviralo.

Mada, imao sam dosta sreće večeras. Osetio sam to kada se završila pesma Bon Džovija. Dok je Plavušan otišao po pivo, pogledao sam na stepenište. U trenutku kada se bar malo primirio, začuo sam ljude kako se iznad kreću.

Kada je Plavušan spustio oba piva ispred Endži, upitao sam:

„Postoji li ovde zadnji izlaz?“

Polako je okrenuo glavu u mom pravcu, i pogledao me kao da sam ga upravo udario u koleno dok sam silazio iz autobusa. „Da“, odgovorio je krajnje polako i klimnuo glavom u pravcu bilijarskog stola. Kroz dim koji je

ispunio zadnji đeo kafane ugledao sam vrata. Ponovo je gledao u Endži, ali krajičkom usana je rekao: „Zašto, nameravate li da nas opljačkate?“

„Ne“, odgovorio sam. Pregledao sam sve kartice u svom novčaniku dok nisam našao onu pravu. „Nameravam da vas tužim zbog kršenja propisa gradnje. Mnogo njih, šupčino.“ Bacio sam karticu na šank. Na njoj je pisalo: „Luis Prajn, građevinski inspektor.“ Luis je pogrešio što me je jednom ostavio samog u svojoj kancelariji.

Plavušan je prestao da pilji u Endži, mada sam video da ga je to zabolelo. Malo je uzmakao i pogledao karticu.

„Zar vi nemate značke ili nešto sIično?“

I to sam imao, takođe. Sa značkama je dobro što većina deluje gotovo isto neizvežbanom oku, pa ne moram sa sobom da nosim pedesetak različitih. Brzo sam mu je pokazao, a zatim vratio u džep. „Imate samo ta jedna zadnja vrata?“, pitao sam.

„Da”, odgovorio je. Uznemireno. „Zašto?“

„Zašto? *Zašto?* Gde je vlasnik?"

„Ha?“

„Vlasnik. Vlasnik.“

„Bob? Otišao je kući.“

Sreća me je i dalje pratila. Nastavio sam:

„Sinko, koliko spratova imate?“

Pogledao me je kao da sam ga upravo pitao kolika je atmosferska gustina Plutona.

„Spratova? Uh, dva. Imamo dva. Gore su sobe.“

„Dva“, ponovio sam sa izrazom moralnog zgražanja. „Dva sprata, a jedini izlazi su na prvom.“

„Da”, odvratio je.

„’Da?’ Kako bi ljudi sa drugog sprata izašli ako izbije vatra?“

„Kroz prozor?“, predložio je.

„Prozor“, odmahnuo sam glavom. „Kako bi bilo da te odmah odvedem gore, pa da vidim da li bi se dobro prizemljio kada bi skočio kroz jebeni prozor? Prozor. Gospode bože.“

Endži prekrsti noge, otpi pivo, uživajući u predstavi.

Plavušan poče:

„Pa...“

Prekinuo sam ga:

„Pa *šta?“* Uputio sam Endži ’spremi se’ pogled. Podigla je obrve i veselo iskapila pivo. „Momče", obratio sam mu se, „večeras ćeš naučiti neka sranja“, i otišao sam do zida od šperploče i uključio požarni alarm.

Niko iz bara nije potrčao ka izlazu. Niko se uopšte nije ni pomakao. Samo su okrenuli glave i pogledali me. Izgledali su pomalo ljutito.

Ali na drugom spratu niko nije znao ima li vatre ili ne. U baru uvek miriše na dim.

Prilično krupna žena sa prilično malim čaršavom oko nagog tela i žgoljavi tip mnogo manje pokriven siđoše prvi. Jedva da su i pogledali u bar pre nego što su istrčali kroz vrata kao zečevi u sezoni lova.

Za njima istrčaše dvoje klinaca. Šesnaestak godina, oboje su imali poneku bubuljicu. Verovatno su se prijavili kao gospodin i gospođa Smit. Pribili su se uza zid čim su sišli sa poslednjeg stepenika, i zagledali se u nas, dok su im se grudi nadimale.

Zatim se pojavila Simon, prilično uznemirena, tražeći odgovornog, a oči su joj letele sa Plavušana, preko gomile seljačina, i konačno ih je zaustavila na *moi* {11}. Preleteo sam pogledom preko nje i zaustavio oči na tački odmah iznad njenog ramena.

Na Dženi Andželin.

Endži se udaiji od mene i nestade iza ugia, sa druge strane zida od Šperploče. Čekao sam, očiju uprtih u Dženu Andželin, dok joj konačno nisam uhvatio pogled. Iz tih očiju je vrištala pomirenost sa sudbinom. Stare, stare oči. Smeđe i tupe i previše ubijene da bi izražavale strah. Ili radost. Ili život. Nešto je prošlo kroz njih, kratko, i znao sam da me je prepoznala. Ne ko sam. Ne šta predstavljam. Bio sam samo još jedan policajac, ili uterivač duga ili stanodavac ili šef. Bio sam neka vrsta vlasti, i došao sam da donesem neku odluku o njenom životu sviđalo se to njoj ili ne. Svakako me je prepoznala.

Endži je pronašla glavne kablove i zvuci trube utihnuše u jednom šištavom trenu.

Sada sam bio u centru pažnje, i znao sam da ću se suočiti sa otporom, ako nikog drugog onda sestara Andželin. Svi osim njih, šanker, i krupni, gojazni tip nalik na bivšeg fudbalera sa moje desne strane blago su bledeli iza paučinaste izmaglice. Fudbaler se na prstima naginjao napred, a Plavušan je

spustio ruku ispod šanka. Nijedna sestra Anđželin izgleda nije imala nameru da se pomeri, osim ako ih ne pokrene neka dizalica.

Glas mi je zvučao glasno i promuklo kada sam rekao:

„Džena, moram da razgovaram s tobom.“

Simon zgrabi sestru za ruku i reče:

„Hajde, Džena, idemo“, i povede je ka vratima.

Odmahnuo sam glavom i zakoračio ispred vrata, sa rukom već zavučenom u jaknu kada se fudbaler pomerio, još jedan heroj. Verovatno član pomoćne vatrogasne jedinice. Desna ruka mu je krenula ka mom ramenu, usta su mu bila otvorena i obratio mi se grubim glasom:

„Hej, šupčino, ostavi te žene na miru.“ Pre nego što me je dohvatio za rame, izvadio sam svoju ruku iz jakne i odgurnuo njegovu i pritisnuo mu pištolj o usne.

Izgovorio sam:

„Izvini?“, i snažno mu zario cev pištolja u gornju usnu.

Pogledao je pistolj. Ništa nije rekao.

Nisam pomerao glavu, samo sam držao kafanu na oku, i pogledao u oči svakoga ko je gledao mene. Osećao sam Endži kraj sebe, sa čvrsto stisnutim pištoljem i plitkim disanjem. Rekla je:

„Džena, Simon, hoću da uđete u auto i odvezete se do kuće u Vikamu. Poći ćemo odmah za vama i ako pokušate da pobegnete, verujte mi, kola su nam mnogo brža od vaših i na kraju ćemo razgovarati negde u jarku.”

Pogledao sam Simon.

„Da sam želeo da vas povredim, do sada biste već bile mrtve.“

Simon napravi pokret tela koji je samo njena sestra razumela, jer Džena spusti svoju ruku na njenu.

„Učinićemo kako kažu, Simon.“

Endži otvori vrata iza mene. Džena i Simon prođoše i izađoše. Pogledao sam fudbalera, zatim mu ponovo gurnuo pištolj u lice. Osećao sam mu težinu u ruci, mišići su me zaboleli, ruka mi se kočila a znoj mi. izbijao kroz žlezde po čitavom telu.

Ukrstih pogled sa fudbalerom i video sam da pomišlja na to da se opet junači.

Sačekao sam. Ispružio sam pištolj i rekao:

„Hajde.“

Endži reče:

„Ne ovde. Idemo.“ Uhvatila me je za lakat, i unatraške smo iz bara izašli pravo u noć.

DEVETO POGLAVLJE

„Sedi, Simon. Molim te.“ Sve što je Džena izgovarala zvučalo je kao iscrpljena moiba.

Za deset minuta smo se vratili kući i otada smo se sve vreme borili sa Simoninim egom. Do sada je već dvaput pokušala da prođe pored mene, a sada je koračaia ka telefonu.

„Ne može neko da dođe u moju kuću i govori mi šta da radim“, rekla je Dženi, zatim pogledala u Endži. „I neće me neko ubiti ako se komšije iznad probude.“ U to je poverovala pre nego što je stigla do telefona.

Obratio sam joj se:

„Simon, koga ćeš pozvati? Policiju? U redu.“

Džena reče:

„Spusti slušalicu, Simon. Molim te.“

Endži se dosađivala i bila je nestrpljiva. Strpljenje joj nije bila glavna vrlina. Ustala je i iščupala telefonski kabl iz zida.

Zatvorio sam oči a zatim ih otvorio.

„Džena, ja sam privatni istražitelj, i pre nego što bilo ko od nas odluči da nešto uradi, moram s tobom da razgovaram.“

Simon pogleda telefon, zatim u Endži i mene, i konačno u svoju sestru. Rekla je:

„Kako si prostrla, devojko, tako ćeš i leći“, i sela je na kauč.

Endži sede pored nje.

„Lep ti je stan.“

To je bila istina. Bio je mali, i spolja nije izgledao ništa naročito, i nije imala klavir kraj prozora, ali Simon je svakako imala ukusa. Pod nije bio prekriven, i njegovo svetlo drvo je bilo uglačano do visokog sjaja. Kauč na kome su sedele Simon i Endži bio je svetlobež boje sa velikim ukrasnim jastukom koji je Endži priželjkivala da privuče na grudi. Džena je sela na stolicu od mahagonija u obliku školjke desno od kauča a ja sam se zavalio u istu takvu preko puta nje. Na oko metar od prozora pod se izdizao za

dvadesetak centimetara i napravljeno je malo udubljenje ispred dva ulična prozora, sa jastučićima na prozorskim daskama, sa malim drvenim stalkom za časopise, biljkom koja je visila sa zida i drvenim stočićem za telefon. Polica. za knjige se prostirala preko pola zida iza Džene i primetio sam poeziju Nikija Đovanija, Maje Angelou, Alis Voker i Amirija Baraka, a zatim i romane Boldvina i Rajta kao i Gabrijela Garsije Markesa, Toni Morison, Pita Dekstera, Vokera Persija i Čarlsa Džonsona.

Pogledao sam Simon.

„Gde si išla u školu?“

Odgovorila je:

„Taskidži“, pomalo iznenađeno.

„Dobra škola.“ Prijatelj mi je tarno igrao košarku godinu dana pre nego što je shvatio da nije dovoljno dobar. Nastavio sam: „Lepa zbirka knjiga.“

„Samo si iznenaden što crnčuga zna da čita”

Uzdahnuo sam.

„Dobro. Tako je, Simon.“ Obratio sam se Dženi: „Zašto si napustila posao?“

Džena odvrati:

„Ljudi napuštaju poslove svakodnevno.“

„To je istina“, složio sam se, „ali zašto si ti ostavila svoj?“

Odgovorila je:

„Nisam više želela za njih da radim. Vrlo jednostavno.“

„A kada si im ukrala dosijee, i to je isto bilo vrlo jednostavno?“

Džena je izgledala zbunjeno. Isto tako i Simon. Moguće je da su zaista i bile zbunjene, ali onda, ako je ukrala te dosijee, verovatno joj ne bi bilo pametno da pokaže kako je potpuno svesna o čemu pričam. Simon reče:

„O čemu đavola pričaš?“

Džena me je uporno gledala, rukama gužvajući svoju suknju. Razmišljala je o nečemu i, na trenutak, inteligencija koja joj se pojavila u očima potisnula je sav umor u njima kao kada talas zapljusne čamac. Onda je opet nestala i oči se ugasiše. Rekla je:

„Simon, želela bih da porazgovaram s ovim čovekom nasamo nekoliko minuta.“

Simon se to nije dopalo, ali trenutak-dva kasnije, ona i Endži izađoše u kuhinju. Simonin glas je bio glasan i nezadovoljan, ali Endži je umela da

izađe na kraj s vikom i nezadovoljstvom. Ne možeš da živiš u braku sa neobuzdanim izlivima besa, neosnovanom ljubomorom i neočekivanim optužbama a da ne razviješ sposobnost da izadeš na kraj s nečijim neprijateljstvom u maloj prostoriji. Kada ima posla sa cmizdravcima ili razjarenim likovima koji sebe uvek vide kao žrtve neke velike životne zavere da im se upropasti dan ili su nerazumni ili ih guši neki predvidivi, beznačajan gnev, Endžin pogled postaje ravnodušan i hladan, glava i telo joj se ukoče kao kod kipa, i cmizdravac ili razjareni se prazni dok ga taj pogled ne prisili da zamuca, popusti, iscrpi se. Ili se ugasiš pod njegovom hladnom logikom, izbledi suočen sa obeshrabrujućom zrelošću, ili udariš po njemu, kao Fil, i odričeš se samog sebe. Znam; i sam sam bio meta tog pogleda jednom ili dva puta.

U dnevnoj sobi, Džena je čvrsto uperila pogled u pod, i da je samo malo jače gužvala tu suknju, ona bi počela da joj se para i završila bi joj na podu kraj nogu. Obratila mi se:

„Što mi ne kažete zašto ste došli ovamo po mene.“

Razmislio sam. Ranije sam grešio u vezi s ljudima. Nekoliko puta. Krećem od pretpostavke da su svi puni sranja dok se ne dokaže suprotno, i to mi je do sada veoma koristilo. Ali povremeno pomislim kako se neko pokazao u drugačijem svetlu, da bih sranje otkrio tek kasnije, obično na neki bolan način. Džena mi nije ličila na lažljivicu. Nije izgledala kao neko ko to ume, ali često upravo takvi ljudi ne znaju za istinu pa makar ona nosila ličnu kartu na reveru.

Rekao sam:

„Imaš izvesna dokumenta. Unajmili su me da ih vratim." Raširio sam ruke, sa dlanovima nagore. „Vrio jednostavno.“

„Dokumenta?”, procedila je. „Dokumenta. Prokletstvo.“ Ustala je i ushodala se i odjednom je izgledala mnogo snažnija od svoje sestre, mnogo odlučnija.

Sada joj nije bilo teško da me pogleda pravo u oči. Bile su joj zakrvavljene i tvrde, i ponovo sam shvatio da se ljudi ne rađaju umorni i slomljeni, takvi postaju.

Rekla je:

„Da *vam* kažem, gospodine Kenzi“, i uperila je u mene ukočeni prst „to vam je jedna vrlo smešna reč. ’Dokumenta.’" Ponovo je spustila glavu i

koračala je u malom krugu čije je granice samo ona videla. „Dokumenta“, ponovila je. „Pa, dobro, nazovite ih kako hoćete. Da, gospodine. Nazovite ih kako hoćete.” „Kako biste ih vi nazvali, gospođo Anđželin?“

„Nisam ja gospoja.“

„U redu. Kako biste ih vi nazvali, gospođice Anđželin?“

Pogledala me je, i čitavo telo joj zadrhta od besa. Crvenilo u očima joj je potamnelo a bradu je nepopustljivo isturila. Rekla je:

„Čitavog života nikome nisam potrebna. Znate šta mislim?“

Slegnuo sam ramenima.

„Potrebna“, ponovila je. „Nikome nikad nisam bila potrebna. Ljudi me žele, naravno. Na nekoliko sati, možda nedelju dana; kažu: ’Džena, očisti sobu sto pet’ ili ’Džena, otrči u prodavnicu umesto mene’, a oni zaista ljubazni kažu: ’Džena, dušo, dođi ovamo i lezi malo.’ Ali onda, kad završe, ponovo sam samo komad nameštaja. Baš ih briga jesam li tu; nije ih briga ni ako nisam. Ljudi uvek mogu da pronađu nekoga da im čisti, ili ide u prodavnicu, ili legne s njima.“ Vratila se do stolice i počela da kopa po tašni dok nije pronašla kutiju cigareta. „Nisam pušila deset godina, sve do pre nekoliko dana.“ Zapalila je jednu, i žurno ispustila dim koji je zamaglio malu sobu. „Nema dokumenata, gospodine Kenzi. Razumete? Nema dokumenata.“

„Šta onda?“

„Ima nešto. *Ima* nešto.“ Klimnula je glavom za sebe, otresla je cigaretu u vazduhu, i nastavila da korača.

Malo sam se nagnuo na stolici, i glavom je pratio kao da sam na Vimbldonu. Pitao sam:

„Šta, gospođice Anđželin?"

„Znate, gospodine Kenzi“, počela je, kao da me nije ni čula, „odjednom, svi me traže, unajmljuju ljude kao što ste vi, unajmljuju verovatno i gore ljude, pokušavaju da nađu Dženu, da razgovaraju s Dženom, da uzmu od Džene to što ona ima. Odjednom, Džena je svima *potrebna“* Brzo mi je prišla, s cigaretom uperenom u mene kao da drži mesarski nož, i stisnutom vilicom. Rekla je: „ Niko neće dobiti to što imam, gospodine Kenzi. Čujete me? Niko. Osim onaj kome ja odlučim da dam. Ja ću doneti odluku. Uzimam ono što želim. Da se i ja malo okoristim. Možda ja pošaijem nekoga u prodavnicu. Da vidim kako ljudi rade za mene, za promenu. Da vidim kako se pretvaraju u nameštaj kada mi više nisu potrebni.“ Zamahnula je

upaljenom cigaretom prema mom oku. „Ja *odlučujem.* Džena Anđželin.” Nagnula se malo unazad, povukla dim cigarete. „I to što imam nije na prodaju.“

„A za šta je onda?”

„Pravdu“, odgovorila je kroz dim. „I to u velikim količinama. Ljudi će patiti, gospodine Kerizi.”

Pogledao sam joj ruku, koja joj je tako snažno podrhtavala da je cigareta poskakivala gore-dole kao skakaonica s koje je neko upravo skočio u vodu. Prepoznao sam joj bol u glasu, iskidani, pomalo šupaij zvuk, i video kakvu joj pustoš ostavija na licu. Bila je potpuno slomljena osoba, ta Džena Anđželin. Srce koje divlje lupa u praznoj ljušturi. Bila je uplašena i umorna i ljuta i došlo joj je da urliče na svet, ali za razliku od većine ljudi u istim prilikama, bila je opasna jer je imala nešto što će joj, barem po njenom mišljenju, doneti zadovoljenje na ovom svetu. Ali svet obično ne funkcioniše na taj način, i ljudi kao Džena su tempirane bombe; možda povuku i nekoliko drugih sa sobom, na svom putu do pakla.

Nisam želeo da se Dženi desi nešto loše, ali bio sam još sigurniji da me neće pogoditi šrapnel ako ona dobije želju za samouništenjem. Rekao sam: „Džena, evo u čemu je moja nevolja: mi ovakav slučaj nazivamo ’pronađi-i-pozovi’, jer uglavnom sam zato i plaćen, da te nađem i pozovem klijenta i veselo odem svojim putem. Čim obavim poziv, završio sam. Klijent tada obično preduzme zakonske mere ili se time lično pozabavi ili šta god. Ali ja se ne zadržavam da to otkrijem. Ja sam...“

„Pas”, završila je. „Trčkarate unaokolo s njuškom na zemlji, njuškate po žbunju i gomilicama toplog izmeta dok ne nadete lisicu. Onda se povučete i pustite lovce da je ubiju.“ Ugasila je cigaretu.

Ja takvo poređenje ne bih odabrao, ali nije bilo ni potpuno pogrešno, ma šta ja o tome mislio. Džena ponovo sede, pogleda me svojim tamnimočima i ja joj uzvratih. U njima se videla čudna mešavina straha i žilave hrabrosti mačke saterane u ćošak; pogled nekoga ko nije siguran je li dorastao zadatku, ali je shvatio da nema izlaza već da grabi napred. To je pogled smrvljene duše koja pokušava da se sastavi za još jedan poslednji dah. Takav pogled nikada nisam viđao u očima ljudi kao što su Sterling, Malkern ili Džim Vernan ili Brajan Polson. Nikada ga nisam video na Herojevom licu ili predsednikovom ili licu nekog industrijalca. Ali viđao sam ga na skoro svim

ostalim licima. „Džena, reci mi, šta misliš da bi trebalo da uradim?“

„Ko vas je unajmio?“

Odmahnuo sam glavom.

„Pa, ili je senator Malkern ili Souša, ali Souša bi vam naložio da me ubijete tu gde sedim, zato je sigurno senator Malkern.“

Souša?

„Je li Souša neki Rolandov rođak?“, pitao sam.

Da sam je zasuo đuladima, manje bih je potresao. Na trenutak je zažmurila i zanjihala se u mestu.

„Šta znate o Rolandu?“

„Znam da je loš.“

„Klonite se Rolanda“, odgovorila je. „Čujete li? Dalje od njega.“

„To mi ljudi stalno govore.“

„Pa“, nastavila je, „poslušajte ih.“

„Ko je Roland?“, pitao sam.

Odmahnula je glavom.

„U redu. Ko je Souša?“

Ponovno odmahivanje glavom.

„Ne mogu da ti pomognem, Džena, ako...“

„Ne tražim vašu pomoć“, odgovorila je.

„Dobro“, rekao sam. Ustao sam i otišao do telefona. Uključio sam ga i počeo da okrećem broj.

Pitalaje:

„Šta radite?“

Odgovorio sam:

„Zovem svog klijenta. Možeš da razgovaraš s njim. Moj posao je završen.“

Rekla je:

„Cekajte.“

Odmahnuo sam glavom. „Sterlinga Malkerna, molim vas.“

Elektronski glas mi je saopštavao vreme kada Džena ponovo izvuče telefonsku žicu iz zida. Okrenuo sam se i pogledao je.

Rekla je:

„Morate da mi verujete.“

„Ne, ne verujem. Mogu da vas ostavim ovde i odem do najbliže

telefonske govornice i tamo obavim poziv.“

„Ali šta ako...?“

„Šta ako šta?“, pitao sam. „Gospođo, imam pametnijeg posla od zajebavanja s vama. Imate li karte za igranje? Igrajte onda.“

Rekla je:

„Kakva to dokumenta navodno tražite?“

Nema svrhe da lažem. Odgovorio sam:

„Odnose se na budući zakonski nacrt.“

„O, je li tako?“, pitala je. „Dakle, gospodine Kenzi, neko vas je slagao. Ovo što ja imam nema nikakve veze sa zakonima i politikom ili Skupštinom.“

Sve u ovom gradu ima veze s politikom, ali prećutao sam.

„Na šta se odnose... Ne, zajebite. Šta imate, gospođice Anđželin?“

„Imam nešto u sefu u banci u Bostonu. E sada, ako želite da saznate o čemu se radi, pođite sa mnom sutra kad se banke otvore, i videćemo kakvi ste.“

„Zašto bih?“, pitao sam. „Zašto ne bih odmah pozvao mog klijenta?“

Odgovorila je:

„Mislim da prilično dobro poznajem Ljude, gospodine Kenzi. Siromašne crnkinje nisu mnogo nadarene, ali evo ja imam tu jednu jedinu sposobnost. A vi, pa, možda vam ne smeta da povremeno budete nečiji pas, ali svakako niste ničiji potrčko.“

DESETO POGLAVLJE

Endži reče:

„Jesi li ti poludeo?“ Izletelo joj je oštrim šapatom. Sedeli smo u udubljenju i gledali na ulicu. Džena i Simon su bile u kuhinji, i verovatno vodile sličan razgovor.

Upitao sam je:

„Ne sviđa ti se?“

„Ne“, odgovorila je, „ne svida mi se.“

„Dvanaest časova više ili manje sasvim je svejedno.“

„Gluposti. Patriče, ovo je maloumno. Unajmili su nas da je nađemo i pozovemo Malkerna. U redu. Našli smo je. Sada bi trebalo da telefoniramo i odemo kući.“

„Ne bih rekao.“

„*Ti* ne bi rekao?“, prosiktala je. „Baš lepo. Samo što ti nisi jedini sastojak ove jednačine. Partneri smo.“

„Znam.“

„Znaš? I ja imam dozvolu. Sećaš se? Možda si ti osnovao agenciju, ali i ja ulažem vreme. I na mene pucaju i udaraju me i sedim u četrdesetosmočasovnim zasedama. Ja sam morala da se preznojavam čekajući odluku okružnog tužioca hoće li osuditi Bobija Rojsa. I ja tu imam pravo glasa. Pedeset posto.“

„I kažeš šta?“

„I kažem da je to sranje. Kažem da uradimo ono za šta smo plaćeni i odemo kući.“

„A ja kažem...“, ispravio sam se. „A ja te molim da mi veruješ i daš mi vremena do ujutru. Dovraga, Endži, ionako bismo morali da sedimo ovde. Malkern svejedno neće ustati iz kreveta i dovesti se u Vikam u ovo doba noći.“

Razmislila je. Maslinasta koža joj je potamnela do boje kafe u slabo osvetijenorn udubljenju, a pune usne je čvrsto stisnula. Izustila je:

„Možda. Možda.“

„Pa u čemu je onda problem?” pitao sam i krenuo da ustajem. Zgrabila me je za zglob.

„Ne tako brzo. dečko.“

„Šta?“

„Rasuđivanje ti je dobro, Skide; imam problem s tvojim pobudama.“

„Kakvim pobudama?“

„Reci ti meni.“

Ponovo sam seo i uzdahnuo. Pogledao sam je svojim najboljim „Ko, ja?“ pogledom.

„Ne vidim kako će nam naškoditi ako saznamo sve što možemo dok još imamo priliku. To mi je jedina pobuda.“

Lagano je odmahnula glavom, i posmatrala me postojano i pomalo tužno. Prošla je rukom kroz kosu, puštajući da joj razbarušeni pramenovi padnu na čelo.

„Nije ona mačka koju je neko ostavio na kiši, Patriče. Odrasla je žena koja je počinila zločin.“

„Nisam tako siguran“, rekao sam.

„Nebitno je, kako god okreneš. Nismo mi socijalni radnici.“

„Na šta ciljaš, Endži?“,. pitao sam, odjednom umoran.

„Nisi iskren prema sebi. Ili prema meni.“ Ustala je. „Igraćemo kako ti kažeš, ako tako želiš. Nisam ni ja sigurna da bi bilo neke razlike. Ali, zapamti nešto.“

„Šta?“

„Kada nas je Džim Vernan pitao hoćemo li prihvatiti posao, bila sam spremna da odbijem. Ti si rekao da saradnja sa Malkernom i njegovom vrstom neće biti problem.“

Ispružio sam ruke.

„I moj stav se nije izmenio."

„Nadam se da nije, Patriče, jer nismo tako prokleto uspešni da možemo sebi da priuštimo da zabrljamo ovakav posao.“

Ustala je iz udubljenja i otišla u kuhinju.

Pogledao sam svoj odraz u staklu. Ni sam nisam bio zadovoljan sobom.

Zaustavio sam auto ispred kuće gde mogu da ga držim na oku iz

prozorskog udubljenja. Ništa nije bilo ukradeno ili polomljeno ili obijeno i zahvalio sam se velikom automobilskom bogu na nebu.

Endži se vratila iz kuhinje i pozvala Fila da mu kaže kako će ostati i preko noći i razgovor se pretvorio u mučenje, glas mu je jedva čujno dopirao kroz slušalicu dok se dernjao o *svojim* jebenim potrebama, dodavola. Endžin pogled je postao prazan i dalek, držala je slušalicu u krilu i na trenutak zatvorila oči. Okrenula je glavu i otvorila oči.

"Jesam li ti potrebna?"

Odmahnuo sam glavom.

„Vidimo se u kancelariji sutra oko deset."

Ponovo je progovorila u telefon, tako nežnim i smirujućim glasom da mi se smučilo, i ubrzo nakon što je spustila slušalicu, otišla je.

Proverio sam da vidim je li to jedini telefon i podbočio sam zadnja vrata tako da niko ne može da ih otvori a da ne napravi buku. Seo sam na prozorsku dasku i osluškivao kuću. Kroz zid spavaće sobe, čuo sam Dženu kako i dalje pokušava da objasni naš dogovor Simon.

Nešto ranije, Simon je kreštala o kidnapovanju i saveznim prestupima, navodeći mi čitavu gomilu sranja o pravnim preporukama koje je naučila iz *Zakona u Los Anđelesu.* Bila je prilično ljuta, i iz petnih žila je blebetala. o „prisilnom zadržavanju" ili nekim sličnim glupostima, kada sam je uverio da bi se umesto mene sestrinim slučajem brzo pozabavili pravnici sa Sterlingom Malkernom i društvom na čelu. Ućutala je.

Glasovi u spavaćoj sobi su utihnuli i nekoliko minuta kasnije čuo sam kako se vrata otvaraju i Dženin odraz se pojavio iznad mog ramena u prozoru. Na sebi je nosila preveliku majicu kratkih rukava i stari, sivi donji deo trenerke, a sa lica je skinula šminku. Držala je dve limenke piva u ruci, i kada sam se okrenuo, pružila mi je jednu. Rekla je:

„Sestra me je naterala da obećam kako ću joj ovo nadoknaditi."

„Mogu zamisliti."

Nasmešila se i sela na prozorsku dasku preko puta mene.

„Rekla mi je da ti prenesem da se držiš dalje od njenog frižidera. Ne želi da joj diraš hranu."

„Razumljivo", rekao sam i otvorio pivo. „Možda odem kad vas dve zaspite, i malo ispomeram stvari samo da je iznerviram."

Otpila je gutljaj piva.

„Simon je dobra devojka. Samo je stvarno ljuta.“

„Na?“

„Na koga nije? Na svet uopšte, pretpostavljam. Belce naročito.“

„Ne verujem da joj pomažem da promeni mišljenje.“

„Ne, ne pomažeš.“

Izgledala je gotovo spokojno dok je sedela u prozoru, glave naslonjene na staklo, s pivom u krilu. Bez šminke je izgledala nekako mlađe, manje iscrpljeno. Nekada je možda čak bila i lepa, neko kome su muškarci dobacivali dok je prolazila ulicom. Probao sam da je tako zamislim, mladu Dženu Andželin sa blistavim samopouzdanjem na licu jer je bila mlada i pod utiskom da joj mladost i lepota pružaju mogućnosti, ali nisam mogao. Vreme je ostavilo težak trag na njoj. Rekla je:

„Ni tvoja partnerka izgleda nije bila baš zadovoljna.“

„Nije. Da je bilo po njenom, obavili bismo telefonski razgovor i sada bismo već bili kod kuće.“

Klimnula je glavom i otpila još jedan gutljaj piva. Blago je odmahnula glavom.

„Simon“, počela je, „ponekad ne razumem tu devojku.“

„Šta ima da se razume?“, pitao sam.

„Svu tu mržnju“, rekla je. „Znate?“

„Ima mnogo razloga za mržnju“, primetio sam.

„Znam“, složila se. „Verujte mi, znam. Izgleda da ih ima toliko mnogo da samo treba da odaberete. Treba da zaradiš pravo da nešto mrziš. Sirnon sve mrzi. I ponekad...“

„Šta?“

„Ponekad mi se čini da mrzi samo zato što ne zna šta bi drugo sa sobom. Mislim, ja imam dobar razlog da mrzim kada mrzim, verujte mi. Ali ona, nisam sigurna da ga je...“

„Zaradila?“

Klimnula je glavom.

„Tačno.“

Razmislio sam o tome. Nisam joj mogao protivrečiti. Otkako sam počeo da se bavim ovim poslom, naučio sam više o sposobnosti za mržnju od bilo čega drugog.

Otpila je još malo piva.

„Čini mi se da ti svet daje dovoljno povoda za ljutnju. Dobiješ čip na ramenu još pre nego što vidiš kako može biti loš, šta svet može da ti uradi samo kada to zaista odluči... čini mi se, ali to je samo glupo razmišljanje.“

„Prokleto je tako“, rekao sam i podigao limenku. Nasmešila se, malo, i zagledala se u svoju limenku, i ja sam shvatio nešto što je deo mene znao još otkako sam prvi put video njenu fotografiju: svidala mi se.

Dovršila je pivo minut-dva kasnije i otišla na spavanje kratko mi mahnuvši dok je ulazila u spavaću sobu.

Noć je prolazila sporo i mnogo sam se vrpoljio na svom sedištu, malo se šećkao tamo-amo, zurio u svoj auto. Endži je sada već bila kod kuće, i izvodila je nove korake u tom grotesknom plesu bola zvanom brak. Preka reč, šamar-dva, nekoliko vrištećih optužbi, i u krevet do narednog dana. Ljubav. Ponovo sam se zapitao zašto je s njim, šta je obuzelo osobu njenih kvaliteta i rasuđivanja da trpi takvo sranje, ali pre nego što sam sasvim skliznuo u carstvo sopstvene pravdoljubivosti, spustio sam dlan na stomak, na moje unakaženo tkivo, koje me je uvek podsećalo na cenu ljubavi u svom najmanje idealizovanom obliku.

Hvala ti, oče.

Sedeći u tihom mraku dnevne sobe, setio sam se takođe i svog sopstvenog braka, koji je trajao oko minut i po. Endži i Fil su barem imali osećaj posvećenosti toj međusobnoj ljubavi, ma koliko ona možda uvrnuta bila, što Rene i ja nikada nismo imali. Jedino što me je naš brak naučio o ljubavi jeste to da ona ima kraj. I gledajući na praznu ulicu sa prozorske daske Simon Andželin, palo mi je na pamet da sam, između ostalog, uspešan u poslu kojim se bavim i zato što ga u tri sata ujutru, kada veći deo sveta spava, ja i dalje obavljam, jer ne postoji pametnije mesto gde bih bio.

Igrao sam pasijans i objašnjavao svom stomaku da nije gladan. Pomislio sam da navalim na Simonin frižider, ali sam se plašio da je možda na njemu postavila neku zamku; zgrabio bih senf i zapeo za žicu, i strela bi mi prošla kroz glavu.

Zora se privukia u vidu blede zlatne linije koja je izguraia crni prekrivač noći, zatim se oglasio budilnik u susednoj sobi, i uskoro sam začuo tuš. Protegao sam se dok nisam čuo zadovoljavajuće pucketanje kostiju i mišića, zatim odradio svoj jutarnji režim od pedeset trbušnjaka i pedeset sklekova. Dok nisam završio, u kupatilu je izvršena smena, i dve sestre su stajale kraj

vrata, spremne da pođu. Simon me upita:

„Jesi li uzeo nešto iz mog frižidera?“

„Ne“, odgovorio sam, „ali mislim da sam ga greškom zamenio za toalet sinoć. Bio sam stvarno umoran. Držiš li povrće u toaletu?“ Požurila je pored mene u kuhinju. Džena me pogleda i odmahnu glavom. Rekla je:

„Kladim se da si bio vrlo omiljen u drugom razredu.“

„Dobar smisao za humor ne zna za godine“, odgovorio sam, a ona zakoluta očima.

Simon je bila zaposlena, i čitavu noć sam razmišljao da li da je pustim da ode na posao. Na kraju sam shvatio da Simon nije pokazala nikakve ubilačke sklonosti ka svojoj sestri, pa sam bio prilično siguran da će držati usta zatvorena.

Dok smo stajali na tremu i posmatrali je kako se odvozi, primetio sam:

„Zna li taj tip Souša za Simon?“

Džena se spremala da pođe u lakom džemperu, iako se temperatura pouzdano kretala ka dvadeset stepeni u osam sati ujutru. Odgovorila je:

„Upoznao ju je. Davno. U Alabami.“

„Kada se preselila ovde na sever?“

Slegnula je ramenima.

„Pre dva meseca.“

„I Souša sigurno ne zna da je ovde?“

Pogledala me je kao da sam drogiran.

„Da Souša zna, obe bismo već bile mrtve.“

Otišli smo do mog automobila i Džena ga pogleda dok sam otvarao vrata.

„Nikada nisi sasvim odrastao, zar ne, Kenzi?“

A nekada sam mislio da ću tim autom zadiviti druge.

Vožnja nazad bila je podjednako dosadna kao i vožnja tamo. Pustio sam *Ten* od Perl džem, i ako je Dženi smetalo, nije ništa rekla. Nije mnogo pričala, bila je u *onim danima*, samo je zurila u put i gužvala kraj svog džempera tankim prstima kada nisu bili zauzeti cigaretom.

Kad smo se približili gradu, i zgrade Henkok i Prudenšai se izdigle u bledom plavetnilu da nas pozdrave, obratila mi se:

„Kenzi."

„Da.“

„Osećaš li ti nekada da si potreban nekome?“

Razmislio sam.
„Ponekad“, odgovorio sam.
„Kome?“
„Mojoj partnerki. Endži.“
“Je li i ona tebi potrebna?“
Klimnuo sam glavom.
„Ponekad, da. Đavola, da.“
Pogledaia je kroz prozor.
„Onda je najbolje da je čuvaš.“

Dnevni špic je bio u punom zamahu dok nismo sišli sa devedeset trojke u blizini Hejmarketa, i trebalo nam je gotovo pola sata da pređemo kilometar do Ulice Tremont.

Dženin sef se nalazio u Bostonskoj banci u Tremontu, preko puta bostonskog Komon parka na uglu Ulice Park. Komon se prostire preko puta betonskog tržnog centra, dva svratišta koja služe kao ulazi u železničku stanicu iz Ulice Park, jata prodavaca i uličnih muzičara i prodavaca novina i alkosa. Gomile poslovnih ljudi i žena i političara žustro koračaju pločnicima tamo gde Komon ponovo postaje zelen i uzdiže se do strmih stepenica koje vode do Ulice Bikon, sa Skupštinom koja se izdiže iznad svega, sa svojom zlatnom kupolom koja s visine gleda na svoje pristalice.

U Tremontu je nemoguće parkirati se ili se čak zadržati duže od trideset sekundi. Čitav vod saobraćajnih policajki, uvezenih iz ženskog Hitlerovog podmlatka ubrzo nakon pada Berlina, tumara ulicama, barem dve po bloku, sa licima pitbula na telima požarnih hidranata, i samo čekaju nekoga dovoljno glupog da zakrči saobraćaj u njihovoj ulici. Recite „Želim vam prijatan dan“ nekoj od njih i srediće da vam pauk odnese auto samo zato što se pravite pametni. Skrenuo sam u Hamilton plejs, iza pozorišta Orfej, i parkirao se u zoni utovara. Prepešačili smo dva bloka do banke. Krenuo sam sa njom unutra, ali zaustavila me je.

„Stara crnkinja ulazi u banku sa krupnim mladim belcem. Šta će pomisliti?“

„Da sam tvoj žigolo?"

Odmahnula je glavom.

„Misliće da si predstavnik zakona, a pratiš crnčugu koja je uhvaćena u

nekom nedelu. Opet."

Klimnuo sam glavom.

„U redu”.

Rekla je:

„Nisam prošla kroz sve ovo da bih ti sada pobegla, Kenzi. Mogla sam sinoć da se izvučem kroz prozor da sam to htela. Dakle, zašto me ne sačekaš preko puta ulice?“

Ponekad moraš da veruješ ljudima.

Ušla je sama, a ja sam prešao na drugu stranu Tremonta i stao blizu stanice u Ulici Park, nasred tržnog centra, i senka belog vrha crkve padala mi je preko lica.

Nije se dugo zadržala unutra.

Izašla je, videla me, i mahnula. Sačekala je zastoj u saobraćaju, a zatim prešla ulicu. Korak joj je bio precizan, i čvrsto je u ruci stezala tašnu prolazeći kroz tržni centar. Oči su joj zasijale, dva smeđa komadića mermera u čijem središtu su svetlucali plamenovi, i izgledala je mnogo mlađe nego na slici kojti sam dobio.

Približila mi se i rekla:

„Ovo što imam ovde samo je mali deo.“

Počeo sam:

„Džena...“

„Ne, ne“, rekla je. „Jeste nešto, veruj mi. Videćeš.“ Pogledala je Skupštinu, a zatim ponovo mene. „Dokaži da si spreman da mi pomogneš sa ovim, pokaži mi na čijoj si strani, i dać ti ti ostatak. Daćtu ti...“ Oči joj izgubiše vatru i ispuniše se suzama; glas joj je zapeo kao istrošeno kvačilo. „Daću ti... ostalo“, uspela je. Nisam je poznavao više od dvanaest sati, ali imao sam utisak da je to „ostalo“, šta god bilo, bilo loše. Kidalo ju je iznutra.

Onda se osmehnula, lepo i nežno, i rukom mi dodirnula lice. Dodala je: „Mislim da će se sve dobro završiti, Kenzi. Možda nas dvoje sprovedemo neku pravdu dok radimo na ovome.” Reč „pravda” sišla joj je s jezika kao da pokušava da je okusi.

Rekao sam:

„Videćemo, Džena.”

Zavukia je ruku u tašnu i predala mi kovertu. Otvorio sam je i izvadio crno-belu fotografiju velićine osam puta jedanaest. Bila je malo mutna, kao

da je preneta s neke druge vrste filma, ali dovoljno jasna. Na slici su bila dva muškarca, koja su stajaia pored jeftine komode sa ogledalom, sa pićem u rukama. Jedan je bio crnac, drugi belac. Crnca nisam poznavao. Belac je na sebi imao bokserice i crne čarape. Kosa mu je bila smeđa, i ostalo joj je još nekoliko godina pre nego što je poklope sede. Umorno se smeškao, a slika je izgledala dovoljno staro da je on u to vreme verovatno bio sam kongresmen Polson.

Pitao sam:

„Ko je crnac?“

Pogledaia me je i video sam da me odmerava. Na trenutak ju je obuzeo strah, i razmišljala je da li da mi veruje. Činilo mi se kao da smo u nekakvom džepu dok su gomile ijudi žurile pokraj nas, kao da nisu zaista tu, već na mutnom ekranu iza nas, kao u nekom starom filmu.

Džena reče:

„Zašto si ti u ovome?“

Razmišijao sam šta da odgovorim kada se nešto poznato pomerilo na ekranu sa naše desne strane i krenulo ka nama, i ja prepoznah, kao da sam pod vodom, kačket sa žutim natpisom.

Viknuo sam:

„Lezi dole“, i spustio ruku na Dženino rame kada je Plava Kapa zauzeo stav i zakucavajuće metalno klepetanje proseče jutarnji vazduh. Prvi udar metaka proleti pravo kroz Dženine grudi kao da ih nije ni bilo, i ja se sagnuh dok su mi zujali pored glave, i dalje pokušavajući da je povučem dok su joj se grudi trzale napred pod svim uglovima. Plava Kapa je ponovo namestio prst na okidač a pištolj na punu automatsku paljbu, metalno probadanje je seklo kroz Dženino telo u beton, i vraćalo se u luku ka meni. Gomila u tržnom centru pretvorila se u stampedo, i dok sam izvlačio pištolj iz futrole, neko mi je nagnječio članak na nozi. Dženino telo se sruši preko moga, a parčići betona mi odskočiše od zemlje u lice. Sada je pucao promišljenije, pokušavajući da zaobiđe Dženino telo i pogodi moje. Za trenutak će ponovo početi da puca u nju i meci će joj proći kroz telo kao da je papir i probiti se do mene.

Kroz krv u očima, video sam da podiže uzi iznad glave, zatim ga spušta pod uglom, a iz puščane cevi je kuljao beli plamen. Niz metaka mi je leteo ka čelu i iznenada se zaustavio u belom oblaku betonske prašine. Uzana

futrola s mecima ispade iz puške ka pločniku i on uglavi drugu pre nego što je i dotakla zemlju. Povukao je zatvarač i ja se izvukoh ispod Dženinog tela i zapucah.

Magnum se oglasi oštrim zvukom i on odskoči postrance u vazduhu kao da ga je udario kamion. Pao je na pločnik i odskočio, a pištolj mu je izleteo iz ruke. Odgurnuo sam Dženu sa sebe, obrisao njenu krv sa svojih očiju, i ugledao ga kako pokušava da dopuzi do svog uzija. Bio je udaljen oko dva i po metra i mučio se da savlada tu razdaljinu jer mu je levi članak bio gotovo sasvim uništen.

Prišao sam mu i šutnuo ga u lice. Jako. Zaječao je i šutnuh ga ponovo, tako da se onesvestio.

Otišao sam do Džene i seo na beton u lokvu krvi koja se sve više širila. Podigao sam je sa pločnika i držao u naručju. Grudi su joj nestale, a isto tako i ona. Bez poslednjih reči, samo smrt, razastrta kao polomljena lutka na kraju Komon parka na početku novog dana. Noge su joj bile raširene, a radoznali lešinari su se vraćali da još jednom bace pogled sada kada je pucnjava završena.

Spojio sam joj noge i namestio ih ispod nje. Pogledao sam joj lice. Ništa mi nije govorilo. Još jedna smrt. Što više gledam, manje znam.

Džena Andželin više nikome nije bila potrebna.

JEDANAESTO POGLAVLJE

Kao i Heroj, izašao sam na naslovnim stranama oba lista. Neki fotograf početnik našao se u gomili kad je pucnjava počela, i čim je očistio nered iz svojih gaća, vratio se.

Do tada sam već prišao Plavoj Kapi i podigao njegov uzi držeći ga za kaiš. Prebacio sam ga preko ramena i čučnuo pored njega, spuštene glave, sa magnumom u ruci. Tada je fotograf napravio svoje snimke. Nisam ga ni primetio. Jedan snimak me prikazuje kako čučim kraj Plave Kape, pojas zelenila i Skupština iza nas. U krajnjem desnom uglu, gotovo van fokusa, leži Dženin leš. Jedva se primećuje.

Tribjun ju je prikazao u donjem levom uglu prve strane, ali *Njuz* ju je preneo preko čitave naslovnice sa histeričnim crnim naslovom preko slike Skupštine HEROJSKI DETEKTIV U JUTARNJOJ PUCNJAVI!!! Kako su mogli da odštampaju „herojski" sa Dženinim telom tako izloženim pogledu, ne mogu da shvatim. Pretpostavijam da GUBITNIK DETEKTIV U JUTARNJOJ PUCNJAVI ne bi imalo isti odjek.

Otprilike u to vreme se pojavila i policija i udaljila fotografa iza žurno postavljenih barikada. Uzeli su mi pištoij i uzi i dali mi šoiju kafe i prošli smo kroz čitav događaj. I opet.

Sat vremena kasnije, bio sam u stanici u Ulici Berkli i razmišljali su da li da me zadrže ili ne. Pročitali su mi prava na engleskom i španskom dok su smišljali šta da rade.

Poznavao sam dosta policajaca, ali od svih koji su učestvovali u ovoj istrazi nisam prepoznavao nikoga. Dvojica koji su mi bili dodeljeni izgledali su kao Sajmon i Garfanki na loš dan. Sajmonovo ime je bilo detektiv Gajlston, i bio je nizak, uredno obučen u tamnocrvene naborane pantalone, svetloplavu oksfordsku košulju sa podignutom kragnom i bež unakrsnim prugama. Nosio je tamnocrvenu kravatu sa otmenom plavom dijamantskom šarom. Izgledao je kao da ima ženu i decu i ušteđevinu u banci. Bio je dobar policajac.

Loš policajac je bio Garfankl, ili detektiv Feri kako su ga zvali u stanici. Bio je visok i mršav i imao je na sebi žućkastosmeđe odelo čiji su mu rukavi i nogavice bili prekratki. Ispod je nosio zgužvanu belu košulju i tamnosmeđu pletenu kravatu. Gospodin Moderni. Kosa mu je bila crvenkastoplava, ali široka ćela mu se pružala preko sredine, a čupavi ostaci su mu štrčali sa strane kao razdvojena afro-frizura.

Obojica su bili dovoljno ljubazni na mestu zločina, davali su mi kafu i govorili mi da se polako priberem, opustim, ali Feri je postajao sve nervozniji što sam više odgovarao na pitanja sa „ne znam“. Postao je baš neprijatan kada sam odbio da mu kažem ko me je unajmio ili šta sam tačno radio sa preminulom. Pošto još nisam bio uhapšen, fotografiju sam savio i ugurao u svoju duboku patiku. Imao sam predosećaj šta bi se dogodilo da sam popustio nazvaničnom ispitivanju, možda nekoliko ružnih pojedinosti iz života senatora Polsona, možda ništa. Ali sigurno ne bi bilo hapšenja, ni pravde, ni javnog priznanja smrti čistačice koja je samo želela da nekome bude potrebna.

Ako ste privatni istražitelj, koristilo bi vam da budete ljubazni prema policajcima. Oni vam s vremena na vreme pomažu, i vi njima, i tako se stvaraju veze i posao cveta. Ali ja ne podnosim najbolje netrpeljivost, naročito kada mi je odeća natopljena tuđom krvlju a nisam jeo i spavao dvadeset četiri sata. Feri je stajao sa stopalom na stolici pored mene u sobi za ispitivanje, i govorio mi je šta će mi se dogoditi sa dozvolom ako ne počnem da „igram njihovu igru“.

Rekao sam: „’Igram igru?’ Šta, vi to momci imate policijski priručnik za otrcane izraze ili tako nešto? Koji od vas dvojice kaže: ’Optuži ga, Dano’ {12}?“

Trideseti put tog jutra Feri je duboko uzdahnuo kroz nozdrve i rekao:

„Šta si radio sa Dženom Andželin?“

Pedeseti put tog jutra sam odgovorio:

„Nemam komentar“, i okrenuo glavu kad se Čezvik Hartman pojavio na vratima.

Čezvik je sve što možete poželeti od advokata. Zapanjujuće je zgodan, sa gustom kestenjastom kosom začešijanom od čela ka nazad. Nosi po meri izrađena odela od hiljadu osamsto dolara iz *Luisa* i retko nosi isto dvaput.

Glas mu je dubok i gladak kao dvanaestogodišnji slad i imao je taj iznervirani izraz koji namesti pre nego što sahrani protivnika baražnom vatrom latinskih izreka i besprekornom govorničkom veštinom. Osim toga, ima zaista divno ime.

Pod normalnim okolnostima, morao bih da dobijem na lutriji da priuštim Čezvikove usluge, ali pre nekoliko godina, baš kada su razmatrali da ga uzmu za partnera u firmi, njegova sestra Eliz, studentkinja druge godine Jejla, postala je zavisnica od kokaina. Čezvik je upravljao njenim fondom, i dok Elizina zavisnost nije prerasla u naviku uzimanja tri i po grama dnevno, potrošila je svoj godišnji džeparac i još je dugovala nekoliko hiljada nekim ljudima u Konektikatu. Umesto da kaže Čezviku i istrpi njegovo razočarenje, dogovorila se sa tim ljudima u Konektikatu, i napravljene su neke slike.

Jednog dana je Čezvik primio telefonski poziv. Onaj ko je pozvao opisao je fotografije i obećao da će se naći na stolu starijeg partnera firme do sledećeg ponedeljka ako se Čezvik ne pojavi sa visokom svotom od pet cifara do kraja nedelje. Čezvik je pomodreo. Nije ga rnučio novac, jer je porodično bogatstvo bilo ogromno, već način na koji su iskoristili i sestrinu slabost i njegovu ljubav prema njoj. Toliko je bio zabrinut za sestru da nijednom tokom našeg prvog sastanka nisam stekao utisak da ga je naljutilo to što mu je posao ugrožen, i divio sam mu se zbog toga.

Čezvik je dobio moje ime od momka koga je poznavao u pravnoj pomoći, i dao mi je novac sa zahtevom da donesem sve fotografije i negative, i apsolutnu potvrdu da će to odmah prestati. Elizin dug, trebalo je da kažem tim ljudima, isplaćen je u celosti.

Iz razloga kojih se više i ne sećam, poveo sam i Babu sa sobom kada sam pošao u Konektikat. Kada smo otkrili da su ucenjivači obične bitange bez pravih veza, bez prave podrške i političkog uticaja, sastali smo se s dvojicom u jednom hartfordskom soliteru. Baba je držao jednog od njih za nožne članke sa prozora na dvanaestom spratu dok sam ja pregovarao sa njegovim partnerom. Dok je Babina žrtva bljuvala sve iz sebe, njegov partner je odlučio da je jedan dolar sasvim poštena nagodba. Platio sam mu u penijima.

Čezvik mi otada uzvraća uslugu tako što me besplatno zastupa.

Podigao je obrve ugledavši moje krvavo odelo. Veoma tiho je rekao:

„Želeo bih trenutak nasamo sa svojim klijentom, molim vas.“

Feri je prekrstio ruke i nagnuo se prema meni.

„Pa šta onda, jebo te“, izgovorio je.

Čezvik je izvukao stolicu ispod Ferijeve noge.

„Pa, jebo te, iziazi odmah iz prostorije, *detektive,* ili ću zasuti ovo odeljenje sa toliko lažnih hapšenja, uznemiravanja i nezakonitog zadržavanja da ću te držati na sudu sve do penzije.“

Pogledao me je.

„Jesu li ti pročitali prava?“

“Da.“

„Naravno da su mu pročitana jebena prava“, reče Fcri.

“Još si ovde?” upita Čezvik, posežući za svojom aktentašnom.

Gajlston reče:

„Hajde, partneru.“

Feri odbi:

„Đođavola, neću. Samo zato...“

Čezvik ih je obojicu ravnodušno gledao, i Gajlston spusti svoju ruku na Ferijevu. Rekao je:

„Nećemo ovo da zabrljamo, Feri.“

Čezvik reče:

„Slušaj svog partnera, detektive.“

Feri reče:

„Srešćemo se ponovo." Profesor Morijarti Šerloku Holmsu.

Čezvik reče:

„Na tvom sudskom pretresu, nesumnjivo. Počni odmah da štediš, detektive. ja sam skup.“

Gajlston poslednji put povuče Ferija za ruku i oni izađoše iz prostorije.

Upitao sam:

„Šta se dešava?“, očekujući da ima nešto nasamo da mi saopšti.

„O, ništa“, odvratio je. „To sam uradio samo da im pokažem ko je šef. To me pali.“

„Sjajno.“

Pogledao mi je lice, i krv.

„Nije ti naročito dobar dan, zar ne?“ Polako sam odmahnuo glavom.

Iz glasa mu je nestalo opuštenosti.

„Jesi li dobro? Stvarno? Čuo sam samo delove onoga što se desilo, ali ne mnogo.“

„Samo želim da idem kući, Čezviče. Umoran sam i sav sam krvav, i gladan sam, i nisam najbolje raspoložen.“

Potapšao me je po ruci.

„Pa, onda imam dobre vesti iz tužilaštva. Na osnovu svega što sam čuo, nemaju osnova da te optuže. Možeš se smatrati oslobođenim dok čekaš dalju istragu, nemoj nikuda iznenada da otputuješ, bla, bla, bla.“

„Moj pištolj?“

„Njega će zadržati, bojim se. Balističko ispitivanje, i tako dalje.“

Klimnuo sam glavom.

„Kapiram. Možemo li sada da idemo?“

„Otišli smo“, izjavio je.

Poveo me je ka zadnjem izlazu da izbegnemo novinare, i tada mi je rekao za fotografa.

„Potvrdio sam to sa kapetanom. Čovek te je definitivno slikao. Sarađuje s oba lista u gradu.“

Rekao sam: „Video sam da su ga odgurali odande, ali nije se dao zbuniti.“

Hodali smo parkiralištem ka njegovim kolima. Ruku mi je položio na leđa, kao da je spreman da me skloni od znatiželjnika ili me jednostavno pridrži. Nisam bio siguran šta od toga. Pitao je:

„Jesi li dobro, Patriče? Možda želiš da odemo do bolnice. Da te pregledaju.“

„Dobro sam. Šta je sa fotografom?“

„Naći ćeš se na naslovnoj strani najnovijeg izdanja *Njuza*, koje će izaći svakog trenutka. Čujem da ih je preuzeo i *Trib*. Novine vole tako nešto. Herojski detektiv, jutro...“

„Nisam ja heroj“, odgovorio sam. „To je moj otac.“

Vozili smo se kroz grad u Čezvikovom Ieksusu. Bilo mi je čudno što se svako bavi svojim poslom. Kao da sam napola očekivao da vreme stane, svi se ukoče u mestu, zadrže dah i čekaju dalje vesti. Ali ljudi su ručali, telefonirali, otkazivali preglede kod zubara, šišali se, dogovarali se za večeru, obavljali poslove.

Čezvik i ja smo se raspravljali oko moje sposobnosti da vozim u trenutnoin stanju, ali na kraju me je odbacio do Hamilton plejsa i rekao mi da

ga pozovem danju ili noću na privatan telefon ako mi zatrebaju njegove usluge. Odvezao se Tremontom, a ja sam ostao kraj svojih kola, ne obraćajući pažnju na kaznu zakačenu za vetrobran, zagledan u Komon.

Za četiri sata otkako se to desilo, sve se vratilo u uobičajeno stanje. Uklonjene su zapreke, postavljena sva pitanja, zapisana imena svedoka. Plava Kapa je unet u vozilo hitne pomoći i odvezen. Spakovali su Dženu u kesu za leševe, zatvorili je i odvezli u mrtvačnicu.

Onda se pojavio neko i spirao krv s betona dok sve ponovo nije bilo čisto.

Bacio sam poslednji pogled i odvezao se kući.

DVANAESTO POGLAVLJE

Kada sam stigao kući, pozvao sam Endži, preko puta ulice. „Jesi li čula?“

„Da” Glas joj je bio tanak i tih. „Zvala sam Čezvika Hartmana. Je li...?“

„Da. Hvala. Vidi, istuširaću se, obući čisto odelo, pojesti sendvič. Onda ću preći preko. Je li bilo poziva?“

„Tonu“, odgovorila je. „Ali sačekaće. Patriče, jesi li dobro?“

„Ne“, odgovorio sam, „ali radim na tome. Vidimo se za sat vremena.“

Voda je bila vrela a ja sam okretao još vreliju, dok me je mlaz udarao po temenu a kapljice vode mi dobovale po lobanji. Koliko god da sam grešio, i dalje sam katolik, i moje reakcije na bol i krivicu povezane su sa rečima kao što su „ključanje" i „čišćenje“ i „usijanje“. U teološkim jednačinama koje sam sam izmislio, vrelina je jednaka spasenju.

Nakon dvadesetak minuta izašao sam i lagano se obrisao, a nozdrve su mi i dalje bile zapušene mirisom krvi i gorkim ukusom baruta. Govorio sam sebi da je negde u toj vodenoj pari ispod tuša odgovor, olakšanje, snaga neophodna da se skrene za sledeći ugao i ovo sve prevaziđe. Ali para se raščistila, i nije ostalo ništa osim mene i mog kupatila i mirisa nekakve paljevine.

Obmotao sam peškir oko struka, ušao u kuhinju i ugledao Endži kako mi prži odrezak na šporetu. Endži kuva otprilike jednom svake prestupne godine i nikada uspešno. Da se ona pita, zamenila bi svoju kuhinju za kiosk sa brzom hranom.

Nagonski sam povukao peškir preko ožiljka, prišao joj s leđa i pružio ruku pokraj njenog struka da ugasim ringlu. Okrenula mi se u naručju, njene grudi uz moje, i pretpostavljam da sam je samo zahvaljujući besprekorno izvežbanom stanju mog uma zaobišao i proverio koliku je štetu napravila.

Pitala je:

„Gde sam pogrešila?“

„Mislim da ti je prva greška bila što si uključila šporet.“

Pljesnula me je po potiljku.

„Videćeš kada ću ti sledeći put kuvati!“

„I kažu da Božić dolazi samo jednom godišnje.“ Okrenuo sam se od šporeta i primetio da me posmatra onako kako se posmatra detence koje hoda ivicom bazena. Rekao sam joj: „Hvala ti za trud. Zaista.“

Slegnula je ramenima i nastavila da pilji u mene tim svojim karamel očima, toplim i pomaio vlažnim. „Treba li ti zagrljaj, Patriče?“

Odvratio sam:

„Bože, da."

Bila je kao sve dobro na ovome svetu. Kao prvi topli dašak proleća i subotnja popodneva kada imaš deset godina i rane letnje večeri na plaži kada je pesak svež a talasi boje viskija. Zagrljaj joj je bio snažan, telo puno i meko, i srce joj je brzo udaralo o moje gole grudi. Osećao sam miris njenog šampona i paperjasti zatiljak njenog vrata pod mojom bradom.

Prvi sarn se povukao. Rekao sam:

„Dakle...”

Nasmejala se.

„DakIe...“ Rekla je: „Sav si rnokar, Skide. Sad mi je košulja sva natopljena.“ Koraknula je unazad.

„Dešava se kada se tuširaš.“

Napravila je još jedan korak unazad i pogledaia u pod.

„Da, pa...“ ponovila je, „imaš tamo gomilu poruka. I...“ Prošla je pored mene, podigia odrezak i odnela ga do kante za smeće. „J... i dalje ne umem da kuvam, očigledno."

Zaustio sam:

„Endži.“

Ostala mi je okrenuta ledima.

„Jutros si umalo poginuo.“

„Endž...“

„I veoma mi je žao Džene, ali ti si skoro poginuo.“

“Da.“

„I ne bih...“ Glas joj se slomio i čuo sam je kako udiše vazduh dok se nije ponovo sabrala. „I ne bih to naročito jebeno dobro podnela, Patriče. Ne volim o tome da razmišljam, i malo me je uhvatilo... nespremnu, sada.“

Čuo sam Dženin glas u glavi kad sam joj rekao da sam potreban Endži.

„Onda je najbolje da je čuvaš.“ Načinio sam nekoliko koraka preko

prostorije i spustio svoje ruke na njene.

Zabacila je glavu unazad tako da ju je namestila meni ispod brade.

Vazduh u kuhinji je bio neverovatno nepomičan i mislim da nijedno od nas nije disalo. Stajali smo tako, sklopijenih očiju, čekajući da strah nestane.

Nije.

Endžina glava se odmakla od moje brade i ona reče: „Hajde da to zaboravimo. Treba nešto da radimo. I dalje imamo posao, je li tako?“

Pustio sam joj ruke i rekao:

„Da, i dalje imamo posao. Sačekaj da se presvučem i bacićemo se na njega.“

Vratio sam se nekoliko trenutaka kasnije u velikom crvenom duksu i farmericama.

Endži se okrenula od kuhinjskog pulta, s tanjirom u ruci i sendvičem na njemu. „Mislim da sam sa suhomesnatim proizvodima sigurna.“

„Nisi pokušaia to da skuvaš ili tako nešto?“

Uputila mi je onaj svoj pogled.

Shvatio sam i uzeo sendvič. Sedela je za stolom. preko puta mene dok sam jeo. Šunku i sir. Malo previše senfa, ali inače ukusno. Pitao sam:

„Ko je zvao?“

„Iz kancelarije Sterlinga Malkerna. Tri puta. Iz kancelarije Džima Vernana. Riči Kolgan. Dvaput. Dvanaest ili trinaest novinara. I Baba.”

„Šta je on imao da izjavi?“

„Stvarno hoćeš da znaš?“

Obično neću kada je Baba u pitanju, ali bio sam rastresen. Klimnuo sam glavom.

„Rekao je da ga sledeći put zoveš kada ideš u 'Iov na crnje’.“

Taj Baba. Možda bi Hitler i dobio rat da je Baba bio uz njega. Rekao sam: „Još neko?“

„Ne. Ali iz Malkernove kancelarije su zvučali prilično nadrndano kod trećeg poziva.“

Klimnuo sam glavom i odgrizao zalogaj.

Endži reče:

„Hoćeš li mi reći u šta smo se upleli, ili ćeš samo sedeti tu i glumiti seoskog idiota?“

Slegnuo sam ramenima, zagrizao ponovo, i ona mi ote sendvič.

„Jesam li ja to kažnjen?“, pitao sam.

„Biće ti i gore od toga ako ne progovoriš.“

„Ooooh. Opasna cura. Grdi me još malo“, zadahtao sam. Pogleelala me je.

„Dobro“, rekao sam. „Ali za ovo će nam trebati neki alkohol.“ Nasuo sam nam dva čista viskija. Endži otpi gutljaj i bez reči ga prospe u sudoperu. Dohvatila je pivo iz frižidera, ponovo sela i podigla obrvu.

Rekao sam:

„Možda smo se u ovo uvalili preko glave. Duboko preko glave."

„Toliko sam ukapirala. Zašto?“

„Džena nije imala nikakva dokumenta koliko sam ja video. To je sve bilo sranje."

„Što si napola ukapirao.“

„Istina“, priznao sam, „ali nisam mislio da će biti tako daleko od onoga što tražimo. Ne znam šta sam mislio da ima, ali nisam mislio da će to biti ovo.“ Predao sam joj fotografiju Polsona u donjem vešu.

Podigla je obrve.

„Dobro“, izgovorila je polako, „ali svejedno, pa šta? Ova slika je, recimo, šest ili osam godina stara, i sve što prikazuje jeste Polson, napola odeven. Ma koliko to bilo odvratno, nije ništa novo. Nije vredno ubistva.“

„Možda“, odgovorio sam. „Ipak, pogledaj tipa s Polsonom. Ne izgleda baš kao da se kreće u istim krugovima.“

Pogledala je momka. Bio je vitak i imao je na sebi plavu košulju bez kragne preko belih pantalona. Imao je mnogo zlata na zglobovima i vratu i kosa mu je izgledaia istovremeno zamršena i lepršava. Oči su mu izražavale sumoran prekor, i videlo se da je vrlo ljut. Izgledao je kao da mu je oko trideset pet.

„Ne, ne izgleda“, odgovorila je. „Poznajemo ga?“

Odmahnuo sam glavom.

„Možda je to Souša. Možda je Roland. Možda nijedan od te dvojice. Ali svakako ne izgleda kao državni poslanik.”

„Izgleda kao svodnik.“

„Moguće.“ Pokazao sam joj jeftinu komodu i ogledalo na fotografiji. U ogledalu se video krevet, raspremljen. Iza toga, deo vrata. Na vratima su se nalazila dva parčeta papira. Nisam mogao da razaberem šta piše. ali jedan je

ličio na pravila ponašanja u motelu, a manji ispod kao podsetnik za prijavljivanje-odjavljivanje. Na kvaci je visio znak ’Ne uznemiravaj’.

„A ovo izgleda kao...”

„Motel“, dovršila je.

„Vr-lo dobro“, pohvalio sam je. „Treblao bi da budeš detektivka.“

„Ti bi trebalo da prestaneš da glumiš detektiva“, reče i baci fotografiju nazad na sto. „Dakle, šta sve ovo znači, Šerloče?“

„Reci ti meni, Spenki.“

Zapalila je cigaretu, otpila gutljaj piva i razmislila.

„Ove fotografije mogu biti vrh ledenog brega. Možda ih ima više, i to mnogo gorih. Neko, ili Souša ili Roland ili - smem li da kažem? Neko iz političke mašinerije uklonio je Dženu zato što su znali da će sve da razglasi, šta god to bilo. Da li i ti tako misliš?“

„Tako i ja mislim.“

„Pa“, rekla je, „ili su oni stvarno glupi, ili si ti.“

„Zašto?“

„Džena je slike držaia u sefu u banci, tačno?“

Klimnuo sam glavom.

„A kada nekoga ubiju, standardna policijska procedura je nabavljanje sudskog naloga i otvaranje svake crvljive konzerve koju žrtva drži u ostavi. A sefa naročito. Pretpostavljam da su već shvatili da je banka bila poslednje mesto pre nego što je...“

„Umrla“, dovršio sam.

„Da. Znači, verovatno su već na putu da ga otvore dok mi ovde razgovaramo. I svako s pola mozga je mogao to da predvidi."

„Možda su mislili da je sve izvadila i dala meni.“

„Možda“, složila se. „Ali to je veliko prepuštanje slučaju. Zar se ne slažeš? Osim ako, nekako, nisu bili sigurni da neće ostaviti ništa iza sebe tamo.“

„Kako bi znali?"

Slegnula je ramenima.

„Ti si istražitelj. Istražuj.“

„Pokušavam.“

„Još nešto“, rekla je, spuštajući pivo i ispravljajući se na stolici.

„Kaži, moli m te.“

„Kako su znali da ćeš ti jutros biti tamo?“

Nisam o tome mnogo razmišljao.

„Plava Kapa“, odgovorio sam. Odmahnula je glavom. „Plavu Kapu smo juče izgubili. Mislim, ne znam za tebe, ali mislim da se jutros nije muvao na međudržavnoj granici i čekao da te ugleda kako se voziš u autu za koji čak i ne zna da ga poseduješ. Zatim te je pratio do Komona? Ne-ne. Ne verujem.“

„Samo dvoje ljudi je znalo kuda smo Džena i ja jutros išli.“

„Prokleto si u pravu.“ rekla je. „A jedno od. njih sam ja.“

TRINAESTO POGLAVLJE

Oči Simon Anđželin bile su oivičene crvenilom i suze su joj navirale u očne duplje. Kosa joj je bila zamršena s jedne strane lica i izgledala je kao da je preskočila nekoliko decenija i odjednom napunila sedamdeset kada niko nije gledao. Zaškripaia je zubima kada nas je ugledala. „Gubite se s mog trema.“

Rekao sam: „U redu”, i nogom otvorio vrata.

Endži je ušla za mnom dok je Simon požurila ka malom stočiću za telefon u zidnom udubljenju. Nije joj bio potreban telefon. Uputila se ka fioci, i kada ju je otvorila, gurnuo sam ruku iza stočića i sve podigao i prevrnuo na nju. Sadržaj fioke, mali crveni telefonski imenik, nekoliko olovaka i pištolj kalibra dvadeset dva, udarili su je po glavi pre nego što su pali na pod. Sutnuo sam pištolj ispod poice za knjige i zgrabio Simon za košuiju i povukao je na kauč.

Endži je zatvorila vrata iza sebe.

Simon mi je pljunula u lice.

„Ubio si mi sestru.“

Pritisnuo sam joj leđa o kauč i obrisao pljuvačku sa brade. Veoma polako sam rekao:

„Nisam uspeo da ti zaštitim sestru. U tome je razlika. Neko je drugi povukao okidač, a ti si mu stavila oružje u ruku. Zar nije tako?“

Otimala mi se ispod ruke i grčevito mi se hvataia za lice.

„Ne! Ti si je ubio.“

Ponovo sam je gurnuo dole i kleknuo joj na šake. Prošaputao sam joj u uvo: „Meci su prošli kroz Dženine grudi kao da ih i nije imala, Simon. Kao da ih jebeno nije ni imaia. Toliko joj je krvi iscurilo iz tela da je onaj mali procenat koji se zadržao na meni naveo policajce da pomisle kako sam ja pogođen. Izdahnuia je vrišteći usred prepodneva sa nogama raširenim ispred nje dok ju je gomila ljudi posmatrala, a drkadžija koji je povukao okidač u nju je ispraznio ceo šaržer a da nije ni trepnuo.“

Pokušavala je da me udari glavom, Ijuljajući se na kauču koliko je god mogla sa mojih osanadeset kila na sebi.

„Ti prokleto kopile.“

„Tako je“, izustio sam, a usta su mi i dalje bila na samo centimetar od njendg uva. „Tako je. Ja sam kopile, Simon. Držao sam ti sestru u krilu dok je umirala i ništa pod milim bogom nisam mogao da učinim, i zaradio sam pravo da budem kopile. Ali, ti, ti nemaš opravdanje. Ti si odabrala mesto njenog smaknuća i ostala si ovde, stotinu kilometara dalje, dok je ona ispuštala poslednji dah. Rekla si im kuda ide i pustila ih da je ubiju. Zar nisi, Simon?“

Trepnula je.

Vrisnuo sam:

„Zar nisi?“

Na trenutak je zakolutala očima a onda joj je glava klonula, i jecaji su provalili iz nje kao da ih je neko potražio u njoj i izvukao napolje. Udaljio sam se jer od nje više ništa nije ostalo. Jecaji su postajali sve glasniji, brektavi ostaci iz njenih podignutih grudi. Sklupčala se u fetalni položaj i udarala pesnicama po rukohvatu kauča, i svaki put kada je izgledalo da će se jecaji primiriti, počinjali su ponovo, još glasnije, kao da ju je svaki udisaj teško i oštro probadao.

Endži mi je dodirnula lakat, ali odgurnuo sam je. Patrik Kenzi, sjajan detektiv, sposoban da kinji gotovo katatoničnu ženu do histerije. Kakav frajer. Na bis bih možda mogao da odem kući i nalupam neku kaluđericu.

Simon se okrenula na bok, zatvorenih očiju, i progovorila, iako su joj usta bila napola zagnjurena u kauč. „Radili ste za *njih*. Rekla sam Dženi da je budala što vam veruje, vama i onim debelim belim političarima. Nikada nijednog od njih nije bolelo dupe za crnčugu, i nikada nikoga i neće. Mislila sam da ćete... čim dobijete šta želite od nje... da ćete je...“

„Ubiti“, završio sam.

Glava joj klonu na ruku, a prigušeni zvuci su joj izlazili iz grla. Posle nekoliko minuta je rekla:

„Pozvala sam ga, jer sam smatraia da nijedan...“

„Koga si zvala?“, pitala je Endži. „Soušu? Je li to bio Souša?“

Nekoliko puta je odmahnula glavom, zatim klimnula.

„On... on je rekao da će se pobrinuti za to, utuviti joj razum u tu njenu

ludu glavu. To je sve. Smatrala sam da nijedan muškarac ne može to da uradi... svojoj ženi.“

Svojoj ženi?

Pogledala me je.

„Nije mogla da pobedi. Ne protiv svih njih. Ne ona. Ona... nije mogla.“

Seo sam na pod pored kauča i podigao fotografiju.

„Je li ovo Souša?“ Gledaia je dovoljno dugo da klimne glavom, zatim ju je ponovo zagnjurila u kauč.

Endži reče:

„Simon, gde je ostatak? Je li u sefu u banci?“

Simon odmahnu glavom.

„Gde je onda?“, pitao sam.

„Nije htela da mi kaže. Samo je rekla ’Na bezbednom mestu. Rekla je da je samo jednu sliku stavila u sef da im zavara trag, u slučaju da je tamo prate.“

Rekao sam:

„Šta je još tamo, Simon? Znaš li?“

Odgovorila je:

„Džena je rekla da su neke ’loše stvari’. Rekla je samo to. Postajala je zagonetna i uznemirena ako bih je ispitivaia u vezi s tim. Šta god da je bilo, potresla se svaki put kada je o tome pričala.“ Podigla je glavu i pogledala mi preko ramena kao da neko stoji iza mene. Izgovorila je:

„Džena!“, i ponovo počela da jeca.

Počela je divlje da se trese i u njoj više nije ostalo mnogo. Ja sam joj naneo svoj deo štete, a ona će ostalo učiniti samoj sebi u danima i godinama koji slede. Dakle, istresao sam svoj bes, pustio ga da mi izleti iz srca i tela dok ispred sebe nisam video drhturavu gomilicu ljudskog bića na sofi. Pružio sam ruku i dotakao joj rame.

Vrisnula je.

„Da me nisi dirao, jebem ti!“

Povukao sam ruku.

„Gubi se đavola s mog poda i iz moje kuće, belče, i vodi svoju kurvu sa sobom.“

Endži koraknu prema njoj na reč „kurva“, zatim se zaustavi, zatvori oči na trenutak, a onda ih opet otvori. Pogledala me je i klimnula glavom. Nije

ostalo ništa više da se kaže, pa smo izašli.

ČETRNAESTO POGLAVLJE

Bili smo na pola puta do Bostona, i izbegavali stno razgovor o Simon Anđelin i događaju iz njenog stana, kad se Endži odjednom ispravila na sedištu i procedila: „Grrrr“, ili nešto vrlo slično. Pritisnula je kažiprstom dugme za izbacivanje na kasetofonu dovoljno jako da je *Exile on Main St.* proleteo pored mene poput projektila. Kaseta odskoči od naslona sedišta i pade na pod. I to usred *Shine a Light.* Svetogrde. Procedio sam:

„Podigni to.“

To je i učinila i bacila ga na sedište pored mene. Pitala je:

„Zar nemaš nikakvu novu muziku?“ Nova muzika su, pretpostavljam, bili svi oni bendovi koje Endži sluša. Imena su im, na primer, *Depeche Mode* i *The Smiths* i svi mi zvuče isto; kao gomila žgoljavih belih britanskih glupana na torazinu. I Stonsi su u početku izgledali kao gomila žgoljavih belih britanskih glupana, ali nikada nisu zvučali kao da su na torazinu. Pa čak i ako jesu bili.

Endži mi je pregledala kasete. Predložio sam:

„Probaj sa Lu Ridom. Više je u tvom stilu.“

Stavila je *Njujork*, slušala pet minuta, i onda rekla:

„Ovo je dobro. Jesi li to kupio greškom?“

Na obodu grada sam zaustavio auto ispred Prodavnice 24 i Endži izađe po cigarete. Izašla je sa dva poslednja izdanja *Njuza* i pružila mi jedan primerak.

Tako sam utvrdio da sam postao druga generacija Kenzijevih koja je postigla neku vrstu besmrtnosti u štampi. Uvek ću biti tu, zamrznut u vremenu u crno-beloj boji, 30. juna, za svakoga ko želi da pogleda fajl na mikrofišu. U tom trenutku, najličnijem od svih trenutaka, dok sam čučao pored Plave Kape sa Dženinim lešom iza sebe, uši mi odzvanjale a mozak pokušavao da nađe uporište u lobanji, ništa od toga više nije bilo potpuno moje. Ispljunuto je da ga uz doručak potroše stotine hiljada ljudi koji me ne bi prepoznali. Verovatno najsnažniji lični trenutak u mom životu, a seciraće

ga i iznositi pretpostavke o njemu svi, od barske mušice iz južnog Bostona do dva berzanska mešetara koji se voze liftom u nekom neboderu u centru grada. Princip Globalnog sela na delu, i nimalo mi se nije sviđao.

Ali konačno sam saznao ime Plave Kape. Kertis Mur. Primljen je u kritičnom stanju u bostonsku gradsku bolnicu i rečeno je da se lekari besomučno bore da mu spasu stopalo. Imao je osamnaest godina i bio je istaknuti član Crnih svetaca, bande koja je potekla iz zgrada na Bulevaru Rejven u Roksberiju i volela kačkete Nju Orleans sejntsa i timske memorabilije. Slika njegove majke je objavljena na trećoj strani, kako drži njegovu uramljenu fotografiju kada je imao deset godina. Naveli su njene reči: „Kertis nikada nije bio deo bande. Nikada nije uradio ništa loše.“ Zahtevala je istragu, i rekla kako čitava stvar ima „rasne pobude“. Uspela je da sve uporedi sa slučajem Čarlsa Stjuarta, naravno, kada su okružni tužilac i svi ostali poverovali u priču Čarlsa Stjuarta da mu je crnac ubio ženu. Uhapsili su jednog crnca, i verovatno bi ga i osudili da polisa osiguranja koju je Stjuart podigao na svoju ženu konačno nije probudila izvesnu sumnju. I kada je Čak Stjuart izveo labuđi skok za ocenu devet i po sa mosta preko Reke Miscik, to je uglavnom potvrdilo ono što su mnogi već smatrali očiglednim od samog početka. Pucnjava Kertisa Mura je ličila na slučaj Stjuart koliko i Hauard bič liči na Majami bič, ali nisam mogao mnogo toga da učinim stojeći ispred Prodavnice 24.

Endži je glasno frknula i znao sam da čita isti članak. Rekao sam: „Da pogađam, ’rasne pobude’, je li tako?“

Klimnula je glavom.

„Baš imaš petlju, guraš taj uzi u ruke tog sirotog dečaka i teraš ga da povuče okidač.“

„Ne znam šta me spopada ponekad.“

„Trebalo je da pokušaš s njim da razgovaraš, Patriče. Da mu kažeš kako razumeš da mu je život u oskudici gurnuo tu pušku u ruku.“

„Baš sam kreten.“ Bacio sam novine na zadnje sedište, uhvatio volan i povezao ka gradu. Endži je nastavila da čita svoj primerak pod slabim svetlom i teško je disala kroz nozdrve. Konačno ih je zgužvala i bacila na pod.

Izjavila je:

„Kako mogu da se pogledaju u ogledalu?“

„Ko?“

„Ljudi koji govore takva... sranja. ’Rasne pobude’. Molim te. ’Kertis nikada nije bio deo bande!“ Pogledala je u novine i obratila se slici Kertisove majke: „Pa, nije bio napolju do tri ujutru svake noći sa jebenim izviđačima, gospođo.”

Potapšao sam je po ramenu.

„Smiri se.“

„To je sranje“, bunila se.

„To je majka“, rekao sam. „Rekla bi sve na svetu da zaštiti svoje dete. Ne možemo je kriviti.“

„O, ne? “, pitala je. „Zašto onda spominje rasu u ovome ako samo želi da zaštiti svoje dete? Šta je sledeće, Al Šarpton {13} dolazi u grad da održi bdenje za Kertisovo stopalo? I Dženinu smrt će prikačiti belcima?“

Vikala je. Nazadni bes bele rase. Čujem ga često u poslednje vreme. Prilično često. Povremeno i sam izjavim tako nešto. To se može čuti uglavnom među siromašnima i radničkom klasom. Čuje se kada sociolozi bez mozga nazivaju incidente kao što je divljački napad u Central parku rezultatom „neobuzdanih" nagona, i pravdaju poteze životinja argumentima da oni samo reaguju na višegodišnje ugnjetavanje belaca. I ako istakneš da bi te fine, lepo vaspitane životinje koje su slučajno crne sasvim dobro obuzdale te svoje nagone da su mislile kako je tu ženu koja je trčala u parku štitila čitava vojska njenih ljudi, onda te obeleže kao rasistu. Čuješ kada mediji potežu pitanje rase. Čuješ kada se skupi grupica verovatno dobronamernih belaca da o svemu raspravi i na kraju kažu: „Nisam rasista, *ali..“* Čuje se kada sudije koje na silu ukidaju rasnu segregaciju u državnim Školama sa autobuskim prevozom upišu svoju decu u privatne škole, ili kada, nedavno, sudija prvostepenog suda kaže kako nikada nije video dokaze koji bi nagoveštavali da su ulične bande opasnije od radničkih sindikata.

Čuješ to uglavnom kada političari koji žive na mestima kao što su Hajanis Port i Bikon Hil i Velsli donose odluke koje se tiču ljudi koji žive u Dorčesteru i Roksberiju i Džamejka Plejnu, a onda se povuku i kažu da nema nikakvog rata.

Ima rata. Dešava se na igralištima, ne u teretanama. Vodi se na betonu, ne na travnjacima. Vodi se cevima i bocama, a u poslednje vreme i automatskim

oružjem. A sve dok ne probije teška hrastova vrata iza kojih se vode borbe oko predškolskog obrazovanja i opstrukcija i opuštenih poslovnih ručkova, nikada i neće zaista postojati.

Saut Central može da gori i čitavu deceniju, a većina neće osetiti dim sve dok plamen ne stigne do Rodeo drajva.

Želeo sam ovo da raščistim. Odmah. Da zagazim u to, u ovim kolima sa Endži, sve dok naša mesta u tom ratu ne budu jasno određena, dok tačno ne saznamo gde stojimo u svakom pogledu, dok se ne zagledamo u dušu i ne budemo zadovoljni onim što tamo vidimo. Ali ja se ovako često osećam, i sve se uvek vrti ukrug, vraća mi se potpuno nerešeno.

Upitao sam:

„Šta da se radi, je li tako?“, i zaustavio sam se uz ivičnjak ispred njene kuće.

Pogledala je naslovnu stranu novina, u Dženin Ieš. Rekla je:

„Mogu da kažem Filu da radimo do kasno.“

„Dobro sam“, rekao sam.

„Ne, nisi.“

Malčice sam se nasmejao.

„Ne, nisam. Ali ne možeš mi ući u snove i tamo me štititi. A inače, mogu i sam da se snađem.“

Izašla je iz kola, sagnula se i poljubila me u obraz. „Budi dobro, Skide.“

Posmatrao sam je kako se penje stepenicama trema, petlja oko ključeva, zatim otvara vrata. Pre nego što je ušla, u dnevnoj sobi se upalilo svetlo i zavese su se blago razmakle. Mahnuo sam Filu, i zavesa se opet sklopila.

Endži je ušla u kuću, ugasila svetlo u hodniku i ja sam se odvezao.

Svetlo u zvoniku bilo je upaljeno. Zaustavio sam se ispred crkve i otišao okolo do sporednih vrata, bolno svestan činjenice da mi je pištolj ostao u prostoriji za dokaze u policijskoj stanici. Kada sam ušao, na podu sam ugledao poruku:

„Ne pucaj. Dva crnca za jedan dan izneće te na loš glas.“

Riči.

Sedeo je za mojim stolom kad sam ušao. Podigao je jednu nogu, u

kasetofonu se vrtela kaseta Pitera Gejbrijeia, boca viskija glenlivet bila je na stolu, a čaša u njegovoj ruci. Pitao sam:

„Je li to moja boca?“ Pogledao ju je: „Verujem da jeste, sinko.“

„Pa, posluži se“, rekao sam.

„Hvala“, prihvatio je i nasuo još jednu turu. „Treba ti led.“ Pronašao sam čašu u fioci, i nasuo duplo.

Podigao sam novine.

„Jesi li video?“

„Ne čitam te gluposti“, odvratio je. A onda: „Da, video sam.“ Riči ne spada u one holivudske crnce sa kožom boje kafe s mlekom i očima Bilija Dija Vilijamsa. Crn je, crn kao naftna mrlja, i ne bi se moglo reći da je zgodan. Gojazan je, nikada nije glatko izbrijan, i žena mu kupuje odeću. Mnogo puta mu odelo izgleda kao da ponovo nešto eksperimentiše. Te večeri je na sebi imao pamučne bež pantalone, svetloplavu košulju i pastelnu kravatu koja je izgledala kao da je na njoj ekspiodiralo polje makova a neko je plamen gasio rum-punčom.

Upitao sam ga:

„Šerilin je ponovo išia u kupovinu?“ Pogledao je kravatu i uzdahnuo.

„Šerilin je ponovo išla u kupovinu."

Zanimalo me je:

„Gde? U Majami?“

Podigao je kravatu da je pažljivije pogleda.

„Tako izgleda, zar ne?“ Otpio je svoj viski. „Gde ti je partnerka?“

„Sa svojim mužem.“

Klimnuo je glavom, i istovremeno smo izgovorili:

„Kreten.“

„Kada će da ucmeka tog tipa?“, pitao je.

„Držim palce.”

„Pa, nazovi me kada to uradi. Čuvam kod kuće bocu skupog francuskog vina za tu priliku.“

„Za taj dan.“ Podigao sam čašu. Prihvatio je.

„Živeli.“ Rekao sam: „Pričaj mi o Kertisu Muru.“

„Debilu?“, rekao je. „Tako zovemo starog Kertisa ovih dana. Dođe ti da zaplačeš, zar ne?“ Protegao se unazad na stolici.

„Tragično“, rekao sam.

„Užasno loše“, složio se. „Mada, ne uzimaj stvari olako. Kertisovi prijatelji mogli bi da te potraže, a oni su naročito odvratne drkadžije.“

„Koliko su brojni Crni sveci?“

„Ne naročito prema losanđeleskim merilima“, odgovorio je, „ali ovo nije Los Andeles. Rekao bih da imaju sedamdeset pet tvrdih članova i još šezdesetak pristalica."

„Znači, hoćeš da kažeš da moram da se čuvam sto trideset pet crnaca.“

Spustio je čašu na sto.

„Ne pretvaraj ovo u ’crnačko pitanje’, Kenzi.“

„Prijatelji me zovu Patrik.“

„Nisam ti prijatelj kada čujem da ti takva sranja izlaze iz usta.“

Bio sam ljut i prokleto umoran, i želeo sam nekoga da okrivim. Osećanja su mi žestoko poigravala oko otvorenih nervnih završetaka koji samo što mi nisu probili kroz kožu, i osećao sam potrebu da budem tvrdoglav. Rekao sam:

„Reci mi za bandu belaca koja trčkara unaokolo sa uzijima, pa ću se i njih bojati, Riči. Ali do tada...“

Riči udari pesnicom o sto.

„A šta je jebo te mafija? Ha?“ Ustao je i na vratu su mu iskočile vene, i verovatno su štrčale podjednako koliko i moje. „Zapadnjaci u Njujorku“, nastavio je, „ti fini momci, Irci kao ti, koji su se specijalizovali za ubistva i mučenja i kaubojsko sranje. Koje su oni bili boje? Sedećeš tu i tvrditi mi kako su braća izmislila i ubistvo? Pokušaćeš meni da prodaš to sranje, Kenzi?“

Glasovi su nam bili glasni u toj sićušnoj sobi, promukli, i klizili su ispod jeftinih zidova i odjekivali. Pokušao sam da govorim smireno, ali glas mi nije tako izlazio; zvučao je grubo i pomalo strano. Rekao sam:

„Riči, jedno dete pregazi automobil zato što ga gomila retardiranih mladih hitlerovaca juri ka putu na Hauard Biču...“

„Nemoj *ni* da spominješ Hauard Bič.“

„...i prema tome se svi odnose kao prema nacionalnoj tragediji. Što i jeste. Ali”, nasiavio sam, „belo dete u Fenveju ubodu *osamnaest* puta crni klinci, i niko ni da pisne. ’Rasno’ se nikada i ne pomene. Već narednog dana se skida sa naslovne strane i zavodi se kao ubistvo. *Nema* slučaja na rasnoj osnovi. Reci mi, Riči, o čemu se tu jebeno radi?“

Zurio je u mene, s rukom ispruženom ispred sebe, a onda ju je prebacio na glavu da bi izmasirao vrat, zatim je vratio na sto, gde ju je gledao, kao da nije siguran šta s njom da radi. Nekoliko puta je zaustio nešto da kaže. Zaustavljao se. Konačno je tiho izgovorio, gotovo prosiktao: „Ta tri crna momka što su ubila belog dečaka, misliš da će biti oštro kažnjeni?“

Tu me je uhvatio.

„Ha?“, zahtevao je. „Hajde. Reci istinu.“

Odgovorio sam:

„Naravno. Osim ako nabave dobrog advokata, nabave...”

„Ne. Bez advokata. Bez tehničkih sranja. Ako im se bude sudilo i izađu pred porotu, hoće li biti osuđeni? Hoće li završiti sa kaznom od dvadeset godina pa do doživotne, možda i gore?“

„Da“, odgovorio sam. „Da, hoće.“

„A ako neki beli momci ubiju crnog momka i to se ne nazove, hajde da se pretvaramo, rasnim slučajem, ako se to ne smatra tragedijom, šta onda?“

Klimnuo sam glavom.

„Šta onda?“

„Veće su šanse da se izvuku."

„Prokleto tačno“, rekao je, i spustio se na stolicu.

„Ali, Riči“, nastavio sam, „takva logika prevazilazi prosečnog momka na ulici, i ti to znaš. Džo iz Sautija vidi kako se smrt crnca pretvara u pitanje rase, zatim vidi kako se identična smrt belca naziva ubistvom, i kaže: Hej, to nije u redu. To je licemerno. To su dvostruki standardi! Čuje za Tavanu Broli {14}, izgubi posao zbog afirmativne akcije i naljuti se.“ Pogledao sam ga. „Možeš li da ga kriviš?"

Prošao je prstima kroz kosu i uzdahnuo.

„Ah, sranje, Patriče. Ne znam.“ Ispravio se. „Ne, u redu? Ne mogu da ga krivim. Ali koja je druga mogućnost?“

Sipao sam sebi još jedan viski.

„Nije Luis Farakan {15}.“

„Ali nije ni Dejvid Djuk {16} “, uzvratio je. „Mislim, zar treba da ukinemo kvote afirmativnih akcija, subvencije za manjine, slučajeve sa rasnim predznakom?“

Nakrivio sam bocu ka njemu i on mi pruži čašu.

„Ne“, rekao sam, sipajući mu piće, „ali...“ Naslonio sam se na nasion. „Prokletstvo, ne znam.“

Slabašno se osmehnuo i ponovo naslonio na stolicu, gledajući kroz prozor. Završila se kaseta Pitera Gejbrijela i sa ulice su povremeno dopirali zvuci automobila koji su brujali putem. Osvežavajući povetarac prolazio je kroz zastor, i kako je uplovio u sobu, tako sam osetio kako se težak vazduh razblažuje. Barem donekle.

„Znaš li koji je američki način?“, pitao je Riči, i dalje gledajući kroz prozor, podignutog lakta, sa pićem napola podignutim ka usnama.

Osetio sam kako se bes iz prostorije topi pod laganom navalom viskija u mojoj krvi, iščezava pod uticajem alkohola. Rekao sam: „Ne, Rič. Koji je američki način?“

„Pronaći nekoga koga bismo mogli da okrivimo“, izjavio je i otpio. „Istina je. Izvodiš građevinske radove i ispustiš čekić na stopalo? Dovraga, tužiš kompaniju. To je stopalo vredno deset hiljada dolara.

Beo si i ne možeš da nadeš posao? Okrivi afirmativnu akciju. Ne možeš da nadeš posao a crn si? Okrivi belca. Ili Korejce. Dovraga, okrivi Japance; to svi rade. Čitava jebena država je puna groznih, nesrećnih, zbunjenih, ljutitih ljudi, i niko nema dovoljno pameti da se iskreno *pozabavi* sopstvenim prilikama. Govore o jednostavnijim vremenima pre SIDE i kreka i bandi i masovnih komunikacija i satelita i aviona i globalnog zagrevanja kao da mogu tamo da se vrate. I ne mogu da shvate zašto su tako sjebani, pa prebace krivicu na nekoga. Crnčuge, Jevreje, belce, Kineze, Arape, Ruse, one koji zagovaraju pravo na abortus, i one koji podržavaju pravo na život, koga bilo?“

Nisam ništa rekao. Teško je suprotstavljati se istini.

Lupio je nogama o pod i ustao, a onda se ushodao. Koraci su mu bili pomalo nesigurni, kao da je posle svakog očekivao otpor.

„Belci krive ljude kao što sam ja, jer kažu da me je tu gde jesam dovela kvota. Polovina njih ne ume ni da čita, ali smatraju da zaslužuju moj posao. Jebeni političari sede u svojim kožnim foteljama sa prozorima koji gledaju na Čarls i trude se da njihovi jebeno glupi beli birači veruju kako je razlog njihove ljutnje taj što ja kradem njihovoj deci hranu iz usta. Crna braća tvrde da više nisam crn zato što živim u belačkoj ulici u uglavnom belačkom komšiluku. Kažu da se krišom uvlačim u srednju klasu. Uvlačim. Kao, crn

sam, pa bi trebalo da živim u nekoj usranoj rupi na Aveniji Hambolt, sa ljudima koji daju novac od socijalne pomoći za krek. Krišom se uvlačim", ponovio je. „Sranje. Heteroseksualci mrze homoseksualce, sada su homići spremni da ’uzvrate udarac’, šta god to jebeno značilo. Lezbejke mrze muškarce, muškarci mrze žene, crnci mrze belce, belci mrze crnce, i... svi traže koga da okrive. Mislim, dođavola, zašto bi se mučili da se pogledaju u ogledalo kad ima tako mnogo drugih od kojih *znaju* da su bolji.” Pogledao me je. „Znaš šta govorim, ili to govori piće iz mene?“ Slegnuo sam ramenima.

„Svako mrzi nekoga iz nekog razloga.“

„Svi su previše glupi“, izjavio je.

Klimnuo sam glavom.

„I previše gnevni.“

Ponovo je seo.

„Prokletstvo.“

Upitao sam:

„Dakle, šta nam preostaje, Rič?“

Podigao je svoju čašu.

„Da plačemo u viski u smiraj još jednog dana.“

Soba je neko vreme bila tiha. Obojica smo nasuli još po jedno piće u tišini, i ispijali ga malo sporije. Posle pet minuta Riči je rekao:

„Kako se osećaš zbog ovoga što se danas dogodilo? Jesi li dobro?“

Svi me to neprestano pitaju. Odgovorio sam:

„Dobro sam.“

“Da?“

„Da“, potvrdio sam. „Mislim.“ Pogledao sam ga, i iz nekog razloga poželeh da ju je upoznao. Dodao sam: „Džena je bila pristojna. Dobra osoba. Samo je želela, barem jednom u životu, da je ne gurnu pod tepih.“

Pogledao me je i nagnuo se napred, sa pruženom čašom.

„Nateraćeš nekoga da plati zbog nje, je li tako, Patriče?“

I ja se nagnuh napred i kucnuh svojom čašom o njegovu. Klimnuo sam glavom.

„Obilno“, odgovorio sam, i podigao ruku. „Bez uvrede.“

PETNAESTO POGLAVLJE

Riči je otišao nešto posle ponoći, a ja sam poneo bocu preko puta u moj stan. Nisam obraćao pažnju na treptavo crveno svetlo na telefonskoj sekretarici i uključio sam televizor. Spustio sam se na kožnu fotelju, otpio iz boce, gledao Letermana, i trudio se da ne vidim Dženin posmrtni ples svaki put kada oči počnu da mi se sklapaju. Obično ne preterujem s pićem, ali sa ovim viskijem đavolski sam dobro napredovao. Želeo sam da se onesvestim, bez snova.

Riči je rekao da mu ime Souša zvući poznato, ali nije mogao tačno da odredi odakle. Procenio sam koliko toga znam. Kertis Mur je bio član Crnih svetaca. Ubio je Dženu, najverovatnije po nečijem nalogu, a taj neko je verovatno bio Souša. Souša je Dženin muž, ili je to bio. Souša je dovoljno blizak sa senatorom Brajanom Polsonom da se slika s njim. Polson je lupio rukom o sto preda mnom na našem prvom sastanku. „Ovo nije šala“, rekao je. Nije šala. Džena je mrtva. Preko stotinu gradskih ratnika koji se ne plaše da umru voleli bi da se obračunaju sa mnom. Nije šala. Imao sam zakazan sastanak sa Malkernom i ekipom sutra u vreme ručka. Bio sam pijan. Možda je i do mene, ali čini mi se da Leterman postaje bljutav. Džena je mrtva.

Kertis Mur je ostao bez stopala. Bio sam pijan. Duh u vatrogasnoj uniformi pomalja se iz senke iza televizora. Sve mi je teže da se usredsredim na televiziju. Verovatno i da se držim uspravno. Boca je prazna.

Heroj je zamahnuo svojom vatrogasnom sekirom pravo u moju glavu i ja se ispravih na fotelji. Na TV ekranu je šuštao sneg. Uperio sam zamagljen pogled na sat: četiri i petnaest ujutru. U grudnom košu mi je ključala rastopljena vatra. Svi živci u lobanji bili su mi ogoljeni zbog sekire, i ustao sam i stigao u kupatilo na vreme da izbljujem viski. Pustio sam vodu u toaletu i legao na hladne pločice, a soba mi je smrdela na viski i strah i smrt. Ovo je drugi put u tri noći da sam povratio. Možda postajem bulimičan.

Ponovo sam se uspravio i oko pola sata sam prao zube. Zakoračio sam u

kabinu i uključio tuš. Povukao sam se, skinuo odeću i vratio se unutra. Dok sam završio, već je gotovo svanulo. Tri tajlenola, i srušio sam se na krevet, u nadi da sam ispovraćao sve ono zbog čega sam se plašio da zaspim.

Tonuo sam u san i budio se naredna tri sata, i, hvala bogu, niko mi nije dolazio u posetu. Ni Džena, ni Heroj, ni stopaio Kertisa Mura.

Ponekad te ostave na miru.

„Mrzim ovo“, rekla je Endži. „Ja... mrzim... to.“

„I ti izgledaš usrano“, odvalio sam.

Pogledala me je na svoj način i vratila se neobuzdanom petljanju oko poruba na suknji na zadnjem sedištu taksija.

Endži nosi suknje otprilike onoliko često koliko često i kuva, ali nikada me ne razočara. I pored sveg kukanja, mislim da joj ne pada tako teško kao što to prikazuje. Previše je razmišljaia o tome šta će obući a da ne izazove jedno „opa“. Nosila je tamnocrvenu bluzu na vezivanje od sirove svile i crnu kožnu suknju. Dugu kosu je začešljala unazad i zakačila je ukosnicom iza levog uva, ali pustila je da joj pada duž desne strane lica, blago joj zaklanjajući oko. Kada je podigla oči ispod dugih trepavica i pogledala me, zabolelo me je. Suknja kao da je bila prokleto naslikana i stalno je vukla porub da je namesti, vrpoljeći se na zadnjem sedištu taksija. Sve u svemu, prizor je bio neverovatan.

Nosio sam sivo odelo na riblju kost i dvostruko kopčanje sa otmenom crnom unakrsnom šarom. Sako mi je bio tesan oko kukova da bi izgledao svetski, ali modni dizajneri su obično blaži prema muškarcima, i samo je trebaio da ga otkopčam.

Rekao sam:

„Lepo izgledaš.“

„Znam da izgledam lepo“, odgovorila je, mrko me gledajući. „Volela bih da saznam ko je dizajnirao ovu suknju, i pošto *znam* da je muško, ugurala bih ga u nju. Brzo bi mu bulja propevala u sopranu."

Taksi nas je dovezao do ugla, preko puta Crkve Svetog Trojstva.

Vratar je otvorio vrata sa „Dobro došli u *Hotel Kopli plaza”,* i ušli smo. *Kopli* je sličan *Ricu*: oba su sazidana mnogo pre mog rođenja; i biće tu dugo nakon mene. I ako zaposleni u *Kopliju* ne izgledaju tako odvažni kao oni u *Ricu,* to je verovatno zato što za to imaju manje razloga. *Kopli* i dalje pokušava da se odmakne od svog položaja najzanemarenijeg gradskog hotela.

Trebaće dosta vremena da njegovo najnovije renoviranje od više miliona dolara ljudima izbriše iz sećanja nekadašnje mračne hodnike i smrtno ozbiljnu atmosferu. Počeli su sa barom, i odradili su dobar posao. Umesto Džordža Rivsa i Bogija, uvek očekujem da ugledam Berta Lankastera kao Dž. Dž. Hansekera u središtu pažnje za stolom, sa zadivljenim gizdavim Tonijem Kertisom. Spomenuo sam to Endži dok smo ulazili.

Pitala je:

„Bert Lankaster kao ko?“

Odgovorio sam:

„*Slatki miris uspeha.* “

Začudila se:

„Šta?”

Rekao sam:

„Neznabožac."

Ovog puta Džim Vernan nije ustao da me pozdravi. On i Sterling Malkern sedeli su zajedno u hrastovoj senci, a od pogleda na beznačajnost spoljašnjeg sveta štitile su ih tamnosmeđe poprečne grede. Delovi *Hotela Vestin* nazirali su se kroz letvice na prozoru, ali ako baš ne gledaš u njega, ne bi ga ni primetio. Što je odlično, jer pretpostavljam da je jedino *Hotel Lafajet* ružniji od *Vestina* u čitavom gradu, a jedini hotel ružniji od *Lafajeta* još nije izgrađen. Primetili su nas kada smo već stigli do njihovog separea. Džim je počeo da ustaje, ali podigao sam ruku i on se pomeri da mi napravi mesta. Kada bi samo psi i bračni partneri mogli da budu tako uslužni i odani kao poslanici.

Obratio sam im se:

„Džime, poznaješ Endži. Senatore Malkerne, ovo je moja partnerka, Andžela Denaro.“

Endži ispruži ruku.

„Drago mi je što smo se upoznali, senatore.“

Malkern prihvati ruku, ovlaš je poljubi, i pomeri se na sedištu povlačeći i njenu ruku za sobom.

„Zadovoijstvo je potpuno moje, gospođo Đenaro." Taj slatkorečivac. Endži sede pored njega, i on joj pusti ruku. Pogledao me je i podigao obrvu.

„Partnerka?“ Zakikotao se. Zakikotao se i Džim.

Mislim da je dosetka zaslužila sasvim skroman osmeh. Seo sam pored

Džima.

„Gde je senator Polson?“, pitao sam.

Malkern se smeškao posmatrajući Endži. Odgovorio je:

„Bojim se da ga ovo popodne nismo mogli odvući od njegovog stola.“

Začudio sam se:

„Subotom?“

Malkern otpi gutijaj pića.

„Dakle, recite mi“, obratio se Endži, „gde vas je taj Pet skrivao?“

Endži mu uputi predivan osmeh, pokazujući sve zube.

„U fioci.“

„Je li tako?“, zapita Malkern. Otpio je još malo. „O, sviđa mi se, Pete. Zaista.“

„Obično se svima sviđa, senatore.“

Prišao nam je konobar, uzeo narudžbinu, i tiho se odšunjao po debelom tepihu. Malkern je nagovestio ručak, ali na stolu sam video samo čaše. Možda su otkrili način da jelovnik pretvore u tečno stanje.

Džim mi dodirnu rame.

„Juče si imao žestok dan.“

Sterling Malkern je podigao jutarnji *Trib*. „Heroj kao i tvoj otac, momče.“ Kucnuo je po novinama. „Video si ovo?“

„Čitam samo ’Kalvina i Hobsa’”,izjavio sam.

Rekao je:

„Da, pa... predivna štampa, zaista. Odlično za posao.“

„Ali ne i za Dženu Anđelin.“

Malkern slegnu ramenima.

„Ko se mača laća...“

„Bila je čistačica“, prekinuo sam ga. „Najjače oružje kojeg se ona latila bio je perorez, senatore.“

Opet je slegnuo ramenima i video sam da on ne menja mišljenje. Ljudi kao Malkern skloni su da stvaraju sopstvene činjenice, a onda puštaju nas ostale da im pristupimo.

„Patrik i ja smo se pitali“, oglasi se Endži, „da li smrt gospođe Anđelin znači da je naš posao za vas završen.“

„Teško, draga moja“, odgovorio je. „Teško. Unajmio sam Peta, i vas takođe, da pronađete izvesna dokumenta. Ako ih niste poneli danas sa

sobom, onda još radite za mene.“

Endži se nasmeši.

„Patrik i ja radimo sami za sebe, senatore.“ Džim pogleda u mene, a zatim u svoje piće. Malkernovo lice na trenutak prestade da se pomera, zatim podiže obrve, zabavljen. Rekao je:

„Pa, zasto sam tačno potpisao ček koji sam predao vašoj agenciji?“

Endži ni trenutak nije oklevala.

„Nadoknada za pozajmljenu uslugu, senatore.“ Podigla je pogled kad je prišao konobar. „A, piće. Hvala.“

Došlo mi je da je poljubim.

Malkern reče:

„Da li i ti to tako vidiš, Peter“

„Uglavnom“, rekao sam i otpio pivo.

„I, Pete“, nastavi Malkern, nasianjajući se unazad i pripremajući se za nešto, „da li i inače samo ona govori kada ste zajedno? Kao i sve ostalo, pretpostavljam?“

Endži se ubaci:

„Ona ne voli kada se o njoj govori u trećem licu kada je *ona* u prostoriji, senatore.“

Dodao sam:

„Koliko pića ste popili, senatore?“

Džim se ubaci:

„Molim vas“, i podiže ruku.

Da je ovo bio salon na Divljem zapadu, mesto bi se istog trena raščistilo, čulo bi se glasno žuljanje pedesetak stolica koje se odguruju od stolova, grebanje drveta o drvo. Ali bio je to ugledan bar u Bostonu usred subotnjeg popodneva, i Malkern nije izgledao kao neko kome pristaje revolver. Imao je prevelik stomak. Uostalom, u Bostonu pištolj nikada nije mogao da se meri sa potpisom na pravom mestu ili dobro odabranom ljagom bačenom na nečije ime u pravom trenutku.

Malkernove crne oči zurile su u mene ispod teških kapaka, pogledom zmije čije je leglo napadnuto, pogledom nasilnog pijanice koji žudi za svađom. Počeo je:

„Patriče KenziE, i nagnuo se preko stola prema meni. Burbon u njegovom dahu digao bi u vazduh benzinsku pumpu. „Patriče Kenzi“, ponovio je,

„slušaj me sada. Apsolutno neću dozvoliti da mi se tako obraća sin jednog od mojih *lakeja.* Tvoj otac, dragi dečko, bio je pas koji je skakao onda kad bih mu ja rekao. I ni za tebe u ovom gradu nema druge nade već da nastaviš njegovim stopama. Jer", nagnuo se jače i odjednom me snažno zgrabio za ručni zglob na stolu. „ako me ne budeš poštovao, momčiću, posao će ti biti slabije posećen od sastanka Anonimnih alkoholičara na Dan Svetog Patrika. Jedna moja reč, i bićeš uništen. A što se tvoje devojke tiče, pa, imaće mnogo više razloga za brigu od nekoliko šljaga po oku od njenog iznurenog muža."

Činilo se da bi Endži mogla da mu otkine glavu, ali ja joj spustih slobodnu ruku na koleno.

Povukao sam je i posegnuo u džep na grudima da izvadim kopiju fotografije. Držao sam je u ruci, daleko i od Malkerna i od Vernana, i osmehnuo sam se ovlaš, hladno, pretpostavljam, ne skidajući oči sa Malkerna ni za tren. Malo sam se nagnuo unazad, da izbegnem njegov otrovni zadah, i rekao: „Senatore, moj otac je bio jedan odvaših lakeja. Ne protivrečim. Ali, mrtav ili živ, može da odjebe što se mene tiče. Mrzeo sam to kopile, tako da nemojte trošiti svoj destiovani dah izazivajući moju sentimentalnost. Endži mi je porodica. Ne on. I ne vi." Trgnuo sam zglob i oslobodio se njegovog stiska. Pre nego što je stigao da povuče svoju ruku, ja sam je zgrabio i privukao. „I senatore", dodao sam, „ako ikada ponovo zapretite onome što mi je izvor prihoda", bacio sam fotokopiju na sto pred njega „sjebaću vam život."

Ako je primetio fotokopiju, nije to pokazao. Nije odvajao oči od mojih, samo ih je nekako suzio, u male kuglice snažne mržnje.

Pogledao sam Endži i pustio Malkernovu ruku.

„Završio sam", rekao sam i ustao. Potapšao sam Džima po ramenu. „Uvek mi je zadovoijstvo, Džime."

Endži reče:

„Zdravo, Džime."

Udaljili smo se od stola.

Da smo stigli do vrata, od jeseni bih bio na socijalnoj pomoći. Da smo stigli do vrata, to bi značilo da slika nije izazvala ništa više osim osećaja krivice zbog njihove povezanosti i da njih dvojica nisu ništa krili. Morao bih da se preselim u Montanu ili Kanzas ili Ajovu ili na neko drugo mesto gde je tako dosadno da niko ne bi poželeo da u njemu ima politički uticaj. Da smo

stigli do vrata, završili bismo s ovim gradom.

„Pete, momče.“

Bili smo dva i po ili tri metra od vrata; vraćena mi je vera u ljudsku prirodu.

Endži mi stisnu ruku i mi se okrenusmo kao da imamo i pametnijeg posla.

Džim reče:

„Molim vas, vratite se i sedite.“

Prišli smo stolu.

Malkern ispruži ruku.

„Malo sam gladan ovako rano. Izgleda da ljudi pogrešno shvataju moj smisao za humor.“

Prihvatio sam ruku.

„Zar nije uvek tako.“

Pružio je ruku i Endži.

„Gospođo Đenaro, molim vas prihvatite izvinjenje ovog pokvarenog starca.“

„Već sam zaboravila, senatore.“

„Molim vas“, rekao je, „zovite me Sterling.“ Nasmešio se toplo i potapšao je po ruci. Prosto je vrištao od iskrenosti.

Da se sinoć nisam izbljuvao, mislim da bismo sada svi bili u opasnosti.

Džim je lupnuo po fotokopiji i pogledao me.

„Gde si ovo nabavio?“

„Od Džene Anđelin.“

„Ovo je kopija“, primetio je.

„Da, jeste, Džime.“

„Original?“, zanimao se Malkern.

„Imam ga.“

„Pete“, poče Malkern, osmehom obuzdavajući gias, „unajmili smo te da nabaviš dokumenta, a ne njihove fotokopije.“

„Čuvam ovaj original dok ne pronađem ostale.“

„Zašto?“, upita Džim.

Pokazao sam na naslovnu stranu novina.

„Sve se zapetljalo. Ne volim zbrku. Endži, voliš li ti zbrku?“

Endži odvrati:

„Ne volim zbrku.“

Pogledao sam Vernana i Malkerna.

„Ne volimo zbrku. Čuvanjem originala želimo da je zaobiđemo dok ne budemo sigurni o čemu se radi.“

„Možemo li mi da vam pomognemo, Pete, momče?“

„Naravno. Pričajte mi o Polsonu i Souši.“

„Brajanova glupa nesmotrenost”, izjavi Malkern.

„Koliko glupa?“, pitala je Endži.

„Za običnog čoveka“, odvrati Malkern. „ne naročito. Ali za nekoga izloženog oku javnosti, krajnje glupa.“ Klimnuo je glavom Džimu.

Džim sklopi ruke na stolu.

„Senator Polson se prepustio noči... nedopuštenog uživanja sa jednom od prostitutki gospodina Souše pre šest godina. Teško da mogu to da opravdam pod datim okolnostima, ali sve u svemu, nije se tu desilo ništa više od večeri uz vino i žene.“

„A nijedna od tih žena nije bila gospođa Polson“, ubaci se Endži. Malkern odmahnu glavom.

„To nije bitno. Ona je žena političara; shvata šta se od nje očekuje u ovakvim trenucima. Ne, nevolja će nastati ako neki dokaz o ovom događaju ikada ispliva u javnost. Brajan je trenutno veoma snažan, tihi glas podrške zakonskom nacrtu o uličnom terorizmu. Svaka povezanost sa ljudima... kakav je gospodin Souša mogla bi veoma da nam naškodi.“

Poželeo sam da pitam kako iko može da bude „snažan, tihi gias“, ali pomislio sam da bih tako možda otkrio sopstveni nedostatak poznavanja politike. Pitao sam: „Kako je Soušino ime?“

Džim odgovori:

„Marion“, i Malkern ga pogleda.

„Marion“, ponovio sam. „I kako se Džena u to upetljala? Kako se dočepala tih slika?“

Džim pogleda Malkerna pre nego što je odgovorio. Telepatski povezani političari.

Objasnio je:

„Koliko smo mi shvatili, Souša je poslao fotografije zbog pokušaja nekakve ucene. Brajan se te noći jako napio, kao što možete i da zamislite. Onesvestio se u fotelji sa fotografijama na stolu. Onda je Džena ušla da čisti, i pretpostavljamo...“

Endži ga prekide:

„Čekajte trenutak. Hoćete da kažete da je Džena bila toliko moralno zgađena Polsonovim fotografijama sa prostitutkom da ih je uzela? lako je znala da joj život neće vredeti ni dolar ako to učini?“ Zvučala je kao da u to veruje još manje od mene.

Džim slegnu ramenima.

Malkern izjavi:

„Ko bi ga znao s tim ljudima?“

Rekao sam:

„Dakle, zašto bi Souša naredio da je ubiju? Ne izgleda mi kao da bi on bio na velikom gubitku da su slike Polsona i neke prostitutke izašle na videlo.”

Pre nego što je progovorio, znao sam Malkernov odgovor, i prebacivao sam sebi što sam ga uopšte i pitao.

„Ko bi ga znao s tim ljudima?“, ponovio je.

ŠESNAESTO POGLAVLJE

Ostatak dana je bio jednoličan.

Vratili smo se u kancelariju i flertovao sam sa Endži, a ona mi je rekla da nađem neku drugu zanimaciju u životu. Telefon nam nije zvonio i niko nam nije došao u naš zvonik. Naručili smo picu i popili nekoliko piva i neprestano sam razmišljao o tome kako je izgledala na zadnjem sedištu taksija, dok se vrpoljila u onoj suknji. Pogledala me je nekoliko puta, naslutila o čemu razmišljam, i nazvala me perverznjakom. Jednom u tih nekoliko puta zaista sam sasvim nedužno razmišljao o međugradskim telefonskim uslugama, ali za ostale slučajeve je imala pravo.

Endži je uvek privlačio prozor iza njenog stola. Pola svog radnog vremena je provodila zureći kroz njega, grizući se za donju usnu ili kuckajući olovkom po zubima, u nekom svom svetu. Ali danas kao da se napolju prikazivao film koji je samo ona mogla da vidi. Mnogi odgovori na moje primedbe su počinjale sa

„Ha?“ i imao sam osećaj da čak nije ni u istoj hemisferi. Pretpostavio sam da to ima neke veze sa Kretenom, pa sam je ostavio na miru.

Pištolj mi je i dalje bio u policijskoj stanici, i nisam imao nameru da se šetam po gradu samo sa kurcem u ruci i optimističnim stavom dok me Crni sveci traže. Bio mi je potreban jedan potpuno čist primerak, jer Komonvelt ima veoma precizne zakone o neregistrovanom oružju. I Endži je potreban jedan u slučaju da upadnemo zajedno u nešto, pa sam pronašao Babu Rogovskog i naručio od njega dva komada kojima se ne može ući u trag. Rekao je da nema problema, dobiću ih do pet. Kao da naručujem picu.

Zatim sam pozvao Devina Amronklina. Devin je raspoređen u gradonačelnikovu novu jedinicu protiv uličnih bandi. Nizak je i snažan, i kada neko pokuša da mu naudi, samo ga razljuti. Ima ožiljke dovoljno dugačke da iče na kilometarske oznake, ali odlično je imati ga kraj sebe ako niste na koktelu u Bikon Hilu.

Rekao mi je:

„Voleo bih da proćaskamo, ali imam gomilu stvari da obavim. Nađimo se sutra na sahrani. Zaradili ste neke poene zbog Šepavog Kertisa, bez obzira na to šta vam je šupak Feri rekao.”

Spustio sam i osetio blagi nalet topline u grudima, kao od jakog alkohola u hladnim noćima pre nego što te uhvati gorčina. Sa Babom i Devinom, osećao sam se sigurnijim od kondoma na kongresu evnuha. Ali onda sam shvatio da, kao i uvek, kada neko želi da te ubije, zaista te ubije, i ništa te ne može spasiti osim slučajnosti. Ni bog, ni vojska, a svakako ne ti sam. Morao sam da se nadam da su mi neprijatelji glupi, netačni, ili da im je pažnja izuzetno kratkotrajna kada je u pitanju osveta. Samo bi me to moglo spasiti sigurne smrti. Pogledao sam u Endži.

„Šta se dešava, lepotice?”

Izustila je:

„Ha?“

„Pitao sam ’Šta se dešava, lepotice’?”

Zalupkala je olovkom. Prekrstila je članke na prozorskoj dasci, i delimično okrenula stolicu u mom pravcu.

Rekla je: „Hej.“

Pitao sam:

„Šta?“

„Nemoj to više da radiš. U redu?“

„Radim šta?“

Okrenula je glavu i uhvatila moj pogled.

„To, lepotice’. Nemoj to više da radiš. Ne sada.“

Rekao sam:

„Pa, vidi, mama...“

Okrenula je stolicu potpuno prema meni, i spustila noge sa prozora.

„A dosta i sa tim sranjem. To ’Pa, vidi, mama...’“, kao da si nedužan. Nisi.“ Na trenutak je pogledala kroz prozor, a onda ponovo u mene. „Ponekad stvarno umeš da budeš kreten, Patriče. Znaš to?“

Spustio sam pivo na ivicu stola.

„Otkud sad ovo?“

„Eto tako“, uzvratila je. „U redu? Nije lako... Nije... Dolazim ovamo svaki dan iz svog jebenog... doma, i samo želim... Gospode. I ja, i ja moram da podnosim to da me zoves ’lepoticom’ i nabacuješ mi se kao da je to neka

prokleta nehotična radnja i gledaš me tako kako već radiš i ja... samo... želim da prestaneš.” Grubo je protrljala lice rukama, a zatim ih provukla kroz kosu, ječeći.

Izustio sam:

„Endž...“

„Nemoj ti meni Endž, Patriče. Nemoj.“ Šutnula je donju fioku stola. „Znaš, između muškaraca kao što su Sterling Malkern debelo govno, i Fil, i *ti,* jednostavno ne znam.“

Imao sam utisak da mi se pudlica zaglavila u grlu, ali uspeo sam da prozborim:

„Ne znaš *šta*?”

„Ništa!“ Spustila je lice u šake, zatim ponovo podigla pogled. „Jednostavno više ništa ne znam.” Ustala je dovoljno naglo da potpuno zavrti stolicu i krenula je prema vratima. „I muka mi je od jebenih pitanja.“ Izašla je.

Potpetice su joj kao meci odzvanjale stepenicama, pucketajući uvis i kroz vrata. Osetio sam oštar bol u očima, kao šiljke čelične rešetke usađene u branu.

Zvuk potpetica se zaustavio. Pogledao sam kroz prozor, ali nije bila napolju. Izgrebana bež boja krova njenog automobila tupo je sijala pod uličnim svetlom.

Preskakao sam i po tri stepenika u mraku, dok se ispred mene pružao strmi uzani zavojiti prostor. Stajala je oko metar udaljena od najnižeg stepenika i naslanjala se na ispovedaonicu. Upaljena cigareta joj je virila sa usana i vraćala je upaljač u torbu kad sam se pojavio iza krivine.

Ukopao sam se u mestu i čekao.

Pitala je:

„Dakle?“

Ponovio sam:

„Dakle šta?“

„Čini mi se da će ovaj razgovor biti vrlo uspešan.“

Rekao sam:

„Molim te, Endži, nemoj tako. Ovako nešto uopšte nisam očekivao.“ Zadržao sam dah dok me je posmatrala svojim tamnim očima, kao da mi upućuje neki izazov i ja brzo moram da ukapiram o čemu se radi. Nastavio

sam: „Znam šta nije u redu sa Malkernom, Filom, sa mnom. Imaš mnogo kretenskih muškaraca u...“

„Dečaka“, ispravila me je.

„U redu“, prihvario sam. „Mnogo kretenskih dečaka trenutno u svom životu. Ali, Endži, Šta *nije* u redu?“

Slegnula je ramenima i otreslapepeo na mermerni pod.

„Verovatno ću goreti u paklu zbog ovoga.“

Čekao sam.

„Ništa nije u redu, Patriče. Ništa. Kada sam pomislila da si juče gotovo poginuo, počela sam da razmišljam o mnogim drugim stvarima. I, mislim, gospode bože, ovo je moj život? Fil? Dorčescer?“ Zamahnula je rukom po crkvi. „Ovo? Dolazim na posao, odbijam te, ti se malo zabaviš, odem kući, budem išamarana jednom ili dvaput mesečno, vodim Ijubav sa gadom ponekad i iste noći, i... to je sve? To sam ja?“

„Niko ne kaže da moraš tako.“

„O, dobro, Patriče. Postaću neurohirurg.“

„Mogu...“

„Ne.“ Ispustila je cigaretu na mermerni pod, i ugasila je nogom. „Tebi je to igra. Tebi je to ’Pitam se kakva je u krevetu?’ A onda, kada bi saznao, produžio bi dalje.“ Odmahnuia je glavom. „Ovo je moj život. Nije igra.“

Klimnuo sam glavom.

Osmehnula se, žalosno, i na slabom svetlu koje je sijalo kroz zeleno vitražno staklo sa moje desne strane primetio sam da su joj oči vlažne. Rekla je:

„Sećaš se kako je bilo?“

Ponovo sam klimnuo glavom. Govorila je o prošiosti. Prošlosti, kada nije bilo nikakvih ograničenja. Prošlosti, kada je ovo mesto bilo pomalo sumorno, pomalo tugaljivo romantično, a ne ovako jednostavno realno.

Rekla je:

„Ko bi pomislio, je li tako? Prilično smešno, ha?“

„Ne“, odgovorio sam.

SEDAMNAESTO POGLAVLJE

Baba te noći nije došao u moju kancclariju. Tipično.

Narednog jutra mi je došao u stan dok sam birao šta da obučem za Dženinu sahranu. Seo mi je na krevet dok sam vezao kravatu i rekao: „Izgledaš kao peder s tom kravatom.“

Odgovorio sam:

„Zar nisi znao?“, i poslao sam mu poljubac.

Baba spusti stopalo sa kreveta.

„Nemoj čak ni jebeno da se šališ s tim, Kenzi.“

Pomislio sam da nastavim, da vidim koliko mogu da ga naljutim. Ali izazivanje Babe je dobar način da stvarno brzo otkrijete koliko možete da letite, pa sam se vratio nameštanju kravate.

Baba potpuno zaostaje u ovom vremenu, i mrzi sve i svakoga, osim Endži i mene, ali za razliku od većine sa sličnim sklonostima, ne gubi vreme razmišljajući o tome. Ne piše pisma uredniku ili poruke pune mržnje predsedniku, ne osniva grupe i ne vodi protestne marševe, niti smatra da je njegova mržnja bilo šta drugo osim potpuno prirodne pojave u svetu, kao disanje ili čašica za viski. Baba ima svu samosvest karburatora, a još manje obraća pažnju na druge osim ako mu se nađu na putu. Bio je visok metar i devedeset pet, sa sto sedam kilograma čistog adrenalina i potpuno nepovezanog besa. I ubio bi svakoga ko na mene pogrešno trepne.

Više volim da ne razmišljam previše o takvoj vrsti odanosti, što Babi odgovara. Što se Endži tiče, pa, Baba je jednom obećao da će otkinuti svaki Filipov ud pojedinačno i vratiti ih naopačke pre nego što uspemo da ga od toga odgovorimo. Obećali smo mu, u stvari zakleli se bogom, da ćemo se jednog dana za to pobrinuti i pozvati ga pre nego što to sami obavimo. Popustio je. Nazvao nas je gubitnicima i seronjama i upotrebio je sve druge psovke koje možete zamisliti, ali barem nam nad glavama nije visila zavera za ubistvo.

Svet je za Babu jednostavan: ako vas ljuti, zaustavite ga. Kako god

smatrate da je neophodno.

Zavukao je ruku u džep teksas jakne i izbacio mi dva pištoija na krevet.

„Izvini Što kasnim.“

„Nema problema“, rekao sam.

Dodao je:

„Imam i nekoliko projektila koje bi mogao da iskoristiš.“

Odmeravao sam čvor na kravati, trudio se da dišem ravnomerno.

„Projektila?“, pitao sam.

„Naravno“, potvrdio je. „Nekoliko zolja bi baš dobro udesilo te probisvete.“

Rekao sam veoma polako:

„Ali, Baba, zar one ne bi uništile usput i polovinu čitavog kraja u kome bi se oni zatekli?“

Na trenutak je o tome razmislio.

„Na šta ciljaš?“, pitao je. Namestio je ruke iza glave i naslonio se unazad na krevet. „Dakle, jesi li zainteresovan ili ne?“

„Možda kasnije“, odgovorio sam.

Klimnuo je glavom.

„Važi.“ Ponovo jezavukao ruku u jaknu i čekao sam da izvuče protivtenkovski bacač ili nekoliko protivpešadijskih mina. Bacio je četiri bombe na krevet. „Za svaki slučaj“, rekao je.

„Da“, rekao sam kao da sam shvatio, „te bi mi baš mogle zatrebati.“

„Jebeno si u pravu“, složio se. Ustao je. „Imaš para za pištolje, je li tako?“

Odmerio sam ga u ogledalu i klimnuo glavom.

„Platiču ti kasnije danas posle podne ako ti zaista treba.“

„Ne. Znam gde živiš.“ Nasmešio se. Babin osmeh je poznat po tome što izaziva višemesečnu nesanicu. Rekao je: „Javi se, danju ili noću, ako ti nešto treba.“ Zastao je kod vrata spavaće sobe. „Pivo uskoro?“

„O“, izustio sam, „apsolutno.“

„Pošteno.“ Mahnuo je i izašao.

Osećao sam se kao i uvek kada bi Baba otišao - kao da nešto nije eksplodiralo.

Završio sam sa kravatom i prišao krevetu. Između bombi nalazila su se dva pištolja, smit kalibra trideset osam i niklovani brauning od devet

milimetara. Obukao sam sako i gurnuo brauning u futrolu. Spustio sam tridesetosmicu u džep sakoa i odmerio se u ogledalu. Oteklina na licu mi je splasnula i usne su se napola zalečile. Tkivo oko oka mi je požutelo i ogrebotine na licu ubledele do ružičaste boje. Još nisam bio muškarac iz snova, ali nisam se takmičio ni za čoveka slona. Mogao sam da izađem u javnost bez straha od toga da će u mene upirati prstom i prigušeno se kikotati. A ako ne bude tako, ozbiljno sam se naoružao; ako se neko zakikoće, upucaću ga.

Pogledao sam bombe. Nisam imao pojma šta s njima da radim. Imao sam utisak da će se, ako izađem iz kuće, otkotrljati s kreveta i razneti čitavu zgradu. Pažljivo sam ih podigao, i odneo u frižider. Ako neko provali da mi ukrade pivo, znaće da se sa mnom ne treba šaliti.

Kad sam stigao, Endži je sedela na svom stepenistu. Nosila je belu bluzu i crne pantalone koje su se sužavale oko članaka. Izgledala je kao žena iz snova, ali nisam joj to spomenuo.

Ušla je u auto i prilično dugo smo se vozili bez reči. Namerno sam u kasetofon ubacio Skriming Džej Hokinsa, ali nije ni trepnula. Endži voli Skriming Džeja otprllike isto toliko koliko voli da je zovu ribom. Pušila je cigaretu i zagledala se u okolinu Dorčestera kao da se upravo tu doselila.

Kaseta se završila kada srno ušli u Matapan, i ja rekoh: „Taj Skriming Džej, tako je dobar da ću ga pustiti ponovo. Đavola, možda bih mogao i da iščupam dugme za izbacivanje, pa da nam večno svira.“

Grickala je zanokticu.

Izbacio sam Skriming Džeja i zamenio ga sa U2. Na njihovu muziku Endži se obično njiše na sedištu, ali danas sam joj mogao isto tako pustiti i Stiva i Edija; sedela je kao da je popila litijum uz jutarnju kafu.

Bili smo na auto-putu Džamejka plejn i momci iz Dablina su pevali *Sunday Bloody Sunday*, kada se Endži oglasila: „Razmišljam o nečemu. Daj mi malo vremena.“

„Dobro, ne smeta mi.“

Okrenula se na sedištu, zatakla kosu iza uva na vetru. „Samo zaboravi neko vreme na štosove sa ’lepoticom’, pozive pod tuš i ostalo.“

„Stare navike teško izurniru", rekao sam.

„Nisam ja navika", odbrusila je.

Klimnuo sam glavom.

„Pun pogodak. Hoćeš možda da uzmeš slobodne dane?“

„Ni slučajno.“ Zavukla je levu nogu ispod desne. „Obožavam posao. Samo moram da razmislim o nečemu i potrebna mi je tvoja podrška, Patriče, a ne zavođenje.“

Ispružio sam desnu ruku.

„Prihvatam.“ Umalo da na kraju dodam i „lepotice“, ali, hvala bogu, nisam. Mama Kenzi je možda odgajila budalu, ali nije odgajila samoubicu.

Prihvatila mi je ruku i protresla je.

“Je li te Baba našao?“

„Aha. Doneo ti je poklon. Zavukao sam ruku u džep i predao joj tridesetosmicu.

Prihvatila ju je.

„Ponekad je tako sentimentalan.“

„Ponudio nam je i nekoliko zolja, u slučaju da postoji neka zemlja u kojoj želimo da preuzmemo vlast.“

„Čujem da su plaže u Kostariki lepe.“

„Onda Kostarika. Govoriš španski?“

„Mislila sam da ti govoriš.“

„Pao sam na *ispitu*.“odgovorio sam. „Dvaput. To nije isto.“

„Govoriš latinski.“

„U redu, preuzećemo onda stari Rim.“

Na levoj strani se pojavilo groblje i Endži reče:

„Gospode bože.“ Pogledao sam kada sam skrenuo na glavni put. Očekivali smo sahranu kakvu čistačice obično dobijaju, za nijansu bolju od prosjačke, ali automobila je bilo svuda. Grupa uličnih izudaranih krntija, crni be-em-ve, srebrni mercedes, maserati, nekoliko RX-7s, zatim čitava eskadrila policijskih krstarica, a policajci su stajali kraj njih i osmatrali grobije.

Endži reče:

„Siguran si da je ovo pravo mesto?“

Slegnuo sam ramenima i zaustavio se na travnjaku, potpuno zbunjen. Izašli smo iz poršea i prešli preko travnjaka, zaustavijajući se nekoliko puta kada je Endžina štikla upala u meku zemlju.

Sveštenikov bariton je dozivao našeg Gospoda Boga da dočeka svoje dete, Dženu Andželin, u Kraljevstvo nebesko sa očinskom ljubavlju prema

istinskoj ćerki Duha Svetoga. Glava mu je bila spuštena dok je govorio, i ispod oka je posmatrao kovčeg koji je stajao na mesinganim držačima preko dubokog crnog pravougaonika. Mada, on je bio jedini koji ga je gledao. Svi ostali su bili prezauzeti posmatranjem jedni drugih.

Grupu na južnoj strani kovčega predvodio je Marion Souša. Bio je viši nego što je izgledao na fotografiji, kosa mu je bila kraća, a čvrste kovrdže prekrivale su poveću glavu. Bio je i mršaviji, zbog sagorevanja adrenalina. Tanke ruke su mu se neprestano trzale pored tela, kao da hvata okidač pištolja. Nosio je jednostavno crno odelo sa belom košuljom i crnom kravatom, ali pretpostavljam da je materijal bio skupocena svila.

Momci iza njega su bih odeveni potpuno isto, dok su im odela bila različitog kvaliteta, i to sve jeftinija što su dalje stajali od Souše i groba. Bilo ih je barem četrdeset, čitava grupa u raširenom, organizovanom poretku iza svog vođe. Upadljiva spartanska odanost. Niko od njih, osim Souše, nije izgledao stariji od sedamnaest, a neki nisu izgledali ni dovoijno stari da imaju erekciju. Svi su zurili preko groba u istom pravcu kao i Souša, očiju lišenih mladosti, pokreta ili osećanja, ravnodušnih i jasnih i usredsređenih.

Predmet njihove pažnje nalazio se na drugoj strani groba, pravo preko puta Souše. Crni momčić, Soušine visine, ali čvršći, tela zdravog i snažnog kakvo muškarci dostignu do svoje dvadeset pete. Nosio je na sebi crni mantil preko tamnoplave košuije, zakopčane do grla, bez kravate. Pantalone su mu bile naborane, boje uglja sa svetloplavim mrljicama utkanim u materijal. Imao je jednu zlatnu minđušu koja mu je visila iz levog uva, a kosa mu je bila ošišana tako da je na temenu bila dugačka, a sa strane ošišana izuzetno kratko, uz odgovarajuće pruge obrijane na ono malo kose što je tamo ostalo. I zadnji deo glave mu je takode bio sasvim kratko ošišan i nešto je i tamo bilo urezano. Sa mog položaja, nisam mogao biti siguran, ličilo je na oblik Afrike. Držao je crni kišobran u ruci, uperen u zemlju, iako je nebo bilo oblačno koliko i sveže spaljena trava. Iza njega se nalazila druga vojska: njih tridesetak, sve mladi, svi odeveni poluzvanično, ali niko nije nosio kravatu.

Prvi belac koga smo primetili bio je Devin Amronklin. Stajao je dobrih petnaestak metara iza druge grupe, i ćaskao sa tri druga detektiva, a sva četvorica su sevali očima napred-nazad između dve bande i policajaca na putu.

Izvan svega ovoga, okrenute prema podnožju kovčega, primetio sam

nekoliko starijih žena, dvojicu muškaraca odevenih u odela sanitarnog osoblja Skupštine, i Simon. Simon je buljila u nas kada smo je primetili i zadržala je pogled čitav minut pre nego što ga je skrenula na čvrste brestove koji su okruživali groblje. Ništa u vezi sa njom nije mi nagoveštavalo da će proći pored mene na odlasku, pozvati me na čaj i lekoviti razgovor o rasnim problemima.

Endži me je uhvatila za ruku i prišli smo Devinu. Uputio nam je kratko klimanje glavom, ali ništa nije rekao.

Sveštenik je završio svoj hvalospev i poslednji put oborio glavu. Niko se ne povede za njegovim primerom. Bilo je nečeg čudnovatog u toj tišini, nečeg opasno pogrešnog i teškog. Golub, siv i debeo, sunuo je kroz tišinu, brzo mašući malim krilima. A onda se oštrim jutarnjim vazduhom prolomio mehanički šum kovčega koji se spuštao u crni pravougaonik.

Dve grupe se pomeriše kao jedna, nagnuvši se napred tako blago kao tanko drveće pod prvim naletom oluje. Devin je spustio ruku na kuk, oko pola centimetra od svog pištoija, a ostaia tri policajca uradiše isto.

Vazduh na grobiju kao da je samog sebe usisao i nestao u sopstvenom vrtlogu. Kao da je umesto njega strujao elektricitet, a moji zubi kao da su bili zariveni u alufoliju. Oprema je škripala negde u tamnoj rupi, ali kovčeg je nastavio da se spušta. U tih nekoliko trenutaka najžešće tišine koju sam ikada iskusio, da je neko kinuo, činilo mi se, ostatak dana bi proveli lopatom ukianjajući tela sa travnjaka.

Zatim je klinac u mantilu napravio korak bliže grobu. Souša je bio milisekundu iza njega, i napravio je dva koraka da ga pretekne. Mantil prihvati izazov i istovremeno stigoše do groba, uskiađenog držanja, uspravnih i nepomičnih glava.

Devin prošaputa:

„Smirite se. Svi. Smirite se.“

Mantil se sagnu u ukočeni čučanj i podiže beli ljiljan sa male gomilice kraj svojih nogu. I Souša učini isto. Pogledali su se dok su pružali ruke iznad groba. Beli ljiljani nisu ni zatreperili. Držali su ruke ispružene, i nijedan nije ispuštao svoj ljiljan. Test čija granica je samo njima bila poznata. Nisam video ko je od njih prvi otvorio ruku, ali ljiljani odjednom padoše u grob sa gotovo bestežinskom predajom.

Obojica se odmaknuše za dva koraka od groba.

Sada je bio red na ostale članove bandi. Oponašali su ono što su Souša i Mantil uradili, zavisno od svoje bliskosti. Kada je red stigao do članova najnižeg nivoa svake grupe, oni su u rekordnom vremenu podizali ljiljane i bacali ih u crnilo, jedva zastajkujući tih nekoliko dragocenih trenutaka da se zagledaju jedni drugima u oči i pokažu koliko se ne boje. Čuo sam kako su policajci iza mene ponovo prodisali.

Souša se premestio do podnožja groba, sklopijenih ruku, zureći u prazno. Mantil je stajao kod uzglavlja, sa rukom na kišobranu i očima na Souši.

Obratio sam se Devinu:

„Možemo li sada da pričamo?“

Slegnuo je ramenima.

„Naravno.“

Endži upita:

„Šta se dođavola ovde dešava, Devine?“

Devin se nasmeši. Lice mu je bilo tek nešto malo hladnije od crne rupe u koju su svi ubacivali ljiljane.

„Ovo što se dešava“, objasnio je, „početak je najvećeg krvavog pira koji je grad ikada video. Posle ovoga će požar u Kokonat grouvu izgledati kao izlet u Diznilend.“

Grudva leda veličine bejzbol loptice smestila mi se u podnožju kičme i hladan znoj mi kliznu pored uva. Okrenuo sam glavu i oči mi preleteše preko groba i uhvatiše Soušin pogled. Bio je potpuno miran, i gledao je pravo u mene kao da nisam tu. Rekao sam:

„Ne izgleda naročito prijateljski.“

Devin reče:

„Amputirao si nogu njegovom omiljenom poručniku. Rekao bih da je stvarno pobesneo.“

„Dovoljno da me ubije?“ Nije bilo lako, ali nastavio sam da uzvraćam tom nabusitom pogledu koji mi je govorio da sam prestao da postojim.

„O, nesumnjivo“, potvrdi Devin.

Takav je Devin. Srce od čoveka.

„Šta da preduzmem?“, pitao sam.

„Moj predlog bi bio avionska karta za Tanger. I tamo će te uhvatiti, ali barem ćeš moći da kažeš da si video sveta.“ Nogama je strugao gustu, bodljikavu travu ispred sebe. „Mada, na ulici se priča da prvo hoće s tobom

da razgovara. Izgleda da misli kako imaš nešto što mu je potrebno.“ Podigao je stopalo, i rukom skinuo travu sa cipele. „E sada, šta bi to moglo biti, Patriče?“

Slegnuo sam ramenima. Te oči se nisu odvajale od mene. Viđao sam zamrznuta jezera sa više saosećanja. Rekao sam:

„U zabludi je.“

„Ne protivrečim. Mada, đavolski je dobar strelac. Čujem da je mnogo lak na okidaču, i da pogađa žrtve površinski. Znaš, ne žuri. Pogodi ih u glavu oko pola sata nakon što počnu da ga preklinju da to učini. Pravi čovekoljubac, naš Souša.“ Prekrstio je ruke ispred sebe, krckajući prstima. „Dakle, zašto misli da imaš nešto što mu je potrebno, Patriče?“

Endži mi jednom rukom stisnu šaku a drugu mi provuče ispod moje ruke. Osetio sam se toplo i pomalo gorko-slatko. Pitala je:

„Ko je momak s kišobranom?“

Devin odgovori:

„Mislio sam da ste vas dvoje detektivi.“

Sada se okrenuo i Mantil. Pratio je Soušin pogled, i njegove oči se takođe spustiše na mene. Osetio sam se kao belica u bazenu s ajkulama.

Endži reče:

„Ne, Devine, jos učimo. Zato nam reci ko je momak s kišobranom?“

Ponovo je zapucketao prstima, i uzdahnuo s neusiljenošću čoveka koji ispija pivo u visećoj ležaljci. „To je Dženin sin.“

Ponovto sam:

„Dženin sin.“

„Jesam li zamucao? Dženin sin. On vodi Anđeoske osvetnike.“

Anđeoska avenija se prostire kroz srce Crnog Dorčestera. To nije mesto gde zastaješ na crvenom svetlu. Čak ni usred belog dana.

„I njemu se diže na mene?“

„Ne, koliko ja znam“, odgovorio je.

Endži upita:

„Je li mu Souša otac?“

Devin ih obojicu pogleda, a zatim i nas dvoje. Klimnuo je glavom.

„Ali mislim da mu je majka dala ime Roland..“

OSAMNAESTO POGLAVLJE

„Mnogo ljutito dete, taj naš Roland“, govorio je Devin.

Otpio sam gutljaj kafe.

„Meni nije izgledao kao dete“, primetio sam. Devin proguta komad krofne, i poseže za kafom.

„Ima šesnaest godina.“

Endži se začudi:

„Šesnaest?“

„Tek je *napunio* šesnaest“, potvrdi Devin, „prošlog meseca.“ Pomislio sam na prizor koji sam video - visok, mišićav momak, sa držanjem mladog generala, stoji na malom brežuljku iznad groba svoje majke, sa kišobranom u ruci. Izgledao je kao da već zna svoje mesto na ovom svetu, u prvom redu, sa svojim pristalicama iza sebe.

Kada mi je bilo sedamnaest, jedva sam znao gde mi je mesto u školskom redu za ručak. Zapitao sam:

„Kako to da šesnaestogodišnjak vodi mrežu kao što su Osvetnici?“

„Uz pomoć velikog pištolja“, odgovorio je Devin. Pogledao me je i slegnuo ramenima. „On je prilično pametan momak, Roland. Muda su mu ko kamionski točkovi. Što je jako dobro ako želiš da vodiš bandu.“

„A Souša?“, upita Endži.

„Pa, reći ću vam nešto o Rolandu i njegovom tatici, Marionu. Kažu da je jedina prirodna sila u ovom gradu koja je možda opasnija od Rolanda njegov tatica. I verujte mi, sedeo sam u hladnoj sobi za ispitivanje sa Marionom sedam sati: čovek ima šupljinu tamo gde bi trebalo da mu je srce.“

„I on i Roland se spremaju da udare jedan na drugoga?“

„Izgleda da je tako“, reče Devin. „Oni nisu Vord i Biver, to je sigurno. Zapamtite šta ću vam reći, Roland ne hoda unaokolo živ zahvaljujući bilo kakvoj pomoći svog oca. Souša je rođen bez očinskih nagona. Osvetnici su nekada bili neka vrsta bratske bande Svecima.

Ali Roland je sve to promenio pre oko tri meseca, i odvojio se od

organizacije svog starog. Souša je pokušao da ubije Rolanda barem četiri puta - za koja mi znamo - ali klinac se ne da. Mnogo leševa smo pronašli u Matapanu i Beriju u poslednjih nekoliko meseci, ali nijedan nije bio Rolandov.“

Endži reče:

„Ali pre ili kasnije...“

Devin klimnu glavom.

„Nešto će se desiti. Roland žestoko mrzi svog starog. Niko ne zna tačno zašto. Mada, sada, kada je Džena mrtva, ima prilično mnogo razloga, zar ne?“

„Bio joj je blizak?“, pitao sam.

Devin slegnu ramenima, i podiže svoje velike dlanove ispred sebe.

„Ne znam. Česio ga je posećivala kada je bio u maloletničkom zatvoru u Vajldvudu, a neki kažu i da je on povremeno svraćao kod nje i ostavljao joj nešto novca. Ali zaista je teško reći ima li Roland u sebi isto toliko ljubavi koliko i njegov otac.“

„Sjajno“, rekao sam. „Dve bezosećajne mašine.“

„O, imaju oni pregršt osećanja“, reče Devin. „Ali sve se svodi na mržnju.“ Uhvatio je konobaričin pogled. “Još kafe.“

Sedeli smo u *Dankinovim krofnama* u Ulici Morton. Ispred izloga je nekoliko tipova delilo bocu u smeđoj papirnoj kesi, nalivajući se tako po čitav bogovemi dan.

Preko puta ulice, četiri bitange su tumarale, preletale očima preko okoline, povremeno bi se kucnuli pesnicama, zadojeni mržnjom i bolom i spremni da planu čim pronađu varnicu. Dalje niz ulicu, mlada devojka koja je gurala kolica promenila je pravac i počela da prelazi na drugu stranu ulice, spuštene glave, nadajući se da je neće primetiti.

Devin reče:

„Znaš, šteta zbog Džene. Žalosno je što je takva žena zaglavila sa dvojicom okorelih ubica kao što su Souša i Roland. Sranje, najgore što je ta žena ikada uradila bilo je sakupljanje gomile kazni za parkiranje. A ko to đavola ne radi u ovom gradu.“ Zamočio je drugu krofnu u treću šoiju kafe, a glas mu je bio tako nepromenljiv kao neprestano pritiskanje jedne jedine dirke na klaviru. „Velika šteta.“ Pogledao nas je. „Otvorili smo njen sef sinoć.“

Veoma lagano sam upitao:

„I?“

„Ništa“, rekao je, posmatrajući me. „Vladina obveznica, nešto nakita koji ne vredi ni koliko iznajmljivanje sefa.“

Napolju se začula prigušena eksplozija, i unutrašnjost prodavnice krofni zazveča. Pogledao sam prema prozoru i ugledao grupu bitangi. Jedan od njih je gledao unutra, sa nabreklim venama na vratu i ratničkom maskom na licu. Pogledi su nam se susreli i on udari rukom o prozor. Nekoliko ljudi se trgnuio, ali prozor se nije razbio. Prijatelji su mu se nasmejali, ali on nije. Oči su mu bile crvene, i plamtele su od gneva. Još jednom je udario o prozor, izazvao još malo trzanja, a onda su ga prijatelji odvukli. Dok nije stigao do ugla, već se smejao. Divan svet.

Upitao sam:

„Niko ne zna šta Roland ima protiv Souše?“

„Moglo bi biti bilo šta. Ni ti nisi naročito voleo svog matorog, je li tako, Kenzi?“

Odmahnuo sam glavom.

Pokazao je na Endži.

„A ti?“

„Moj otac i ja smo se sasvim lepo slagali“, odgovorila je. „Kada je bio kod kuće. Majka i ja smo već bile druga priča.“

„Ja sam svog starog mrzeo“, nastavi Devon. „Svaki sat proveden s njim u kući bio je za mene kao boks meč petkom uveče. Toliko sam sranja od njega pretrpeo dok sam odrastao da sam se zakleo kako nikoga drugog neću trpeti dok sam živ, pa makar to značilo da umrem mlad. Možda je i Roland takav. Njegov maloletnički dosije je jedan dugačak spisak problema sa vlastima, i to još od petog razreda kada je razbio glavu nastavniku na zameni. Odgrizao mu je i deo uva.“

Peti razred. Bože.

Devin produži:

„Sjebao je i dosta socijalnih radnika, da ne spominjem još jednog nastavnika. Šutnuo je policajca u glavu kroz vetrobran automobila kada ga je jednom prilikom sprovodio u maloletnički zatvor. Slomio je nos lekaru hitne pomoći, i to sa metkom smeštenim blizu kičme. Kada razmislim, svi na koje se Roland okomio bili su muškarci. Ne reaguje dobro ni na ženske autoritete, ali prema njima nije nasilan, samo ode.“

„Šta je sa Soušom?“

„Sta s njim?“

„Kakav je on?“, pitao sam. „Mislim, znam da vodi Svece, ali osim toga.“

„Marion je pravi oportunista. Sve do pre deset godina, bio je samo sitni svodnik. Veoma zao sitni svodnik, ali nije punio stranice kompjutera kada bi u njega ukucao njegovo ime.“

„A onda?“

„Onda je došao krek. Souša je znao šta to znači, davno pre nego što je stiglo na nasiovnicu *Njuzvika.* Ubio je kurira jednog jamajkanskog kartela i preuzeo čovekov posao. Svi smo smatrali da mu je tada preostalo još nedeiju dana života, ali on je odleteo u Kingston, pokazao šefu veličinu svojih muda, izazvao ga da se osveti.“ Devin slegnu ramenima. „Dok smo se okrenuli, glavni čovek u gradu za krek postao je Marion Souša. To je bilo tada, na samom početku, ali čak i sada, uz svu konkurenciju, on je i dalje na vrhu. Ima čitavu vojsku klinaca spremnih da za njega umru, bez ikakvih pitanja, i ima mrežu koja je tako obimna da možemo uhapsiti jednog od njegovih vodećih snabdevača i još će Souša lično ukloniti četvoricu-petoricu brbljivaca.“

Neko vreme smo sedeli u tišini i pili kafu.

Endži upita:

„Kako to da se Roland uopšte nada da će pobediti Soušu?“

Devin slegnu ramenima:

„Nemam pojma. Lično sam uložio stotinu dolara na Soušu na kladionici.“

„Kladionici?“, pitao sam.

Klimnuo je glavom.

„Naravno. Kladionica u našem odeljenju, da vidimo ko će pobediti u ratu bandi. Ne plaćaju me dovoljno da obavljam ovaj posao, pa moram da se snalazim gde god mogu. Rolandovi izgledi su oko šezdeset prema jedan.“

Endži reče:

„Izgledali su prilično izjednačeni na sahrani.“

„Izgled može da vara. Roland je opasan, pametan i ima prilično mnoštvo koje radi za njega na Anđeoskoj aveniji. Ali on nije svoj otac, još ne. Marion je nemilosrdan i ima devet života. Nema pripadnika Svetaca koji nije ubeđen da je on Satana. Ako makar malo nešto sjebeš u Soušinoj organizaciji, umrećeš. Nema izlaska. Nema nagodbi. Sveci misle da vode sveti rat.“

„A Osvetnici?“

„O, oni su posvećeni. Nemoj u to da sumnjaš. Ali, ako prigusti, i dovoljno njih pogine, povući će se. Roland će izgubiti. Ulažem u to. Za nekoliko godina bi to možda bila druga priča, ali trenutno je previše zelen.“ Pogledao je svoju hladnu kafu i napravio grimasu. „Koliko ima sati?“

Endži pogleda na sat.

„Jedanaest."

„Dodavola, negde je podne“, izjavio je. „Potreban mi je alkohol.“ Ustao je, i bacio nekoliko novčića na sto. „Hajdemo, deco.“

Ustao sam.

„Kuda?“

„Iza ugla je bar. Dajte da vas častim pićem pre rata.“

Bar je bio mali i krcat, i crni linoleum na podu je smrdeo na ustajalo pivo i mokru čađ i znoj. Bio je to jedan od paradoksa uobičajenih u ovom gradu, beli irski pab u crnoj četvrti. Muškarci koji su tu pili, piju tu već decenijama. Zabarikadirali su se unutra sa jeftinim pivom i ukiseljenim jajima i hladnim stavom i pretvaraju se da se svet napolju nije promenio. To su bili građevinski radnici koji su radili u prečniku od osam kilometara još otkako su dobili sindikalne knjižice jer se u Bostonu uvek nešto gradi; poslovođe sa dokova, iz elektrane, Sirsa i Roubaka. Naručivali su naizmenično kratki viski i nemoguće hladno pivo u jedanaest pre podne i gledali video-kasetu fudbalske utakmice izmedu Notr Dama i Kolorada od prošle Nove godine.

Kada smo ušli, gledali su nas dovoljno dugo da nam procene boju kože, a zatim su nastavili sa svojom raspravom. Jedan je na kolenima klečao na šanku, pokazivao na ekran i prebrojavao igrače. Rekao je: „Eto, samo u odbrani ih je osmorica. Jebena osmorica. I pričaj mi onda nešto o Notr Damu.“

Barmen je bio stariji, sa tek nešto malo manje ožiljaka na licu od Devina. Imao je smoreni, neproziran izraz lica nekoga ko je definitivno čuo sve i odavno o svemu tome već imao stav. Podigao je umornu obrvu na Devina.

„Hej, naredniče, čime vas mogu poslužiti?"

„Sereš, sereš, sereš, sereš“, poviče neko kraj TV-a. „Prebroj ih ponovo.“

„Zajebi s tim prebroj ih ponovo. *Ti* ih prebroj.“

Devin upita:

„Kakvo je to intelektualno bockanje na drugoj strani bara?“

Barmen obrisa šank ispred nas kad smo seli.

„Roj, tip na šanku, tvrdi da je Notr Dam bolji tim zato što imaju manje crnja. Broje da odluče.“

„Hej, Roje“, neko viknu, „jebeni bek je crnčuga. Koliko beli mogu biti Borbeni Irci?“

Endži reče:

„Da nisam na ovo navikla, bilo bi me sramota.“

Devin reče:

„Mogli bismo sve da ih poubijamo, možda bismo dobili medalju za to.“

Pitao sam:

„Zašto da uzalud trošimo metke?“

Barmen je čekao. Devin reče:

„O, izvini, Tomi. Tri piva i viski.“ Neko ko ga slabije poznaje možda bi pomislio da je poručio za sve troje. Mene nije zavarao. „Pivo“, naručio sam.

Endži se pridruži: „I meni.“

Devin udari kutijom neotvorenih cigareta po zglobu, zatim skinu omotač. Uzeo je jednu i ponudio pakovanje. Endži uze drugu. Ja sam odoleo. Teškom mukom, kao i uvek.

Na drugoj strani bara, Roj je, sa svojim belim, dlakavim stomakom koji se prelivao ispod znojave plave softbol majice, lupkao prstom po televizoru brže nego što neko ukucava Morzeovu šifru na brodu koji tone.

„Jedan crnja, dvojica, trojica, četvorica, petorica... šestorica, još jedan je sedmorica, osmorica, devetorica. Devetorica i to samo u odbrani. Bizoni moje dupe. Kolorado domoroci.“

Neko se nasmejao. Uvek se neko nasmeje.

Pitao sam:

„Kako ovi kretenu ostaju živi u ovom kraju?“

Devin je proučavao teglu ukiseljenih jaja. „Imam neku svoju teoriju o tome.“ Tomi spusti tri piva ispred njega, viski pored piva, i ode po naše piće. Viski je nestao niz Devinovo grio pre nego što sam video da ga je uopšte podigao. Rukom je obuhvatio jednu zamagljenu kriglu i ispraznio pola pre nego što je ponovo progovorio.

„Hladno“, izjavio je. „Moja teorija je da se to ljudima dopada - imaš dve mogućnosti: ili da ih ubiješ ili ih ostaviš na miru, jer im nikada nećeš promeniti mišljenje. Mislim da su ljudi u ovom kraju jednostavno preumorni

da ih ubiju.“ Počistio je ostatak svog prvog piva. I dalje je imao pola cigarete, a već je ispio dva pića.

Uvek se osećam kao ševet koji sa praznom gumom juri poršea kada pokušavam da održim korak sa Devinom u baru.

Tomi je stavio dva piva ispred Endži i mene, i nalio još jedan viski u Devinovu čašu.

Endži reče:

„Moj otac je nekada dolazio u ovaj bar.“

Devin je usisao drugu turu dok sam trepnuo.

„Zašto je prestao?“

„Umro je.“

Devin klimnuglavom.

„Dešava se, naravno.“ Okrenuo se drugoj krigli. „Je li tvoj matori, Kenzi, herojski vatrogasac, dolazio na ovakva mesta?“

Odmahnuo sam glavom.

„Pio je kod Vona na Aveniji Dot. Samo je tamo išao. Imao je običaj da kaže: ’Čovek koji nije veran svom baru nije bolji ni prema ženi’.“

„Pravi princ, njegov otac“, doda Endži.

„Nikada ga nisam upoznao“, reče Devin. „Mada, video sam onu sliku. Dvoje dece sa zapaljenog desetog sprata.“ Zviznuo je i popio ostatak druge krigle. „Da ti kažem nešto, Kenzi, ako imaš upola muda kao tvoj stari, možda ćeš ovo i da preživiš.“

Sa druge strane bara se prolomi smeh. Roj je pokazivao na ekran i govorio: „Crnja, crnja, crnja, crnja, crnja, crnja, crnja“, izvodeći pijani ples na kolenima. Uskoro su počeli da pričaju viceve o SIDI, i umirali su od smeha.

Razmišljao sam o onorne što je Devin rekao.

„Tvoja briga je dirljiva“, izjavio sam.

Napravio je grimasu, obrve su mu se naborale, i niz grlo je sjurio i treću kriglu. Spustio ju je i obrisao usta salvetom. Pozvao je:

„Tomi“, i mahnuo rukom kao trener iz treće baze koji šalje trkača napolje. Tomi je prišao sa još dve krigle i sipao mu još jedan viski. Devin podiže ruku, iskapi viski, i Tomi mu nasu još jedan. Devin klimnu glavom, i on se udalji.

Devin se okrenu na stolici i pogleda me.

„Briga?“, pitao je. Zakikotao se, smrtno ozbiljnim kikotom. „Da ti kažem

nešto, briga tu ništa ne menja. Brinem se da će se ovaj grad raspasti ovog leta. To se ne može zaustaviti. Brinem se što previše dece umire prerano zbog patika i kapa i pet doiara vrednog lošeg kokaina. I znaš šta? I dalje umiru. Brinem se što je takvim seronjama“, palcem je pokazao na drugi deo bara „dopušteno da se reprodukuju i podižu nove seronje isto tako glupe kao što su i oni, ali to ih ne sprečava da se pare kao zečevi.“ Nagnuo je viski, i imao sam osećaj da ću morati da ga vozim kući. Podupirao se i desnim laktom o šank pored levog, dublje je uvlačio dim cigarete. „Imam četrdeset tri godine“, rekao je, i Endži tiho uzdahnu. „Imam četrdeset tri godine“, ponovio je, „i imam pištolj i značku i svake noći odlazim u zone bandi i pretvaram se da u stvari nešto radim, a moja *briga* ne menja činjenicu da ne radim. Udaram kovačkim čekićima u vrata u poduhvatima koji mirišu na stvari koje ne možeš ni da identifikuješ. Ulazim kroz vrata i na mene pucaju i deca plaču i majke vrište i neko bude uhapšen a neko ubijen. A onda, onda odem kući u moj usrani stančić i jedem hranu iz mikrotalasne i spavam sve dok ne treba da ustanem i odradim sve ponovo. To je“, rekao je, „moj život.“

Podigao sam obrve na Endži i ona se nežno osmehnu, jer smo se oboje setili njenog glasa prethodne noći u kapeli. „Ovo je moj život.“ Mnogi ovih dana svode račune svojih života. Sudeći po Devinu i Endži, nisam bio siguran koliko je to pametno.

Neko u dnu bara reče:

„Pogledaj kako taj jebeni crnja trči.“

Roj reče:

„Naravno da ume da trči, moronu. Beži od policije od svoje druge godine života. Verovatno misli da mu je to pod miškom ukradeni radio umesto fudbalske lopte.“

Napadi smeha u grupi. Kako su oštroumni, svi redom.

Devin ih je sada posmatrao, praznim očima koje su zurile iza pramenova dima što su se dizali od njegove cigarete. Povukao je, a zaboravljeni pepeo se nakrivio napred i pao na šank. Izgleda da nije primetio, iako mu je polovina pala na ruku. Iskapio je ostatak krigle i zagledao se u grupu i imao sam osećaj da će doći do nekakvog oštećenja imovine.

Ugasio je cigaretu napola i ustao. Ispružio sam ruku, zaustavljajući je na desetak centimetara od njegovih grudi.

„Devine.“

Odgurnuo ju je kao obrtni krst u podzemnoj i krenuo je kroz bar. Endži se okrenula na sedištu i ispratila ga pogledom.

„Kakvo uzbudijivo prepodne.“

Devin je stigao do drugog kraja bara. Jedan po jedan, ljudi su ga osetili i okrenuli se. Stajao je sa blago razmaknutim nogama, čvrsto oslonjenim o linoleum, dok su mu ruke mlitavo visile kraj tela. Šakama je pravio male kružne pokrete.

Tomi reče:

„Ajde, naredniče. Nemojte moj lokal.“

Devin veoma tiho izusti:

„Dođi ’vamo, Roje.“

Roj siđe sa šanka.

„Ja?“

Devin klimnu glavom.

Roj se provuče izmedu prijatelja i navuče majicu preko stomaka. Istog trena, čim ju je pustio, ponovo se zavrnula kao neposlušna senka. Roj upita:

„Da?“

Devinova ruka je ponovo bila spuštena pre nego što je većina nas shvatila da ju je upotrebio. Rojeva glava se zanela unazad, noge su mu pokleknule i odjednom se našao na podu sa razbijenim nosem i krviju koja mu je šikljala iznad lica u vidu male fontane.

Devin spusti pogled na njega i lako mu šutnu stopalo.

„Roje“, obratio mu se. Šutnuo ga je ponovo, malo jaće. „Roje, tebi govorim.“ Roj nešto promrmlja i pokuša da podigne glavu, dok su mu se ruke punile krviju.

Devin nastavi:

„Moj prijatelj crnja me je zamolio da ti ovo dam. Rekao je da ćeš razumeti.“

Vratio se na svoje mesto za šankom i ponovo seo. Ispraznio je još jednu kriglu i zapalio novu cigaretu.

„Dakle, šta mislite?“, pitao je. „Je li Roj sada zabrinut?“

DEVETNAESTO POGLAVLJE

Izašli smo iz bara oko sat kasnije. Prijatelji su već odveli Roja, verovatno u urgentno odeljenje gradske bolnice. Uputili su meni i Endži poglede opasnih momaka dok su vukli Roja pokraj nas, ali izbegavali su Devinov ravnodušni pogled kao da je sam antihrist.

Devin Tomiju baci dodatnih dvadeset dolara na šank zbog izgubljenog posla. Tomi reče:

„Stvarno si serator, naredniče. Doći ćeš i ostaviti novac i za svaki drugi jebeni dan kada se ne budu vratili?“

Devin promumla:

„Da, da, da“, i pijano zabatrga ka vratima.

Endži i ja ga stigosmo na ulici. Rekao sam:

„Daj da te odbacim do kuće, Dev.“

Devin se zatetura ka parkiralištu *Dankinovih krofni.* Odgovorio je: „Hvala u svakom slučaju, Kenzi, ali moram da ostanem u formi.“

Začudio sam se:

„Zašto?“

„U slučaju da ponovo pijem i vozim. Hoću da zapamtim kako sam uspeo ovog puta.“ Okrenuo se, krenuo unazad, i čekao sam da zapne.

Stigao je do svog zarđalog kamara i izvadio ključeve iz džepa.

Pozvao sam ga: „Devine“, i zakoračio prema njemu, hvatajući ključeve.

Rukom mi je zgrabio košulju, pesnicom mi pritiskajući Adamovu jabučicu, i pogurao me je nekoliko koraka unazad, kolutajući očima. lzgovorio je:

„Kenzi, Kenzi“, i gurnuo me je na automobil. Drugom rukom me je lagano potapšao po obrazu. Taj Devin ima velike ruke. Kao odresci sa prstima. „Kenzi“, ponovio je i oči mu otvrdnuše. Lagano je odmahivao glavom s jedne na drugu stranu. „Ja ću voziti. U redu?“ Pustio mi je okovratnik i zagladio nabore koje je ostavio na mojoj košulji. Uputio mi je osmeh bez duše. „Dobar si ti“, rekao je. Okrenuo je leđa kolima i klimnuo Endži glavom.

„Čuvaj se, Kamena Lisice.“ Otvorio je vrata i ušao u auto. Trebaio je dva paljenja da se motor pokrene, zatim je auspuh udario o malu izlaznu rampu i automobil izađe na put. Uvukao se u saobraćaj, presekao volvo, i skrenuo za ugao.

Podigao sam obrve i tiho zazviždao. Endži slegnu ramenima.

Odvezli smo se u centar i izvezli vozver sa parkirališta koje me je izašlo malo jeftinije od cene koju bih piatio za izdržavanje deteta na studijama medicine. Endži ga je vozila, prateći me do garaže, gde sam vratio porše njegovoj dragoj kući, pa sam joj se pridružio. Prebacila se na suvozačko mesto i ja povezoh kotrljajuću metalnu krntiju Ulicom Kembridž.

Vozili smo se kroz centar, prošli. pored tačke gde Kembridž postaje Tremont, pored mesta gde se Džena srušila kao krpena lutka na jutarnjem suncu, pored ostataka stare Borbene zone, koja je umirala sporom ali sigurnom smrću na rukama razvoja i video-kaseta sa filmovima za odrasle. Zašto bi drkao u prijavom bioskopu, kada možeš da drkaš u udobnosti sopstvenog prljavog doma?

Provezli smo se kroz Južni Boston. Sauti za svakoga ko nije turista ili spiker, pored niza sumornih trospratnica, nabijenih kao prenosivi toaleti na rok koncertu. Sauti me začuđuje. Dobar deo mu je siromašan, pretrpan, beskrajno neuredan. Izgrađene državne kuće su podjednako loše kao i one u Bronksu; prljave, slabo osvetljene, kipte od besnih, na nularicu ošišanih propalica koji krvožedno lutaju ulicama sa bejzbol palicama. Pre nekoliko godina, za vreme parade na Dan Svetog Patrika, jedan irski klinac sa detelinom na majici zalutao je tamo. Naleteo je na grupicu drugih irskih dečaka koji su takođe imali detelinu na majicama. Jedina razlika između njegove majice i njihovih bila je u tome što je na njegovoj pisalo „Dorčester“ zelenom bojom iznad deteline, a na njihovoj „Sauti“. Deca iz Sautija su tu razliku rešila tako što su klinca bacili sa krova.

Vozili smo se Brodvejom, pored beba sa viklerima u kosi koje su gurale bebe u kolicima, pored dva ili tri naporedo parkirana automobila i sprejom ispisanih natpisa „Crnčuge napolje“ na rešetkama prodavnica. Razbijeno staklo je svetlucalo u mraku sa prljavih pločnika i smeće je letelo ispod automobila na ulici. Razmišljao sam o tome kako bih izašao iz ovog automobila i anketirao dvadeset ljudi, pitao ih zašto toliko mrze „crnčuge“, i polovina bi mi možda rekla: „Zato što nemaju jebenog ponosa u svojim

zajednicama, čoveče.“ Pa šta ako je Brodvej u Sautiju bio istovetan sa Dadlijem u Roksberiju, samo malo svetliji?

Prešli smo u Dorčester, provezli se oko parka Kolumbija i spustili se u četvrt. Zaustavio sam se pred crkvom i čuli smo kako zvoni telefon dok smo se penjali uz stepenice. Kakav dan. Stigao sam na deseto zvono. „Kenzi-Đenaro“, izgovorio sam.

Endži se spustila na svoju stolicu baš kada je glas sa druge strane rekao: „Sačekajte. Neko ovde hoće da priča s vama.“

Poneo sam sa sobom slušalicu dok sam obilazio sto i seo. Endži mi uputi „Ko je to?“ pogled i slegnu ramenima.

Sa druge strane linije se začu glas:

„Gospodin Kenzi?“

„Kada sam poslednji put proveravao.“

„To je Patrik Kenzi?“ Glas je imao u sebi oštrine, neko nije navikao da ima posla sa pametnjakovićima.

„Zavisi“, odgovorio sam. „Ko je to?“

„Ti si Kenzi“, izjavio je glas. „Kako disanje?“

Zvučno sam udahnuo, uvukao vazduh duboko i ispustio ga u dugom izdisaju. Rekao sam: „Mnogo bolje otkako sam prestao da pušim, hvala.“

„Aha“, nastavio je glas, spor kao sveže isceđeni javor. „Nemoj previše na to da se navikavaš. Biće ti još teže kada to više ne budeš mogao.“ Javorov glas je bio težak ali jasan, kao nagoveštaj lenjih južnjačkih popodneva sakrivenih iza godina severnjačkog života.

Rekao sam:

„Uvek tako pričaš, Souša, ili si danas u naročito eliptičnom raspoloženju?“

Endži se ispravila i nagnula napred.

Souša reče:

„Jedini razlog što još hodaš, Kenzi, jeste taj što moramo da popričamo. Dodavola, možda bih ipak mogao nekoga da ti pošaljem, da ti zakucaju čekić u kičmu. Ionako su mi potrebna samo tvoja usta.“

Ispravio sam se i malo počešao po krstima. Rekao sam:

„Samo ih pošalji, Souša. Obaviću još koju amputaciju. Vrio brzo ćeš imati Čitavu vojsku bogalja. Crni šepavci.“

„Lako je tako pričati dok sediš lepo i bezbedno u svojoj kancelariji.“

„Da, vidi, *Marione,* imam posla.“

„Sediš?“, pitao je.

„Naravno.“

„Na toj stolici pored kasetofona?“

U meni se sve smrzlo, i kao da su mi komadići leda krenuli kroz arterije.

Souša reče:

„Ako sediš na toj suolici, bolje bi ti bilo da ne ustaješ skoro, ako nećeš da ti dupe proleti pored glave na putu ka prozoru.“ Zakikotao se. „Lepo je bilo poznavati te, Kenzi.“

Spustio je slušalicu i ja pogledah Endži i rekoh: „Ne mrdaj“, iako njeno pomeranje nije bilo problem.

„Šta je?“ Ustala je.

Soba nije eksplodirala, ali ja sam se umalo onesvestio. Barem smo znali da nije postavio bombu i pod njenu stolicu, zabave radi. Rekao sam: „Souša kaže da imam bombu ispod stolice.“

Ukočila se, voštana figura u raskoraku. Reč „bomba“ tako deluje na ljude. Duboko je udahnula.

„Da zovem odred za bombe?“

Trudio sam se da ne dišem. Postojala je mogućnost, govorio sam sebi, da težina kiseonika koji mi ulazi u pluća izvrši pritisak na donje eksuemitete i detonira bombu. Takođe mi je palo na pamet koliko je to smešno pošto bombu očigledno pokreće oslobađanje pritiska, a ne pojačavanje. Tako da sada nisam smeo da izdahnem. Kako god, nisam disao.

Izustio sam:

„Da, zovi odred za bombe.“ Zvučalo je smešno što sam govorio dok sam zadržavao dah, kao prehlađeni Paja Patak. Onda sam zažmurio i rekao: „Čekaj. Prvo pogledaj ispod stolice.“

Bila je to stara drvena stolica, učiteljska.

Endži spusti telefon. Kleknula je pored nje. Trebalo joj je nekoliko trenutaka da to učini. Niko ne želi da približi oči na par centimetara od eksploziva. Zavukla je glavu pod stolicu i čuo sam je kako je glasno dunula. Rekla je: „Ništa ne vidim.“

Ponovo sam prodisao, zatim stao. Možda je u samom drvetu. Rekao sam:

„Pogledaj je li neko petijao oko drveta?“

Ona se začudi:

„Šta? Ne razumem te.“

Ugrabio sam priliku, ispustio vazduh iz pluća i ponovio pitanje. Bila je dole šest ili sedam sati, ili se meni tako činilo, pre nego što je rekla:

„Ne.“ Izvukla se ispod stolice i sela na pod. „Nema bombe ispod stolice, Patriče.“

„Sjajno“, nasmešio sam se.

„Dakle?“

„Dakle šta?“

„Hoćeš li ustati?“

Pomislio sam kako mi bulja leti preko glave.

„Zurimo nekud?“

„Nema žurbe“, odvratila je. „Zašto ne ustaneš?"

„Možda mi se ovde dopada.“

„Ustani“, ponovila je i sama ustala. Ispružila je ruke.

„Radim na tome.“

„Ustaj“, naredila mi je. „Dođi mi, dušo.“

I jesam. Spustio sam ruke na stolicu i ustao. Samo što sam, nekako, i dalje sedeo. Mozak mi se pomerio, ali telo je imalo drugačije mišljenje. Koliko su profesionalni Soušini ljudi? Mogu li da uglave bombu u drvenu stolicu bez ikakvog traga? Naravno da ne. Čuo sam da ljudi umiru na razne načine, ali da ih raznese potpuno neprimetna bomba u tankoj drvenoj stolici nije jedan od njih. Naravno, možda imam tu čast da budem prvi.

„Skide?“

„Da?“

„Kad god budeš spreman.“

„U redu. Pa, vidis, ja...“

Zgrabila me je za ruke i naglo povukla sa stolice. Pao sam na nju i udarili smo o sto, ali ništa nije eksplodiralo. Nasmejala se, eksplozivno, i ja shvatih da ni ona nije bila potpuno sigurna. Ali me je svejedno povukla. Izustila je:

„O, gospode!“

I ja se nasmeiah, smehom nekoga ko nije spavao nedeiju dana, smehom na ivici žileta. Držao sam se za nju, čvrsto joj stežući struk, a grudi su joj se podizale i spuštale uz moje. Oboje smo bili natopljeni znojem, a njene oči kao da su podrhtavale, tamne krupne zenice opijene ukusom trenutka koji nam nije bio poslednji na zemlji.

Poljubio sam je i uzvratila mi je. Na trenutak se sve pojačaio, zvuk automobilske sirene četiri sprata ispod, miris svežeg letnjeg vazduha pomešanog s prolećnom prašinom sa prozorskih stakala, slani miris svežeg znoja sa naše kose, blagi bol sa mojih otečenih usana, ukus njenih usana i jezik još pomalo hladan od svetlog piva koje smo popili pre sat vremena.

Tada je zazvonio telefon.

Trgnula se, oduprevši se rukama o moje grudi, i odmakia se dalje uz sto. Smeškala se, ali s nevericom, i u očima joj se već naziralo kajanje i strah. Bog zna kako su moje izgledale.

Javio sam se na telefon uz promuklo „halo“.

„I dalje sediš?“

„Ne“, odgovorio sam. „Gledam kroz prozor i tražim svoju guzicu.“

„Aha. Pa, zapamti, Kenzi, svako može svakoga da sredi, i *svako* može tebe da sredi.“

„Šta mogu da učinim za tebe, Marione?“

„Doći ćeš da me posetiš, da malo proćaskamo.“

„Hoću, hoću.“

„Kladim se u tvoju guzicu.“ Tiho se zakikotao.

„Pa, Marione, reći ću ti, zauzet sam sve do oktobra. Što ne pokušaš oko Noći veštica?“

Rekao je samo: „Dva-nula-pet Ulica Hou.“ Samo je to i morao da kaže. Bila je to Endžina adresa.

Rekao sam:

„Gde i kada?“

Ponovo se tiho zakikotao. Savršeno me je čitao, znao je to i znao je da i ja znam.

„Srešćemo se na nekom prometnom mestu tako da stekneš lažan utisak kako si bezbedan.“

„Kao da si prokleti belac.“

„Dauntaun krosing“, rekao je. „Dva sata. Ispred *Barnsa i Nobla.* I dođi sam, ili ću možda morati da posetim tu adresu koju sam ti spomenuo.“

„Dauntaun krosing“, ponovio sam.

„Za dva sata.“

„Tako da se osećam bezbedno.“

Ponovo se zakikotao. Shvatio sam da mu je to navika.

„Da“, rekao je, „tako da se osećaš bezbedno.“ Spustio je.

Ućinio sam isto i pogledao Endži. Soba je i daije bila pretrpana sećanjem na dodir naših usana, moju ruku na njenoj kosi i njene grudi koje se nadimaju uz moje.

Sedela je na svom mestu i gledala kroz prozor. Nije okrenula glavu. Izjavila je:

„Neću reći da nije bilo lepo, jer jeste. I neću pokušati da okrivim tebe, jer sam podjednako kriva. Ali reći ću ti, neće se ponoviti.“

Tu je teško pronaći neki izgovor.

DVADESETO POGLAVLJE

Odvezao sam se podzemnom do Dauncaun krosinga, popeo se nekim stepenicama koje nisu oprane još od Niksonovog vremena, i zakoračio u Ulicu Vašington. Dauntaun krosing je bila stara trgovačka četvrt, pre nego što su se pojavili trgovački centri, onda kada su prodavnice bile prodavnice a ne butici. Renovirana je kasnih sedamdesetih i ranih osamdesetih kao i veći deo grada, i nakon što su otvorili nekoliko butika, posao je oživeo. Uglavnom su to bili mladi poslovni ljudi kojima su dosadili trgovački centri, ili su bili previše kul ili previše urbani da ih neko vidi u predgrađu.

Ulica Vašington je zatvorena za saobraćaj u tri bloka, gde se nalazi i većina prodavnica, pa pločnici i ulice kipte od ljudi koji odlaze u kupovinu, ljudi koji se vraćaju iz kupovine, i, iznad svega, ljudi koji se muvaju unaokolo. Trotoar ispred *Fajlinsa* bio je načičkan kolicima za kupovinu i krcat dečacima i devojčicama, crnim i belim, naslonjenim na izloge, koji zadirkuju odrasle prolaznike; nekoliko parova je razmenjivaio poljupce sa strašću zaljubijenih koji još ne dele postelju. Preko puta ulice, ispred mini tržnog centra *Korner* sa prodavnicama kao što je *'Ihe Limited and Urban Outfitters'* i velikom salom sa hranom gde dnevno izbiju po tri-četiri tuče, grupica crne dece postavila je radio. Čak D i Pablik enemi gruvali su *Fearofa Black Planet* iz zvučnika vetičine automobilskih guma, i klinci su se namestili iza i posmatrali prolaznike. Posmatrao sam sva crna lica u ogromnoj gužvi i pokušavao da pogodim koja čine Soušinu ekipu, ali nisam mogao da ih prepoznam. Čitavo mnoštvo crnih klinaca nalazilo se u gomili koja je izlazila-iz-prodavnice i koja je ulazila-u-prodavnicu, ali isto toliko ih je bilo okupljeno u bande, i neki su imali taj lenji, smrtonosni izgled uličnih grabežljivaca. Bilo je mnogo i belih klinaca rasutih među gomilom koji su izgledali slično, ali trenutno zbog njih nisam bio zabrinut. Nisam znao mnogo o Souši, ali sumnjao sam da je poslodavac koji svim rasama nudi jednake mogućnosti.

Odmah sam shvatio zašto je Souša odabrao ovo mesto. Tu bi čovek

mogao da leži mrtav i deset minuta, okrenut licem ka pločniku, pre nego što neko zastane i zapita se na šta je nagazio. Gomile su tek malo bezbednija sastajališta od napuštenih skladišta, a u napuštenim skladištima ponekad imaš prostora za kretanje.

Pogledao sam preko puta ulice, pored *Kornera*, a oči su mi preletale preko glava u gomili kao po notama, usporavajući kada su stigle do *Barnsa i Nobla.* Gomila se tamo pomalo proredila, bilo je nekoliko tinejdžera manje. Valjda knjižare baš i nisu savršena mesta za odvajanje riba. Poranio sam deset minuta i pretpostavljao sam da su Souša i njegova ckipa stigli dvadeset minuta pre mene. Nisam ga video, ali nisam to ni očekivao. Imao sam osećaj da će se odjednom pojaviti na dva centimetra od mene i gurnuti mi pištolj među lopatice.

Nisu bile lopatice. Pojavio se između mog levog kuka i donjeg dela grudnog koša. Bila je to velika četrdesetpetica, a izgledala je još veća zbog groznog prigušivača na kraju. I nije ga držao Souša. Držao ga je neki klinac, od šesnaest ili sedamnaest godina, ali bilo je teško odrediti jer je nisko navukao crnu kožnu kapu preko para crvenih naočara za sunce. U ustima je imao lizalicu koju je prebacivao s jednog kraja jezika na drugi. Smeškao se oko nje, kao da je upravo izgubio nevinost, i rekao: „Kladim se da se sada osećaš ozbiljno retardiranim, zar ne?“

Pitao sam:

„U poređenju sa čim?“

Endži iskorači iz gomile s pištoljem uperenim u Lizaličine prepone. Nosila je bež šešir na glavi, a duga crna kosa joj je bila skupljena u punđu ispod. Imala je naočare za sunce koje su bile veće od Lizaličinih i prešla je Lizalici pištoljem preko jaja. Rekla je:

„Ćao.“

Lizaličin osmeh izbledi, pa ga ja zamenih svojim.

„Je l’ ti sad zabavno?“

Gomila oko nas se i dalje kretala tempom pokretnih stepenica, nesvesna svega. Urbana kratkovidost. Endži reče:

„Dakle, koji nam je sledeći potez?“

Souša reče:

„Zavisi.“

Stajao je iza Endži, i po načinu na koji joj se telo zateglo, znao sam da i

on ima pištolj. Rekao sam:

„Ovo postaje smešno.“

Nas četvoro je stajalo među hiljadama ljudi, svi medusobno povezani kao krvne čelije debelim prikrivenim komadima metala. Neko mi je u gužvi gurnuo rame, i vraški sam se ponadao da niko nema osetljiv okidač.

Souša me je posmatrao, sa dobroćudnim izrazom na svom izmučenom licu. Rekao je:

„Ako neko počne da puca, ja ću biti taj koji će da se odšeta. Šta kažete na to?“

Gotovo da je naglasio kako će on upucati Endži, Endži će upucati Lizalicu, a Lizalica će sigurno upucati mene. Gotovo.

Odgovorio sam:

„Pa, Marione, kad vidim kakva je ovde gužva, gotovo kao na japanskom sajmu foto-aparata, čini mi se da jedno telo više neće nikome naškoditi. Pogledaj na *Barns i Nobl.“*

Polako je okrenuo glavu, pogledao preko ulice, i nije video ništa što bi ga uplašilo.

„Pa?“

„Krov, Marione. Pogledaj na krov.“

Sve što je mogao da vidi bio je nišan i cev Babine puške. Veliki nišan, doduše. Jedini način da se promaši sa tako velikim nišanom bio bi u slučaju trenutnog pomračenja sunca. Čak i tada bi morao da imaš sreće.

Rekao sam:

„Svi smo u ovome zajedno, Marione. Ako klimnem glavom, ti ideš prvi.“

Souša reče:

„Povešću sa sobom i tvoju devojku. Veruj mi.“

Slegnuo sam ramenima.

„Nije mi ona devojka.“

Souša nastavi:

„Kao, nije ti stalo, Kenzi. Probaj to sranje s nekim ko...“

Prekinuo sam ga:

„Vidi, Marione, verovatno nisi navikao na ovo, ali okolnosti su takve da niko ne može da pobedi i nemamo mnogo vremena da razmišljamo o tome.“ Pogledao sam u Lizalicu. Nisam mogao da mu vidim oči, ali kapljice znoja su mu trčale štafetu niz čelo. Nije lako držati čvrsto pištolj sve ovo vreme.

Ponovo sam pogledao Soušu. „Momak na krovu bi uskoro mogao i sam nešto da smisli. Možda pomisli da će moći brzo da povuče okidač, dva puta“, bacio sam pogled na Lizalicu, „i skine vas dvojicu pre nego što uspete da opalite. Možda sam donese takvu odluku, pre nego što ja klimnem glavom. Pre nego što išta uradim. Poznat je po tome što... i pre je postupao po nekom svom unutrašnjem glasu. Nije naročito stabilan. Slušaš Ii, Marione?"

Souša je bio na svom mestu, gde god to bilo i gde god ljudi kao što je on odlaze da sakriju svoj strah i osećanja. Polako je pogledao oko sebe, po Ulici Vašington, ali nijednom na krov. Razmislio je kratko o svemu, zatim me ponovo pogledao.

„Šta mi garantuješ ako vratim pištolj u džep?“

„Ništa“, odgovorio sam. “Ako želiš garancije, idi u *Sirs*. Ja ti garantujem da ćeš biti mrtav ako to ne učiniš.“ Pogledao sam Lizalicu. „Dodavoia, rešio sam da upotrebim pištolj ovog klinca na njemu lično, kako stvari stoje.“

Lizalica se oglasi:

„Kako da ne, čoveče“, ali glas mu je zvučao promuklo, i dah je zadržavao na vrhu jednjaka.

Souša ponovo osmotri ulicu, zatim slegnu ramenima. Ruka mu se pojavi iza Endžinih leđa. Držao je pištolj tako da ga vidim, devetomilimetarski bren, zatim je iskoračio iza Endži i spustio ga u jaknu. Naredio je: „Lizalice, skloni ga.“

Klinca su zaista zvali „Lizalica“. Patrik Kenzi, vidoviti detektiv. Lizaličina usna je bila zavrnuta nagore prema nosu i teško je disao, pokazujući mi koliko je opasan, a pištolj je još naslanjao na mene, ali sa spuštenim orozom. Glupo. Izgledao je kao spreman da dokaže svoju muškost, ne zato što nije bio uplašen, već zato što jeste. Obično tako i ide. Ali bio je prezauzet proučavanjem mog lica, dokazujući mi kakav je muškarac. Blago sam se okrenuo kukom, bez velikih pokreta, i pištolj se odjednom podigao u vazduh. Uhvatio sam ruku koja je držaia pištolj, udario sam ga čelom u pregib na nosu, prepolovio mu naočare, i gurnuo mu pištolj u stomak njegovom sopstvenom rukom. Ponovo sam nategao oroz, „Želiš da umreš?“

Souša se oglasi:

„Kenzi, pusti dečka."

Lizalica reče:

„Umreću ako moram“, i isprsio mi se pod rukom, dok mu se krv u gustom

mlazu slivala niz nos. Nije bio zadovoljan tom mogućnošću, ali nije izgledao ni nespreman.

Rekao sam:

„Dobro. Jer sledeći put kada potegneš pištoij na mene, Lizalice, upravo će ti se to desiti.“ Otpustio sam oroz i gurnuo napred osigurač, zatim mu istrgnuo pištoij iz oznojane ruke i gurnuo ga sebi u džep. Podigao sam ruku i Babina puška nestade.

Lizalica je teško disao i nije skidao pogled s mene. Uzeo sam mu mnogo više od pištolja. Uzeo sam mu ponos, jedinu robu koja je išta vredela u njegovom svetu, i svakako bi me ubio kada bi mu se ukazala sledeća prilika. Ovih dana sam postajao baš omiljen.

Souša reče:

„Lizalice, briši. Reci i svima ostalima da se povuku. Stići ću vas kasnije.“

Lizalica mi uputi poslednji pogled i umeša se u bujicu ljudi koji su se kretali ulicom ka *Džordanu Marsu*. Nije nikuda išao. To mi je bilo jasno. On i ostali, ko god i gde god bili, ostaće u gomili, i motriti na svog kralja. Souša je bio previše pametan da ostane nezaštićen. Pozvao nas je:

„Dođite, hajde da sednemo...“

Rekao sam:

„Hajde da sednemo tamo.“

Uzvratio je:

„Imao sam bolje mesto na umu.“

Endži nakrivi giavu u pravcu *Barnsa i Nobla.*

„Nemaš izbora, Souša.“ Prošli smo pored Fajlinsa i seli na kamenu klupu na malom betonskom trgu odmah pored. Nišan se ponovo pojavi na krovu, uperen u našem pravcu. Video ga je i Souša.

Počeo sam:

„Dakle, Marione, reci mi zašto te ne bih sredio ovde, upravo sada.“

Osmehnuo se.

„Sranje. Već imaš dovoljno nevoija s mojim Ijudima, kako stvari stoje. Ja sam kao bog tim momcima. Ako želiš s tim da se zajebavaš, da budeš meta svetog rata, samo napred."

Mrzim kad su ljudi u pravu.

Odgovorio sam:

„U redu. Kaži mi onda zašto mi dozvoljavaš da živim?“

„Umem da budem tako divan ponekad."

„Marione.“

„Mada, bez obzira na sve“, nastavio je, „mogao bih da te ubijem i samo zato što me zoveš ’Marion’ sve vreme.“ Ponovo je seo na klupu, podigao jednu nogu pored sebe, ruku sklopljenih oko kolena. Čovek koji je malo izašao na svež vazduh.

Endži se ubaci: „Pa, šta želiš od nas, Souša?“

„Đavola, devojčice, ti čak nisi ni deo ovoga. Možda te pustimo da nastaviš sa svojim životom kada se sve ovo završi.“ Uperio je prst u mene. „On, međutim, gura svoj nos tamo gde mu nije mesto, puca na jednog od mojih najboljih ljudi, zajebava se s ovim sranjem koje nije za zajebavanje.“

Endži doda:

„Uobičajena pritužba oženjenih muškaraca u našem kraju.“ Kako ta Endži ume da bude duhovita.

Souša reče:

„Samo se ti šali.“ Pogledao me je. „Ali ti znaš da ovo nije šala, zar ne? Ovo je kraj tvog života, Kenzi, i već se dešava.“

Poželeo sam da kažem nešto smešno, ali ništa mi ne pade na pamet. Ni približno. Zaista se dešava.

Souša se nasmeši.

„Aha. Znaš. Jedini razlog zašto si još živ jeste taj što ti je Džena nešto dala i nešto ti je rekla. E sada, gde je to?“

Odgovorih:

„Na sigurnom mestu.“

„Na sigurnom mestu“, ponovio je, kotrljajući reči po jeziku, pomalo kroz nos. Njegovo oponašanje belačkog izgovora.

„Da, pa, što mi ne kažeš gde je to sigurno mesto?“, dodao je.

„Ne znam“, odgovorio sam. „Džena mi nije rekla.“

„Sereš“, pobunio se i nagnuo ka meni.

„Neću se mučiti da te ubedim, Marione. Samo ti kažem, kako, kada mi budeš rasturio kancelariju i stan i ništa ne nađeš, ne bi bio preterano iznenađen.“

„Možda pozovem neke prijatelje, pa pretresemo tebe.“

„Imaš tu mogućnost“, odgovorio sam. „Ali bolje bi tebi i prijateljima bilo

da budete stvarno dobri.“

„Zašto? Misliš da si ti stvarno dobar, Kenzi?“

Klimnuo sam glavom.

„U ovome, da, stvarno sam dobar. A isto tako i Endži, možda i bolja. A onaj momak na krovu, on je bolji od nas oboje.“

„I ne voli naročito crnce“, doda Endži.

„Dakle, vas dvoje ste zaista ponosni na sebe? Osnovali ste tročlani Kju-kluks-klan da oterate crnca s praga?“

Uzvratio sam:

„O, molim te, Souša, ovo nema veze s bojom. Ti si jebeni kriminalac. Ljiga koja koristi decu da za njega obavljaju prljave poslove. Crne ili bele, to ništa ne menja. I ako pokušaš u ovome da me sprečiš, postoji mogućnost da uspeš, i ja poginem. Ali njega nećeš zaustaviti.“ Souša podignu pogled ka krovu. „Ustremiće se na tebe i čitavu tvoju bandu i sve će vas poskidati i verovatno još pola Berija s vama. Ima otprilike isto toliko savesti koliko i ti, pa čak i manje kad su u pitanju javni odnosi.“

Souša se nasmeja.

„Pokušavaš da me uplašiš?“

Odmahnuo sam glavom.

„Ti se ne plašiš, Marione. Takvi kao ti nikada se ne plaše. Ali umirete. A ako ja umrem, umrećeš i ti. Prosta činjenica.“

Ponovo je seo na klupu. Gomila je neprekidno prolazila pored nas a Babin nišan se nije pomerao. Souša ponovo nakrivi glavu napred.

„U redu, Kenzi. Prepuštamo ti ovu rundu. Ali, ovako ili onako, kako god, platićeš za Kertisa.“

Slegnuo sam ramenima, sa teškim pritiskom iza očiju.

„Imaš dvadeset četiri časa da pronađeš ono što obojica tražimo. Ako ga ja nađem pre tebe, ili ga ti nađeš i ne doneseš ga odmah meni, život ti neće vredeti ni pišljivog boba.“

„Ni tvoj takođe.“

Ustao je.

„Mnogo je ljudi pokušavalo ovih godina da me ubije, belče. Do sada niko nije pronašao način kako to da uradi. Bilo kako bilo, takav je ovaj svet.“

Umešao se u gužvu, a veliki nišan na krovu u stopu ga je pratio.

DVADESET PRVO POGLAVLJE

Baba nas je sačekao kod garaže u Ulici Bromfild, gde je Endži parkirala vozver. Stajao je ispred dok smo dolazili ulicom, žvakao smotuljak žvakaće gume veličine pileta i duvao balone dovoljno velike da oduva prolaznike do ivičnjaka. Uputio nam je „hej“ kada smo prišli, a zatim naduvao novi balon. Pravo verbaino otkriće, taj naš Baba.

„Hej“, uzvrati mu Endži dubokim baritonom u skladu s njegovim. Omotala mu je ruku oko struka i stegnula ga. „Moj bože, Baba, je li to ruska jurišna puška pod tvojim kaputom ili si samo srećan što me vidiš?“

Baba pocrvene i bucmasto lice mu na trenutak zablista kao kod andeoskog školarca. Školarca koji bi ubacio nitroglicerin u toalet, ali svejedno, Ogiasio se:

„Skidaj je s mene, Kenzi.“

Endži podiže glavu i zagricka mu ušnu resicu.

„Baba, ti si muškarac kakav mi treba.“

Zakikotao se. Takva psihički poremećena ogromna životinja lošeg ponašanja, a zakikotao se i nežno je odgurnuo. Pomalo je izgledao kao plašijivi lav kada je to učinio, i čekao sam da ispusti: „Agrrrr.“ Umesto toga je rekao: „Prestani, ti kurvo“, a onda je zastao da vidi je li se uvredila.

Uhvatila je taj mučenički izgled njegovog lica i sada je na nju bio red da se zakikoće, s rukom preko usta.

Taj Baba. Taj dragi sociopata.

Uputili smo se prema garažnoj rampi i ja rekoh:

„Baba, hoćeš li moći da se malo zadržiš u blizini i pripaziš na nas smrtnike?“

„Naravski, čoveče. Tu sam. Celim putem.“ Ispružio je ruku i vragolasto me udario po ramenu. Izgubih svaki osećaj u njemu i trebalo je dobrih deset minuta, možda i više, da se povratim. Ipak, to je bilo bolje od besnog Babinog udarca. Primio sam jedan takav pre nekoliko godina, jedini put kada sam bio dovoljno glup da se sa njim svađam, i kada sam se osvestio, trebalo

mi je nedeiju dana da u glavi prestane da mi odzvanja.

Stigli smo do koia i ušli u njih. Kada smo napuštali garažu, Baba reče:

„Znači, oduvaćemo te domoroce nazad u Afriku ili šta?“

Endži poče:

„Pa sad, Baba...“

Bio sam dovoijno mudar da ne pokušavam da prosvećujem Babu po pitanju rase. Rekao sam:

„Mislim da to neće biti neophodno.“

Izustio je:

„Sranje“, i nasionio se na sedište.

Jadan Baba. Sav se doterao, a ni na koga nije pucao.

Odvezli smo Babu do igrališta blizu njegove kuće. Popeo se betonskim stepenicama i prošao pored penjalica, ljuijaški i tobogana, šutnuo bocu piva s puta, sa ramenima podignutim do ušiju. Šutnuo je još jednu bocu i ona se zavrti po izletničkom stolu i udari o ogradu. Neki probisveti koji su se okupili oko stola odvratiše poglede. Niko nije želeo da greškom uhvati njegov pogled. Mada, on ih uopšte nije primećivao. Samo je produžio do ograde u pozadini igrališta, tamo pronašao prosečenu rupu i provukao se kroz nju. Prošao je kroz neki korov i nestao iza ugla napuštene fabrike u kojoj živi.

Ima običan dušek bačen nasred trećeg sprata, nekoliko kartona džeka denijelsa i stereo na kome pušta samo svoju zbirku Aerosmitovih albuma. Na drugom spratu drži svoj arsenal i dva pitbula po imenu Belker i Narednik Esterhaus. Rotvajler po imenu Stiv tumara po prednjem dvorištu. Ako sve ovo *i* Baba nije dovoljno da odvrati uljeze ili državne službenike, gotovo svaka druga podna daska je minirana. Samo Baba zna tačno po kojima treba gaziti. Neki hodajući samoubica je jednom probao da se dočepa Babinih zaliha tako što ga je, preteći mu pištoijem, naterao da ga povede. Otprilike svakog drugog meseca, godinu dana posle toga, parčići tog tipa su se pojavijivali svuda po gradu.

Endži reče:

„Da se Baba rodio u neko drugo vreme, recimo u bronzano doba, bio bi faca.“

Pogledao sam u usamljenu rupu na ogradi.

„Barem bi imao s kim da podeli svoje sklonosti.“

Odvezli smo se nazad do kancelarije, i kad smo ušli, počeli smo da razmatramo Dženina moguća skrovišta.

„Soba iznad bara?“

Odmahnuo sam glavom.

„Da jeste, nikada ih ne bi ostavila iza sebe kad smo je pronašli. To mi mesto baš nije izgledalo bezbedno od provale.“

Klimnula je glavom.

„U redu. Gde još?“

„Nije ni u sefu. Devin nam to ne bi sakrio. Kod Simon?“

Odmahnula je glavom.

„Tebi je prvom nešto pokazala, je li tako?“

„Mislim da radimo pod tom pretpostavkom, da.“

„Dakle, to znači da si ti prvi kome je verovaia. Verovatno je smatrala da je Simonino mišljenje o Souši previše naivno. I bila je u pravu, rekla bih.“

Rekao sam:

„Da su u njenom stanu u Matapanu, neko bi ih se već dočepao i ne bi bilo razloga za sve ovo."

„Dakle, šta nam ostaje?“

Proveli smo dobrih deset minuta bez ikakvog odgovora na ovo.

„Sranje!“, uzviknu Endži po isteku tih deset minuta.

„Prikladno“, primetio sam. „Mada nam nije od naročite pomoći.“

Upalila je cigaretu, podigla noge na sto i zagledala se u tavanicu. Više je ličila na Sema Spejda nego što će meni ikada poći za rukom. Pitala je:

„Šta znamo o Dženi?“

„Mrtva je.“

Klimnula je glavom. Tiho je dodala:

„Osim toga.“

„Znamo da je bila udata za Soušu. U opštini ili crkvi, ne znam, ali udata.“

„I imala je dete s njim. Rolanda.“

„I ima tri sestre iz Alabame.“

Uspravila se na stolici, a noge su joj tresnule o pod.

„Alabama“, izustila je. „Poslala ih je u Alabamu.“

Razmislio sam o tome. Koliko je Džena još bila bliska s tim sestrama? Koliko je mogla da im veruje? Đavola, koliko je mogla da veruje pošti?

Ovo je bila njena prilika da bude potrebna, da dobije malo „pravde“. Da učini malo onoga što su ljudi njoj činili čitav život. Da li bi rizikovala tako što bi pustila glavno sredstvo svoje osvete u promet?

„Ne verujem“, odgovorio sam.

Endži upita:

„Zašto ne?“ Oštro je izgovorila. Nije želela lako da se odrekne te svoje zamisli.

Objasnio sam svoje razloge.

„Možda“, prihvatila je, malčice mekšim glasom. „Ipak, hajde da to ne odbacimo sasvim.“

„Slažem se.“ Zamisao nije bila loša, i ako bude trebalo, sledićemo i taj trag, ali nije se sasvim *uklapalo*.

Ovo nam se često dešava. Sedimo u kancelariji i dobacujerno se idejama i čekamo da nas bog prosvetli. Kada se to ne dogodi, proverimo svaku mogućnost i obično, ne uvek, ali obično se na kraju sapletemo o nešto što je trebalo da nam bude očigledno na samom početku.

Rekao sam:

„Znamo da je pre nekoliko godina imala poteškoća sa poveriocima.“

Endži rcče:

„Da. Pa?“

„Preturam po glavi sve moguće. Nisam obećao nikakve bisere mudrosti.“

Namrštila se.

„Nema dosije, je li tako?“

„Osim gomilu kazni za parkiranje.“

Endži zavitla cigaretu kroz prozor.

Počeo sam da razmišljam o pivu u svom stanu. Čuo sam ga kako me doziva i traži društvo.

Endži poče:

„Pa, ako je imala sve te kazne za parkiranje...“ Pogledali smo se i zajedno izgovorili:

„Gde je automobiI?“

DVADESET DRUGO POGLAVLJE

Pozvali smo Džordža Higbija iz Registracije motornih vozila. Trebalo je petnaest pokušaja da signal na liniji ne bude zauzet, a onda, kada smo konačno uspeli, snimljeni glas nam je saopštio da su sve linije zauzete. Naš poziv će biti prosleđen po redu kako je primljen i mole nas da ostanemo na vezi. Ionako nisam ništa naročito nameravao da radim do kraja meseca, pa sam naslonio telefonsku slušalicu na vrat i čekao.

Tišina se prekinuia posle petnaestak minuta i telefon je na drugoj strani zazvonio jednom, dvaput, tri puta; četiri, pet, šest. Glas je izgovorio:

„Registracija motornih vozila.“

Rekao sam:

„Džordža Higbija, Registracija vozila, molim vas.“ Glas me nije čuo. Nastavio je: „Dobili ste Registraciju motornih vozila. Naše radno vreme je od devet do pet posle podne, od ponedeljka do petka. Ako vam je potrebna dalja pomoć i imate telefon s tonskim biranjem, molimo vas da pritisnete ’jedan’ sada.“ Piskavi zvuk mi se oglasi u uvu otprilike u isto vreme kada sam shvatio da je nedelja. Kada bih pritisnuo „jedan“, dobio bih drugi kompjuter koji bi me Ijubazno spojio sa jos jednim kompjuterom, i dok se ja dovoljno ne naljutim da zavitlam telefon kroz prozor, ispsovao bih sve kompjutere u Registraciji.

Jednostavno, prokleto obožavam modernu tehnologiju.

Spustio sam slušalicu i rekao:

„Nedelja je.“

Endži me pogleda.

„Da, jeste. Reci mi i datum i bićeš moj idoI.“

„Imamo li negde ovde Džordžov kućni broj?“

„Moguće. Hoćeš da ga potražim?“

„To bi bilo divno.“

Zavrtela je stolicu ka kompjuteru i unela svoju lozinku. Sačekala je trenutak i počela tako brzo prstima da preleće preko tastature da je

kompjuteru bilo teško da je prati. Tako mu i treba. Verovatno se druži s kompjuterima iz Registracije u slobodno vreme.

Endži reče:

„Našla sam.“

„Daj mi, dušo."'

Nije, ali dala mi je broj.

Džordž Higbi je bio jedna od onih nesrećnih duša koje kroz život idu očekujući od ostatka sveta da bude dobar kao što je i on. Pošto svakog jutra ustaje iz kreveta sa željom da od sveta napravi bolje mesto, mesto u koje se malo lakše možeš uklopiti, ne shvata da ima i ljudi koji ustaju sa željom da ostatku sveta nanesu bol i patnju. Čak i nakon što mu je ćerka pobegla sa dvostruko starijim gitaristom koji ju je ostavio navučenu na drogu u motelskoj sobi u Rinu; čak i pošto je zatim naletela na neke stvarno gadne likove i završila tako što prodaje svoje šesnaesto godišnje telo po zabačenim ulicama u Vegasu; čak i kada smo Endži i ja odleteli tamo i odveli je od tih gadnih ljudi uz pomoć državne policije Nevade; pa čak i kada je zenica njegovog oka krivicu za tu čitavu brljotinu svalila potpuno na njega; čak i nakon svega toga, Džordž i dalje izlazi u susret svetu sa usplahirenim osmehom nekoga ko samo zna kako da bude iskren i pristojan i moli se da ga, možda samo jednom, svet za to nagradi. Džordž je neka vrsta sirovog materijala od kakvog se stvaraju osnove za većinu organizovanih religija.

Javio se na telefon već na prvo zvono. Uvek tako radi. Oglasio se: „Ovde Džordž Higbi“, i gotovo sam očekivao da doda: „Hoćete li da budemo prijatelji?“

„Zdravo, Džordže, ovde Patrik Kenzi.“

„Patriče!“, uskliknuo je Džordž, i priznajem da me je njegov oduševljeni glas odjednom naterao da budem srećan što sam ja ja. Imao sam utisak kao da sam dospeo na zemlju iz jednog jedinog razloga: da pozovem Džordža drugog jula i ulepšam mu dan. Pitao me je: „Kako si?“

„Odlično sam, Džordže. Kako si ti?“

„Vrlo dobro, Patriče. Vrlo dobro. Ne mogu da se požalim.“

Džordž nikada nije mogao da se žali.

Izjavio sam:

„Džordže, bojim se da ovo nije iskijučivo neobavezan poziv", i shvatio sam sa ne baš malim osećajem krivice da Džordža nikada i nisam

„neobavezno pozvao'“ i verovatno nikada i neću.

„Pa, nema veze, Patriče“, rekao je, a glas mu se na trenutak spustio za oktavu. „Zauzet si. Šta mogu da učinim za tebe?“

„Kako je Sindi?“, pitao sam.

„Znaš kakva su deca danas“, odvratio je. „U ovom razdoblju njenog života, teško da joj je otac najvažniji. To će se promeniti, naravno.“

„Naravno“, složio sam se.

„Treba ih pustiti da odrastu.“

„Svakako“, rekao sam.

„A onda ti se vrate.“

„Istina“, potvrdio sam. Naravno da se vrate.

„Ali dosta o meni“, rekao je. „Video sam te pre neki dan u novinama. Jesi li dobro?“

„Jesam, Džordže. Novine su to sve naduvale.“

„Tako one nekada rade“, izjavio je. „Ali, gde bismo bili bez njih?“

Rekao sam:

„Džordže, zovem te zato što mi je potreban broj tablica i ne mogu da čekam do sutra.“

„Ne možeš da ga dobiješ preko policije?"

„Ne. Ovo moram da odigram sam još malo pre nego što se obratim njima.“

„U redu, Patriče“, odgovorio je, razmislivši o tome. „U redu“, ponovio je, malo se razvedrivši. „Da, možemo to da izvedemo. Moraćeš da mi daš desetak minuta da pristupim tamošnjem kompjuteru. Odgovara li ti to? Možeš li toliko da sačekaš?“

„Činiš mi uslugu, Džordže. Sačekaću koliko god treba.“ Dao sam mu Dženino ime, broj vozačke dozvole i adresu.

„Dobro. Petnaest minuta najviše. Pozvaću te.“

„Imaš moj broj?“

„Naravno“, odgovorio je, kao da svi čuvamo telefonske brojeve ljudi koje smo dvaput sreli pre dve godine.

„Hvaia, Džordže“, izgovorio sam i spustio slušalicu pre nego što je stigao da kaže: „Ne, hvala *tebi.“*

Čekali smo. Endži je bacala sunđerastu lopticu kroz obruč iznad kasetofona, i ja sam joj je svaki put bacio nazad. Pravila je lep luk, aIi nije

dovoljno koristila tablu. Zavalila se na stolici i poslala još jednu u visokom luku. Pre nego što je loptica prozujala kroz obruč, upitala je:

„Hoćemo li obavestiti Devina o ovome?“

Dobacio sam joj lopticu.

„Ne.“

„A zašto ne, tačno?“ Bacila je novu i promašila.

„Zato što nećemo. Iskoristi malo više tablu.“

Bacila je lopticu iznad sebe, i ona se odbi od tavanice.

„To nije standardna procedura“, izgovorila je razvlačeći.

„Standardna procedura? Šta, sada smo vojska?“

„Ne“, odgovorila je, a loptica joj odskoči od prstiju, pa niz nogu i preko poda. Okrenula se na stolici. „Mi smo detektivi koji imaju prilično dobar odnos s policijom, i pitam se zašto rizikujemo time što ih ne obaveštavamo o dokazu u istrazi prvostepenog ubistva.“

„Kakvom dokazu?" Sagnuo sam se sa stolice i podigao loptu.

„Slici Souše i Polsona.“

„Ništa ne dokazuje.“

„To je na njima da odluče. Uostalom, to je poslednje što ti je žrtva ubistva dala pre nego što je ubijena. Zato je to sigurno nešto što bi ih zanimalo.“

„Pa?“

„Pa, ovo bi trebalo da bude dvojna istraga. Trebalo bi da im kažemo da ćemo pogledati Dženin auto. Trebalo bi njih da pitamo za broj registracije, a ne da siroti Džordž provaljuje u kompjutere Registracije.“

“A ako pre nas naiđu na dokaze za koje je klijent unajmio nas da ih pronađemo?“

„Tada će nam ih predati, čim završe s njima.“

„Tek tako?“

„Tek tako.“

„A ako su okrivljujući? A ako nije u interesu naših klijenata da ih policija vidi, šta onda? Kako bi se to odrazilo na naš posao? Da je Malkern želeo da policija traži te ’dokumente’, tako bi i uradio. Umesto toga, unajmio je nas. Mi nismo *predstavnici zakona*, Endži, mi smo privatni istražitelji.“

„Ma šta kažeš, Šerloče. Ali...“

„Ali šta? Odakle ti sad ovo, dodavola? Pričaš kao početnica.“

„Nisam ja prokleta početnica, Skide. Samo mislim da bi trebalo da uskladiš svoje motive sa svojom partnerkom.“

„Moje motive. A koji su moji motivi, Endži?“

„Ne želiš da policija umeša svoje prste u ovo, ne zato što se plašiš šta će s tim da urade. Plašiš se onoga što neće uraditi. Plašiš se da će to možda biti tako loše, baš kao što je Džena i rekia, i da će posle telefonskog poziva iz Skupštine taj dokaz nestati.“

Gnječio sam sunđerastu lopticu u ruci.

„Hoćeš da kažeš kako su moji motivi suprotni interesu naših klijenata?“

„E, upravo to hoću da kažem. Ako su ti ’dokumenti’ loši kao što je Džena rekia, ako optužuju Polsona ili Malkerna, šta ćeš onda da učiniš? Ha?“

„Videćemo.“

„Videćemo mi sranje. Sranje. Ovaj posao je trebalo da bude završen pola sata nakon što smo pronašli Dženu u Vikamu. Ali ti si želeo da igraš igru, budeš jebeni socijalni radnik. Mi smo privatni istražiteiji. Sećaš se? Ne moralisti. Posao nam je da predamo ljudima koji su nas unajmili ono za šta su nas unajmili da pronađemo. I ako oni to zataškaju, ako potkupe policiju, dobro. Jer, mi s tim nemamo veze. Mi radimo svoj posao i za njega nas plaćaju. I ako...“

„Sačekaj trenutak.“

„...to ne učiniš, ako ovo pretvoriš u neku vrstu ličnog krstaškog pohoda da se preko Malkerna osvetiš svom ocu, možemo da se pozdravimo i sa poslom i sa našim partnerstvom.“

Nagnuo sam se napred, i lice mi je bilo udaljeno pola metra od njenog. Pitao sam:

„Mom ocu? Mom jebenom ocu? Kako se on u ovo uklapa?“

„On jeste u ovome. On je Malkern, on je Polson, on je svaki političar koga si ikad upoznao, a koji se jednom rukom rukuje a drugom ti zabada nož u leđa. On je...“

„Ne govori o mom ocu, Endži.“

„Mrtav je“, viknula je. „Mrtav i stvarno mi je žao što moram da te obavestim, ali rak pluća se pobrinuo za njega pre nego što se tebi pružila prtlika da to sam učiniš.“

Primakao sam se bliže.

„Sad si moj analitičar, Endži?“ Lice mi je oblila vrućina i krv mi se

zataiasala kroz podlaktice i zagolicala mi prste.

„Ne, nisam tvoj jebeni analitičar, Patriče, i što jebeno ne odbiješ?“

Nisam se pomerio. Pritisnula je prekidač mog gneva i zagledao sam joj se u oči. Ljutito su letele s jedne na drugu stranu. Rekao sam:

„Ne, Endži, ti jebeno odbij, i ponesi svoju psihološku diplomu i svoja osećanja u vezi s mojim ocem sa sobom. I možda neću pokušati da analiziram tvoj odnos sa onim Mužem Godine koji se prema tebi tako lepo ponaša.“

Zazvonio je telefon.

Nijedno se nije pomerilo. Nijedno ga nije ni pogledalo. Nijedno nije popustilo ili se povuklo.

Još dva zvona.

„Patriče.“

„Šta?“

Zvoni.

„To je verovatno Džordž.“

Osetio sam da mi je vilica malo popustila, i ja se okretoh i podigoh slušalicu.

„Patrik Kenzi.“

„Zdravo, Patriče. Džordž je.“

„Džordži“, izgovorio sam, glasnim žicama prikazujući lažno uzbudenje.

„Imaš Ii olovku?“

„Detektivi uvek imaju olovke, Džordže.“

„Ha. Naravno. Automobil Džene Andželin je ševrolet malibu iz sedamdeset devete. Svetloplavi. Broj tabilca je DRV-četiri sedam devet. Od trećeg juna mu je određena zabrana vožnje.“

Osetio sam kako mi uzbuđenje raste iz trbušne jame, i krv pumpa u srce iz otvorenih zalistaka. „Zabrana?“

„Da“, potvrdio je Džordž. „Denverska kandža. Gospođa Andželin izgleda nije volela da plaća parkiranje.“

Denverska kandža. Zuta, nepokretna brava za točak. Plavi malibu na kome su sedeli Džeromovi prijatelji kada sam otišao do Dženinog stana. Parkiran ispred kuće. I nikuda se neće pomeriti u skorije vreme. Rekao sam:

„Džordže, najbolji si. Kunem se bogom.“

„Pomogao sam ti?“

„Đavolski si mi mnogo pomogao.“

„Hej, kako bi bilo da uskoro zajedno popijemo pivo?“

Pogledao sam Endži. Zurila je u nešto na svom krilu, kosa joj je prekrivala lice, ali bes je visio u sobi poput izduvnih gasova. Odgovorio sam:

„Zaista bih to voleo, Džordže. Nazovi me krajem nedelje. Trebalo bi ovo da rešim do tada.“ Ili umrem pokušavajući.

„Važi“, pristao je. „Važi.“

„Čuvaj se, Džordže.“

Spustio sam slušalicu i pogledao svoju partnerku. Ponovo je lupkala olovkom o zub, i gledala me ravnodušnim bezličnim pogledom. Glas joj je bio isti takav.

„Preterala sam.“

„Možda i nisi. Možda samo nisam spreman da kopam po tom delu svoje svesti.“

„Možda nikada nećeš ni biti.“

„Možda“, rekao sam. „Šta je s tobom?“

„I kretenom, kako ga ti lepo nazivaš?“

„Tim tipom, da.“

„Sve dolazi na svoje mesto“, rekia je. „Dolazi na svoje mesto.“

„Sta želiš da uradimo sa slučajem?“

Slegnula je ramenima.

„Znaš šta želim da uradimo. Ali, nisam ja morala da gledam Dženu kako umire, pa ću odluku prepustiti tebi. Samo zapamti, duguješ mi za ovo.“

Klimnuo sam glavom. Ispružio sam. ruku.

„Ortaci?" Napravila je grimasu, nagnula se i pljesnula me po dlanu.

„Kad nismo bili?“

„Pre pet minuta.“ Nasmejao sam se.

Zakikotala se.

„O, da.“

Zaustavili smo auto na vrhu brda, sa pogledom na Dženinu trospratnicu i plavi malibu parkiran ispred. Žuta kandža je bila uočljiva čak i pri tako slabom svetlu. Stanovnici Bostona dobijaju kazne za parkiranje i saobraćajne prekršaje sa doslednošću na kojoj bi im mogli pozavideti i profesionalni sportski timovi. Takođe su skloni da čekaju da im vozačke dozvole gotovo

isteknu pre nego što na njih obrate pažnju. Posle nekog vremena to su shvatile i gradske vlasti, pogledale svoje sve praznije kase, zapitale se odakle će da nabave mito za školovanje svoje dece i smeštanje njihovih guzica u Vinjard, i uveli su denversku kandžu. Ona očigledno potiče iz Denvera, i zakači se oko točka, i taj automobil se neće pomeriti dok se sve kazne za parkiranje ne isplate u potpunosti. Petljanje oko nje ozbiljan je prekršaj, koji se kažnjava zatvorom i/ili visokom novčanom kaznom. Ali to nikoga ni upola ne sprečava kao činjenica da je te proklete stvari gotovo isto toliko teško skinuti kao i stari pojas nevinosti. Prijatelj mi je u tome jednom uspeo, sa kovačkim čekićem, dletom i udarcima na prava mesta. Ali ta kandža je sigurno bila neispravna, jer nikako nije mogao da ponovi isti podvig. To ga je đavolski rastužilo; mogao je da zarađuje za život uništavanjem kandži. Zaradio bi više novca od Majkla Džeksona.

Ako je Džena nešto sakrila u tom automobilu, to bi imalo nekog izopačenog smisla. Naravno, kola koja u Bostonu stoje nečuvana duže od četiri-pet minuta obično izgube radio i zvučnike, a vrlo često i sve ostalo. Ali crno tržište za delove petnaest godina starog ševroleta nije kakvo je nekada bilo, a nijedan lopov sa imalo samopoštovanja neće gubiti dragoceno vreme petljajući oko kandže. Dakle, ako ih nije sakrila u radio, bilo je vrlo verovatno da su još tu. Ako je, pre svega, išta tamo i sakrila. Veliko ako.

Sedeli smo i posmatrali auto, i čekali da padne mrak. Sunce je zašlo, ali nebo je zadržalo toplotu, nalik na bež platno prošarano narandžastim prugama. Negde iza ili ispred nas na drvetu, na krovu, u žbunju, u jedinstvenom skladu sa prirodnim urbanim svetom, Baba je vrebao iz potaje, očima upornim i nepomičnim kao oči Ti Džeja Eklberga.

Nismo pustili muziku, jer vozver nema radio, i to me je prokleto ubijalo. Samo bogznakako su ljudi sačuvali zdravrazum pre rokenrola. Razmišljao sam o onome što je Endži rekla o mojim motivima, o mom ocu, o mom istresanju besa na Malkernu i njegovim kolegama, besu na svet koji je izravnao račun sa mojim ocem pre nego što se meni pružila prilika za to. Greši li, otkrićemo kada se konačno dočepamo dokaza i ja ga predam za novi potpisani ček, uključujući i bonus. Ako je u pravu, i to ćemo saznati. Bilo kako bilo, nije mi se dopalo razmišljanje o tome.

Kad razmislim o svemu, u poslednje vreme se dešava mnogo toga što zahteva predahe za samoispitivanje. Uvek sam bio iskren što se toga tiče,

obožavam da istražujem stvari, sve dok sam ne postanem predmet te istrage. Ali odjednom mi se dešavaju vatreni sukobi sa ljudima u mom životu, Ričijem, Malkernom, Endži. Odjednom od mene traže da preispitam sebe po pitanju rasizma, politike, i Heroja. Moje tri najneomiljenije teme. Još malo samopreispitivanja i na kraju ću da pustim dugu belu bradu, možda ću početi da nosim belu tuniku, pijuckajući kukutu dok čitam *Kritona.* Možda se preselim na Tibet, popnem na planinu sa dalaj-lamom ili se uputim u Pariz i obiačim samo crno, pustim oštru kozju bradicu i sve vreme razgovaram o džezu.

Ili ću možda uraditi ono što uvek radim, čekati da vidim ša će se dogoditi. Fatalista do srži.

Endži me upita:

„Šta misliš?“

Nebo se pretvaralo u mastilo, a ispravne ulične svetiljke nije bilo na kilometar. Rekao sam:

„Vreme je da provalimo i uđemo.“

Na doksatu nije bilo nikoga kada smo se spustili niz brdo, ali to neće trajati dugo u vlažnu nedeljnu noć. Ovo nije bio kraj odakle ljudi odlaze na Kejp za Červrti juli. Morali smo da uđemo, pronađemo šta god da smo tražili, i izvučemo se. Ljudi koji nemaju mnogo brane ono što imaju ne birajući sredstva. Bez obzira da li okidač povlači Bobi Rojs ili sićušna starica, šteta će često biti prokleto slična.

Endži je izvukla tanku šipku iz jakne kada smo prišli autu, i pre nego što biste uspeli da izgovorite „velika krađa auta“, uglavila ju je pokraj prozora i otključala bravu. Nisam imao pojma kako je Džena održavala kuću, jer jedini put kada sam je video, neko je kroz nju prošao kao oluja, ali kola su joj bila prastara. Endži je preuzela zadnje sedište, proveravajući ispod i iza sedišta, podižući prostirke, tražeći izdajničke poderotine na itisonu.

Ja sam radio uglavnom isto to na prednjim sedištima. Otvorio sam pepeljaru, video da je krcata opušcima marlboroa, zatvorio je. Uzeo sam nešto što je ličilo na garancije i zapisnike o popravkama i vlasnički priručnik iz pregratka za rukavice, i sve to ugurao u najion kesu koju ću poneti. Lakše će mi biti da sve to proverim kada se odavde izvučemo. Zavukao sam ruku ispod instrument-table, prešao rukom preko čitave površine, i nisam našao ništa zalepljeno. Proverio sam obloge na vratima tražeći proreze na

šavovima. *Nada* {17}. Uzeo sam šrafciger da proverim ploču sa suvozačke strane; možda je Džena gledala *Francusku vezu.* Otvorio sam je: možda ipak nije.

Endži je radila isto sa pločom na vozačkoj strani. Kada ju je skinula, nije viknula „Eureka“, pa sam ukapirao da nije otkrila ništa više od mene. Nismo baš ništa postizali kada se neko oglasi:

„Zar nisu zgodni?“

Seo sam na sedište, sa rukom na pištolju, i ugledao devojku koja je sedela na stepenicama kada sam poslednji put bio tu. Džerom je stajao pored nje i držali su se za ruke. Džerom upita: „Jesi li se već upoznao sa RoIandom?“

Ispravio sam se na sedištu.

„Nisam imao to zadovoljstvo.“ Džerom pogleda u Endži, i nastavi da je gleda, ne razrogačenih očiju, već zainteresovano. Pitao me je:

„Šta, jebo te, radiš u kolima njegove majke, čoveče?“

„Radim.“

Njegova devojka zapali cigaretu. Povukla je, i izbacila dim u mom pravcu. Debeli prsten crvenog ruža za usne ostao je na belom filteru. Izjavila je:

„On je bio tamo kada je Dženu ubio Kertis.“

Džerom reče:

„Znam to, Sila. Prokletstvo.“ Pogledao me je. „Ti si detektiv, je li tako?“

Ponovo sam pogledao Silinu cigaretu. Nešto mi je tu smetalo, ali još nisam mogao da shvatim šta. Potvrdio sam: „Da, Džerome. Imam značku i sve ostalo.“

Džerom reče:

„Težak način da se zaradi za život.“

Sila ponovo povuče dim, i ostavi još jedan crveni prsten malo iznad prvog.

Endži se namesti na sedištu, i ona upali jednu. Kancerogeni grad. Pogledao sam Silu, a onda i Endži. Izustih:

„Endži.“

„Da?“

„Je li Džena imala ruž na usnama?“

Džerom nas je posmatrao podignute obrve, i ruku prekrštenih na grudima. Endži razmisli. Povukla je još nekoliko puta, i ispustila dim u laganim pramenovima. Rekla je:

„Da. Sečam se. Bio je jedva primetan, sveđo roza, ali da.“

Naglo sam otvorio pepeljaru.

„Kakve cigarete je pušila, sećaš se?“

„Lajt, mislim. Ili ventidž, možda. Definitivno nešto sa belim filterom.“

„Ali tek je ponovo počela“, nastavio sam, prisećajući se Dženine tvrdnje kako nije pušila deset godina sve dok je događaji od poslednjih nekoliko nedelja nisu naterali da ponovo počne.

Cigarete u pepeljari imale su žute filtere i na njima nije bilo tragova ruža. Istrgnuo sam pepeljaru, izbacio noge iz automobila. „Udalji se na trenutak, molim te, Džerome.“

„Bože, kako ti kažeš, šefe.“

„Rekao sam ’molim’, Džerome.“

Džerom i Sila se odmakoše dva koraka. Bacio sam pepeljaru na pločnik. Džerom reče: „Hej, čoveče, neki od nas moraju ovde da žive.“

Metal zasvetluca kroz gomilicu pepela. Sagnuo sam se, razgrnuo pepeo, i podigao ključ. Rekao sam:

„Našli smo ono što smo tražili.“

Endži reče:

„Sjajno“, i izađe iz auta.

Džerom reče:

„Čestitamo. A sad pokupi to sranje, čoveče.“ Postavio sam pepeijaru pored ivičnjaka i počistio sve nazad u nju. Spustio sam je na sedište i izašao iz auta. Rekao sam mu: „Dobar si ti, Džerome.“

Džerom prihvati:

„Hvala. Upotpunjuje me samo saznanje da se dopadam nekom belcu kao što si ti.“

Nasmešio sam se i krenuli smo nazad uz brdo.

Bio je to ključ od ormarića, broj 506. Mogao je da pripada ormariću na aerodromu Logan ili stanici Grejhaund na Park skveru ili terminalu Amtrak na Južnoj stanici. Ili bilo kojoj autobuskoj stanici u Springfildu ili Lovelu ili Nju Hempširu ili Konektikatu ili Mejnu ili bogzna gde još.

Endži reče:

„Dakle, šta želiš da uradimo? Da ih sve proverimo?“

„Nemamo mnogo izbora.“

„To je mnogo mesta.“

„Gledaj to s vedrije strane.“

„A to je?“

„Pomisli samo na sve prekovremene sate koje možemo sami sebi da isplatimo.“

Udarila me je, ali ne tako jako kako sam očekivao.

DVADESET TREĆE POGLAVLJE

Odlučili smo da počnemo ujutru. Bilo je mnogo ormarića u državi i bila nam je potrebna sva energija koju smo imali; trenutno smo vozili na rezervi. Endži je otišla kući a Baba za njom. Spavao sam u kancelariji jer joj je bilo teže prići nego mom stanu; koraci bi u praznoj crkvi odjekivali kao topovska paljba.

Dok sam spavao, čvor veličine morske školjke zaglavio mi se u vratu, a noge su mi se zgrčile, savijene na krevetu pokraj zida.

I u jednom trenutku dok sam tako spavao, izbio je rat.

Kertis Mur je prvi pao na dužnosti. Nedugo posle ponoći, izbio je požar za setrinskim pultom u odeljenju zatvorske bolnice. Dvojica dežurnih policajaca pored Kertisovog uzglavlja otišli su da pogledaju šta se događa. Vatra nije bila velika, krpa zamočena u alkohol bačena u kantu za smeće i ubačena šibica da bi se zapalila. Policajci i bolničarka pronašli su aparat za gašenje požara, ugasili vatru, a onda policajcima nije trebalo mnogo da shvate šta bi moglo da se krije iza toga. Dok nisu banuli nazad u sobu, Kertis je u grlu već imao rupu veličinu šake i inicijale DŽ.A. urezane na čelu.

Trojica članova Crnih svetaca su sledeći doživeli svoj blesak slave. Dok su se vraćali sa kasne utakmice u Fenvej parku i posle kraćeg divljanja u podzemnoj železnici pre spavanja, izašli su iz stanice Ragls i zasuo ih je monolog puške AK-47 uperene u njih iz automobila. Jedan od njih, šesnaestogodišnjak po imenu Džerard Malins, primio je metke u gornji deo butine i stomaka, ali nije umro. Glumio je oposuma u tami sve dok se auto nije odvezao, a onda je počeo da puzi prema Aveniji Kolumbo. Našao se na pola puta između stanice podzemne železnice i ugla kada su se vratili i izboli ga od uva pa sve do članka na nozi.

Souša je izlazio iz bara u južnom Hantingtonu, sa dva svoja vojnika nekoliko koraka iza sebe, kada se Džejms Tajron, petnaestogodišnji član Anđeoskih osvetnika, pojavio iza kombija sa četrdesetpeticom uperenom u

Soušin nos. Povukao je okidač, ali pištolj se zaglavio, i kada su Soušini telohraniteiji prestali da pucaju, našao se nasred Južnog Hantingtona i središnju liniju iz žute pretvorio u tamnocrvenu.

Zatim su smaknuti trojica Osvetnika u parku Franklin. Onda su uhvaćena još dvojica Svetaca dok su sedeli na doksatu u Intervejlu. Još jedan krug osvete je usledio posle toga, i dok sunce nije izašlo, najgora noć u istoriji bostonskih bandi završila se sa dvadeset šestoro ranjenih i dvanaest mrtvih.

Telefon je počeo da mi zvoni u osam. Zgrabio sam ga negde oko četvrtog zvona. Rekao sam:

„Šta je?“

Oglasio se Devin:

„Jesi čuo?“

Odgovorio sam:

„Ne“, i pokušao da se vratim u krevet.

„Omiljeni bostonski otac i sin upravo su zaratili.“

Glava mi spade s kreveta.

„O, ne.“

„O, da.“ Ukratko mi je ispričao.

„Dvanaestoro mrtvih?“, pitao sam. „Bože.“ Možda. je to uobičajeno u Njujorku, ali ovde je to astronomska brojka.

„Dvanaestoro trenutno“, rekao je. „Verovatno ih je petoro ili šestoro na kritičnom spisku koji neće dočekati Dan nezavisnosti. Predivan život, zar ne?“

„Zašto me zbog toga zoveš u osam ujutru, Dev?“

„Zato što želim da dodeš ovamo za sat vremena.“

„Ja? Zašto?“

„Zato što si ti poslednji razgovarao s Dženom Andželin, a neko je upravo urezao njene inicijale u glavu Kertisa Mura. Zato što si se juče sastao sa Soušom a nisi mi to rekao. Zato što se po gradu priča da imaš nešto za šta su i Souša i Roland spremni da ubiju, i umoran sam od čekanja da mi kažeš šta je to iz čiste dobrodušnosti. Ti, Kenzi, zato što je laganje tvoje drugo ja, ali to je teže izvesti u sobi za ispitivanje. Zato dovlači dupe ovamo i povedi sa sobom i svoju partnerku.“

„Mislim da ću povesti i Čezvika Hartmana.“

„Samo izvoli, Patriče. I to će me tako oraspoložiti da ću ti prišiti optužbu za ometanje pravde i ostaviću te da prenoćiš u zatvoru. Dok te Čezvik ne izvuče, svi jebači koje smo sinoć uhapsili iz Svetaca i Osvetnika veoma će prisno da se upoznaju s tvojom guzicom.“

„Doći ću za sat vremena“, pristao sam.

„Pedeset minuta“, rekao je. „Sat je počeo da otkucava kada si podigao slušalicu.“

Prekinuo je vezu.

Pozvao sam Endži, i rekao joj da ću biti spreman za dvadeset minuta. Nisam pozvao Čezvika.

Pozvao sam Ričija na kuću, ali već je otišao na posao. Potražio sam ga tamo.

„Koliko znaš?“, pitao je.

„Ništa više od vas.“

„Sereš. Ime ti se stalno pojavijuje u ovome, Patriče. I u Skupštini se dešavaju uvrntita sranja.“

Navlačio sarn košulju, ali zastao sam, sa ispruženom desnom rukom, ukočenom, kao da je izlivena u gipsu. Pitao sam:

„Kakvo uvrnuto sranje?“

„Nacrt zakona o uličnom terorizmu.“

„Šta u vezi s njim?“

„Trebalo je danas da bude na dnevnom redu. Rano. Pa da svi izbegnu saobraćajne gužve do Kejpa za Četvrti jul.“

„I?“

“Nikoga nema. Skupština je prazna. Dvanaestoro dece je sinoć poginulo u nasilju između bandi, i narednog jutra, kada zakonski nacrt koji će navodno zaustaviti sve to sranje treba da dode na dnevni red, odjednom niko više nije zainteresovan.“

„Moram da idem“, izjavio sam.

Da sam telefon avionskom poštom poslao na Roud Ajland i dalje bih mu čuo glas:

„Šta znaš, jebo te?“

„Nema više usluga, Patriče. Nema više.“

„Obožavam kad me grdiš.“ Spustio sam slušalicu.

Čekao sam ispred crkve kada se Endži zaustavila u onoj smeđoj stvari koju naziva kolima. Vikendima i praznicima, Filu nisu potrebna; nagomila badvajzere i smesti se u kožnu fotelju i gleda šta god da se prikazuje na televiziji. Kome je potreban automobil kada se Giligen još nije vratio sa ostrva? Endži ga vozi kad god može, da bi mogla da sluša *svoje* kasete; takođe tvrdi da sam očajan vozač za volanom vozverija jer me nije briga šta će mu se dogoditi. To nije sasvim istina; ne bi mi bilo drago da mu se nešto desi i voleo bih da dobijem novac od osiguranja ako već do toga dođe.

Vožnja od Endžinog stana do Ulice Berkli trajala je manje od deset minuta. Grad je bio pust. Oni koji su otišli na Kejp učinili su to još u četvrtak ili petak. Oni koji se spremaju za sutrašnji koncert u Esplanadi i vatromet nisu još počeli da kampuju. Svi su uzeli slobodan dan. Dok smo se vozili, primetili smo nešto što malo stanovnika Bostona ikada vidi - prazna parking mesta. Tražio sam da stane kod svakog, da se uparkira i ponovo isparkira, samo da vidimo kakav je osećaj.

Gornji Berkli, kod policijske stanice, bio je druga priča. Četvrt je bila ograđena barikadama. Debeli policajac nam je mahnuo da idemo okolo. Ugledali smo kombije sa satelitskim antenama na krovu i kablovima raširenim preko ulice nalik na ugojene pitone, bele televizijske kamione parkirane na pločniku i crne fordove viših policijskih službenika pokraj ivičnjaka.

Zaokrenuli smo do Sent Džejmsa i lako se parkirali, zatim se peške vratili do zadnjeg ulaza u zgradu. Mladi crni policajac stajao je ispred vrata, ruku spojenih iza leđa i nogu raširenih u vojnički stav. Pogledao nas je.

„Novinari ulaze na prednji ulaz.“

„Mi nismo novinari.“ Predstavili smo se. „Imamo zakazan sastanak sa detektivom Amronklinom.“

Policajac klimnu glavorn.

„Popnite se ovim stepenicama. Peti sprat, skrenite desno. Videćete ga.“

I jesmo. Sedeo je na stolu na kraju dugačkog hodnika sa svojim partnerom, Oskarom Lijem. Oskar je krupan i crn i opak isto kao i Devin. Priča malo manje, ali pije isto koliko i on. Toliko su već dugo partneri da su se obojica i razveli istog dana. Obojica su primili metke jedan za drugog, i pokušaj probijanja samo površine njihovog odnosa ličio bi na kopanje kroz betonski blok plastičnom kašikom. Primetili su nas istovremeno, podigli

pogled, i držali svoje umorne oči na nama dok smo im se približavali hodnikom. Obojica su izgledala usrano, umorno i mrzovoljno, spremni da zgaze svakoga ko im ne da ono što žele. Obojica su imali krvave mrlje na košuijama i šoljice kafe u rukama.

Ušli smo u kancelariju i izgovorili:

„Hej.“

Klimnuli su glavama. Kada bi bili maio sličniji, bili bi spojeni kukovima.

Oskar reče:

„Sedite, ljudi."

Na sredini prostorije se nalazio izgrebani kartaroški sto sa telefonom i kasetofonom na njemu. Seli smo sa strane najbliže zidu, i Devin zauze mesto sa moje desne strane, pored telefona, dok je Oskar seo sa Endžine leve strane, pored kasetofona. Devin zapali cigaretu a Oskar uključi kasetofon. Glas izgovori:

„Snimak zabeležen šestog avgusta hiljadu devetsto devedeset treće. Zabeleženo pod šifrovanim brojem 5756798. Soba sa dokazima, sedište bostonske policije, policijska stanica, Ulica Berkli 154.“

Devin reče: „Pojačaj malo.“

Oskar to učini, i nastupi petnaest do dvadeset sekundi mrtve tišine, zatim se začu zvuk prigušenog gruvanja i mnogo metalnog zvuka, kao da na večeri za desetoro svi žuljaju noževima o viljuške. Tamo je kapala i neka voda. Neki glas reče:

„Zaseci ga ponovo.“

Devin me pogleda.

Glas je zvučao kao Soušin.

Drugi glas:

„Gde?“

Souša:

„Jebe mi se gde. Budi maštovit. To koleno mi izgleda osetljivo.“

Nastupio je trenutak kada se jedino čuo zvuk kapanja vode, a onda je neko vrisnuo, dugo, glasno i piskavo.

Souša se nasmeja.

„Sledeće ti je na redu oko, pa zašto mi ne kažeš, završi s tim.“

Drugi glas:

„Završi s tim. Ne zajebava se s tobom, Antone.“

„Ne zajebavam se s tobom, Antone. Znaš to.“

Tiho krkljanje. Jecanje.

Souša: „Previše suza izlazi iz tog oka. Izvadi ga."

Ispravio sam se na stolici.

Drugi glas reče:

„Šta?“

Souša:

„Je l’ ja frfljam dok pričam? Vadi ga.“

Začuo se tihi, neprijatan zvuk, zvuk kakav napravi cipela kada zagazi u bljuzgavicu.

A onda vrisak. Nemoguće visok, mešavina neizdrživog bola i uža-snute neverice.

Souša:

„Na podu je ispred tebe, Antone. Reci mi ime, jebem ti. Ko te je zavrbovao?“

Vrištanje još nije prestalo. Odzvanjalo je jasno i bolno i postojano.

„Ko te je zavrbovao? Prestani da vrištiš.“ Grubi zvuk mesa o meso. Vrištanje postade još glasnije.

„Ko te je jebeno zavrbovao?“

Vrištanje postade prkosno, ljutito urlikanje.

„Ko te jebe. Izvadi i drugo. Ne, ne time. Uzmi jebenu kašiku, čoveče.“

Začu se zvuk mekih koraka, koji su pomalo škripali dok su se udaljavali od mesta gde je bio mikrofon.

Vrištanje se pretvorilo u cviljenje.

Souša, tihim šapatom:

„Ko te je zavrbovao, Antone? Brzo će biti gotovo, čim mi kažeš.“

Ucveljeni proskiči nešto nerazumljivo.

Souša reče:

„Obećavam. Sve će biti gotovo, čim mi kažeš. Umrećeš brzo i bezbolno.“

Isprekidano jecanje, hrapavo disanje, borba za vazduh, neprekidno plakanje koje je trajalo duže od minuta.

„Hajde sada. Reci mi.“

Između jecaja izleti:

„Ne. Ne ja...“

„Daj mi tu jebenu kašiku.“

„Devin. Policajac! Devin!“ Zvučalo je kao da su reči izgurane iz tela kroz pocepanu rupu.

Devin se ispruži i isključi kasetofon. Shvatio sam da sam se sav ukrutio na stolici, sedeći samo napola, savijene kičme. Pogledao sam Endži. Koža joj je bila bela, šakama je čvrsto stiskala rukohvate na stolici.

Oskar je izgledao kao da se dosađuje, i zurio je u tavanicu. Rekao je:

„Anton Meriveder. Šesnaest godina. Devin i ja smo ga priveli u decembru i otkucao nam je Soušu. Bio je vojnik u Svecima. O, da, mrtav je.“

Primetio sam:

„Imate ovu traku. Zašto Souša i dalje slobodno šeta?“

Devin odgovori:

„Jesi li ikada video porotu koja donosi odluku na osnovu prepoznavanja glasa? Jesi li ikada video koliko ljudi advokat odbrane može da nađe koji zvuče potpuno isto kao i tip na traci? Jesi li na toj traci čuo nekoga da Soušu naziva imenom?“

Odmahnuo sam glavom.

„Samo želim da znate s kim ovde imate posla, deco. Nakon što mu je Anton dao moje ime, radili su na njemu još devedeset minuta. Devedeset minuta. Dugo vreme da se bude živ sa iskopanim okom. Kada smo ga našli, tri dana kasnije, nisam ga prepoznao. Nije ni njegova majka. Morali smo da uradimo zubarski pregled i uverimo se da je to Anton.“

Endži pročisti grlo.

„Kako ste došli do tog snimka?“

Oskar odgovori:

„Anton je bio ozvučen. Između nogu. Znao je da ima sve snimljeno na kaseti, samo je trebalo da izgovori Soušino ime, ali mozak mu je stao i zaboravio je. Dešava se zbog bola.“ Pogledao je Devina, zatim ponovo mene. „Gospodine Kenzi, neću pokušavati ovo da pretvorim u dobrog i lošeg policajca, ali Devin vam je prijatelj, a ja nisam. S druge strane, Anton mi se đavolski mnogo sviđao. Zato želim da znam šta znate o sranju koje se dešava i želim to da saznam odmah. Smisite kako ćete nam to reći a da ne ugrozite svoje klijente, slažem se s tim. Ali ako ne možete da smislite način, svejedno ćete mi reći. Jer, dosadilo nam je da skupljamo tela sa ulice.“

Verovao sam mu.

„Pitajte.“

Devin poče:

„O čemu ste ti i Souša juče razgovarali?"'

„Veruje kako imam okrivljujući dokaz protiv njega, stvari koje mi je dala Džena Andželin. Želi da otkupim svoj život tim dokazom. Rekao sam mu da će, ako ja umrem, umreti i on.“

„Pozdravi od Babe Rogovskog“, ubacio se Oskar.

Blago sam podigao obrvu, zatim klimnuo glavom.

Devin reče:

„Kakve dokaze imaš protiv Souše?“

„Nikakve.“

„Sereš“, dobaci Oskar.

„Sranje je istinito. Nemam ništa što bi moglo da optuži Soušu za nešto više od nesmotrenog prelaženja ulice.“

Endži doda:

„Džena Andželin nam se zaklinjala da ima stvari koje su joj dostupne, ali poginula je pre nego što nam je rekla o čemu se radi ili gde se nalaze.“

„Na ulici se priča da vam je Džena dala nešto neposredno pre nego što ju je Kertis Mur koknuo“, reče Oskar.

Pogledao sam u Endži i ona mi klimnu glavom. Zavukao sam ruku u džep, izvukao još jednu kopiju fotografije. Dodao sam je Devinu.

„Ovo mi je dala.“

Devin je pogleda, pažljivo se zagleda u Polsona, i dobaci je Oskaru.

„Gde je ostatak?“

„To je sve što imamo.“

Oskar je ponovo pogleda, a zatim Devina. On klimnu glavom, pogleda me.

„Zajebavaš se s pogrešnim ljudima“, rekao je. „Bacićemo tu tvoju čvrstu guzicu u zatvor.“

„To je sve što imam.“

Tresnuo je medvođom šakom o sto.

„Gde je original? Gde su ostale?“

„Ne znam gde su ostale, a original je kod mene“, izjavio sam. „I neću ga predati. Zatvorite me. Bacite me u ćeliju sa nekoliko Svetaca. Kako god. Baš me briga. Jer veće su mi šanse da ostanem živ u toj rupi sa tom slikom negde sakrivenom nego na ulici bez nje,“

„Ne veruješ da možemo da te zaštitimo?“, upita Devin.

„Ne, momci, ne verujem da možete da me zaštitite. Nemam nikakav dokaz protiv Souše, ali on misli da imam. Dok god on u to veruje, dišem. Čim shvati da blefiram, osvetiće mi se za Kertisa Mura i završiću kao Anton.“ Pomislih na Antona i osetih mučninu.

Oskar reče:

„Souša trenutno ima previše sranja da bi razmišljao o tebi.“

„Zbog toga bi trebalo da se osećam bolje? Šta, imam oko nedelju dana sreće pre nego što raščisti to sranje i seti se mene? Ni slučajno. Hoćete da čujete šta mislim o ovome, ili hoćete da jurite za sopstvenim repovima?“

Pogledali su se, sporazumevajući se onako kako samo takvi likovi umeju. Devin reče:

„U redu. Recite nam šta mislite da se dešava.“

„Između Souše i Rolanda nemam pojma. Iskreno.“ Uzeo sam fotokopiju sa stola, i podigao je tako da mogu da je vidim. Dodao sam: „Ali znam da je nacrt zakona o uličnom terorizmu trebalo jutros da se nađe pred državnim zakonodavnim telom.“

„Pa?“

„Pa nije. Danas od svih dana, i svi se ponašaju kao da je problem odjednom nestao.“

Devin pogleda fotokopiju, te podiže obrvu. Podigao je telefonsku slušalicu ispred sebe, ukucao nekoliko brojeva, čekao.

„Povežite me sa zapovednikom Vilisom, skupštinska policija.“ Zadobovao je prstima po stolu, pogledao fotokopiju. Ispružio se, uzeo mi je iz ruku, spustio je ispred sebe, pogledao je još malo. Mi ostali nismo imali pametnija posla, pa smo ga posmatrali. „Džone? Ovde Devin Amronklin...

Da, imam pune ruke... Ha? Da, mislim da će biti još. Mnogo više... Vidi, Džone... moram nešto da te zamolim. Jesu li dolazili danas neki političari?“ Slušao je. „Da, guverner, naravno. Šta bi on drugo radio? I... da, da. Ali šta je sa onim zakonom koji je trebalo... aha... A ko je to bio?... Naravno, samo polako.“ Spustio je slušalicu na vrat i ponovo zadobovao prstima. Podigao ju je do uva. „Da, tu sam... U redu, Džone. Mnogo ti hvala... Ne, ništa, zaista. Samo sam radoznao. Hvala još jednom.“ Pogledao je u nas troje. „U petak je neko predložio da sebi priušte dugi vikend kao i svi ostali.“

„Ko je to bio?“, upita Endži.

Devin lupnu po fotokopiji.

„Senator Brajan Polson“, odgovorio je. „Znači li vam to nešto?“

Zagledao sam se u njega.

„Nema kamera ni magnetofona u zidovima“, izjavio je.

Bacio sam pogled na fotokopiju.

„Ne mogu da otkrijem imena svojih klijenata.“

Devin klimnu glavom. Oskar se nasmeši. To im se dopalo. Upravo sam im rekao ono što su želeli da znaju. Devin reče:

„Ovo je krupna stvar, zar ne?“

Slegnuo sam ramenima. Još jedna potvrda.

Devin pogleda Oskara.

„Imaš li još nešto da pitaš?“

Oskar odmahnu glavom. Oči su mu se sijale.

Devin reče:

„Hajde da ih ispratimo. Slažete li se, detektive Li?“ Kada smo izašli kroz zadnji ulaz, Oskar pošalje mladog policajca po šolju kafe. Rukovao se sa Endži, a onda i sa mnom. Rekao je: „U zavisnosti od toga koliko će sve daleko otići, zbog ovog slučaja bismo mogli da izgubimo značke.“

Složio sam se:

„Znam.“

Devin pogleda oko zadnjeg dela zgrade.

„Jedno je jebena gradska kuća, a skupština je nešto sasvim drugo.“

Klimnuo sam glavom.

Oskar reče:

„Vajn“, i pogleda u Devina.

Devin uzdahnu.

„Ne seri.“

Endži upita:

„Vajn?“

Oskar objasni:

„Kris Vajn. Radio je kao policajac u Porocima pre nekoliko godina. Kleo se da ima dokaze protiv senatora, i nagovestavao da to ide još dalje od njega.“

Izustio sam:

„Šta se dogodilo?“

Devin reče:

„Neko je pronašao dva kilograma heroina u njegovom ormariću.“

„I kutiju špriceva“, dodao je Oskar.

Devin klimnu glavom.

„Posle nekoliko nedelja, Vajn je gurnuo sebi pištolj u usta.“

Oskar uputi Devinu još jedan pogled. Obojica su imali nešto čudno u pogledima. Možda je to bio strah. Oskar nas upozori:

„Budite oprezni, oboje. Zvaćemo vas.“

„Dogovoreno.“

Devin reče:

„Ako si još dobar s Ričijem Kolganom, sad bi možda bio pravi trentitak da ga iskoristiš.“

„Ne još.“

Oskar i Devin se ponovo pogledaše, i glasno uzdahnuše. Oskar pogleda u nebo.

„Uskoro će se podići čitava oluja ozbiljnog sranja.“ Endži reče:

„A nas četvoro bez kišobrana.“

Svi se na to nasmejasmo. Mada kratko. Nalik smehu na bdenju.

DVADESET ČETVRTO POGLAVLJE

Odvezli smo se Bojlstonom do Arlingtona i vratili smo se oko bloka do stanice Grejhaund. Prošli smo kroz beskrajno more kurvi, svodnika, prevaranata i specijalnih slučajeva oko železničke stanice pre nego što smo pronašli tamnozelenu tablu sa ormarićima. Broj 506 se nalazio na vrhu svog reda i morao sam da se malčice protegnem da isprobam ključ.

Nije odgovarao. Jedan manje.

Pokušali smo i na nekoliko manjih mesta. Ništa.

Odvezli smo se do aerodroma. Aerodrom Logan ima pet terminala, od slova *A* do slova *E*. *A* nije imao broj 506. Terminal *B* nije imao ormariće. *C* nije imao 506 u Odeljenju za dolaske. Otišli smo do Odeljenja za odlaske. Kao i ostatak grada, i ovo je bio grad duhova, sa navoštenim podom još glatkim i neizgrebanim, od koga se odbija jarko fluorescentno osvetljenje. Pronašli smo 506, duboko udahnuli, i izdahnuli kada kijuč nije ušao.

Isti slučaj i sa *D* i *E*.

Proverili smo i neka mesta u istočnom Bostonu, Čelziju, Reveru - ništa.

Zastali smo kod sendvičare u Everetu i seli pored prozora. Jutro se povuklo i nebo se stvrdnulo u vlažnosivu novinsku boju. Nije izgledalo naročito oblačno, samo neumoljivo bez sunca. Crveni mustang se zaustavio na drugoj strani ulice i vozač je pogledao u prodavnicu ploča pred sobom, verovatno čekajući prijatelja.

Endži upita:

„Misliš li da je jedini?“

Odmahnuo sam glavom i progutao zalogaj pečene govedine.

„On je izvidnik.“

Oboje smo pogledali u njega. Parkirao se dobrih četrdeset metara iza, uska crna glava obrijana do te mere da blista. Ovog puta nije imao naočare za sunce. Verovatno nije želeo da mu nešto ometa vid kad zapuca na mene.

„Šta mislis, gde je Baba?“, pitao sam.

„Da možemo da ga vidimo, ne bi dobro radio svoj posao.“

Klimnuo sam glavom.

„Ipak, bilo bi lepo kada bi tu i tamo ispalio svetlosnu raketu, radi mog spokoja.“

„On jeste tvoj spokoj, Skide.“

Istinu je teško osporiti.

Poveli smo mustang za sobom kroz Samervil i u Devedeset treću ulicu, pravo prema gradu. Zaustavili smo se kod Južne stanice i parkirali u Ulici Samer. Mustang se provezao pokraj nas, prateći saobraćaj pored pošte. Skrenuo je desno, i mi izađosmo i uputismo se ka glavnom ulazu.

Južna stanica je nekada izgledala kao sjajna lokacija za neki gangsterski film. Ogromna je, sa visokom katedralnom tavanicom i mermernim podovima koji su se naizgled protezali u beskonačnost. Čitav ovaj prostor presecali su samo drvena novinarnica, postolje za čišćenje cipela i nekoliko tamnih kružnih klupa od mahagonija, prostranih i u dva nivoa, nalik na ljudske fontane. Bilo je to savršeno mesto da obučeš barutnoplavo vuneno odelo i odgovarajući šešir, sediš i posmatraš ljude iza novina. Onda su došla teška vremena, zaboravljena vremena, i mermer je potamneo i izgrebao se, novinarnici je bilo potrebno bojenje ili rušenje, a postolje za čišćenje cipela je potpuno nestalo. Zatim je, pre nekoliko godina, izvršeno renoviranje. Sada je tu lokal za prodaju pice i hot-dogova sa žutom neonskom reklamom, pekara sa suncobranima *Cinzano* iznad stolova od crnog kovanog gvožđa, i nova novinarnica koja izgleda kao mešavina otmenog bara i knjižare. Čitavo mesto izgleda nekako manje, tmurne tamne boje koje su se spajale u senke oko snopova bledog sunčevog svetla zamenjene su blistavim jarkim osvetljenjem i utiskom lažne sreće. Koliko god novca potrošili na ambijent, to i dalje neće izmeniti činjenicu da je železnička stanica mesto gde ljudi čekaju, obično bez mnogo radosti, voz koji će ih nekuda odvesti.

Ormarići se nalaze u zadnjem delu, blizu toaleta. Kada smo krenuli ka njima, stariji čovek sa ukočenom sedom kosom, slušalicama i mikrofonom zagrmeo je:

„Ambasador na putu za Providens, Hartford, Nju Hejven i Njujork postavljen je na peronu trideset dva.“ Da je mali kreten imao megafon, ostao bih bez uva.

Pošli smo mračnim hodnikom i zakoračili u prošlost. Nije bilo bleštavih

neonskih svetala, nije bilo paprati, samo mermer i mutne žute svetiljke tek za korak bolje od sveća. Potražili smo redove ormarića u polutami, pokušavajući da razaznamo izbledele, izrađene mesingane brojeve, dok Endži nije rekia:

„Evo ga.“

Potapšao sam se po džepovima.

„Imaš ključ, je li tako?“

Pogledala me je.

„Patriče.“

„Gde smo ga poslednji put upotrebili?“

„Patriče“, ponovila je, samo ovog puta uz škgrutanje zubima. Podigao sam ga.

„Bože, više ne umeš da prihvatiš šalu.“

Istrgnula mi je ključ iz ruke, uvukla ga u bravu, i okrenula. Mislim da se više iznenadila od mene.

Unutra je bila plava najlon kesa. Reč „Gep“ je bila belim slovima ispisana preko sredine. Endži mi je pruži. Bila je laka. Pogledali smo ponovo unutra, opipali. Ništa više. Endži zalupi vrata iza nas i ja ponesoh kesu u levoj ruci dok smo se vraćali hodnikom. Dobili smo vetar u leđa. Dan isplate.

Ili Dan osvete, zavisi od ugla gledanja.

Ćelavi klinac koji je vozio mustanga brzo nam se približavao terminalom. Ugledao nas je, iznenađen, i počeo da se okreće. Tada je ugledao kesu. Napravio sam stvarno bistar jebeni potez što je nisam sakrio pod kaput. Ćelavko podiže desnu ruku iznad glave a levu gurnu pod toplu jaknu.

Dvojica klinaca odvojili su se od bifea *Au Bon Pain,* i još jedan tip, stariji od ove trojice, uputio se ka nama sa leve strane, blizu ulaza.

Ćelavko je sada jasno pokazivao pištolj i držao ga uz nogu, opušteno koračajući, ne skidajući pogled sa nas. Terminal je bio krcat, a nesvesna gomila između nas i Ćelavka uzimala je šolje s kafom i novine i prtljag i kretala se ka peronu. Ćelavko je počeo da se osmehuje, između nas je bila samo gomila i dvadesetak metara. Pištolj mi je sada bio u ruci, kesa ispred njega. Endži je ruku gurnula u džep, i oboje smo lagano koračali napred dok je gomila tekla pored nas, povremeno nas gurkajući. Ćelavko se isto kretao sporo, ali samopouzdano, kao da su mu svi pokreti unapred osmišljeni.

Osmeh mu je bio preširok, osmeh adrenalinskog zavisnika, koji iz napetosti crpi svoje gorivo. Sada nas je delilo petnaest metara, i Ćelavko se sada malčice ljuljao unapred dok je hodao, kao da ga je ovo opilo.

Tada je Baba iskoračio iz gomile i puškom mu razneo potiljak.

Klinac je poskočio u vazduh, široko raširenih ruku, izbačenih grudi kao da skače u vodu, i licem je pao na zemlju. Gomila je buknula, svi su se razleteli preko mermernog poda, naletali jedni na druge, nemajući predstavu o tome kuda zaista idu, samo sa željom da pobegnu što je moguće dalje od leša, kao golubovi bez krila, saplićući se i kližući, i pokušavajući da se podignu sa poda pre nego što ih izgaze. Tip na našoj levoj strani je jednom rukom uperio u nas uzi, pravo preko sale, i mi se bacismo na kolena kada je opalio, dok su se sa zida iza nas odbijali parčići. Baba ponovo opali iz puške, i tip polete u vazduh kao da je upravo izvukao osigurač na padobranu. Poleteo je leđima kroz prozor, ali razbila se samo polovina stakla. Zakačio se tamo, napola unutra, napola napolju, u staklenoj mreži.

Nanišanio sam druga dva klinca dok je Baba izbacivao patrone iz puške i ubacio dve nove. Ispalio sam tri metka i klinci zaroniše među crne gvozdene stolove. Tako nije bilo moguće precizno naciljati od gomile, pa smo Endži i ja pucali na stolove, a meci su odskakali od crnih gvozdenih nogu. Jedan klinac se zakotrlja na leđa kada se Baba okrenuo ka njima. Ispalio je metak iz kalibra .357 i pogodio Babu visoko u grudi. Puška razbi staklo dva metra iznad njihovih glava, i Baba se sruši.

Policijska brigada je stigla iz Ulice Atlantik, poiskakali su pravo na trotoar, i zaustavili se nedaleko od staklenih vrata. Ono malo što je ostalo od gomile izgleda da se odjednom pribralo; svi su polegali sa stomacima prema mermeru, rukama štiteći glave, sa prtljagom kao dodatnim zaklonom nalik na kožne potporne zidove. Dvojica klinaca zabatrgaše se preko stolova i pojuriše prema šinama, pucajući na nas sa druge strane prozora.

Krenuo sam prema sredini stanice, prema Babi, ali druga policijska brigada iskoči na trotoar, i tu se zaustavi. Prva dvojica policajaca su već ušli, i ispalili metke na dvojicu klinaca pokraj šina. Endži me zgrabi za ruku i potrčasmo prema hodniku. Prozor sa moje leve strane se rasprsnuo, ispadajući iz okvira u belom slapu. Policajci su se približavali, pucajući sada preciznije dok su klinci naletali jedan na drugog, pokušavajući da nas uzmu na nišan. Kad smo stigli do hodnika, jedan od njih se odjednom okrenuo oko

sebe kao čigra i seo. Izgledao je zbunjeno, a staklo je oko njega padalo kao sneg.

Endži uključi alarm na zadnjim vratima i zavijanje sirene ispuni stanicu, šireći svoj zvuk na ulicu dok smo trčali iza niza kamiona prema uglu. Presekli smo kroz saobraćaj i zaobišli blok, jureći nazad ka Atlantiku. Zaustavili smo se na uglu, par puta duboko udahnuli, i pritajili se dok su još dva policijska automobila projurila pokraj nas. Čekali smo svetlo na semaforu, dok nam se znoj slivao s lica. Kada se upalilo crveno, pojurili smo preko Atlantika, kroz luk crvenog zmaja i u Kinesku četvrt. Krenuli smo Ulicom Bič, pored nekih ljudi što su stavljali ribu na led, pored žene koja je prosipala bure smrdljive vode sa malog pristaništa za utovar, pored dvoje starih Vijetnamaca, još obučenih u odeću koju su nosili za vreme francuske okupacije. Čovečuljak u beloj košulji raspravljao se sa debelim italijanskim vozačem kamiona. Vozač kamiona je ponavljao: „Svakog dana prolazimo kroz isto. Govori jebeni engleski, proklet bio“, a čovečuljak je uzvraćao: „Ne govoriti engleski. Naplatiš previše jebeš mnogo, proklet bio.“ Dok smo prolazili, vozač je rekao: „E sad, ’previše jebeš mnogo’ to razumem.“ Čovečuljak je izgledao kao da bi ga najradije ubio.

Uhvatili smo taksi na uglu Biča i Harisona, i rekli iranskom vozaču kuda želimo da idemo. Pogledao je u nas u retrovizoru. „Naporan dan?“

Gde god da si, „naporan dan“ i „previše jebeš mnogo“ izgleda da su bili deo univerzalnog jezika. Pogledao sam ga i klimnuo glavom.

„Naporan dan“, potvrdio sam.

Slegnuo je ramenima.

„I moj“, rekao je i skrenuo na auto-put. Endži mi nasloni glavu na rame. „Šta je sa Babom?“ Glas joj je bio promukao i stegnut.

„Ne znam“, odgovorio sam i pogledao Gepovu kesu u krilu. Ubvatila me je za ruku i ja je čvrsto stegnuh.

DVADESET PETO POGLAVLJE

Seo sam na klupu u prednjem redu Crkve Svetog Vartolomeja i posmatrao Endži kako pali sveću za Babu. Stajala je trenutak nad njom, zaklanjajući je rukom sve dok se žuti plamen nije nakupio kiseonika. Tada je kleknula i sagnula glavu.

Počeo sam i ja da saginjem svoju, ali zastao sam na pola puta, uhvaćen negde na sredini kao i uvek.

Verujem u Boga. Možda ne katoličkog Boga, ili čak hrisćanskog, jer sam teško zamišijao bilo kog Boga kao elitistu. Takođe mi je bilo teško da poverujem da je ono isto što je stvorilo kišne šume i okeane i beskrajni svemir, u istom procesu, stvorilo i nešto tako neprirodno kao što je čovečanstvo, i to po sopstvenom liku. Verujem u Boga, ali ne kao njega ili nju ili to, već kao nešto što prkosi mojoj sposobnosti da ga zamislim u prilično bednim okvirima koje sam imao na raspolaganju.

Prestao sam da se molim ili saginjem, što se toga tiče, davno, otprilike u vreme kada su mi se molitve pretvorile u šaputavo pojanje kojim sam prizivao Herojevu smrt i hrabrost koja mi je bila potrebna da ga lično dovedem do nje. Nikada nisam sakupio tu hrabrost, a smrt se desila polako, i posmatrao sam je sa nemoćnom kašom preostalih osećanja. Posle toga, život se nastavio i svaki ugovor između Boga i mene raskinuo se, i sahranjen je zajedno s mojim ocem.

Endži ustade, prekrsti se i udaiji od prekrivenog oltara do klupe. Stajala je tamo, gledaia u Gepovu kesu pored mene, i čekala.

Baba je bio mrtav, umirao, ili bio ozbiljno ranjen zbog ove naizgled bezazlene kese. Mrtva je bila i Džena. Isto tako i Kertis Mur i dvojica ili trojica momaka na stanici Amtrak i dvanaestoro nepoznate dece s ulice koja su se verovatno već duže vreme osećala kao da su mrtva. Dok se ovo sve ne završi, i Souša ili ja takođe ćemo se pridružiti ovoj statistici. Možda i obojica. Možda i Endži. Možda i Roland.

Mnogo bola u tako jednostavnoj najlonskoj kesi.

„Brzo će stići ovamo“, oglasi se Endži. „Otvori je.“

„Oni" su bili policija. Devinu i Oskaru neće biti potrebno mnogo vremena da identifikuju Neidentifi-kovanog Belca i Neidentifikovanu Belkinju koji su pucali na železničkoj stanici sa članovima bande, uz pomoć poznatog krijumčara oružja po imenu Baba Rogovski.

Razvezao sam uzicu na vrhu kese, gurnuo ruku u nju, i uhvatio fasciklu, debelu možda oko pola centimetra. Izvukao sam je i otvorio. Još fotografija.

Ustao sam i raširio ih po klupi. Bila je tu dvadeset i jedna fotografija, a površina im je bila išarana trougiovima senke i svetla koji su dopirali od vitražnih prozora. Ni na jednoj se nije nalazilo nešto što bih želeo da gledam; a na svima je bilo ono što sam morao da vidim.

Bile su iz istog foto-aparata i sa istog mesta sa koje i fotografija koju mi je Džena dala. Polson je bio na većini, Souša na nekoliko. Ista prijava motelska soba, ista zrnasta tekstura filma, isti visoki ugao snimanja, što me je naveio na pretpostavku da su to snimci sa video- trake, a kamera je verovatno bila smeštena dva i po do tri metra iznad, možda iza dvostrukog ogledala.

Na većini fotografija, Polson je skinuo donji veš, ali zadržao crne čarape. Izgleda da je uživao na malom duplom krevetu sa iskidanom, umrljanom posteljinom.

To isto ne bi se moglo reći za drugu osobu na krevetu. Predmet Polsonove naklonosti, ako se to tako može nazvati, bilo je dete. Mlad, neverovatno mršav crni dečačić koji nije mogao imati više od deset ili jedanaest godina. Nije imao nikakve čarape. Nije imao apsolutno ništa na sebi.

Činilo se da mu nije zabavno kao Polsonu.

Činilo se da ga je mnogo bolelo.

Sesnaest fotografija prikazivale su sam čin seksa. Na nekima se pojavljivao Souša, naginjući se u okviru da, tako se barem činilo, Polsonu da uputstva. Na jednoj je Soušina ruka zgrabila dečakov potiljak, gurajući ga nazad. ka Polsonovim grudima, kao jahač koji obuzdava konja. Polsonu to izgleda nije smetalo ili čak nije ni primetio, zacakijenih. očiju i usana stisnutih od zadovoljstva.

Detetu je izgleda smetalo.

Od pet preostalih fotografija, na četiri su se videli Poison i Souša kako

ispijaju tamnu tečnost iz čaša u kupatilu, razgovaraju, naslanjaju se na toaletni. ormarić i sjajno se provode. Na jednoj se primećivaia dečakova mršava noga, u uglu objektiva, zapetljana u prljave čaršave.

Endži reče:

„O bože“, napuklim, piskutavim glasom koji kao da je pripadao nekom drugom. Zglavke desne šake gurnuia je u usta, i pobelela koža joj se namreškaia. Suze su joj navirale na oči. Topli, zagušljivi vazduh u crkvi na trenutak me je obavio, i od njegovog pritiska na grudima uhvatila me je blaga vrtoglavica. Ponovo sam pogledao fotografije, i mučnina mi se uskovitiala uz zidove stomaka.

Prisilio sam se da gledam fotografije, da zadržim oči na njima, i ubrzo mi ih privuče dvadeset prva onako kako bi ih privukao i prikovao plamičak u uglu tamnog ekrana. Bila je to fotografija, znao sam, koja je već progorela put do mojih snova i senki, u onaj deo uma nad kojim nemam kontrolu. Ta slika će mi se iznova pojavljivati u svoj svojoj bezobzirnoj okrutnosti do kraja života, naročito onda kada najmanje budem spreman. Nije bila snimljena tokom snošaja, već posle njega. Dečak je sedeo na krevetu, nepokriven i nesvestan, a oči su mu upile sablastan prizor onoga što se upravo završilo. U tim očima videla se sparušena boja umrle nade i zatvorenih vrata. Bile su to oči mozga i duše koji su se urušili pod težinom tog čulnog preopterećenja. Oči hodajućeg mrtvaca. Njihov vlasnik nije bio svestan ni svog gubitka, ni svoje golotinje.

Umešao sam fotografije nazad na gomilu i zatvorio fasciklu. Otupelost me je već obuzimala, zaustavljajući nalet užasa i smetenosti. Pogledao sam u Endži, i video da se i kod nje dešava isto. Drhtanje je prestalo i stajala je veoma mirno. Nije to bio prijatan osećaj, verovatno bi na duže bio i štetan, ali tog trenutka je bio neminovan.

Endži podiže pogled, a oči su joj bile crvene, ali suve. Pokazala je na fasciklu.

„Bez obzira na sve, uništićemo ih.“

Klimnuo sam glavom.

„Moraćemo da im ih pređamo.“

Slegnula je ramenima i naslonila se na krstionicu.

„O, dobro.“

Izvadio sam jednu fotografiju iz fascikle, onu koja prikazuje snošaj,

dečaka, Soušu i Polsonovo telo, ali ne i njegovu glavu. Možda je Souša Devinov, ali Polson je moj. Odneo sam ostatak fascikle do ispovedaonice u zadnjem delu, prošao kroz tešku tamnocrvenu zavesu, i kleknuo sam na pod. Upotrebio sam perorez na mermernoj pločici koja se odlepila još kad sam bio ministrant. Podigao sam je i spustio fasciklu u šezdesetak centimetara duboku rupu. Endži je sada bila iza mene, i pružio sam joj ruku. Spustila je u nju svoju tridesetosmicu a ja sam dodao svoj revolver kalibra devet milimetara, zatim sam rupu ponovo zatvorio. Pločica se precizno uklopila, bez ikakvih vidljivih praznina, i ja shvatih da sam se opredelio za veliku katoličku tradiciju: prikrivanje.

Izašao sam iz ispovedaonice i krenuli smo središnjim prolazom. Na vratima, Endži umoči prste u svetu vodu i blagoslovi se. Pomislio sam i ja na to, smatrajući da će mi u ovom slučaju biti potrebna sva moguća pomoć, ali postoji nešto što mrzim i više od licemerja: pobožno licemerje. Otvorili smo teška hrastova vrata i zakoračili na kasno popodnevno sunce.

Devin i Oskar su parkirali automobil ispred, i naslanjali se na haubu Devinovog kamara, a ispred sebe su raširili hranu iz Mekdonaldsa, jedva da su nas i pogledali pre nego što je Devin izgovorio, usta punih big meka: „Imate pravo da ćutite. Sve što kažete može i biće upotrebljeno protiv vas na sudu. Dodaj mi taj pomfrit, partneru. Imate pravo na advokata...“

Sutrašnje prepodne je dobro odmaklo pre nego što su završili s nama.

Devin i Oskar su očigledno oštro kritikovani. Jedno je puškaranje izmedu bandi u Roksberiju ili Matapanu, ali kada se izvuče iz geta i promoli svoju ružnu glavu u srce grada, kada bogati građani moraju da se sapliću preko svojih kofera luj viton da bi se sklonili od puščane vatre, onda dolazi do nevoije. Stavili su nam lisice. Priveli su nas. Devin bez reči uze fotografiju od mene pre nego što smo stigli do stanice, a ubrzo zatim uzeli su i sve ostaio.

Stajao sam u redu za prepoznavanje sa četvoricom pajkana koji ni blizu nisu ličili na mene i zurio sam u belo svetio. Iza njega sam čuo policajca kako govori:

„Samo polako. Pogledaj pažljivo“, a zatim i ženski glas: „Zaista nisam dobro videla. Videla sam samo krupnog crnca.“

Imao sam sreće. Kad se zapuca, ljudi obično vide nekog crnca.

Endži i ja smo kasnije, kada su nas poseli na klupu, sedeli pored prljavog alkosa po imenu Terens. Terens je mirisao kao gulaš od banane, ali izgleda da mu to nije smetalo. Spremno mi je objasnio, dok je kažiprstom brisao zube, zašto se svet tako raspomamio. Uran. Dobri zeleni stvorovi koji naseljavaju tu planetu nemaju tehnologiju da izgrade moderne gradove; Terens nam je ispričao kako umeju da sagrade farme od kojih bi vam pošla voda na usta, ali neboderi prevazilaze njihove moći.

„Ali oni ih užasno žele, shvatate?“ Pošto smo mi sagradili sve te nebodere, Uranijanci su naumili da nas savladaju. Pišaju kroz kišu, i truju nam vodu drogom koja izaziva nasilje. U roku od deset godina, ubeđivao nas je Terens, svi ćemo se međusobno poubijati i gradovi će biti njihovi. U Sirs taueru će napraviti veliku zelenu zabavu.

Pitao sam Terensa gde će on tada biti, i Endži me munu laktom u rebra što ga ohrabrujem.

Terens na trenutak prestade da čačka zube i pogleda me.

„Na Uranu, ponovo, naravno.“ Nagnuo mi se bliže i ja se gotovo onesvestih od smrada. „Ja sam jedan od njih.“

Odgovorio sam:

„Naravno da jesi.“

Nekoliko trenutaka kasnije došli su po Terensa i odveli ga u njegov svemirski brod ili na tajni sastanak sa vladom. Nas su ostavili tu gde smo bili. Devin i Oskar su nekoliko puta prošli pored nas i ne pogledavši u našem pravcu. Mnogi drugi pajkani su radili to isto, a da ne spominjem nekoliko prostitutki, vojsku jemaca, gomilu privatnih detektiva sa čudnim aktovkama i ispijenim licima onih koji nemaju vremena da jedu. Kako je padao mrak, a zatim se i potpuno smrkio, mnogi momci čvrstog izgleda, građeni kao Devin, snažni i nabijeni, kretali su se prema liftovima, sa masivnim neprobojnim prslucima ispod tamnoplavih vetrovki i puškama M-16 u rukama. Jedinica protiv bandi. Zadržali su lift dok im se nisu pridružili Devin i Oskar, zatim su svi sišli dvema kabinama.

Nisu nam ponudili telefonski poziv. Učiniče to neposredno ili u toku prvih nekoliko minuta ispitivanja. Neko će reći:

„Šta, niko vam nije rekao da možete da telefonirate? Bože. Mora da su nam sve linije bile zauzete.“

Klinac u plavoj policijskoj uniformi doneo nam je mlaku kafu iz

automata. Stari policajac koji nam je uzeo otiske stajao je preko puta nas iza pulta. Udarao je pečate na svežanj papira, stalno se javljao na telefon, i ako nas se uopšte sećao, to je dobro prikrivao. U jednom trenutku, kada sam ustao da se protegnem, letimično me je pogledao i krajičkom oka sam ugledao kako se u hodniku s moje leve strane pojavljuje policajac. Pio sam vodu iz fontane, što nije lako s rukama vezanim lisicama, i ponovo sam seo.

Endži reče:

„Neće nam reći za Babu, je li tako?“

Odmahnuo sam glavom.

„Ako pitamo za njega, to nas dovodi u vezu s mestom zločina. Ako nam kažu pre nego što pitamo, gube sve, ne dobijaju ništa.“

„Tako sam nekako i ja mislila."

Malo je odspavala, sa glavom na mom ramenu i kolenima privučenim na grudi. Od težine njenog tela verovatno bi me posle nekog vremena uhvatio grč da mi je ostalo nešto što može da se zgrči; posle devet ili deset sati na toj klupi, svršio bih od jednostavne vežbe istezanja.

Oduzeli su mi sat, ali najtamnije plavetnilo noći već je počeio da se povlači pred prvim lažnim svetlom ranog jutra dok se Devin i Oskar nisu vratili. Pretpostavio sam da je bilo oko pet. Devin reče, u prolazu: „Pođi za nama, Kenzi.“

Odlepili smo se s klupe i zateturali hodnikom za njima. Noge su odbijale da mi se potpuno isprave, a u krstima sam imao osećaj kao da sam progutao čekić. Uveli su nas u istu sobu za ispitivanje gde smo se sastali pre dvadesetak sati, i zalupili su mi vrata u lice kada sam prišao. Odgurnuo sam ih vezanim rukama i zateturasmo se unutra kao dva Kvazimoda.

Pitao sam:

„Jeste li vi čuli za građanske slobode?“

Devin baci voki-toki na sto ispred sebe. Usledila je velika alka s ključevima, a zatim je seo na stolicu i zagledao se u nas. Oči su mu bile istrošene i crvene, ali mračno živahne, kao da je na amfetaminima. Iste su takve bile i Oskarove. Verovatno su bili budni četrdeset osam sati. Jednog dana, kada se ovo sve završi i obojica počnu da provode nedelje u foteljama gledajući fudbalske utakmice, srca će im konačno otkazati, odraditi ono što nijednom metku nije uspelo. Poznajući ih, verovatno će otputovati istog dana.

Ispružio sam ruke.

„Hoćete li mi skinuti ovo?“

Devin mi pogleda zglobove, zatim lice. Odmahnuo je glavom. Endži sede.

„Baš si kreten.“

„Jesam“, potvrdi Devin.

Sedoh i ja.

Oskar reče:

„U slučaju da vas zanima, večeras su povisili ulog u ratu. Neko je ispalio granatu kroz prozor Svetačke kuće kreka. Pobila je gotovo sve unutra, uključujući i dve bebe, starija nije mogla imati više od devet meseci. Nismo još sigurni, ali mislimo da bi dvojica mrtvih mogli biti beli studenti koji su tamo kupovali. Verovatno najbolje što se moglo desiti. Možda će se sada neko zapitati.“

Upitao sam:

„Sta ćete učiniti s onom fotografijom?“

„Stavićemo je u dosije“, odgovori Devin. „Soušu već tražimo da ga ispitamo zbog sedam smrtnih slučajeva u protekle dve noći. Ako ga ikada ulovimo, ta fotografija će biti još jedan dokaz protiv njega. A ako mi neko kaže ko je belac na slici, onaj na klincu, možda možemo nešto da uradimo i u tom pogledu.“

„Kada bi mi možda dopustili da se vratim na ulicu, mogao bih da odradim nešto što vi ne možete.“

Devin uzvrati:

„Kao naprimer pucanje na nekoj drugoj železničkoj stanici?“

Oskar doda:

„Ni pet minuta više ne bi preživeo na ulici, Kenzi.“

Endži se ubaci:

„A zašto?“

„Zato što Souša zna da imate dokaze koji ga okrivljuju. Čvrste dokaze. Zato što tvoj glavni zaštitnik, Patriče, više nije u igri, i to svi znaju. Zato što ti život više ne vredi ni pišljivu paru sve dok Souša šeta unaokolo.“

„Dakle, kakva je optužba?“, pitao sam.

„Optužba?“

„Za šta nas optužuješ, Devine?“

„Optužujem?“ Ova dvojica su kao par papagaja.

„Devine.“

„Gospodine Kenzi, nemam razloga da vas zadržim. Moj partner i ja smo stekli utisak da ste možda bili upleteni u neki gadan posao na Južnoj stanici juče u rano popodne. Ali, pošto nijedan svedok ne može da vas prepozna, šta da kažem? Zajebali smo se. I veoma nam je žao zbog toga, verujte mi.“

Endži reče:

„Skidajte nam lisice.“

„Rado, kad bismo imali ključ“, odvrati Devin.

„Skidajte nam jebene lisice, Devine“, ponovila je.

„Oskare?“

Oskar izvrnu sve svoje džepove.

„Nema ih ni Oskar. Moramo da ih potražimo.“

Oskar ustade. „Možda ću malo pogledati okolo, da vidim mogu li negde da ih iskopam."

Izašao je, a mi smo ostali da sedimo, sa Devinom koji nas je gledao. Gledali smo i mi u njega. Izjavio je:

„Razmislite o programu zaštite.“ Odmahnuo sam glavom.

„Patriče“, obratio mi se tonom kakav je nekada koristila moja majka, „napolju je pravo bojište. Nećeš dočekati izlazak sunca. Endži, nećeš ni ti ako ostaneš s njim.“

Nakrivila je stolicu unazad, i okrenula svoje prelepo, iscrpljeno lice k meni. Izgovorila je:

„'Niko mi neće dati moje pistolje i reći *beži.* Niko.'“ Baš kao Džejms Kobern u *Sedmorici veličanstvenih.* Njene pune usne se razvukoše u osmeh koji mi se razorno zabio u grudi. Mislim da sam tog trenutka spoznao ljubav.

Pogledali smo Devina.

Uzdahnuo je.

„I ja sam gledao taj film. Kobern na kraju gine.“

„Uvek možeš ponovo da pogledaš“, ubacio sam se.

„Ne, tamo napolju ne možeš.“

Oskar se vratio. Objavio je:

„Pa, vidi ovo“, i podigao mali svežanj ključeva.

„Gde si ih našao?“, upita Devin.

Oskar ih baci na sto ispred mene.

„Baš tamo gde sam ih i ostavio. Čudno kako se tako nešto ponekad dogodi, ha.“

Devin pokaza na nas.
„Misle da su kauboji."
Oskar povuče unazad stolicu i tromo se spusti na nju.
„Onda ćemo ih sahraniti sa čizmama na nogama.“

DVADESET ŠESTO POGLAVLJE

Nismo mogli da odemo kući. Devin je imao pravo. Nisam više imao nijednog keca u rukavu, a Souša nije mogao ništa da dobije sve dok ja dišem.

Sedeli smo još dva sata dok oni nisu završili papirologiju, a onda su nas odveli do sporednog ulaza i odvezli nas dva bloka, do hotela *Lenoks*.

Kada smo izašli iz auta, Oskar je pogledao u Devina.

„Imaj srca. Reci im.“

Stajali smo na ivičnjaku i čekali.

Devin reče:

„Rogovski ima slomljenu ključnu kost i izgubio je mnogo krvi, ali stabilan je.“

Endži se na tren nasionila na mene.

Devin izusti:

„Bilo je super poznavati vas“, i odvezoše se.

Zaposlenima u *Lenoksu* izgleda nije bilo naročito drago što smo odabrali njihov hotel u osam ujutru, bez prtljaga. Odeća nam je, očekivano, izgledala kao da smo čitavu noć presedeli na klupi, a kosa mi je i dalje bila posuta parčićima mermera od pucnjave na južnoj stanici. Dao sam im moju karticu viza gold i zatražili su mi i neki lični dokument. Dok je domar prepisivao broj moje vozačke na parče papira, recepcioner je pozvao moj viza broj radi provere ovlašćenja. Neki ljudi nikada nisu zadovoljni.

Kada su ustanovili da sam onaj za koga se predstavljam i da verovatno nećemo pobeći sa nečim bitnijim od peškira iz kupatila i nešto posteljine, dali su nam ključ od sobe. Potpisao sam se i pogledao u recepcionera.

„Je li TV u našoj sobi zašrafljen za zid ili bi mogao da se skotrlja odande?“

Ukočeno mi se osmehnuo, ali nije odgovorio.

Soba je bila na devetom spratu, i gledala je na Ulicu Bojlston. Pogled nije bio loš. Neposredno ispod nas nije bilo mnogo toga,

Prodavnica 24, *Dankinove krofine*, ali iza toga, lep niz kuća od smeđeg

kamena, neke sa zelenim krovnim baštama, a iza njih, tamna, prostrana Ulica Čarls ispresecana pod bledosivim nebom.

Sunce je postojano izlazilo. Bio sam mrtav umoran, ali više od sna bilo mi je potrebno tuširanje. Steta što je Endži brža od mene. Seo sam na stolicu i uključio TV. Pričvršćen za zid, naravno. Prve vesti su davale komentar o jučerašnjem nasilju pripadnika bande na Južnoj stanici. Komentator, muškarac širokih ramena sa šiškama koje su izgledale kao da im je neko naoštrio vrhove žiletom, samo što nije počeo da drhti od pravednog gneva. Nasilje bandi, rekao je, konačno nam je stigio pred kućni prag i nešto se mora preduzeti, po svaku cenu.

Problem uvek razmatramo tek kada nam konačno stigne pred prag. Dok je decenijama ograničen na naše zadnje dvorište, niko ga i ne primećuje.

Isključio sam TV, i zamenio mesta sa Endži kada je izašia iz kupatila.

Dok nisam završio, ona je već zaspala, ležeći na stomaku, s jednom rukom i daije na telefonu na mestu gde ga je spustila, a drugom stisnutom oko vrha peškira. Kapi vode su joj blistale na golim leđima iznad ruba peškira, a mršave lopatice su joj se podizale i spuštale sa svakim udisajem.

Obrisao sam se i legao u krevet. Izvukao sam pokrivače ispod nje i ona tiho zastenja, podižući levu nogu bliže grudima. Prekrio sam je čaršavom i ugasio svetlo.

Legao sam na desnu stranu kreveta, na metar od nje preko čaršava, i molio se bogu da se ne okrene u snu. Kada bi joj telo dodirnuio moje, bojim se da bi se rastopilo u njemu. I verovatno mi ne bi smetalo.

Pošto mi je to trenutno bio glavni problem, okrenuo sam se na bok, licem prema zidu, i čekao da naiđe san.

Neposredno pre nego što sam se probudio, video sam dečaka sa slika. Heroj ga je nosio mokrim hodnikom i obavijali su ih oblaci pare.

Voda je neprekidno curila sa tavanice. Doviknuo sam nešto dečaku, pošto sam ga prepoznao. Prepoznao sam ga u tom mokrom hodniku dok je mlatarao nogama ispod očeve ruke. Izgledao je sičušno pod očevom rukom, još sitnije zato što je bio nag. Pozvao sam ga i otac se okrenuo prema meni; pod tamnim vatrogasnim šlemom bilo je lice Sterlinga Malkerna. Izgovorio je: „Ako imaš upola muda koliko i tvoj stari...“, Devinovim glasom. I dečak se okrenuo, istežući lice oko očevog lakta, nezainteresovano i sa izrazom dosade, iako su

mu bose noge mlatarale. Oči su mu bile prazne, kao kod lutke, i osetio sam kako mi noge klecaju kada sam shvatio kako ga više nikada ništa neće zapanjiti ili uplašiti.

Probudio sam se, a Endži je klečala iznad mene, sa rukama na mojim ramenima.

Govorila mi je:

„U redu, u redu je“, tihim šapatom.

Bio sam vrlo svestan njenih golih nogu uz moje kada sam izustio:

„Šta je bilo?“

„U redu je“, odgovorila je. „Samo si sanjao.“

U sobi je bio mrkli mrak, ali iza teških zavesa se rasprsnu svetlost. Pitao sam:

„Koliko ima sati?“

Ustala je, i dalje umotana u peškir, i odšetala do prozora. „Osam“, rekla je, „uveče.“ „Četvrti jul.“

Nebo je bilo platno eksplozivnih boja. Bela, crvena, plava, čak i nešto narandžaste i žute. Udar grmljavine zaljulja sobu, a zvezdasto rasprskavanje plave i bele zažari nebo. Crvena zvezda padalica sevnu kroz sredinu i ispusti manje zvezde prskalice koje su se razlile svuda po plavoj i beloj boji. Čitava predstava dostignu svoj vrhunac, zatim se boje odjednom u luku srušiše, pucketajući u vodopadima ugaslih žeravica. Endži otvori prozore i Bostonski orkestar zagrmi Betovenovu Petu kao da imaju postavljene zvučnike svuda oko centra.

Pitao sam:

„Spavali smo četrnaest sati?“

Klimnula je glavom. „Hoće to tako od pucnjave i ispitivanja u policiji, pretpostavijam.“

„Valjda.“

Vratila se do kreveta, sela na ivicu.

„Znaš, Skide, ti kada imaš noćnu moru, baš imaš *noćnu moru*.“

Protrljao sam lice.

„Izvini što sam te probudio.“

„Morala sam jednom da ustanem. Kad smo već kod toga, imamo li bilo kakav plan?“

„Moramo da pronađemo Polsona i Soušu.“

„To je cilj, ne plan.“

„Potrebni su nam naši pištolji.“

„Svakako.“

„Verovatno neće biti lako uzeti ih sa Soušinim ljudima svuda unaokolo.“

„Mi smo maštoviti.“

Odvezli smo se taksijem do naše četvrti, a vozaču smo dali adresu na oko pola kilometra dalje od crkve. Nisam primetio nikoga da se krije u senci dok smo prolazili, ali tako i treba da bude: zato i postoje senke; zato se i kriju. Neki klinci od devet-deset godina najviše gađali su bocama kao svojim raketama automobile u prolazu, i bacali petarde nasred ulice. Kola odmah iza nas pogodili su pravo u vetrobran i začu se škripanje kočnica. Tip je izleteo i potrčao, ali klinci su se razbežali pre nego što je on stigao i do ivičnjaka, preskačući ograde kao preponaši, i nestajući u džunglama od sopstvenih dvorišta.

Endži i ja platismo taksisti i prođosmo kroz zadnje dvorište državne girnnazije, „projekt“ škole kako smo je zvali kada smo bili deca, jer su u nju išla samo deca iz projekta stambenog zbrinjavanja. U zadnjem delu školskog dvorišta, okupljeno u raštrkanu gomilu oko požarnih stepenica, dvadesetoro starije komšijske dece gnječilo je limenke piva, puštalo rok na radiju, a nekoliko njih delilo je džoint. Kada su nas ugledali, jedan je pojačao muziku glasnije. *Whammer Jammer* benda Dž. Gajls. Meni odgovara. Već su shvatili da nismo policajci i razmišljali su koliko da nas uplaše što smo dovoljno glupi da prolazimo kroz njihovo mesto okupljanja.

Onda nas nekoliko njih prepozna dok smo prolazili ispod ulične svetiljke, i izgleda da su se prilično razočarali, jer ne možeš uplašiti ljude koji ti poznaju roditeije. Odmah sam im prepoznao vođu, Kolina. Klinac Bobija Šeftona; zgodan, iako je činjenica da je Irac bila očigledna baš kao i krompirska glad, visok, lepo građen, kratko ošišana prljava plava kosa oko isklesanog lica. Na sebi je imao belo-zelenu majicu sa natpisom BNBL i naborani šorc. Dobacio je:

„Š’a ima, gospodine Kenzi?“

Klimnuli su glavama Endži. Niko ne želi da se previše zbližava sa ženom čiji je muž nadaleko čuven po ispadima ljubomore.

Upitao sam:

„Koline, je l' biste vi momci voleli da zaradite pedeset dolara pre nego što se zatvori prodavnica s pićem?“

Oči mu se na trenutak zasijaše pre nego što se prisetio kolika je faca. Upitao je:

„Vi ćete ući i kupiti nam cugu?“

„Naravno.“

Razmatrali su predlog čitavu sekundu i po.

„Važi. Šta vam treba?“ Objasnio sam: „Podrazumeva zajebavanje s ljudima koji mogu biti opasni.“

Kolin slegnu ramenima.

„Nemaju više samo crnje oružje, gospodine Kenzi.“ Izvukao je svoj komad ispod majice. Učini to i nekoliko drugih. „Otkako su pokušali da nam preotmu igralište Rajan pre nekoliko meseci, malo smo se snabdeli.“ Na trenutak se prisetih svoje mladosti kraj tih požarnih stepenica, dobrih starih dana sa polugama za točkove i bejzbol palicama. Kada su i britve bile retke. Ali ulog neprestano raste, i očigledno, svi su spremni da učestvuju.

Plan mi je bio da ih okupimo oko sebe dok hodamo nazad ka crkvi. Sa šeširima, u mraku, verovatno bismo mogli da prođemo kao klinci, i dok Soušini ljudi ne shvate, uzeli bismo naše oružje iz crkve. I nije mi bio neki plan. I sada shvatam da mi je promaklo ono što je očigledno, zbog sopstvenog rasizma. Ako su crna deca naoružana, tek sam tada shvatio, naoružana su i bela.

Izjavio sam:

„Znate šta. Predomislio sam se. Daću vam sto dolara *i* cugu za tri stvari.“

Kolin reče:

„Samo kažite.“

„Iznajmite nam dva vaša pištolja.“ Dobacio sam mu moje ključeve od kola. „I dovezi mi auto od moje kuće.“

„To su dve stvari.“

„Tri“, ispravio sam ga. „Dva pištolja i jedan auto. Šta vas decu uče u današnje vreme?“

Jedan klinac se nasmeja.

„Drugačije je kada ideš u školu.“

Kolin reče:

„Samo želite da iznajmite oružje? Sigurno ćete nam ga vratiti?“

„Verovatno. Ako ne, daćemo vam dovoljno da kupite još dva."

Kolin ustade, preda mi svoj pištolj, pružajući mi prvo dršku. Trista pedeset sedmica izgrebanog burenceta, ali dobro nauljenog. Potapšao je druga po ramenu i ovaj preda svoj pištolj Endži. Tridesetosmica. Njen omiljeni. Pogledao je druga.

„Hajdemo po kola gospodina Kenzija."

Kada su otišli, uputili smo se ka prodavnici pića i ispunili njihovu porudžbinu, pet kutija piva, dve litre votke, nekoliko sokova od narandže, nešto džina. Poneli smo to preko ulice, i tek što smo sve predali deci, kada je vozver stigao prašteći ulicom i škripeći točkovima poslednji deo bloka do ivičnjaka. Kolin i njegov drugar iskočiše iz njega i pre nego što je prestao da se kotrlja. „Krećite, gospodine Kenzi. Stižu."

Pojurili smo u auto i odvojili se od ivičnjaka dok su se iza nas nazirali veliki i zlokobni farovi. Bilo je dva para farova, i to odmah iza nas, sa po tri prilike u svakom vozilu. Zapucali su čim su prošli školu, i meci su se zarivali u vozver. Prešao sam na pogrešnu stranu i naskočio na razdelnu traku kada smo ušli na Trg Edvarda Evereta. Skrenuo sam nadesno pored gostionice, nagazio gas kada smo ušli u malu, gusto zbijenu ulicu, sa kolima načičkanim na obe strane. U retrovizoru sam ugledao prvi auto koji je zaokrenuo za ugao i potpuno se ispravio. Druga kola pak nisu uspela da skrenu. Udarila su o dodž i prednja osovina im puče napola. Branik im zaora po asfaltu i pade na rešetku.

Iz prvog automobila su i dalje pucali., i Endži i ja smo i dalje saginjali glave, i nisino bili sigurni koje praskanje dolazi iz puščane cevi a koje od vatrometa sa neba iznad naših glava. Da smo produžili pravo, ne bismo uspeli i jugo bi pretekao vozver, a ulice su postajale sve uže sa sve manje zaklona i više parkiranih automobila.

Prešli smo u Roksberi i moj zadnji prozor se rasprsnu unutra. Toliko parčića stakla mi se zabilo u vrat da sam na tren pomislio kako sam pogođen, a Endži je na čelu imala posekotinu koja je krvarila u gustom mlazu niz levu jagodicu. Pitao sam je:

„Jesi li dobro?"

Klimnula je glavom, uplašena, ali takođe i ljuta. Procedila je: „Prokleti bili", okrenula se na sedištu i uperila tridesetosmicu u prostor gde je nekada bilo zadnje staklo. U uvu mi je puklo kada je sigurnom rukom ispalila dva

metka.

Endži je prokleto dobar strelac. Vetrobran automobila se rasprsnuo na dve velike paukove mreže. Vozač je okrenuo volan i zabili su se u beli kombi, te se postrance ponovo odbili na put.

Nisam se zaustavljao da proverim u kakvom su stanju. Vozver se zaneo na loše popločani put na kome su nam glave odskakale do plafona. Okrenuo sam volan nadesno i skrenuo u ulicu koja je bila tek neznatno bolja. Neko nam je nešto viknuo dok smo prolazili, i boca nam se razbi o prtljažnik.

Na levoj strani ulice nalazila se velika prazna parcela, sa sparušenim izraslim korovorn koji je izbijao iz gomile šljunka, izmrvljenih blokova i cigala. Na desnoj strani, kuće koje je trebalo proglasiti neupotrebljivim još pre pola veka slegale su se ka zemlji, noseći sa sobom i težinu siromaštva i zanemarivanja sve dok se jednog dana ne sruše jedna na drugu kao domine. Onda bi desna strana ulice izgledaia isto kao i leva. Tremovi su bili prepuni ljudi i niko izgleda nije bio naročito zadovoljan što se belci u usranoj krntiji vozikaju njihovom ulicom. Još nekoliko boca pogodi automobil, a petarda eksplodira ispred nas.

Stigao sam do kraja ulice, i čim sam primetio kako se jedan blok iza nas pojavljuje i drugi automobil, skrenuo sam levo. Ulica u koju sam ušao bila je još gora; pust, zaboravijeni puteljak kroz smeđi korov i skeletne ostatke napuštenih stambenih zgrada. Deca su stajala pokraj zapaljenog kontejnera i u njega ubacivala petarde, a iza njih su se dva alkosa otimala za poslednji gutijaj jeftinog vina. Iza njih su se izdizale iseljene zgrade sa načetom ciglom, crnim prozorima bez stakala, koje je mestimično oprljio neki zaboravljeni požar.

Endži izusti:

„O bože, Patriče.“

Bila je to slepa ulica, bez izlaza, i kraj joj se nalazio na dvadesetak metara od nas. Debela betonska ograda i dugogodišnji korov i krš stajali su nam na putu. Pogledao sam iza sebe kada sam pritisnuo kočnicu, i video da se automobil pojavljuje iza ugla ka nama. Klinci su se udaljavali od bureta, jer su nanjušili bitku i sklanjali su se sa linije vatre. Nagazio sam na kočnicu i vozver mi ratoborno odbrusi „jebi se“. Metal je zazvečao o metai, kao da vozim auto Freda Kremenka. Činilo mi se da je još i ubrzao pre nego što smo udarili u zid.

Glavom sam udario o instrument-tablu i od udarca mi se u ustima rasprsnuo metaini ukus. Endži je bila malo spremnija. Poletela je napred, ali pojas ju je zadržao na mestu.

Jedva da smo se pogledali pre nego što smo iskočili iz automobila. Zagrebao sam preko haube kada su kočnice iza nas zacvilele na izrovarenom betonu. Endži je trčala kao olimpijska pobednica preko gomile korova i blokova i razbijenog stakla, isturenih grudi i glave zabačene unazad. Već mi je odmakia dobrih desetak metara dok nisam krenuo. Zapucali su iz automobila, i meci su se zabijali u tlo oko mene i izbacivali ono malo zemlje što je ostalo među đubretom.

Endži se dokopala prve zgrade. Gledaia je u mene, mahaia mi da požurim, sa pištoljem uperenim otprilike u mom pravcu, izvijajući vrat da bi jasno naciljala. Njen pogled mi se uopšte nije dopao. Tada sam ugledao snopove svetla, mestimično isprekidane mojim telom, kako poskakuju gore-dole ispred mene i sijaju negde iz zgrade. Dovezli su se za nama. Upravo sam se toga i plašio. Negde u svem ovom korovu i šljunku, postojali su putevi pre nego što je oblast napuštena. I oni su ih našli.

Rafal zapara po gomili izlomljene cigle kada sam je preskočio i stigao do prve zgrade. Endži se okrenula kada sam proleteo kroz vrata i potrčali smo unutra, bez razmišijanja, bez gledanja, jer smo utrčavali u zgradu bez zadnjih zidova. Srušila se pre nekog vremena, i bili smo na otvorenom baš kao i ranije.

Kola su se pojavila kroz sredinu zgrade, preletevši preko starih metalnih vrata ispred nas. Naciljao sam jer nisam imao šta da krijem. Putnik na prednjem sedištu i tip na zadnjern proturili su crno oružje kroz prozore. Ispalio sam dva metka koja su se zakucala u prednja vrata pre nego što su zapucali, i iz cevi im zapalacaše vatreni jezici. Endži se bacila nalevo, i zaklonila iza prevrnute kade. Ja sam poskočio u vazduh, bez ikakvog zaklona, i bio sam na pola puta ka zemlji kada me je metak okrznuo po levom bicepsu i zavrteo me u vazduhu. Udario sam o zemlju i ponovo zapucao, ali kola su izašla na drugu stranu i kružila su tražeći drugi ulaz.

Endži doviknu:

„Hajdemo.“

Ustao sam i video kuda trči. Dvadeset metara ispred nas nalazile su se još dve stambene kule, naizgled netaknute, i zbijene jedna uz drugu. Između

njih je bio tamnoplavi prolaz. Na njegovom kraju je sijalo mutno žuto ulično svetio, i bio je preuzan da bi kroz njega prošao automobil. Obrisi izvitoperenog metala štrčali su iz tamnih senki između dve kule.

Potrčao sam preko otvorene parcele, i čuo kako se s moje leve strane pali motor, a krv mi se slivala niz ruku kao topla supa. Pogođen sam. Pogođen. Ponovo sam im ugledao lice kada su otvorili vatru, i čuo sam glas, za koji sam uskoro shvatio da je moj, a stalno je ponavljao isto: „Jebene crnčuge, jebene crnčuge."

Stigli smo do prolaza. Osvrnuo sam se. Auto je zadržalo nešto u šljunku, ali po načinu kako su ga iznutra ljuljali, znao sam da neće dugo. Procedio sam: „Produži."

Endži odgovori:

„Zašto? Možemo da ih poskidamo kada uđu."

„Koliko ti je ostalo metaka?"

„Ne znam."

„Eto zato", objasnio sam. „Istrčaćemo i pokušati da ih poskidamo." Uspentrao sam se preko prevrnutog kontejnera za smeće. „Veruj mi."

Čim smo stigli do kraja prolaza, okrenuo sam se i ugledao farove kako se okreću nalevo, ponovo kreću, i voze okolo da nas presretnu. Put na kraju prolaza bila je izbledela žuta kaldrma. Zakoračili smo na nju, i čuli kako se snažan motor bučno približava. Žuta ulična svetiljka koju smo videli bila je jedina u čitava dva bloka. Endži proveri pištolj.

„Imam četiri metka."

Ja sam imao tri. Bila je bolji strelac. Dobacio sam joj:

„Svetiljka." Ispalila je metak i odskočila kada se staklo rasulo po ulici. Pretrčao sam put do smeđeg šipražja. Endži se popela preko spaljenog automobila odmah preko puta mene. Oči su joj virile iznad pocrnele haube i gledale me, a glave smo saginjali napred, dok je adrenalin jurio kroz nas poput fisije.

Kola se zaneše iza ugla, vitiajući preko razrovane kaldrme prema nama, a vozač je proturio glavu kroz prozor i tražio nas. Počeli su da usporavaju kako su se približavali, pokušavajući da se dosete kuda smo mogli da nestanemo. Putnik sa puškom je okrenuo glavu nadesno, pogledao u izgoreli automobil, i ništa nije primetio. Okrenuo se pozadi, i počeo nešto da govori vozaču.

Endži ustade, nanišani preko pocrnele haube, i ispali mu dva metka u

lice. Glava mu se trgnu u stranu, odskoči od ramena, i vozač ga na trenutak pogleda. Kada se okrenuo, već sam trčao ka prozoru, sa ispruženim pištoljem. Kroz otvoren prozor uzviknuo je:

„Čekaj!“, a oči su mu se razrogačile i pobelele pre nego što sam povukao okidač i izbio mu ih kroz potiljak.

Auto skrenu ulevo, udari neka stara kolica za kupovinu na putu do ivičnjaka koja odskočiše i preleteše preko njih, pre nego što se zakuca u drveni telefonski stub i prelomi drvo na oko dva metra od zemlje. Tip na zadnjem sedištu razbi prozor glavom. Telefonski stub se na trenutak zanjiha na mirisnom letnjem povetarcu, zatim se sruši napred i zgnječi vozačevu stranu automobila.

Prišli smo polako, pištolja uperenih u rupu na zadnjem prozoru. Bili smo udaljeni oko metar, jedno pored drugog, kada se vrata naglo otvoriše, donjim rubom udarivši o pločnik. Duboko sam udahnuo i čekao da se promoli glava.

I pojavila se, a za njom i telo koje pade na pločnik, prekriveno staklom i krvlju.

Bio je živ. Leva ruka mu je bila uvrnuta iza tela pod nemogućim uglom i veliki komad kože mu je nedostajao sa čela, ali svejedno je pokušao da otpuzi. Prešao je pola metra, metar, pre nego što se srušio, okrenuvši se na leđa, teško dišući.

Roland.

Ispljunuo je krv na pločnik i otvorio jedno oko da me pogleda. Drugo je već počelo da mu otiče pod maskom krvi. Izgovorio je:

„Ubiću te.“

Odmahnuo sam glavom.

Uspeo je malo da se pridigne, oslanjajući se na zdravu ruku. Ponovio je:

„Ubiću te. A i kučku.“

Endži ga šutnu u rebra.

Uz sav bol je okrenuo glavu k njoj i nasmešio se.

„Izvinte me.“

Rekao sam mu:

„Rolande, sve si pogrešno shvatio. Mi nismo tvoj problem. Souša ti je problem.“

„Souša je mrtav“, odgovorio je, i shvatio sam da mu je nekoliko zuba slomljeno. „Samo to još ne zna. Većina Svetaca prelazi kod mene. Srediću

Soušu, samo je pitanje dana. Izgubio je rat. Samo treba da odabere sanduk.“

Tada je na tren uspeo da otvori oba oka, i znao sam zašto želi da umrem.

On je bio klinac na fotografijama.

„Ti si...“

Zaurlao je na mene, i mlaz krvi mu izlete iz usta u pokušaju da se baci na mene kada nije mogao čak ni da ustane. Zamahnuo je nogom i udario pesnicom o zemlju, i verovatno zabio parčiće stakla još dublje u kožu i kost. Zaurlao je još glasnije:

„Ubiću te, jebo te“, vrištao je. „Ubiću te, jebo te.“

Endži me pogleda.

„Ako ga pustimo da preživi, mrtvi smo.“ Razmislio sam. Potreban je samo jedan metak. Ovde na rubu gradske pustoši bez ikakvih svedoka. Jedan metak i ne bismo više brinuli zbog Rolanda. Čim sredimo Soušu, vraćamo se redovnom životu. Pogledao sam Rolanda dok je izvijao leđa i trzao se, pokusavajući da ustane, kao krvava riba na novinama. Samo taj njegov trud me je nasmrt preplašio. Roland izgleda više nije znao ni za bol ni za strah, samo za *nagon.* Pažljivo sam ga pogledao, razmislio, i negde u toj razjarenoj, nezgrapnoj masi mržnje ugledao nago dete sa ugaslim oćima. Procedio sam:

„On je već mrtav.“

Endži stade iznad njega, sa uperenim pištoljem i zapetim okidačem. Roland ju je posmatrao, a ona se ravnodušno zagledala u njega. Ali ni ona nije mogla to da učini, i znala je da se to neće promeniti ma koliko dugo stajala. Slegnula je ramenima i rekla:

„Zelim ti prijatan dan“, i krenuli smo ka Bulevaru Melni Kas, četiri bloka na zapad, koji je svetleo kao oličenje civilizacije.

DVADESET SEDMO POGLAVLJE

Zaustavili smo autobus i popeli se u njega. Unutra su bili samo crnci i kada su nas ugledali u krvavoj, pokidanoj odeći, većina ih je pronašla neki izgovor da se povuče u zadnji deo. Vozač autobusa je zatvorio vrata uz tiho šištanje i izvezao nas na put.

Seli smo napred, i ja pogledah ljude u autobusu. Većina su bili stariji; dvojica su izgledali kao studenti, jedan mladi par je držao dete između sebe. Gledali su nas sa strahom i gađenjem i nekom mržnjom. Imao sam predstavu o tome kako bi bilo da se dvoje mladih crnaca u pohabanoj odeći ukrcavaju u voz podzemne železnice u Sautiju ili Belom Dorčesteru. Ne bi bilo prijatno.

Naslonio sam se i pogledao kroz prozor u vatromet na tamnom nebu. Bio je proređen i manje živopisan. Čuo sam odjek svog glasa dok su me kola puna ubica jurila preko pustog placa gađajući me mecima, a moja mržnja i strah se razlili u boju. „Jebene crnčuge“, ponavljao sam. Zažmurio sam, i u tami sam i dalje video bitku kako prašti iznad mene na nebu.

Dan nezavisnosti.

Autobus nas je odvezao do ugla Avenije Masačusets i Kolambije. Otpratio sam Endži do kuće i kada smo stigli, dodirnula mi je rame.

„Otići ćeš da ti ovo pogledaju?“

Rana me je toliko bolela, a kad sam je pogledao u autobusu, shvatio sam da me je samo očešalo, zaseklo kožu kao oštar ali ne i smrtonosan nož. Posekotinu je trebalo očistiti i đavolski me je bolela, ali trenutno nije vredelo čekati na njeno sređivanje u pretrpanoj čekaonici hitne pomoći.

„Sutra“, uverio sam je.

Zavesa na prozoru dnevne sobe malčice se razmaknu: Fil, misli da je on detektiv. Rekao sam joj:

„Bolje udi.“

Izgleda da joj se ta pomisao ni najmanje nije dopadala. Odgovorila je:

„Da, pretpostavljam da treba.“

Pogledao sam krv na njenom licu, posekotinu na čelu. „I bolje to očisti“

rekao sam. „Izgledaš kao statistkinja u *Zori mrtvaca*.“

„Uvek umeš da kažeš pravu stvar“, odgovorila je i krenula ka kući. Primetila je razmaknutu zavesu i okrenula se prema meni, namrštenog lica. Gledala me je gotovo čitav minut, raširenim i pomalo tužnim očima. „Nekada je bio dobar momak. Sećaš se?“

Klimnuo sam glavom, jer je zaista bilo tako. Fil jeste nekada bio sjajan momak. Pre nego što su počeli da pristižu računi, a poslovi nestaju, a budućnost se pretvorila u opako smešnu reč, reč koja opisuje nešto što nikada neće imati. Fil nije uvek bio šupak. Pretvorio se u njega.

„Laku noć“, pozdravio sam je.

Prešla je preko trema i ušla u kuću.

Krenuo sam ulicom ka crkvi. Svratio sam u prodavnicu pića i kupio pakovanje od šest piva. Tip za pultom me je pogledao kao da mu se čini da sam na samrti; pre nešto više od sat vremena, što mi sada izgleda kao čitav život, kupio sam dovoljno alkohola da započnem sopstveni posao, a sada sam se vratio po još. „Znate kako je“, objasnio sam mu. „Četvrti juli.“

Tip me pogleda, moju krvavu ruku i musavo lice.

„Da“, kazao je. „Recite to svojoj jetri.“

Pio sam pivo dok sam hodao ulicom, razmišljajući o Rolandu i Souši, Endži i Filu, Heroju i meni. Igra bola. Odnosi iz pakla. Osamnaest godina sam ocu bio vreća za udaranje, i nikada mu nisam uzvratio. Stalno sam verovao, govorio sebi, promeniće se; biće bolji. Teško je odbaciti optimistička očekivanja kad nekoga volite.

Tako je bilo i sa Endži i Filom. Poznavala ga je kada je bio najzgodniji momak u kraju, šarmer i prirodni voda koji je pričao najsmešnije viceve, najtoplije priče. Svimaje bio uzor. Sjajan momak. Ona je to i dalje videla, molila se za to, nadala se uprkos svemu, bez obzira na to s koliko cinizma je gledala na svet i mogućnost da se ljudi ponekad promene nabolje. Fil je morao biti jedan od njih, ili kakvog je sve ovo imalo smisla?

A tu je bio i Roland, koji je svu tu mržnju i ružnoću i izopačenost, utiskivanu u njega u svakoj prilici, okrenuo i izbijuvao nazad svetu. Vodi rat protiv sopstvenog oca i govori sebi da će pronaći mir kada s njim završi. Ali neće. Nikada nije tako. Kada ti jednom nametnu ružnoću, ona postaje deo tvoje krvi, razvodnjava je, teče ti kroz srce i prija sve preko čega pređe. Ružnoća nikada ne nestane, nikada ne izađe, šta god da radiš. Naivan je

svako ko misli drugačije. Možeš samo da se nadas da ćeš je zauzdati, sabiti u jednu čvrstu loptu na nekom tesnom mestu i zadržati je tamo, kao večito breme.

Stigao sam do zvonika, koji je i daije bio manje opasan od mog stana, i ušao u njega. Seo sam za sto, ispio pivo. Nebo je sada bilo prazno, proslava se završila. Četvrti će uskoro postati peti, i seoba nazad od Kejpa do Vinjarda verovatno je već počela. Dan posle praznika jeste kao dan posle rođendana, kada sve deluje staro, kao potamneli bakar.

Podigao sam stopala na sto i naslonio se leđima na stolicu. Ruka me je i dalje pekla i ja je ispružih ispred sebe i prosuh na nju pola piva. Domaća anestezija. Posekotina je bila široka, ali plitka. Za nekoliko meseci ožiljak će izbledeti od neodređeno crvene do neodređeno bele. Biće jedva primetan.

Podigao sam košuiju, pogledao meduzu na stomaku, ožiljak koji nikada neće izbledeti, koga nikada neću smatrati nečim bezazlenim, nečim što on nije: već samo znakom nasilja i pokvarene ravnodušnosti, stočnim žigom. Herojevo zaveštanje, njegov pečat na ovom svetu, njegovu težnju ka besmrtnosti. Dok god ja živim i nosim tu meduzu na stomaku, živeće i on.

Dok sam odrastao, očev strah od vatre je rastao u neposrednoj srazmeri sa uspehom u borbi protiv nje. Dok nije stigao do čina poručnika, pretvorio je naš stan u bojište protiv požara. U našem frižideru nije bila jedna, već tri kutije sode bikarbone. Još dve smo držali u ormariću ispod sudopere, jednu iznad šporeta. Nije bilo električnih ćebadi i neispravnih uređaja u domu mog oca. Toster je pregledan dvaput godišnje. Svi satovi su bili mehanički. Električne žice je proveravao dvaput mesečno u potrazi za pukotinama na gumi; utićnice su proveravane svakih šest nedelja. Dok nisam napunio deset, otac je izvlačio sve utikače iz utičnica da smanji bilo kakvo varničenje zloćudne struje.

Kada mi je bilo jedanaest, zatekao sam oca kako kasno jedne noći sedi za kuhinjskim stolom i zuri u sveću koja je gorela ispred njega. Držao je šaku iznad plamena, povremeno ga dodirujući, a oči su mu bile prikovane za plavo-bele končiće kao da oni mogu nešto da mu kažu. Kada me je video, oči su mu se raširile, lice zarumeneio, i izgovorio je: „Može se obuzdati. Može“, i zapanjio sam se što sam čuo najtanje zvuke nesigurnosti u njegovom dubokom glasu.

Pošto je mom ocu smena počinjala u tri po podne, a majka je noću radila

na kasi u *Stop end Šopu,* moja sestra Erin i ja ostajali smo sami kod kuće. Jedne noći smo pokušai da skuvamo pocrnelu škarpinu, nešto što smo jeli na izletu na Kejp Kodu prethodnog leta.

Usuli smo u tiganj sve začine koje smo našli, i u roku od nekoliko minuta, kuhinja je bila ispunjeria dimom. Otvorio sam prozore, a moja sestra je otključala i prednja i zadnja vrata. Dok se nismo setili šta je pre svega dovelo do dima, tiganj se zapalio.

Stigao sam do šporeta baš kada je prva velika lopta plavog plamena zakačila belu zavesu. Setio sam se straha u očevom glasu. „Može da se obuzda.“ Erin je podigla tiganj sa ringle i smeđa mast joj je prsnula po ruci. Ispustila je tiganj, i sadržaj se prosuo preko šporeta kao napalm.

Pomislio sam na očevu reakciju kada otkrije šta smo dozvolili da se dogodi u njegovoj kući, sramotu koju bi osetio, na bes u koji bi se ta sramota pretvorila, na zgušnjavanje krvi u njegovim šakama sve dok se ne bi stisnule u pesnice i pošle da me potraže.

Uhvatila me je panika.

Uz šest kutija sode bikarbone nadohvat ruke, zgrabio sam prvu tečnost koju sam ugledao u frižideru i sipao dve litre četrdesetpostotne votke posred zapaljene masti.

Za desetinu sekunde sam shvatio šta će se dogoditi i oborio sam sestru na pod baš pre nego što je gornja polovina sobe eksplodirala. Ležali smo na podu i zapanjeno gledali kako se tapeta iznad šporeta pokidala sa zida, kako se oblak plavog, žutog, crnog i crvenog rasprsnuo po tavanici, kako je stotinu svitaca buknuio po stranici frižidera.

Sestra se otkotrljala i dograbila aparat za gašenje požara iz hodnika. Ja sam uzeo još jedan iz ostave, i kao da se poslednjih pet minuta nije ni desilo, i kao prava deca slavnog vatrogasca, stali smo na sredinu kuhinje i poprskali šporet, zid, tavanicu, frižider i zavesu. Minut kasnije, crno-bela pena nam je prekrila tela poput ptičjeg izmeta.

Čim su naše nadbubrežne žlezde zatvorile vrata na svojim branama i drhtanje nam prestalo, seli smo na sredinu uništene kuhinje, i zagledali se u ulazna vrata na koja je otac ulazio svake noći u pola dvanaest. Gledali smo u njih dok oboje nismo zaplakali, i nastavili da gledamo sve dok nam suze nisu presušile.

Dok se mama nije vratila s posla, provetrili smo sav dim iz stana, obrisali

sve mrlje od paljevine sa frižidera i šporeta, i bacili smo sve ugljenisane trake tapeta i ono što je ostalo od zavese. Majka je pogledala u crni oblak na oprljenoj tavanici, na spaljeni zid, i sela je za kuhinjski sto i tupo gledala u nešto u ostavi čitavih pet minuta.

Erin reče:

„Mama?“

Mama se trgnula. Pogledala je u sestru, zatim u mene, zatim u bocu votke na radnom delu. Glavom je pokazala na nju i pogledala nas.

„Koje je od vas...?“

Nisam mogao da progovorim, pokazao sam prstom sebi na grudi.

Majka je ušla u ostavu. Za nisku, mršavu ženu, kretala se kao da je predebela, sporim, teškim koracima. Vratila se sa peglom i daskom za peglanje, stavila ih nasred kuhinje. U kriznim trenucima, majka se uvek držala rutine, i sada je bilo vreme da se ispeglaju očeve uniforme. Otvorila je prozor i počela da ih privlači sa užeta. Okrenuta leđima, rekla nam je:

„Idite u vaše sobe. Videću mogu li da razgovaram s vašim ocem.“

Seo sam na ivicu kreveta, s rukama na krilu, okrenut licem ka vratima. Nisam palio svetlo, zatvorio sam oči u mraku, i čvrsto stegnuo ruke.

Kada se otac vratio kući, nije se čulo njegovo uobičajeno koračanje po kuhinji, bacanje kutije za ručak na sto, zveckanje kockica leda u čaši, teško spuštanje na stolicu pre nego što sebi naspe piće. Tišina u stanu te noći bila je duža i gušća i ispunjenija strahom nego što sam je ikada posle doživeo.

Majka je govorila:

„Greška, to je sve.“

„Greška“, ponovio je otac.

„Edgare“, rekla je majka.

„Greška“, opet se začuo otac.

„Jedanaest mu je godina. Uspaničio se.“

„Aha“, izgovorio je otac.

Sve ostalo što se desilo izgleda da se odvijalo u čudnom zbijenom vremenu kakvo ljudi dožive neposredno pre sudara ili pada sa stepenica; sve se ubrzava i sve se usporava. Prođe čitav život, sa svim sićušnim pojedinostima, u rasponu od jedne sekunde.

Majka je vrisnula:

„Ne!“, i ja začuh kako daska za peglanje pada na linoleum, a koraci mog

oca tutnje po daščanom podu ka mojoj sobi. Pokušavao sam i dalje da žmurim, ali kada je nogom otvorio vrata, i krhotina me ogrebala po obrazu, prvo što sam ugledao bila je pegla u očevoj ruci, bez električnog kabla i utikača. Kolenom me je udario u rame, srušio na krevet i izgovorio:

„Tako očajnički želiš da saznaš kako to izgleda, dečko?“

Pogledao sam ga u oči, jer nisam želeo da gledam u peglu, i to što sam video u tim tamnim zenicama bila je rastrojena mešavina besa i straha i mržnje i divljaštva i, da, ljubavi, neke njene izopačene verzije.

I na to sam se usredsredio, uhvatio se za to, tome sam se molio, kada mi je otac pokidao košulju do grudnog koša i pritisnuo mi peglu na stomak.

Endži je jednom izjavila:

„Možda je ljubav brojanje zavoja dok neko ne kaže: ’Dosta.’“

Možda.

Sedeći tako za stolom, zatvorio sam oči, jer sam znao da neću zaspati dok adrenalin izvodi automobilsku trku u mojim venama, i kada sam se sat vremena kasnije probudio, zvonio mi je telefon.

Uspeo sam da izgovorim:

„Patr...“, pre nego što je Endžin glas zamucao kroz telefon. „Patriče, dođi ovamo. Molim te.“

Posegnuo sam za pištoijem.

„Šta se dogodilo?“

„Mislim da sam se upravo razveia.“

DVADESET OSMO POGLAVLJE

Kada sam stigao, ispred kuće je bio parkiran policijski automobil. Odmah iza njega bio je Devinov kamaro. Stajao je na tremu sa Oskarom, i razgovarali su sa još jednim policajcem, nekim mladićem. Previše policajaca počinje da mi liči na klince, pomislio sam dok sam se penjao stepenicama.

Stajali su iznad sklupčane grudve mesa pokraj ograde, prema kojoj je mladi policajac pružao mirišljavu so. Bio je to Fil, i prvo sam pomislio: ’Gospode bože, ubila ga je’.

Devin me pogleda i podiže obrve, sa osmehom veličine Kanzasa na licu. Obratio mi se:

„Odazvali smo se zato što smo tražili da svi pozivi sa njene ili tvoje adrese budu prebačeni nama.“ Pogledao je u Fila, na modrice koje su mu prekrivale lice kao rane. Pogledao je i on u mene:

„O, kakav srećan dan, ha?“

Ona je na sebi imala belu košulju preko izbledelog plavog šortsa. Na donjoj usni je imala crveni plik i maskara joj se slivaia niz lice. Kosa joj je pala na oči kada je bosonoga oprezno zakoračila na trem. Tada me je ugledala i žurno sišla ka meni. Zagrlio sam je i zarila mi je zube u rame. Tiho je plakala.

Pitao sam:

„Šta si uradila?“, trudeći se da odagnam zadovoljno iznenađenje iz glasa, ali verovatno mi nije pošlo za rukom. Odmahnula je glavom i čvrsto se držala za mene.

Devin se nasianjao na Oskara, i obojica su bili srećniji nego onda kada su istog dana prestali da plaćaju alimentaciju. Devin reče:

„Hoćeš da znaš šta je uradila?“

Oskar doda:

„Pusti ga neka moli.“

Devin zavuče ruku u džep, kikoćući se. Gurnuo mi je električni pištolj u lice.

„Ovo je uradila.“

„Dvaput“, ubaci se Oskar.

„Dvaput!“, ponovi Devin razdragano. „Na svu sreću pa nije dobio prokletu srčku.“

„A onda“, nastavi Oskar, „pretukla ga je.“

„Odlepila je!“, reče Devin. „Odlepila! Išutirala ga je u glavu, rebra, ubila boga u njemu. Mislim, pogledaj ga!“

Nikada nisam video Devina tako oduševljenog.

Pogledao sam. Fil je sada dolazio svesti, ali čim oseti sav taj bol, prilično sam siguran da će poželeti da spava. Oba oka su mu bila gotovo potpuno otečena. Usne pocrnele. Imao je tanme modrice najmanje na sedamdeset pet posto lica. Ako sam ja posle onoga što mi je uradio Kertis Mur izgledao kao da sam preživeo sudar automobilom, Fil je izgledao kao da je preživeo pad aviona.

Prvo što je rekao kada se osvestio bilo je:

„Uhapsićete je, je li tako?“

Devin potvrdi:

„Naravno, gospodine. Naravno.“

Endži mi se oslobodi iz zagdjaja i pogleda ga.

Oskar upita:

„Podnećete tužbu, gospodine?“

Fil se pridrža za ogradu da se podigne. Držao se za nju kao da bi mogla svakog časa da se otrgne i pobegne. Zaustio je nešto da kaže, zatim se nagnuo preko ograde i povratio u dvorište.

„Zgodno“, primeti Devin.

Oskar priđe Filu, spusti mu ruku na leđa dok je ovaj nastavio da bljuje. Oskar mu se obraćao tihim, blagim glasom, kao da se ništa neobično ne dešava, kao da je navikao da razgovara s ljudima koji povraćaju po travnjaku.

„Vidite, gospodine, razlog što vas pitam hoćete li je tužiti jeste taj što neki ne vole to da rade u ovakvim okolnostima.“

Fil pljunu nekoliko puta u dvorište, i obrisa usta koŠuijom. Uvek je bio gospodin. Pitao je:

„Kako to mislite, 'u ovakvim okolnostima ?“

„Pa“, reče Oskar, „ovakvim okolnostima“.

Devin objasni:

„Okolnostima kada snažnog muškarca kao što si ti razbije žena koja ne može imati više od pedesetak kilograma, i to mokra do gole kože. Okolnosti o kojima bi u obližnjim barovima rado raspredali. Znaš“, nastavio je, „vrsta okolnosti u kojima muškarac liči na pičku.“

Nakašljao sam se u ruku.

Oskar produži:

„Neće biti mnogo strašno, gospodine. Samo ćete otići na sud, ispričati sudiji da žena voli da vas povremeno istuče, tek da vas nauči reda. Tako nešto. Sudija neće proveravati nosite li haljinu ili tako nešto.“ Ponovo ga je potapšao po leđima. Ne tako snažno da ga izbaci na ulicu, ali blizu. Rekao je: „Osećate li se sada bolje?“

Fil okrenu glavu i pogleda u Endži:

„Kurvo“, procedio je.

Niko je nije zadržao jer niko to nije hteo. U dva dugačka koraka prešla je preko trema i Oskar joj se sklonio s puta, a Fil je jedva podigao ruku pre nego što ga je odalamila po slepoočnici. Tada je Oskar ponovo istupio i povukao je. Dobacila je:

„Filipe, ubiću te ako mi *ikada* ponovo priđeš.“

Fil spusti ruku na slepoočnicu i pogleda na ivici suza. Rekao je:

„Videli ste ovo.“

Oskar upita:

„Šta smo videli?“

Devin doda:

„Verovao bih dami na reč, Filipe. Ima pištolj i dozvolu da ga upotrebi, koliko ja shvatam. Čudo je što još dišeš, kako stvari stoje.“

Oskar pusti Endži i ona se vrati kod Devina i mene. Na trenutak mi se učinilo da sam ugledao kako još se uši puše. Oskar upita:

„Hoćete li podneti tužbu, Filipe, ili ne?“

Fil zastade na trenutak da razmisli. Razmišljao je o barovima u koje ne bi smeo više da pomoli nos. Na sve komšije. Pomislio je na zvižduke i homoseksualne šale koje će ga pratiti do groba, grudnjake i gaćice koji će mu se redovno pojavljivati u poštanskom sandučetu. Odgovorio je:

„Ne, neću podneti tužbu.“

Oskar ga rukom potapša po obrazu.

„To je zaista muževno od vas, Filipe.“

Mladi policajac je izašao iz kuće sa Endžinim koferom u ruci i spustio ga ispred nje.

„Hvala“, izjavila je.

Kao da smo začuli mačku kako lipče nešto tečno, i kada smo pogledali, videli smo da Filip plače u ruke.

Endži mu uputi ljutit pogled, toliko prezriv da se temperatura na tremu sigurno spustila za deset stepeni. Podigla je kofer i otišla do Devinovih kola.

Oskar pljusnu Fila po boku i Fil podiže lice iz šaka. Pogledao je u Oskarovo ogromno lice i Oskar mu reče:

„Ako joj se nešto desi dok smo ja i on“, pokaza na Devina „živi, mislim bilo šta, na primer udari je grom ili joj se avion sruši ili polomi nokat, *bilo sta*, doći ćemo da se poigramo s tobom, Filipe. Znaš na šta mislim?“

Fil klimnu glavom, a onda se ponovo uznemiri i zajeca. Udario je pesnicom o ogradu i pribrao se i pogled mu se zaustavi na meni.

Dobacio sam mu:

„Babi zaista nedostaješ, File.“

Zadrhtao je.

Okrenuo sam se, i dok sam silazio niz stepenice, Devin reče:

„Hej, File, osveta je baš strašna, zar ne?“

Fil se okrenu i opet mu se smuči. Otišli smo do Devinovih kola i ja sedoh na zadnje sedište sa Endži. U kamaru ima taman dovoljno prostora za noge na zadnjem sedištu da patuljku bude udobno, ali večeras se nisam žalio. Devin krenu ulicom, nekoliko puta bacajući pogled na Endži u retrovizoru.

„O ukusima se ne raspravlja, je li tako?“

I Oskar se osvrnu na Endži.

„Da ti se pamet pomuti. Apsolutno da ti se pamet pomuti.“

DVADESET DEVETO POGLAVLJE

Devin reče:

„Souša je definitivno izgubio rat. Na dva dana se pritajio, i polovina njegovih momaka je prešla Osvetnicima. Niko nije računao na to da je Roland takav taktičar.“ Pogledao je u nas. „Marion neće izdržati ni nedelju dana. Na vašu sreću, ha?“

„Da“, odgovorio sam, razmišljajući o tome kako nam i dalje ostaje Roland.

„Ne i na moju“, dodao je. „Izgubio sam sto dolara na jebenoj kladionici.“

Oskar se ubaci:

„Trebalo je da se kladiš na Rolanda.“

„Sada mi to kažeš.“

Odbacili su nas do mog stana. Oskar reče:

„Naredićemo patroli da se proveze ulicom svakih petnaest minuta. Biće sve u redu.“

Poželeli smo jedni drugima laku noć, i popeli smo se u stan. Na sekretarici sam imao osam poruka, ali nisam obraćao pažnju. Pitao sam je:

„Kafu ili pivo?“

„Kafu“, odgovorila je Endži.

Ubacio sam kesicu i uključio gospodina Kafu. Izvadio sam pivo iz frižidera i vratio se u dnevnu sobu. Sklupčala se u uglu kauča, i izgledala je sitnija nego ikada. Seo sam u fotelju preko puta i čekao. Spustila je pepeljaru na butinu, upalila cigaretu, a ruka joj je drhtala. Rekla je:

„Đavolski Četvrti juli, ha?“

„Đavolski Četvrti“, složio sam se.

Nastavila je:

„Došla sam kući i nisam bila baš najbolje raspoložena.“

„Znam.“

„Mislim, upravo sam nekoga bila ubila, za ime božje.“ Ruka joj se toliko snažno tresla da je pepeo spao sa cigarete na kauč. Pokupila ga je u

pepeljaru. „Dakle, ušla sam, kad ono on, viče i vređa me što nam je auto i dalje parkiran kod Južne stanice, što sinoć nisam došla kući, pitao me je, ne, optužio me je da se tucam s tobom. I pomislila sam u sebi, tek što sam ušla, prokleto srećna što sam živa, krvavog lica, i on ne može ništa pametnije da mi kaže od ’Tucaš se s Petom Kenzijem’? Bože.“ Prešla je rukom preko čela, sklonila kosu s lica, i tako je zagladila. „I tako sam mu rekla: ’Bavi se svojim životom, Filipe’, ili nesto slično, i krenula sam pored njega a on je nastavio: ’Kad ja, dušo, s tobom završim, moći ćeš da se tucaš samo sama sa sobom.’" Povukla je dim cigarete. „Lepo, ha? Onda me je zgrabio za ruku, a ja sam zavukla slobodnu ruku u torbicu i pogodila ga električnim pištoljem. Pao je na pod, a onda napola ustao, kada sam ga šutnula. Izgubio je ravnotežu, oteturao se do vrata i izašao na trem. Onda sam ga opet pogodila električnim pištoljem. Zagledala sam se u njega, i sve je nestalo. Mislim sve, sve što sam ikada osećala prema njemu kao da je iscurilo iz mene i sve što sam videla bilo je to govno koje me je *zlostavljalo* dvanaest godina i... pomalo sam odlepila.“

Sumnjao sam u onaj deo o osećanjima. Vratiće se. Uvek je tako, obično kada si najmanje spreman za njih. Znao sam da ga verovatno nikada više neće voleti, ali osećanja nikada neće otići; crvena, plava, crna boja raznih stvari koje je osećala za vreme njihovog braka, vraćaće se iznova i iznova. Možeš da napustiš spavaću sobu, ali krevet ostaje s tobom. Nisam joj to rekao, naravno; i sama će to uskoro shvatiti.

Rekao sam:

„Sudeći po onome što sam video, mnogo si odlepila.“

Slabašno se osmehnula i pustila da joj kosa ponovo padne preko očiju.

„Da. Pretpostavljam. Mada, dugo mi je trebalo.“

„Slažem se“, odgovorio sam.

„Pete?“ Jedino ona može tako da me zove a da ne zaškrgućem zubima. U retkim prilikama kada to učini, zvuči mi u redu, nekako toplo.

„Kada sam posle svega stajala iznad njega i gledala ga, razmišljaia sam o nama u toj uličici sa onim kolima koja su nam prilazila. I bila sam preplašena, nemoj pogrešno da me shvatiš, ali ni upola koliko sam mogla biti, zato što sam bila s tobom. I izgleda da uvek uspemo sve da prebrodimo kada smo zajedno, Ni u šta ne sumnjam toliko kada sam s tobom. Znaš?“

„Znam vrlo dobro“, potvrdio sam.

Osmehnula se. Šiške su joj prekrivale oči i na trenutak je sagnula glavu. Zaustila je da nešto kaže.

Tada je zazvonio telefon. Došio mi je da ga upucam.

Ustao sam i zgrabio ga.

„Halo.“

„Kenzi, Souša je.“

„Čestitam", izgovorio sam.

„Kenzi, moramo da se sastanemo.“

„Ne, ne moramo.“

„Gospode, Kenzi, mrtav sam ako mi ne pomogneš.“

„SLušaj samo šta si upravo izgovorio, Marione, i razmisli.“

Endži podiže pogled i ja klimnuh glavoM. Nežnost joj se povuče sa lica kao talas sa Grebena.

„U redu, Kenzi, znam šta misliš, sediš tamo na sigurnom i govoriš: ’Souša je sad gotov.’ Ali nisam gotov. Još ne. I ako moram, doći ću da te potražim i povešću te sa sobom u grob. Imaš ono što mi je potrebno da preživim i daćeš mi to.“

Razmislio sam o tome.

„Probaj da me ubiješ, Souša.“

„Na osamsto sam metara od tvoje kuće.“

To me je zaustavilo, ali rekao sam:

„Dođi. Popićemo zajedno pivo pre nego što te ubijem.“

„Kenzi“, rekao je, i odjednom je zvučao iscrpljeno, „mogu da te sredim i mogu da sredim tvoju partnerku, onu koju gledaš kao da drži sve životne tajne u rukama. Nemaš više onog psihopatu s teškim naoružanjem da te čuva. Ne teraj me da dolazim po tebe.“

Svako svakoga može da sredi. Ako Souša sebi postavi kao jedini cilj da moja sahrana bude za nekoliko dana ili nekoliko sati pre njegove, mogao bi to da ostvari. Pitao sam: „šta želiš?“

„Jebene slike, čoveče. Spasi nam obojici živote. Reći ću Rolandu da će, ako ubije mene ili tebe, te slike sigurno ugledati svetlost dana. On upravo to ne želi, da ljudi pričaju kako je Roiand dobio u bulju.“

Kakav kralj. Otac godine.

Pitao sam:

„Gde i kada?“

„Znaš ulaz na auto-put pored stanice Kolumbija?“
Bio je dva bioka dalje.
„Da.“
„Pola sata. Ispod.“
„I ovo će mi vas obojicu skinuti s vrata?“
„Jebeno tačno. Održaće nas neko vreme u životu.“
„Pola sata.“

Uzeli smo fotografije i pištolje iz ispovedaonice. Napravili smo kopije fotografija na aparatu koji pastor Dramond koristi za bingo listiće u podrumu, vratili originale na mesto, i otišli nazad do mog stana.

Endži je popila veliku šolju crne kafe, a ja sam proverio naše zalihe oružja. Imali smo kalibar .357 sa dva preostala metka, tridesetosmicu koju nam je dao Kolin i tridesetosmicu koju nam je nabavio Baba, devet milimetara, i četrdesetpeticu koju sam uzeo od Lizalice, sa pričvršćenim prigušivačem. Takođe smo imali četiri granate u frižideru, i dvanaestokalibarsku pušku.

Obukao sam mantil a Endži svoju kožnu jaknu, i uzeli smo sve osim granata. Nikad ne možeš biti dovoljno siguran sa ljudima kao što je Souša. Rekao sam: „Đavolski Četvrti“, i izašli smo iz stana.

Deo 1-93 proteže se kroz grad. Ispod njega, grad ostavlja tri nanosa peska, soli i šljunka za hitne slučajeve. Te tri kupe se dižu šest metara uvis, a podnožja su im pet metara široka. Bilo je leto, pa i nisu bile toliko potrebne. Mada, u Bostonu moraš biti spreman. Ponekad se Majka priroda našali s nama, baci na nas snežnu oluju početkom oktobra samo da nam pokaže koliko je šaljiva.

Na to područje se može ući sa ulice ili od zadnjeg ulaza u podzemnu stanicu Kolumbija/DŽFK ili iz ulice Mozli, ako ti ne smeta da se pentraš preko šiblja i spuštaš se niz nagib.

Popeli smo se preko šiblja i spustili se nagibom, šutirajući smeđu zemlju pred nama sve dok nismo stigli do dna. Zaobišli smo zeleni potporni stub i našli se između tri kupe.

Souša je stajao u sredini, gde su se podnožja spajala u neravne trouglove. Pored njega je stajalo malo dete. Neoblikovane jagodične kosti i dečje salo odavali su mu godine, iako je mislio da zbog velikih naočara za sunce i kape

na glavi izgleda dovoljno staro da kupi bocu viskija. Ako je imao više od četrnaest - dobro je.

Soušine ruke su prazno i opušteno visile pored tela, ali klinac je svoje gurnuo u džepove sportske jakne i mrdao ih napred-nazad uz čvornovate kukove. Rekao sam mu: „Izvadi ruke iz džepova.“

Klinac pogleda u Soušu, a ja u njega uperih četrdesetpeticu.

„Koju reč nisi razumeo?“

Souša klimnu glavom.

„Izvadi ih, Judžine.“

Judžin polako izvadi ruke iz džepova, leva je bila prazna, a u desnoj je držao tridesetosmicu koja je izgledala dvaput veća od njegove šake. Bacio ju je na gomilu soli i pre nego što sam to zatražio, zatim je krenuo da vraća ruke u džepove. Predomislio se i ispružio ih ispred sebe kao da ih nikada pre nije video. Konačno ih je prekrstio na grudima i prebacio se s noge na nogu. Izgleda da nije tačno znao ni šta da radi s glavom. Brzim, pacovskim pokretima, pogledao je u mene, a zatim u Endži, pa u Soušu, zatim u mesto gde je bacio pištolj, i na kraju i u tamnozelene stubove ispod auto-puta.

Svi ti mirisi soli i izduvnih gasova i jeftinog vina i zaudaranje dečakovog straha visili su u vazduhu kao masivan oblak.

Endži me pogleda i ja klimnuh glavom, Nestala je iza kupe s naše leve strane dok sam ja posmatrao Soušu i Judžina. Znali smo da gore na auto-putu nema nikoga, jer smo proverili dok smo dolazili Mozlijem. Nikoga nije bilo ni na krovu stanice podzenme železnice; pregledali smo dok smo silazili brdom.

Souša reče:

„Samo ja i Judžin. Niko drugi.“

Nisam smatrao da imamo razloga da u to sumnjamo. Souša je u ta tri dana ostario brže nego Karter za četiri godine u Beloj kući. Kosa mu je bila masna. Odeća je na njemu visila kao na žičanoj vešalici, i na lepom platnu je bilo bež mrlja od hrane. Oči su mu bile ružičaste, kao u narkomana na kreku, pune sagorelog adrenalina, i mutne. Tanki zglobovi su mu podrhtavali, a koža bila bleda kao da ju je obradio pogrebnik. Živeo je na pozajmljenom vremenu, i čak je i sam znao da mu je odavno odzvonilo.

Gledajući ga, dvadeseti delić sekunde ili tako nešto, osetio sam nešto nalik na sažaljenje. Zatim sam se setio fotografija, žgoljavog dečačića koga je

ubio, okorelog robota koji se podigao iz pepela i koji je izgledao kao dečak, pričao kao dečak, ali dušu je ostavio u motelskoj sobi sa prljavom posteljinom. Čuo sam traku na kojoj on vadi Antonovo oko. Video sam kako mu ženu obara kiša metaka u toplo letnje jutro, očiju zastakljenih večitom pomirenošću sa sudbinom. Pomislio sam na njegovu vojsku Judžina, koji zatvaraju svoje staklene oči i jurišaju napred da poginu za njega, udišu njegov „proizvod“ i ispuštaju dušu, i pogledao Mariona Soušu, i nije se tu radilo o crnom i belom, već o mržnji. Zbog samog njegovog postojanja, mrzeo sam prirodu sveta.

Klimnuo je glavom prema Judžinu.

„Dopada ti se moj telohranitelj, Kenzi? Stigao sam do samog dna, zar ne?“

Pogledao sam dečaka, i mogao sam samo da zamislim kako su te reči delovale na oči iza tih naočara.

Rekao sam:

„Souša, ti si jebena svinja.“

„Da, da, da.“ Zavukao je ruku u džep i ja mu gurnuh četrdesetpeticu pod vrat.

Pogledao je u prigušivač prislonjen na njegovu Adamovu jabučicu.

„Misliš da sam glup?“ Izvukao je malu lulu iz džepa. „Samo da malo zapalim.“ Koraknuo sam unazad kada je izvadio debeli kamen iz drugog džepa i spustio ga u lulu. Zapalio ga je i snažno povukao, sklapajući oči. Promuklim glasom je rekao:

„Jesi doneo šta sam tražio?“ Ponovo je podigao kapke i beonjače su mu treperile kao loš TV.

Endži stade pored mene, i oboje se zagledasmo u njega.

Naglo je izbacio dim iz pluća i osmehnuo se. Pružio je lulu Judžinu.

„Aaah. Šta vas dvoje gledate? Dvoje male ugrožene bele dece zapanjene pred velikim crnim demonom?“ Zakikotao se.

„Ne laskaj sebi, Souša“, reče Endži. „Nisi ti demon. Ti si baštenska zmija. Đavola, nisi čak ni crn.“

„A šta sam onda, gospodice?“

„Greška“, rekla je i ugasila mu cigaretu o grudi.

Slegnuo je ramenima i obrisao pepeo sa jakne.

Judžin je usisavao malu lulu kao da je slamka koja viri iznad vode.

Vratio ju je Souši i zabacio glavu.

Souša pruži ruku i pijesnu me po ramenu.

„Hej, momče, daj mi to po šta sam došao. Spasi nas obojicu onog poludelog psa.“

„’Onog poludelog psa’? Souša, ti si ga stvorio. Skinuo si ga do gole kože i ostavio mu samo mržnju još kada mu je bilo deset godina.“ Judžin se prebaci s noge na nogu, i pogleda Soušu.

Souša frknu, pa povuče iz lule. Dim mu je lagano izlazio iz uglova usana.

„Šta ti znaš o bilo čemu, belče? Ha? Pre sedam godina, ta kučka je odvela tog dečka od mene, pokušala da ga uči o Bogu i kako da se ponaša pred belcima, kao da je uopšte imao nekih mogućnosti. Mali crnčić iz geta. Uspela je da pribavi i zabranu prilaska. Protiv mene. Da me odvoji od sopstvenog deteta pa da mu puni glavu sranjem o američkom snu. Sranje. Američki san za crnju jeste isto što i srednje strane novina raširene u zatvorskoj ćeliji. Crnac na ovom svetu nije ništa, osim ako ne zna da peva ili pleše, igra fudbal i usrećuje belce.“ Ponovo je navalio na lulu. „Crnca volite da gledate samo kad sedite u publici. A Džena, ta kučka je pokušala da sve te gluposti prenese na mog dečaka, govorila mu je kako će Bog dati. Zajebi to. Čovek radi to što radi na ovom svetu i to je to. Nema gore nikakvog knjigovođe koji hvata beleške, mogu popovi da pričaju šta hoće.“ Snažno je otresao lulu o nogu, izbacujući pepeo i smolu, a lice mu se zajapurilo. „Hajde sada, Kenzi, daj mi to sranje i Roland će te ostaviti na miru. A i ja ću.“

Sumnjao sam u to. Souša bi me ostavio na miru dok se ne bi ponovo osetio sigurnim, ako se to ikada desi. Onda bi počeo da se brine zbog svih koji znaju nešto o njemu, koji su ga videli da moli. I zbrisao bi nas sve da sačuva sopstvenu samoobmanu.

Pogledao sam ga, i dalje se dvoumeći imam li i neku drugu mogućnost od one koju mi je ponudio. Gledao je i on mene. Judžin se udaljio za korak od njega, mali korak, i desnom rukom se češao po leđima.

„Hajde. Daj to ovamo.“

Nisam imao nmogo izbora. Roland bi me definitivno sredio ako to ne učinim. Slobodnom rukom sam posegnuo u džep i izvukao koverat.

Souša se blago nagnuo napred. Judžin se i dalje desnom rukom češao po leđima a levom nogom je tapkao po betonu. Predao sam Souši koverat, a Judžinovo stopalo je ubrzalo.

Souša je otvorio kopču na koverti i prišao uličnoj sveciljki da pregleda svoj ručni rad.

„Kopije“, rekao je.

„Vrlo dobro. Zadržaću originale.“

Pogledao me je, video da nisam spreman da pregovaram, i slegnuo ramenima. Pogledao ih je, jednu po jednu, polako, kao da su u pitanju stare razglednice. Nekoliko puta se tiho zakikotao.

Obratio sam mu se:

„Souša, ima nešto što ne kapiram.“

Nasmešio mi se sablasno.

„Ne kapiraš ti mnogo toga, belče.“

„Dobro, ovog naročitog trenutka u vremenu, onda.“

„Šta je to?“

„Jesi li skinuo originalne fotografije sa video-kasete?“

Odmahnuo je glavom.

„Osmomilimetarska kućna kamera.“

„Pa, ako imaš originalan film, zašto svi ovi ljudi umiru?“

Nasmešio se.

„Nemam original.“ Slegnuo je ramenima. „Prvo mesto koje su Rolandovi momci pogodili bila je moja kuća u Vorenu. Bacili su bombu na nju, u nadi da sam ja unutra. Nisam bio.“

„Ali film jeste?“

Klimnuo je glavom, zatim ponovo pogledao u kopije fotografija.

Judžin se naginjao napred, istežući vrat da baci pogled preko Soušinog ramena. Desna ruka mu je sada bila zavučena iza leđa, a levom se žestoko češao po boku. Njegovo sitno telo se uvijalo, i čuo sam kako mu iz usta izlazi brujanje, prigušeni zvuk za koji sam sumnjao da ga je uopšte svestan. Šta god da se spremao da uradi, sledilo je veoma brzo.

Koraknuo sam unapred, plitko dišući.

Souša reče:

„Pa, šta kažeš na sve ovo? Dečko je mogao da bude filmska zvezda. Ha, Judžine?“

Judžin izvede svoj potez. Odskočio je napred, gotovo se spotakao, i ruka mu se pojavila iza leđa sa pištoljem u njoj. Podigao je ruku, ali odbila se o Soušin lakat. Souša se okretao kada sam ja koraknuo napred, zgrabio Judžina

za ručni zglob i namestio se leđima prema njegovim grudima. Souša je iskrenuo članak. Sagnuo se ka zemlji i pištolj je dvaput opalio u nepomičan vlažan vazduh. Zabio sam lakat u Judžinovo lice i začuo pucanje kostiju.

Souša je skočio sa betona i otkotrljao se do kupe soli, a fotokopije se uskovitlaše u vazduhu. Judžin ispusti pištolj. Pustio sam mu klizav zglavak i odmah je pao na tlo, i začuo se tihi tresak kada je glavom udario o beton.

Podigao sam pištolj i pogledao u Endži. Zauzela je pucački položaj, i sigurnom rukom okretala tridesetosmicu između Souše i Judžina.

Judžin je seo, spustio ruke na noge, a krv mu je tekla iz slomljenog nosa.

Souša je ležao potrbuške na hrpi soli, tela klonulog u mračnoj senci autoputa. Čekao sam, ali nije se pomerao.

Endži mu priđe i pogleda ga. Uhvatila ga je za zglob i on se prevrnu na leđa. Pogledao nas je i nasmejao se, snažnim, praskavim grohotom. Posmatrali smo ga kako se trudi da se obuzda, ali nije mu polazilo za rukom. Pokušao je da se ispravi u sedeći položaj i nasloni na kupu, ali taj pokret je pokrenuo so iznad njega i ona mu se sruči u košulju. Od toga se još jače zasmejao. Ponovo se spustio na so kao pijanac na vodeni krevet, pljuskajući rukom po njoj, dok se smeh talasao vazduhom i nadjačavao buku automobila koji su prolazili iznad glava.

Konačno je seo, držeći se za stomak.

„O bože. Zar više nikome ne može da se veruje na ovom svetu?“ Zakikotao se i pogledao u dečaka. „Hej, Judžine, koliko ti je Roland platio da me izdaš?“

Judžin ga izgleda nije čuo. Boja kože mu je poprimila nezdravu nijansu nekoga ko se bori protiv mučnine. Duboko je disao i držao ruku na srcu. Na slomljen nos kao da je zaboravio, ali oči su mu bile razrogačene zbog ogromnosti onoga što je upravo pokušao i zbog onoga što ga je zbog toga snašlo. Nepojmljivi užas mu je plivao zenicama, i video sam da mozak pokušava s tim da se izbori, a da u duši traži hrabrost potrebnu da postigne ravnodušnost.

Souša ustade i otrese so sa odela. Polako je odmahnuo glavom, zatim se sagnuo da sakupi rasute fotografije.

„Bože, bože. Neće biti dovoljno duboke rupe niti dovoljno prostrane zemlje da u njoj sakriješ dupe, dete. Roland ili ne, mrtav si.“

Judžin pogleda svoje slomijene naočare na zemlji pokraj njega i povrati u

krilo.

Souša reče:

„Možeš to da radiš koliko god želiš. Ništa ti neće pomoći.“

U zadnjem delu vrata i donjoj polovini ušiju osećao sam neku bolesnu toplinu, i krv mi je ključala u vrtlogu odmah ispod kože. Iznad nas je metalni deo auto-puta zvečao dok je konvoj kombija grmeo preko njega u vrištavoj kakofoniji.

Pogledao sam dečaka i osetio sam se umornim, strašno umornim od svih smrti i beznačajne mržnje i neznanja i potpune i krajnje nebrige koji su me napadali i uvlačili u vrtlog ove poslednje nedelje. Bio sam umoran od besmislenih rasprava o crncima nasuprot belcima, bogatima nasuprot siromašnima, lošima nasuprot nedužnima. Umoran od zlobe i bezumlja i Mariona Souše i njegove bahate okrutnosti. Preumoran da bi me bilo briga za moralne posledice ili politiku ili bilo šta drugo osim za staklene oči ovog dečaka na zemlji, koji izgleda više nije znao ni kako da plače. Iscrpeli su me Souše, Polsoni, Rolandi i Malkerni ovog sveta, duhovi svih njihovih žrtava šaputali su mi i mumlali u uvo, preklinjali me da kaznim onoga ko je odgovoran. Da sve okončam.

Souša je pretraživao mračna mesta između kupa.

„Kenzi, koliko je slika tu bilo?“

Povukao sam okidač na četrdesetpetici kada su iznad nas točkovi kamiona teško zakloparali po metalu sa neumornom žestinom, tutnjeći ka odredištu koje je moglo biti hiljadu kilometara daleko ili odmah tu, u blizini.

Pogledao sam u nos koji sam slomio. Kada je zaboravio kako se plače?

„Kenzi. Koliko si mi jebenih slika dao?“

Endži je zurila u mene, i znao sam da zvuci koji zavijaju odgore besne i u njenoj glavi.

Souša podiže još jednu fotokopiju.

„Jebo te, čoveče, bolje bi ti bilo da su sve tu.“

I poslednji kamion je prošao kloparajući, ali jadikovanje se nastavilo, i grozničavo mi se odbijalo o bubne opne.

Judžin zaječa i dodirnu nos.

Endži pogleda u Soušu dok je četvoronoške pretraživao tlo.

Ponovo je pogledala u mene i klimnula glavom.

Souša se ispravio i zakoračio pod svetlo, držeći fotokopije u ruci.

Upitao sam ga:

„Koliko će još trebati, Souša?“

Oglasio se:

„Šta?“, nameštajući ivice fotokopija u uredan svežanj.

„Koliko ljudi ćeš još sažvakati dok ne bude konačno dosta? Dok se čak i *tebi* ne smuči?“

Endži mi dobaci:

„Učini to, Patriče. Sada.“

Souša je pogleda, a zatim u mene, tupim pogledom. Mislim da nije shvatio smisao mog pitanja. Buljio je u mene, čekajući dodatno objašnjenje. Posle minut-dva, podigao je fotokopije. Podigao je palac ispred jedne, i pritisnuo ga između Rolandovih golih butina. Pitao je:

„Kenzi, je li to sve ili ne?“

„Da, Souša“, odgovorio sam, „to je sve.“ Podigao sam pištolj i pogodio ga u grudi.

Ispustio je fotokopije i podigao ruku prema rani, zateturao se unazad, ali ostao je na nogama. Pogledao je u ranu, u krv na ruci. Izgledao je iznenađeno i, nakratko, užasno uplašeno. „Zašto si, jebo te, to uradio?“ Zakašljao se.

Ponovo sam povukao okidač.

Piljio je u mene, a iz očiju mu je nestao strah. Zenice su mu se prošarale hladnim zadovoljstvom, mračnim saznanjem. Nasmešio se.

Pogodio sam ga u glavu, a u isto vreme se oglasio i Endžin pištolj. Meci su ga bacili nazad na gomilu soli, i on se otkotrljao na leđa i kliznuo na beton.

Endžino telo je malčice zadrhtalo, ali glas joj je bio miran.

„Izgleda da je Devin bio u pravu,“

Pogledao sam Soušu.

„Kako to?“

„Neke ljude ili ubiješ ili ostaviš u životu, jer oni nikada neće promeniti mišljenje.“

Sagnuo sam se i počeo da sakupljam fotokopije. Endži je kleknula pored Judžina i očistila mu nos i lice maramicom. Nije izgledao iznenađeno, ushićeno, niti uznemireno ovim što se deslio. Oči su mu bile ukočene, nekako neusredsređene. Endži ga upita:

„Možeš li da hodaš?“

„Da.“ Nesigurno je ustao, zažmurio na nekoliko trenutaka, zatim lagano uzdahnuo.

Pronašao sam fotokopiju koju sam tražio, obrisao sa nje tragove šljunka, i gurnuo je u Soušinu jaknu. Judžin je sada čvrsto stajao. Pogledao sam ga.

„Idi kući“, rekao sam mu.

Klimnuo je glavom i udaljio se bez reči. Popeo se uz nagib i nestao sa druge strane šipražja.

Endži i ja smo pošli istim putem trenutak kasnije, i dok smo hodali prema mom stanu, obgrlio sam je oko struka i trudio se da ne razmišijam o tome.

TRIDESETO POGLAVLJE

Poslednje nedelje života, moj otac je na visinu od metar i devedeset bio težak pedesetak kilograma.

U njegovoj bolničkoj sobi, u tri ujutru, slušao sam kako mu pluća zveče kao da se krhotine razbijenog stakla kuvaju u loncu. Njegovi izdisaji su zvučali kao da su se na silu probili kroz slojeve gaze. Osušena pljuvačka mu se belela na uglovima usana.

Kada je otvorio oči, zelene zenice kao da su mu plivale neučvrsćene usred beonjača. Okrenuo je glavu k meni. „Patriče?“

Nagnuo sam se ka krevetu, dete u meni je još bilo oprezno, i dalje sam mu posmatrao šake, spreman da se izmaknem ako se naglo pokrenu. Osmehnuo se. „ Tvoja majka me voli. “

Klimnuo sam glavom.

„ To je nešto što“, zakašljao se tako snažno da su mu se grudi izvile i podigle mu glavu s jastuka. Iskrivio je lice, progutao. „To je nešto što ću poneti sa sobom. Tamo“, izgovorio je i zakolutao očima kao da one mogu da zavire u mesto kuda odlazi.

Odgovorio sam:

„To je lepo, Edgare. “

Slabašnom šakom me je pljesnuo po ruci.

„Još me mrziš, zar ne?“

Pogledao sam u te lutajuće zenice i klimnuo glavom.

„A šta je sa svim onim sranjem kojem su te učile kaluđerice? Šta je sa opraštanjem?“ Podigao je umornu, znatiželjnu obrvu.

„Sve si istrošio, Edgare. Odavno. “

Slabašna ruka se ponovo ispružila, i dodirnula mi stomak.

„Još si ljut zbog tog malog ožiljka?“

Zurio sam u njega, ne pružajući mu ništa, govoreći mu kako nije preostalo ništa što bi mogao da uzme, pa čak i da je dovoljno jak.

Omalovažavajuće je mahnuo rukom.

„Jebi se, onda. “ Zažmurio je. „Zašto si došao?“

Sedeo sam, gledao to istroseno telo, i čekao da prestane da utiče na mene, i da taj otrovni mulj ljubavi i mržnje prestane da mi teče kroz telo.

„Da gledam kako umireš“, odgovorio sam.

Nasmešio se, i dalje zatvorenih očiju.

„Ah“, rekao je, „lešinaru. Ipak si sin svoga oca. “

Posle toga je neko vreme odspavao, i ja sam ga posmatrao, slušao kako mu razbijeno staklo zvecka u grudima. Znao sam tada da je objašnjenje koje sam čekao čitavog zivota, kakvo god bilo, zapečačeno u tom potrošenom truplu, u tom trulom mozgu, i nikada neće izaći. Otputovaće s ocem na njegovo mračno putovanje na mesto koje je video kada je zakolutao očima u lobanji. Sve to mračno znanje bilo je samo njegovo, i odnosio ga je sa sobom da ima nešto čemu će se cerekati za vreme putovanja.

Upola šest, otac je otvorio oči i pokazao na mene. Rekao je: „Nešto gori. Nešto gori!“ Oči su mu se raširile i usta otvorila kao da će da urlikne.

I izdahnuo je.

A ja sam ga gledao, i dalje čekajući.

TRIDESET PRVO POGLAVLJE

Bio je peti juli, pola dva ujutru, kada smo se sastali sa Sterlingom Malkernom i Džimom Vernanom u baru *Hajat Ridžensija* u Kembridžu. Bio je to jedan od onih kružnih barova, i dok smo tako lagano koračali, grad je svetlucao i mostići od crvenog kamena na Čarlsu izgledali su staro i dobro, a čak mi nisu bili odbojni ni bršljanom prekriveni zidovi Harvarda.

Malkern je na sebi imao sivo odelo preko bele košulje, bez kravate. Džim je nosio džemper od angore i tamne pamučne pantalone. Nijedan nije izgledao zadovoijno.

Endži i ja smo na sebi imali uobičajenu odeću i nije nas bilo briga.

Malkern reče:

„Nadam se da imaš dobar razlog što si nas zvao u ovaj čas, momče.“

Odvratio sam:

„Naravno. Ako nemate ništa protiv, molim vas da mi objasnite kakav nam je bio dogovor.“

Malkern se pobuni:

„Ma, hajde. Šta je ovo?“

Zahtevao sam:

„Ponovite uslove ugovora koji smo sastavili“, Malkern pogleda Džima i slegnu ramenima. Džim reče:

„Patriče, znaš prokleto dobro da smo se dogovorili za tvoje dnevnice plus troškove.“

„Plus?“

„Plus dodatnih sedam hiljada dolara ako nam doneseš dokumenta koja je ukrala Džena Andželin.“ Džim je bio razdražljiv; možda ga je njegova plavokosa žena sa Vasara i sa frizurom Doroti Hamil ponovo terala da spava na kauču. Ili sam im možda prekinuo dogovoreni seks koji su upražnjavali svaka dva meseca.

Obratio sam im se:

„Platili ste mi unapred dve hiljade dolara. Radio sam s tim sedam dana. U

stvari, ako želim da budem predzan, ovo je jutro osmog dana, ali ostaviću vas na miru. Izvolite račun.“ Predao sam ga Malkernu.

Jedva ga je pogledao.

„Smešno preterano, ali unajmili smo te zato što su ti honorari navodno opravdano visoki.“

Naslonio sam se.

„Ko mi je namestio Kertisa Mura? Vi ili Polson?“

Džim uzvrati:

„Šta dođavoia pričaš? Kertis Mur je radio za Soušu.“

„Ali počeo je da me prati oko pet minuta posle našeg prvog sastanka.“ Pogledao sam Malkerna. „Baš prikladno.“

Malkernove oči nisu ništa otkrivale, bio je čovek koji bi izdržao hiljadu pretpostavki, koliko god bile logične, sve dok nije bilo dokaza da ih podrže. A i ako je bilo dokaza, bio bi u stanju samo da kaže: „Ne sećam se.“

Otpio sam pivo.

„Koliko ste dobro poznavali mog oca?“

„Dobro sam ga poznavao, momče, hajde sada da pređemo na stvar.“ Pogledao je na sat.

„Znali ste da je tukao ženu, zlostavljao decu.“

Malkern je slegnuo ramenima.

„To nije bila moja briga.“

„Patriče", ubaci se Džim, „ovde se ne radi o tvom privatnom životu.“

„Nekoga mora da bude briga“, nastavio sam. Pogledao sam Malkerna. „Ako ste znali za mog oca, senatore, kao državni službenik, zašto niste ništa preduzeli?“

„Upravo sam ti rekao, momče, nije bila moja briga.“

„Šta jeste vaša *briga,* senatore?“

„Dokumenta, Pete.“

„Šta jeste vaša briga, senatore?“, ponovo sam ga pitao.

„Federacija naravno.“ Zakikotao se. „Voleo bih da sedim ovde i objašnjavam ti utilitaristički koncept, Pete, ali nemam vremena. To što ti je stari nekoliko puta udario šamar nije razlog za delovanje, momče.“

Nekoliko šamara. Dva boravka u bolnici u prvih dvanaest godina mog života.

Pitao sam:

„Jeste li znali za Polsona? Mislim, sve?“

„Ma hajde, momče. Završi svoj deo posla i svako neka ide svojim putem." Gornja usna mu je bila vlažna od znoja.

„Koliko ste znali? Jeste li znali da tuca male dečake?“

„Ovde nema potrebe za takvim rečnikom“, reče Malkern i osmehnu se, osvrćući se po prostoriji.

Endži reče:

„Recite nam kakav rečnik odgovara vašem osećaju za ispravnost i videćemo da li se odnosi na zlostavljanje dece i prostituciju i iznudu i ubistvo.“

„O čemu vi sada pričate?“, upita Malkern. „Slušam ovde neke lude priče. Lude priče. Daj mi dokumenta, Pete.“

„Senatore?“

„Da, Pete?“

„Ne zovite me ’Pet’. Tako se doziva pas, a ne čovek.“

Malkern se zavali na sedište i zakoluta očima. Očigledno nisam bio shvaćen na ovoj strani planete.

Počeo je:

„Momče, ti...“

„Koliko ste znali, senatore? Koliko? Vaš bliski saradnik obrađuje malu decu i ljudi umiru na sve strane zato što su on i Souša zadržali za sebe nekoliko kućnih video-snimaka i sve je izmakio kontroli. Zar nije tako? Je li Souša ucenjivao Polsona da promeni svoj stav o zakonu o uličnom terorizmu? A Polson je popio previše žaleći za svojom izgubljenom nevinošću, i Džena ih je našla? Pronašla je slike na kojima se vidi kako joj sina zlostavlja čovek za koga je radila? Možda čak i glasala za njega? Koliko ste znali, senatore?“

Buljio je u mene.

„A ja sam bio magnet“, nastavio sam. „Je li tako?“ Pogledao sam u Džima, a on mi je uzvratio, tupog izraza. „Trebalo je da odvedem Soušu i Polsona do Džene, i pomognem im da raščiste zbrku. Je li tako, senatore?“

Suočio se sa mojim besom i prezirom, i osmehnuo se. Znao je da nemam nikakvih dokaza protiv njega, samo pitanja i pretpostavke. Znao je da niko nema, i oči su mu pobednički otvrdnule. Što sam više pitao, manje sam dobijao. Tako to ide.

Zatražio je:

„Daj mi dokumenta, Pete.“

Odvratio sam: „Daj mi da vidim ček, Sterle.“

Ispružio je ruku i Džim u nju spusti ček. Džim me je gledao kao da godinama već zajedno igramo istu igru, samo što je sada shvatio da ja uopšte ne znam pravila. Polako i pokroviteljski je odmahnuo glavom. Džim bi bio dobra kaluđerica u nekom lepom manastiru.

Malkern je ispunio deo sa „isplatiti donosiocu“, ali svotu je ostavio praznu. Zahtevao je: „Dokumenta, Pete.“

Podigao sam kovertu sa sedišta i predao mu je. Otvorio ju je, izvadio fotografije, stavio ih sebi u krilo. Pitao je:

„Ovog puta nema kopija? Ponosan sam na tebe, Pete.“

Rekao sam:

„Potpišite ček, senatore.“

Prelistao je ostale fotografije, tužno se osmehnuo pogledavši jednu, vratio ih u koverat. Ponovo je podigao penkalo i lagano kucnuo njime o sto. Rekao mi je:

„Pete, mislim da moraš da popraviš ponašanje. Da. Zato ću ti prepoloviti dodatak. Sta kažeš na to?“

„Napravio sam kopije.“

„Kopije ništa ne znače na sudu.“

„Ipak mogu da podignu đavolski smrad.“

Pogledao me je, odmerio u trenu, i odmahnuo glavom. Nagnuo se ka čeku.

Izustio sam:

„Pozovite Polsona. Pitajte ga koja nedostaje,“ Penkalo se zaustavilo. Ponovio je:

„Nedostaje?“

Džim izgovori:

„Nedostaje?“

Endži se nadoveže:

„Nedostaje?“, samo da se napravi pametna. Klimnuo sam glavom.

„Nedostaje. Polson će vam reći da ih je bilo ukupno dvadeset dve. Imate dvadeset jednu u toj koverti.“

„A gde bi mogla da bude?“, upita Maikern.

„Potpiši ček i saznaćeš, kurvin sine.“

Mislim da Malkerna niko u životu nikada nije nazvao „kurvinim sinom“. Izgleda da mu baš nije bilo ni drago, ali možda će se navići. Procedio je:

„Daj mi je.“

Odvratio sam:

„Potpiši taj ček, bez ’popravljanja ponašanja’, i reći ću ti gde je.“

Džim reče:

„Ne potpisujte, senatore.“

Malkern prasnu:

„Umukni, Džime.“

Pridružio sam se:

„Da, umukni, Džime. Idi donesi senatoru kost ili nešto slično.“

Malkern se zagleda u mene. Izgleda da mu je to bio glavni način zastrašivanja, a nije mu uspevao na nekome na koga su poslednjih nekoliko dana samo pucali. Trebalo mu je nekoliko minuta, ali mislim da je shvatio. Rekao je:

„Šta god da se desi, uništiću te.“ Potpisao je ček sa odgovarajućom svotom i predao mi ga.

„Sranje“, rekao sam.

„Daj fotografiju.“

„Rekao sam da ću vam reći gde je, senatore. Nisam rekao da ću vam je predati.“

Malkern na trenutak sklopi oči i snažno dunu kroz nozdrve.

„Dobro. Gde je?“

„Tamo preko“, reče Endži i pokaza preko puta bara.

Riči Kolgan promoli glavu iza paprati. Mahnuo nam je, zatim pogledao u Malkerna i nasmešio se. Široko. Uglovi usana su mu gotovo dodirnuli očne kapke.

Malkern izusti:

„Ne.“

Endži reče:

„Da“, i potapša ga po ruci.

Dodao sam:

„Gledaj to sa vedrije strane, Sterle, nisi morao Ričiju da ispisuješ ček. Izjebao te je za džabe.“ Ustali smo od stola.

Malkern reče:

„Završio si u ovom gradu. Nećeš dobiti ni socijalnu pomoć.“

Uzvratio sam:

„Zezaš se? Đođavola, možda odem do Ričija i kažem mu kako si mi dao ovaj ček da ti pomognem u prikrivanju tvog učešća u čitavom ovom slučaju.“

Malkern reče:

„I šta ćeš onda imati?“

„Imaću tebe u položaju u koji si ti spreman mene da uvališ. I đođavola s tim ako mi to ne bi ulepšalo dan.“ Podigao sam pivo i dovršio ga. „I dalje hoćeš da mi uništiš ime, Sterle?“

Malkern je držao kovertu u ruci. Rekao je:

„Brajan Polson je dobar čovek. Dobar političar. A ove fotografije su stare gotovo sedam godina. Zašto sada to iznositi na površinu? To nije ništa novo.“

Nasmešio sam se i citirao ga:

„'Sečaš se svega osim onog što je bilo juče’, senatore.“ Gurnuo sam Džima laktom. „Zar nije uvek tako?“

TRIDESET DRUGO POGLAVLJE

Pokušali smo da razgovaramo s Ričijem na parkiralištu, ali to je bilo kao da pokušavamo da razgovaramo s nekim ko prolazi avionom. Ljuljao se na stopalima I stalno nas je prekidao:

„Zadrži tu misao, hoćeš li?“ Zatim bi prošaptao nešto u svoj ručni magnetofon. Verovatno je većinu kolumni napisao stojeći na parkiralištu *Hajat Ridžensija.*

Pozdravili smo se i on je odskakutao do automobila. Mi smo možda ubili Soušu, ali Riči će sahraniti Polsona.

Otišli smo taksijem kući. Tihe ulice bile su zasute ostacima vatrometa; vetar je nosio gorak zadah baruta. Uzbuđenje što smo sahranili Malkernovog žrtvenog jarca pred njim već je počeio da jenjava i curilo je iz taksija na puste ulice, odlazeći negde u senke koje su se nadvijale nad nama između uličnih svetiljki.

Kada smo stigli do mog stana, Endži ode pravo do frižidera i izvadi bocu vina iz vrata. Uzela je i čašu, mada, kada sam je video kako ga pije, nije joj ni bila potrebna; brže ga je mogia uneti samo intravenozno. Uzeo sam nekoliko piva i seli smo u dnevnu sobu sa otvorenim prozorima, slušajući kako povetarac nosi limenku piva ulicom, lupkajući njome po asfaltu, postojano je kotrljajući prema uglu.

Znao sam da ću za nedeljti dana gledati na ovo sa zadovoljstvom, uživati li sećanju na Malkernovo lice kada je shvatio da mi je upravo platio veliku svotu novca da mu upropastim život. Nekako sam uspeo da izvedem najteži podvig, da nateram nekoga u Skupštini da preuzme odgovornost. Za nedelju dana, dobro ću se osećati zbog toga. Mada, ne sada. Sada smo bili suočeni sa nečim sasvim drugačijim, teškim pritiskom sopsrvenih savesti.

Endži je ispila već pola boce kada je pitala:

„Šta se dešava?“

Ustala je, a boca vina joj je labavo visila između kažiprsta i srednjeg prsta, i lupkala ju je o butinu.

Ustao sam, ali nisam bio stguran da li sam već spreman da se s tim suočim. Popio sam još dva piva, vratio se. Izgovorio sam:

„Ubili smo nekoga.“ Zvučalo je jednostavno.

„Hladnokrvno.“

„Hladnokrvno.“ Otvorio sam jedno pivo, a drugo spustio na pod pored stolice.

Ispraznila je čašu, i nasula još.

„Nije nam predstavljao opasnost.“

„Ne u tom trenutku, ne.“

„Ali svejedno smo ga ubili“, nastavio sam. Ovaj razgovor je bilo besmisleno ponavljanje, ali imao sam osećaj da oboje pokušavamo da izgovorimo tačno šta smo uradili, bez vrdanja, bez laži koje bi se kasnije vratile i proganjale nas.

„Zašto?“, pitala je.

„Zato što nam se gadio. Moralno.“ Otpio sam pivo. Moglo je da bude i voda koliko sam obraćao pažnju.

„Mnogi su nam moralno odvratni“, primetila je. „Hoćemo li ubiti i njih?“

„Ne bih rekao?“

„Zašto ne?“

„Nemamo dovoljno metaka.“

Relda je:

„Ne želim da se šalim sa ovim. Ne sada.“

Bila je u pravu. Rekao sam:

„Izvini.“

Nastavila je:

„U potpuno istim okolnostima, učinili bismo to ponovo.“ Setio sam se Souše kako podiže fotografiju, prelazi prstom preko sinovljevih nogu. Složio sam se:

„Da, bismo.“

„Bio je grabežljivac“, primetila je.

Klimnuo sam glavom.

„Dozvolio je da mu sina zlostavljaju zbog novca, zato smo ga ubili.“ Otpila je još vina, ali više mu nije ni osećaia miris. Stajala je na sredini poda, povremeno se lagano okrećući na levom stopalu, dok joj se boca njihala između prstiju poput klatna.

Rekao sam:

„To je otprilike to.“

Dodala je:

„Polson se ponašao slično. Zlostavljao je to dete, verovatno stotine drugih. Znali smo to. Nismo ga ubili.“

Rekao sam:

„Soušu smo ubili nagonski. Nismo znali da ćemo to učiniti kada smo se sastali.“

Nasmejala se, kratkim oštrim zvukom.

„Nismo, ha? Zašto smo poneli prigušivač?“

Pustio sam da se pitanje spusti između nas, i pokušao da ne odgovorim. Konačno sam izgovorio:

„Možda jesmo otišli tamo svesni da ćemo ga ubiti, jer nam je napola pružio opravdanje. Zaslužio je.“

„Zaslužio je i Polson. Ali on je živ.“

„Otišli bismo u zatvor da smo ubili Polsona. Nikoga nije bilo briga za Soušu. Pripisaće to ratu između bandi, biće srećni što ga nema.“

„Nama to baš odgovara.“

Ustao sam i prišao joj. Spustio sam joj ruke na ramena, zaustavio njeno tromo okretanje. Rekao sam:

„Ubili smo Soušu nagonski.“ Ako to dovoljno puta izgovorim, možda će postati istina. „Nismo mogli dopreti do Polsona. Previše je zaštićen. Ali pobrinuli smo se za njega.“

„Na veoma civilizovan način.“ Izgovorila je reč „civilizovan“ onako kako neki ljudi kažu „porezi“.

„Da“, složio sam se.

„Dakle, pobrinuli smo se za Soušu prema zakonima džungle, a Polsona smo sredili u skladu sa zakonima civilizacije.“

„ Tačno.

Zagledala mi se u oči, a u njenima su plivali alkohol i iscrpljenost i duhovi. Rekla je:

„Izgleda da civilizaciju biramo onda kada odgovara našoj svrsi.“

Nisam mogao mnogo da joj protivrečim. Crni svodnik je bio mrtav, a beli zlostavljač dece je negde pripremao izjavu za javnost uz bocu viskija, a obojica su bili podjednako krivi.

Ljudi kao Polson uvek će moći da se sakriju iza moći. Možda će se osramotiti, možda će čak odslužiti i šest meseci u saveznom rekreativnom klubu i doživeti javnu osudu, ali disaće. Za Polsona se možda i sve dobro završi. Pre nekoliko godina, kongresmen koji je priznao da je imao seks sa petnaestogodišnjakom ponovo je izabran.

Pretpostavljam da je za neke ljuđe čak i silovanje maloletnika relativan pojam.

I ljudi kao Souša mogu neko vreme da se provlače, možda i duže. Ubijaju i sakate i zagorčavaju živote svima oko sebe, ali pre ili kasnije završe kao i Souša, prosutog mozga ispod auto-puta. Završe na trinaestoj strani lokalnih novina, a policajci sležu ramenima i ne trude se mnogo da pronađu ubice.

Jedan je osramočen, drugi je mrtav. Jedan diše, drugi je mrtav. Jedan je beo, drugi je mrtav.

Prošao sam rukama kroz kosu, osetio sam pesak i masnoću od prethodnog dana, nanjušio smeće i otpad na prstima. Tog trenutka, istinski sam mrzeo svet i sve u njemu.

Los Anđeles gori, i toliko mnogo drugih gradova tinja, i čekaju na šmrk koji će izliti benzin preko uglja, i slušamo političare koji pokreću našu mržnju i uske poglede na svet i govore nam kako je potrebno vratiti se osnovama dok oni sede u svojim kućama na plaži i slušaju talase pa ne moraju da slušaju krike davljenika.

Govore nam kako je reč o rasi, i mi im verujemo. Oni to nazivaju „demokratijom“, i mi klimamo glavama, zadovoljni sami sobom. Krivimo Souše, povremeno se podsmevamo Polsonima, ali uvek glasamo za Sterlinge Malkerne. I u povremenim trenucima tobožnje bistrine, čudimo se zašto nas Malkerni ovog sveta ne poštuju.

Ne poštuju nas zato što smo mi njihova zlostavljana deca. Jebu nas ujutru, u podne, noću, ali dok god nas ušuškaju uz poljubac, dok god nam šapuću u uši „Tata te voli, tata će se pobrinuti za tebe“, zatvaramo oči i idemo na spavanje, prodajemo tela i duše za utešnu glazuru „civilizacije“ i „bezbednosti“, lažne idole naših košmara dvadesetog veka.

I svi Malkerni, Polsoni, Souše, Filovi i Heroji ovog sveta zavise upravo od našeg držanja za te košmare. To je njihovo mračno znanje. Tako oni pobeđuju.

Uputio sam Endži slabašan osmeh.

„Umoran sam“, rekao sam.

„I ja.“ I ona se meni slabašno osmehnula. „Iscrpljena.“ Otišla je do kauča, i raširila čaršav koji sam ostavio na njemu. Rekla je: „Shvatićemo jednog dana. Je li tako?“

„Da. Jednog dana“, odgovorio sam, i uputio se ka spavaćoj sobi. „Naravno.“

TRIDESET TREĆE POGLAVLJE

Fotografija koja smo dali Ričiju prikazivala je senatora Polsona u svoj njegovoj veličanstvenosti. Veoma je određeno prikazivala odakle je crpeo svoj osečaj za veličinu. Rolandovo telo je zauzimalo trećinu slike i mogla se steći jasna predstava o njegovim godinama, o mladosti tela ispod Polsona. Nije bilo sumnje u njegov pol. Ali za razliku od većine ostalih fotografija, nije se videlo Rolandovo lice, samo njegove male uši i glava. Souša je stajao u sobi, posmatrao sa nezainteresovanim izrazom lica i pušio cigaretu.

Tribjun je prikazao fotografiju sa prikladnim ublažavanjem i crnim rešetkama preko mesta koja se mogu zamisliti. Pored te fotografije, objavili su još jednu, na kojoj Souša leži na leđima na šljunku, a telo mu je izgledalo kao lutka na naduvavanje koju je neko zaboravio da naduva. Glava mu je bila zabačena, mala lula i dalje u rukama. Preko slike je pisalo: MUŠKARAC SA POLSONOVE SLIKE UBIJEN U GANGSTERSKOM STILU.

Kao dodatak svojoj kolumni, Riči je u uvodniku opisao i Soušino ubistvo. Rekao je da policija još nema osumnjičenih, da su otisci prstiju mogli mogli biti prikriveni ako se ubica setio da protrlja ruke šljunkom pre nego što je išta dodirnuo. Ubica to i jeste uradio. Spomenuo je da je kopija Polsonove fotografije otkrivena u Soušinoj okrvavljenoj platnenoj jakni. Spomenuo je Soušin brak sa Dženom Andželin, istom Dženom Andželin koja je, između ostalog, radila i kao čistačica za senatore Polsona i Malkerna. Ponovo su objavili i fotografiju njenog leša, sa Skupštinom koja se izdizala iznad nje.

To je bio najveći lokalni skandal još otkako je okružni tužilac zabrljao sa slučajem Čarlsa Stjuarta. Možda i veći. Morali smo da sačekamo da se sve reši.

Nešto što nije moglo da se reši bio je Roland. Sumnjam da je Polsonu bio poznat identitet deteta s kojim je bio tog dana; u godinama koje su usledile, siguran sam da je bito još mnogo takve dece. A i ako je znao, sumnjam da bi

to objavio. Souša ovih dana nije bio sposoban da drži javne govore, a Endži i ja nedvosmisteno nismo biti umešani.

Riči je bio đavolski dobar izveštač. Povezao je Polsona sa Soušom i Soušu sa Dženom u trećem pasusu, zatim je napomenuo da je Polson zatražio da petak bude dodatan slobodan dan umesto da se održi zakonodavna sednica, i to upravo onog dana kada je na redu bita rasprava o donošenju nacrta zakona o uličnom terorizmu. Riči nikada nije nagoveštavao, nikada optuživao. Samo je iznosio činjenicu za činjenicom svima na sto i puštao ih da izvuku sopstvene zakijučke.

Sumnjao sam pomalo u to koliko njih će shvatiti, ali očekivao sam da će ih biti dovoljno.

Polson je navodno bio na odmoru u porodičnoj kući u Marblhedu, ali dok nisam uhvatio jutarnje vesti na televiziji, ispred kamera u Marblhedu našli su se Devin i Oskar. Oskar je govorio: „Senator Polson ima sat vremena da se preda policiji u Marblhedu ili ćemo ga mi uhapsiti."

Devin nije ništa rekao. Stajao je pored svog partnera, likovao, a u ustima je imao cigaru veličine boinga.

Novinar se obratio Oskaru:

„Naredniče Li, vaš partner je izgteda prilično zadovoljan.“

Oskar reče:

„Tako je srećan da ne zna da li da sere ili...“, i presekli su ga reklamama.

Prebacio sam kanal i ugledao Sterlinga Malkerna na kanalu Sedam. Penjao se stepenicama ispred Skupštine, oko njega je kaskala čitava vojska ljudi, a Džim Vernan se trudio da održi korak par metara iza. Probijao se kroz masu mikrofona kao veslo kroz mrtvo more, a jednolično zapevanje „Bez kornentara“ silazilo mu je sa usana čitavim putem kroz ulazna vrata. Pomalo sam se nadao da će podgrejati stvari, ubaciti poneko „Ne sećam se“ da razbije jednoličnost, ali pretpostavliam da mu tog jutra nije bilo najvažnije da meni udovolji.

Endži je takođe već nekoliko minuta bila budna, i podbočila je lice rukom na kauču, očiju naduvenih od spavanja, ali na oprezu. Rekla je:

„Ponekad, Skide, ovaj posao uopšte nije loš.“

Sedeo sam na podu u podnožju kauča. Pogledao sam je. „Tebi se uvek ujutru diže kosa na glavi?“

Ovako nešto nije pametno izjaviti kada sediš blizu nečijeg stopala.

Odmah posle toga sam izustio: „Jao.“

Ustala je, prebacila mi čaršav preko glave i upitala: „Kafa?“

„Može.“ Svukao sam čaršav s lica.

„Skuvaj onda za oboje, hoćeš?“ Oteturala se do kupatila i uključila tuš.

Na Petom kanalu, dvojica voditelja su obećavali da će ostati sa mnom sve dok ne iznesu sve činjenice. Poželeo sam da im kažem da će im narednih deset godina donositi picu u stanicu ako na to budu čekali, ali pustio sam ih. Već će i sami shvatiti.

Ken Mičam je na Sedmom kanalu izjavio kako je ovo verovatno najveći skaridal još od godina Kerlijevih.

Šesti kanal je pravio poređenje sa Čarlsom Stjuartom {18} dok nisam stigao do njih, upoređujući rasne prizvuke koji su obojili oba slučaja. Vord se smeškao dok je ovo iznosio, ali Vord se uvek smeška. Lora je, s druge strane, delovala ljutito. Lora je crnkinja; ne mogu da je krivim.

Endži je izašla ispod tuša, u mom sivom šortsu i beloj polo majici. I ta majica je bila moja, ali proklet bio ako nije izgledala bolje od mene u njoj. Pitala je:

„Gde mi je kafa?“

„Tamo gde i zvono. Javi mi kad ih pronađeš.“

Namrštila se, češljajući kosu, glave nagnute u stranu.

Fotografija Soušinog leša sevnula je na ekranu. Na trenutak je prestala da se češlja. Pitao sam je:

„Kako se osećaš?“

Klimnula je prema televizoru.

„Dobro, dok ne razmišljam o ovome. Hajde da izademo odavde.“

„I kuda da odemo?“

„Pa, ne znam za tebe, dušo, ali ja želim da potrošim nešto onog dodatnog novca. I“, nastavila je, ispravljajući se, zabacujući dugu kosu iza leđa, „moramo da posetimo Babu.“

„Jesi li pomislila da je možda ljut na nas?“ Slegnula je ramenima.

„Moraš jednom da umreš, je li tako?“ Poneo sam nintendo gejmboj za Babu, i uz njega mu kupio svežanj borbenih igrica. Endži mu je kupila lutku Fredija Krugera i pet izdanja časopisa *Džagz*.

Pred vratima mu je stražario policajac, ali nakon nekoliko obavijenih

telefonskih razgovora, pustio nas je da uđemo. Baba je čitao pohabani primerak *Anarhističkog kuvara* kada smo ušli, i učio je na koje bi sve načine mogao u svom dvorištu da napravi hidrogensku bombu. Pogledao je u nas, i u najdužoj sekundi u mom životu nisam mogao da odredim je li ljut ili ne.

Rekao je:

„Bilo je i vreme da se pojavi neko koga volim."

Ponovo sam prodisao.

Bio je bleđi nego što sam ga ikada video i čitava leva strana grudi i ruka bili su mu u gipsu, ali ako izuzmemo gips, viđao sam ljude sa jakom prehladom koji su izgledali gore od njega. Endži se sagnu i poljubi ga u čelo, a onda mu iznenada privuče glavu na grudi i zadrža je tako na trenutak, skiopljenih očiju.

„Brinula sam za tebe, ti manijače."

„Ono što me ne ubije samo me okrvavi."

Baba. Dubokouman kao i uvek.

Rekao je:

„Lutka Fredija Krugera! Boli glava!" Pogledao je u mene. „Šta si mi ti doneo, druže?"

Otišli smo posle pola sata. Lekari su u početku mislili da će najmanje nedelju dana biti na Odeljenju intenzivne nege, ali sada su govorili da bi mogao biti pušten u roku od dva dana. Protiv njega će biti podignuta optužnica, naravno, ali on nas je razuveravao:

„Ko je svedok? Zaista. Nikada nisam upoznao nijednog. Ti ijudi uvek dobiju amneziju pre nego što ja treba da se pojavim na suđenju."

Pošli smo Ulicom Čarls do Bek Beja, i Endži je kartica progorela rupu u džepu. *Bonvit Teler* nije imao nikakve šanse. Uletela je tamo kao ciklon, i kada smo krenuli napolje, poneli smo pola sprata u papirnim vrećama.

Kupovao sam pola sata u *Ediju Baueru,* još dvadeset minuta u *Banana Republici* u *Kopliju,* i stomak je počeo da mi zavija u atmosferi četvorospratnih mermernih vodopada i masivnih zlatnih prozorskih okvira i izloženih čarapa niman-markusa od osamdeset pet dolara. Kada bi Donald Tramp bacio peglu, u toalet bi verovatno ispao *Kopli plejs*.

Izašli smo na zadnji izlaz, na najboljem mestu da se pronađe taksi u gradu usred popodneva. Pokušavali smo da smislimo kuda da odemo na ručak, kad sam ugledao Rolanda kako stoji u podnožju pokretnih stepenica, lenjo

zaklanjajući izlaz svojim ogromnim telom, s jednom rukom u gipsu, jednim okom zatvorenim, a drugim prodorno gledajući u nas.

Zavukao sam ruku pod neupasanu košuiju, čvrsto stegnuo devetomilimetarski pištoij, hladan na stomaku, ali topao u ruci.

Roland je odstupio.

„Želim da pričamo.“

Držao sam ruku na pištolju.

Endži reče:

„Pa pričaj.“

„Prošetajte sa mnom.“ Okrenuo se i prošao kroz obrtna vrata.

Nisam sasvim siguran zašto smo pošli za njim, ali jesmo. Sunce je bilo jako, vazduh topao, ali ne previše vlažan dok smo hodali Dartmutom, dalje od sređenih hotela i starinskih prodavnica, gde su japiji ispijali kapućino usred iluzije civilizacije. Prešli smo Aveniju Kolumbo i prošli kroz Saut End, gde su obnovljene zgrade od smeđeg kamena smenjivale neke žalosnijeg izgleda, one koje još nije dotakao pogranični mentalitet. Nastavili smo, bez reči, dalje do Roksberija. Čim smo prešli granicu, Roland reče: „Samo želim da popričam s vama na minut.“

Osvrnuo sam se oko sebe, nisam video ništa što bi me umirilo, ali nekako sam mu verovao. Pošto sam proverio unutrašnjost poveza koji mu je pridržavao ruku i uverio se da nema pištolj, imao sam konkretan razlog da se tako osećam. Ali to nije bilo sve. Koliko sam poznavao Rolanda, nije bio kao njegov otac. Nije te u smrt slao blago, uz utešne reči i hipnozu. Odmah bi te napao i gurnuo u grob.

Još nešto sam shvatio, klinac je bio ogroman. Nikada mu nisam bio ovoliko blizu dok je bio na nogama, i gotovo je u meni izazvao strahopoštovanje. Bio je blizu metar i devedeset ili tako nešto i svaki centimetar kože koja mu je prekrivala telo bio je zategnut preko vretenastih mišića. Ja imam metar i osamdeset, a osećao sam se kao patuljak.

Zaustavio se na zapuštenoj poljani, budućem gradilištu, sledećem mestu gde će zakoračiti veliki posao i gde će nastaviti da se širi, gurajući Roksberi na zapad ili istok sve dok ne postane novi Saut End, još jedno mesto na kome se može popiti dobro piće i slušati andergraund muzika. I njegovi stanovnici će se raširiti na istok ili zapad, dok političari presecaju vrpce i rukuju se s preduzetnicima i govore o napretku, s ponosom ukazujući na statističko

opadanje zločina u tom kraju, zanemarujući statistički rast zločina u krajevima gde su se smestili raseljeni. Roksberi će ponovo postati lepa reč, a Dedam ili Randolf ružna. I nestaće još jedna četvrt.

Roland reče:

„Vas dvoje ste ubili Mariona.“

Nismo mu odgovorili.

„Mislili ste da će me to... usrećiti? Je li to? Da ćete me tako sprečiti da vam dođem na vrata?“

Odgovorio sam:

„Ne. Nije imalo mnogo veze s tobom, Rolande. Naljutio nas je. Jednostavno tako.“

Pogledao me je, a onda se zagledao preko poljane. Nismo bili daleko od oronulih zgrada gde nas je prethodnu noć jurio. Svuda oko nas su bile trošne zgrade i raštrkane poljane na koje će se širiti grad. Mogli smo dobaciti kamenom do Bikon Hila.

Izgleda da mi je pročitao misli. Rekao je:

„Tako je. Sedimo vam na pragu.“

Osvrnuo sam se, video obzorje kako svetluca iznad nas na popodnevnom suncu, tako blizu da bismo mogli da ga poljubimo. Pitao sam se kako izgleda živeti ovde, ovako blizu, a znati da to nikada nećeš iskusiti. Ne za džabe. Tako blizu a tako daleko.

Rekao sam:

„O, dobro.“

Roland reče:

„Ne možete to večno da nam radite. Ne možete da nas zadržite.“

Počeo sam:

„Rolande, nismo vas ’mi’ stvorili. Ne pokušavaj to da prebaciš na belce. Ti i tvoj otac ste od tebe napravili to što jesi.“

„A šta sam to ja?“

Slegnuo sam ramenima.

„Šesnaestogodišnja mašina za ubijanje.“

„Prokleto si u pravu“, rekao je. „Prokleto si u pravu.“ Pljunuo je na zemiju pored mog levog stopala. Dodao je: „Ali nisam to uvek bio.“

Pomislio sam na žgoijavog dečačića na fotografijama, pokušao da zamislim kakve su dobronamerne misli, pune nade, prolazile kroz njegov

mozak pre nego što mu ih je neko spržio, preopteretivši mu ćelije sve dok dobro nije moralo da ode i prepusti mesto lošem. Pogledao sam u šesnaestogodišnjeg muškarca preda mnom, ogromna, nabijena stena sa povređenim okom i rukom u gipsu. Ni za živu glavu nisam mogao da povežem njih dvojicu.

Rekao sam:

„Da, pa, svi smo nekada bili mali dečaci, Rolande.“ Pogledao sam u Endži. „I male devojčice.“

Roland poče:

„Belac...“

Endži spusti kesu iz kupovine i reče:

„Rolande, nećemo da slušamo to sranje o ’belcu’. Sve znamo o belcima. Znamo da imaju moć, a da je crnci nemaju. Znamo kakav je svet i znamo da to ne valja. Sve znamo. Nismo naročito zadovoljni sobom, ali šta da radimo. I možda bismo, ako imaš neke predloge kako da poboljšamo prilike, mogli porazgovarati o tome. Ali ti ubijaš ljude, Rolande, i prodaješ krek. Ne očekuj violine.“

Nasmešio joj se. Nije to bio najtopliji osmeh koji sam video, jer Roland je u sebi imao topline koliko i Severni pol, ali nije bio ni potpuno hladan. Rekao je:

„Možda. Možda.“ Slobodnom rukom se počešao po koži iznad gipsa. „Niste... ono prijavili, pa možda mislite da vam dugujem.“ Pogledao nas je. „Ne dugujem. Nikome ništa ne dugujem, zato što ništa ne tražim.“ Protrljao je kožu pored povredenog oka. „Ali, ne vidim ni razloga da vas ubijem.“

Morao sam da se podsetim da mu je šesnaest godina.

Rekao sam:

„Da te pitam nešto, Rolande.“

Namrštio se, i odjednom kao da mu je dosadilo.

„Izvoli.“

„Sva ova mržnja, sav taj bes u tebi, je li išta od toga nestalo kada si saznao da ti je otac mrtav?“

Prevrnuo je građevinski blok nogom i slegnuo ramenima.

„Ne. Možda da sam mogao lično da povučem okidač, možda tada i bi.“

Odmahnuo sam glavom.

„Ne ide to tako.“

Udario je nogom u drugi komad bloka.

„Ne“, složio se, „pretpostavljam da ne ide.“ Pogled mu je odlutao preko korova i zgrada sa druge strane poljane, pored pokidanih betonskih blokova sa iskrivljenom armaturom koja je štrčala iz njih poput zastava.

Njegovo carstvo.

Izjavio je:

„Idite kući vas dvoje. Zaboravićemo jedni na druge.“

Rekao sam:

„Dogovoreno“, ali imao sam osećaj da neću nikada zaboraviti Rolanda, čak ni kad mu pročitam čitulju.

Klimnuo je glavom, više za sebe nego nama, i krenuo da se udaljava. Popeo se na malu gomilu industrijskog otpada, kad je odjednom zastao, okrenut leđima. Negde, ne daleko, prazno se oglasila sirena. Izjavio je:

„Moja majka je bila dobra. Pristojna.“

Uzeo sam Endži za ruku.

„Jeste“, potvrdio sam. „Ali nikada nije bila nekome potrebna.“

Ramena mu se biago pomeriše, možda je slegnuo njima, a možda i nešto drugo.

„Ne mogu reći da jeste“, izustio je i ponovo zakoračio. Prešao je preko poljane dok smo ga posmatrali, lagano se smanjujući kako se približavao zgradama. Usamijeni princ na putu do prestola, pita se zašto nije tako zadovoljan kako bi trebaio da bude.

Gledali smo kako nestaje kroz tamni ulaz dok je povetarac prohladan za ovo doba leta dolazio sa okeana i putovao na sever pored zgrada, pored nas, sa svojim hladnim prstima koji su nam mrsili kosu i širili oči, odlazeći dalje u srce grada. Endžina topla ruka stegnula se oko moje kad smo se okrenuli i postrance se spustili niz krš, prateći povetarac do našeg dela grada.

Sken i obrada: ***BABAC***

{1} Volter Kronkajt - svetski poznati američki novinar, vođitelj i urednik „Večernjih vesti“ Si-Bi- Esa. (Prim. prev.)

{2} GQ - *Gentlemen's Quarterly*; mesečni časopis za muškarce koji se bavi modom, stilom, kulturom. (Prim. prev.j

{3} *Jack LaLanne* - američki fitnes guru. (Prim. prev.)

{4} Privatni detektiv iz romana Dašijela Hameta *Malteški soko.* po kojem je snimljeno i nekoliko filmova. (Prim. prev.)

{5} Engl.: *skid* - klizati. kočiti, zanositi. (Prim. prev.)

{6} Nacionalna naučna laboratorija u Nju Meksiku. SAD, za istraživanja u vezi sa nuklearnim oružjem. (Prim. prev.)

{7} *Mr. Kurtz* - glavni lik iz romana *Srce tame* Džozefa Konrada. (Pnm. prev.)

{8} Američki profesionalni fudbalski klub(Prim. prev.)

{9} Šp.: Hvala. (Prim. prev.j

{10} *Wayne Gretzky* - penzionisani kanadsko-američki profesionalni hokejaš. (Prim. prev.)

{11} Fr.: Meni. (Prini. prev.)

{12} Engl: „*Book him, Danno“,* čuveni citat iz američke serije *Hawaii Five-O.* (Prim. prev.)

{13} *Al Sharpton* - američki baptistički sveštenik, borac za ljudska prava, voditelj radio programa. (Prim. prev.)

{14} *Tavana Browley* - crnkinja koja je tvrdila da su je kada je imala petnaest godina navodno silovala trojica belaca od kojih je jedan bio

policajac. Nisu pronađeni nikakvi dokazi koji bi potkrepili njenu tvrdnju. (Prim. prev.)

{15} *Louis Farrakhan* - crnac, vođa čikaških islamista. (Prim. prev.)

{16} *David Duke* - beli američki nacionalistički aktivista i pisac. (Prim. prev.)

{17} Šp.: Ništa. (Prim. prev.)

{18} *Charles Stuart*, belac iz Bostona koji je 1989. ubio svoju trudnu ženu a za zločin optužio jednog ernca. Kada je raskrinkan, zahvaljujuči bratovljevom svedočenju, izvršio samoubistvo. (Prim. prev.)